ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

ΕΚΔΟΣΗ Ι. ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΥ
«ΕΥΑΓΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ»
ΣΟΥΡΩΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Φωτογραφία οπισθοφύλλου:
Σταυρονικητιανό Κελλί Τιμίου Σταυρού

57006 ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Τηλ. 23960 41320, fax 23960 41594

Β΄ έκδοση 1995

[//7]

Φωτογραφία: Η εικόνα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού αγιογραφήθηκε από αδελφές του Ησυχαστηρίου του Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου καθ' υπόδειξιν του Γέροντος Παϊσίου, ύστερα από ένα θείο γεγονός που συνέβη στον Γέροντα στις 26-5-1977 (παλ. ημερ.).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

[//9]

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Οι επιστολές αυτές γράφτηκαν από τον μακαριστό Γέροντα Παΐσιο και στάλθηκαν στο Ιερό Ησυχαστήριο του Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου.

Οι επιστολές είχαν ετοιμαστή γι' αυτήν την έκδοση λίγους μήνες πριν κοιμηθή ο Γέροντας, αλλά μας είπε να εκδοθούν μετά την κοίμηση του και να συμπεριληφθή και η διαθήκη του, η οποία προσεπικυρώνει και διασφαλίζει το γνήσιο και αναλλοίωτο των επιστολών.

Ιερόν Ησυχαστήριον
«Ευαγγελιστής Ιωάννης ο Θεολόγος»

Κοίμησις της Θεοτόκου, 1994

[//10]

ΔΙΑΘΗΚΗ

ΙΣ | ΧΣ
ΝΙ | ΚΑ

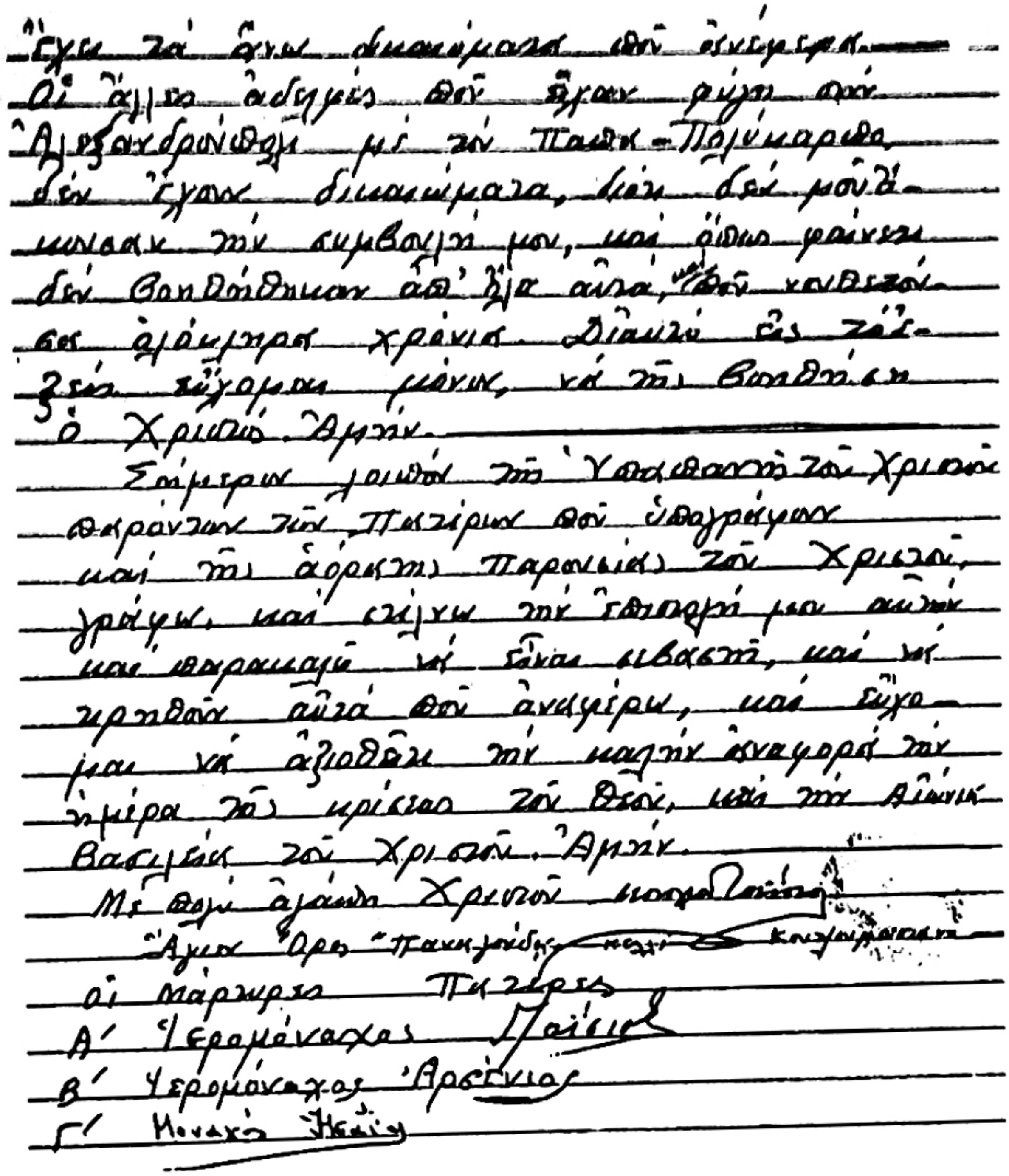
Ἐπιστολή ἴσον συμβόλαιον.
Πρός τό Ἱερόν Ἡσυχαστήριον
Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου Σουρωτῆς.

Σήμερον τῇ 9-Φεβρουαρίου 1988, Ὑπαπαντή τοῦ Χριστοῦ,
Ἐθεώρησα καλό νά γράψω καί νά ἀφήσω αὐτήν τήν ἐπιστολή
στό Ἱ. Ἡσυχαστήριον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τῆς Σουρωτῆς, στήν
Συνοδεία τῆς Γερόντισσας Φιλοθέης, διά νά τήν ἔχουν καί
κάποιον χρόνο σάν συμβόλαιο, ἐπειδή δέν
ξέρω πότε θά πεθάνω καί δέν θέλω νά δημιουργη-
θοῦν προβλήματα μετά τόν θάνατόν μου.

1ο Στό Ἱερόν Ἡσυχαστήριον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου
τῆς Σουρωτῆς, στήν Συνοδεία αὐτήν, τῆς Γερόντισ-
σας Φιλοθέης, ἀνήκουν τά Ἅγια Λείψανα τοῦ
Ὁσίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου, καθώς τά δικαι-
ώματα τῆς ἐπανεκδόσεως τῶν δύο βιβλίων πού ἔγρα-
ψα· «Ὁ Πατήρ Ἀρσένιος ὁ Καππαδόκης», καί «ὁ Γέρων
Χατζη-Γεώργης ὁ Ἀθωνίτης».

2ο Τό ἴδιο Ἡσυχαστήριον τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου
τῆς Σουρωτῆς, ἔχει τό δικαίωμα νά ἐκδώσῃ ὅσα
ἀνέκδοτα τετράδια ἔχω, ὅλες ἐπιστολές ἔγραψα
κατά καιρούς, ὅλες σημειώσεις πού ἐκράτησαν οἱ ἀδελ-
φές ἀπό συζητήσεις πού κάναμε. Ὅλα γενικῶς αὐτά
τά ἀνέκδοτα ἀπό τό 1967 μέχρι τώρα τό 1988
καί μέχρι θανάτου μου, μόνον ἡ Συνοδεία
τῆς Γεροντίσσης Φιλοθέης πού μένει στό Ἱερό
Ἡσυχαστήριο τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τῆς Σουρωτῆς

[//11]

Ἔχει τά ἄνω δικαιώματα πού ἀνέφερα.
Οἱ ἄλλοι ἀδελφές πού ἦταν μέσα ἀπό
Ἀλεξανδρούπολη μέ τόν Παπα-Πολύκαρπο
δέν ἔχουν δικαιώματα, καί δέν μοῦ ἔ-
κοψαν τήν συμβουλή μου, καί ὅπως φαίνεται
δέν βοηθήθηκαν ἀπ' ὅλα αὐτά, πού [illegible]
[illegible] χρόνια. Διαυτό εἰς τάξ-
[illegible] εὔχομαι μόνον νά τούς βοηθήσει
ὁ Χριστός. Ἀμήν.
Σήμερον λοιπόν τῇ Ὑπαπαντῇ τοῦ Χριστοῦ
παρόντων τῶν Πατέρων πού ὑπογράφουν
καί τῆς ἀόρατης Παρουσίας τοῦ Χριστοῦ,
γράφω, καί στέλνω τήν ἐπιστολή μου αὐτήν
καί παρακαλῶ νά εἶναι σεβαστή, καί νά
τηρηθοῦν αὐτά πού ἀναφέρω, καί εὔχο-
μαι νά ἀξιωθῶ τήν καλήν ἀναφορά τήν
ἡμέρα τῆς κρίσεως τοῦ Θεοῦ, καί τήν Αἰωνία
Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν.
Μέ πολλή ἀγάπη Χριστοῦ μοναχός Παΐσιος
Ἅγιον Ὄρος Παναγούδα [illegible] Κουτλουμουσίου
Οἱ Μάρτυρες Πατέρες
Α' Ἱερομόναχος [illegible]
Β' Ἱερομόναχος Ἀρσένιος
Γ' Μοναχός Ἠλίας

[//10]

Επιστολή ίδους συμβολέου.
Προς το Ιερόν Ησυχαστήριον
Ευαγγελιστού Ιωάννου Σουρωτής

Σήμερον τη 2 Φεβρουαρίου 1988 ,Υπανατή του Χριστού, Εθεώρισα καλόν να γράψω και να στείλω αυτήν την επιστολή στο Ι. Ησυχαστήριον του Ευαγγελιστού Ιωάννου της Σουρωτής, στην Συνοδεία της Γερόντισσας Φιλοθέης, δια να την έχουν κατά κάποιον τρόπο σαν Συμβόλεο, Διαθήκη, επειδή δεν ξέρω πότε θα πεθάνω, και δεν θέλω να δημιουργηθούν προβλήματα μετά τον θάνατο μου.

1ον Στο Ιερόν Ησυχαστήριο του Ευαγγελιστού Ιωάννου της Σουρωτής, στην Συνοδεία αυτήν, της Γερόντισσας Φιλοθέης, ανοίκουν τα Άγια Λείψανα του Οσίου Αρσενίου του Καππαδόκη, καθώς τα δικαιώματα της επανεκδόσεως των δύο βιβλίων που έγραψα· «Ο Πατήρ Αρσένιος ο Καππαδόκης» και «Ο Γέρων Χαζτη-Γεώργης ο Αθωνίτης».

2ον Το ίδιο Ησυχαστήριον του Ευαγγελιστού Ιωάννου της Σουρωτής, έχει το δικαίομα να εκδόση όσα ανέκδοτα τετράδια έχω, είτε επιστολές έστελνα κατά καιρούς, είτε σημειώσεις που κρατούσαν οι αδελφές από συνάξης που κάναμε. Όλα λοιπόν αυτά τα ανέκδοτα από το 1967 μέχρη τώρα το 1988 και μέχρη θανάτου μου, Μόνον η Συνοδεία της Γερόντισσας Φιλοθέης που μένη στο Ιερό Ησυχαστήριο του Ευαγγελιστού Ιωάννου της Σουρωτής [//11] έχει τα άνω δικαιώματα που ανέφερα. Οι άλλες αδελφές που είχαν φύγη στην Αλεξανδρούπολη με τον Παπα-Πολύκαρπο, δεν έχουν δικαιώματα, διότι δεν μου άκουσαν την συμβουλή μου, και όπως φαίνεται δεν βοηθήθηκαν απ' όλα αυτά, και που νουθετούσα ολόκληρα χρόνια. Δι' αυτό εις το εξείς εύχομαι μόνον, να της βοηθήση ο Χριστός. Αμήν.

Σήμερον λοιπόν της Υπαπαντής του Χριστού παρόντων των Πατέρων που υπογράφουν και της αόρατης παρουσίας του Χριστού, γράφω, και στέλνω την επιστολή μου αυτήν και παρακαλώ να είναι σεβαστή, και να τιρηθούν αυτά που αναφέρω, και εύχομαι να αξιοθείτε την καλήν αναφορά την ημέρα της κρίσεως του Θεού, και την Αιώνια Βασιλεία του Χριστού. Αμήν.

Με πολύ αγάπη Χριστού Μοναχός Παΐσιος
Άγιον Όρος «Παναγούδα» κελλί Κουτλουμουσιανό
Οι Μάρτυρες Πατέρες
Α' Ιερομόναχος Παΐσιος
Β' Ιερομόναχος Αρσένιος
Γ' Μοναχός Ησαΐας

[//12]

[//13]

Α' ΕΠΙΣΤΟΛΗ – ΠΡΟΣ ΑΡΧΑΡΙΟΥΣ

[//14]

[//15]

Καλύβη Τιμίου Σταυρού 19-3-1973

Αδελφή Γερόντισσα Φιλοθέη, ευλογείτε

Την τετραδιοποιημένη[1] αυτή επιστολή την είχα γράψει, για να την στείλω σε μερικούς νέους στην Αθήνα (που θέλουν να καλογερέψουν), οι οποίοι μου ζητούσανε συνέχεια βοήθεια. Διότι, εκτός από τις δυσκολίες από το ελεεινό κοσμικό περιβάλλον και από το κοσμικό φρόνημα των γονέων τους, περισσότερο κακό τους έκαναν μερικοί Πνευματικοί Ιερο(α)μόναχοι με τις προτεσταντικές τους ιδέες, χρησιμοποιώντας και κάθε παραξενιά μερικών μοντέρνων Μονών και Μοναχών της εποχής μας. Τελικά

[1] Ο Γέροντας την «Προς Αρχαρίους» επιστολή την έγραψε σε τετράδιο που το έφτιαξε μόνος του.

όμως δεν την έστειλα, και ένας από τους σοβαρότερους λόγους ήταν, για να μην κάνω πνευματικό τουρισμό στην Καψάλα.

Πήγα για να την κάψω, αλλά την λυπήθηκα, διότι είχα κοπιάσει τρεις ημέρες να γράφω και επειδή είδα μερικά καλά, τα οποία ίσως βοηθήσουν τις αδελφές για τον καθημερινό τους αγώνα.

[//16] Πιστεύω να με καταλάβατε, και δεν θα παρεξηγηθώ για τα ξεσκονίσματα που κάνω, διότι έπρεπε να παρουσιάσω ποιος είναι ο Ορθόδοξος Μοναχισμός, για να ιδούν τα χάλια τους και να ντροπιασθούν και άλλη φορά να πάψουν να λένε προτεστάντικες ανοησίες.

Χαίρε
ο αδελφός σας Μοναχός Παΐσιος

[//17]

Την πρώτη εβδομάδα
της Αγίας Τεσσαρακοστής του 1973

«Δόξα τω Πατρί και τω Υιώ και τω Αγίω Πνεύματι ...»

Πριν αρχίση το χωριάτικο χέρι μου να γράφη, καλό είναι να ζητήσω συγχώρεση απ' όλους τους ευλαβείς αναγνώστες, που τολμώ ο αγράμματος να γράφω, ενώ και την Ελληνική γλώσσα καλά-καλά δεν γνωρίζω. Αυτό που κάνω ίσως φανερώνει κάτι να μην πάη καλά, αλλά δυστυχώς δεν γνωρίζω την αιτία. Λέω μεν με τον λογισμό μου ότι από πόνο προς τους αρχαρίους Μοναχούς γράφω, αλλά πού να ξέρω εάν δεν ήταν αιτία ο μεγάλος κρυφός εγωισμός μου, τον οποίο μόνος μου δεν μπόρεσα να διακρίνω; Γι' αυτό, σας παρακαλώ, εύχεσθε, εάν είναι αυτή η περίπτωση, να με ελεήση ο Θεός.

Το ότι υπάρχει πόνος και ενδιαφέρον για τους αρχαρίους Μοναχούς, αυτό είναι αλήθεια, διότι πολύ ταλαιπωρήθηκα ως αρχάριος, μέχρι να βρω αυτό που επιθυμούσα.. Φυσικά, κανείς δεν μου έφταιξε, για να ταλαιπωρηθώ, παρά οι πολλές μου αμαρτίες (για να εξοφλήσω μερικές), όπως επίσης και η χωριατοσύνη μου ήταν και αυτή δεύτερη αιτία για να ταλαιπωρηθώ, [//18] που εμπιστευόμουνα τον εαυτό μου σ' όποιον εύρισκα. Ευχαριστώ πολύ τον Θεό για όλα, διότι όλα με ωφελησανε πολύ. Εκτός από τις σκουριές του παλαιού μου ανθρώπου, που διώχνανε τα χτυπήματα αυτά, και την πείρα που μου αφήσανε, μου μαλακώσανε και την σκληρή μου καρδιά, και προσεύχομαι με πόνο για τους αρχαρίους, για να βρουν αμέσως τις κατάλληλες συνθήκες και ανάλογα με την κλίση τους να ευδοκιμήσουν.

Ένας λοιπόν από τους σοβαρότερους λόγους, που ταλαιπωρούνται οι αρχάριοι, είναι που δεν βρίσκουν κατάλληλους Γέροντες, για να τους βοηθήσουν, επειδή οι περισσότεροι είμαστε, δυστυχώς, γέροι και όχι Γέροντες. Φυσικά, και τα κριτήρια του αρχαρίου είναι παιδικά, γι' αυτό και πέφτει έξω. Δηλαδή ένας αρχάριος θα συγκινηθή αμέσως από ένα Μοναχό, εάν τον ιδή αδύνατο, γιατί θα τον θεωρήση πολύ ασκητικό, ή, εάν έχη μακριά γενειάδα ή ολόλευκα γένια, θα του φανή πολύ σεβάσμιος, και εμπιστεύεται αμέσως τον εαυτό του βάσει αυτών των κριτηρίων και, ενώ ξεκίνησε καλά, κατευθύνεται στραβά. Ενώ γλύτωσε από την φουρτουνιασμένη θάλασσα του κόσμου και πιάνει το λιμάνι, επειδή δεν μπορεί να διακρίνη καλά, μπαίνει πολλές φορές σε σαραβαλιασμένο καράβι και ναυαγεί· ή εμπιστεύεται τον εαυτό του σε άπειρο καπετάνιο, ο οποίος τον βυθίζει στα βαθιά νερά.

Συγχωρέστε με, που μιλώ άσχημα, και για κάθε σκληρότερο λόγο που θα συναντάτε στην συνέχεια, καθώς και για κάθε μου αδιακρισία, που πιθανώς να υπάρχη, διότι μόνος του κανείς δεν είναι εύκολο να τα ιδή, αλλά οι άλλοι απ' έξω συνήθως τα βλέπουν πιο καθαρά. Επίσης θα ήθελα να ευχηθήτε να με ελεήση ο Θεός, για να μπορέσω να ζήσω μερικά απ' αυτά που [//19] θα αναφέρω, γιατί μόνον τα γνώρισα, και ο Θεός ας με δυναμώση να βάλω αρχή, επειδή δυστυχώς βρίσκομαι ακόμη στην τάξη των γέρων και όχι των Γερόντων. Δεν χάνω όμως την ελπίδα μου, διότι πολλούς γνωστούς έχω που προσεύχονται, και ο Καλός Θεός θα με βοηθήση δι' ευχών τους.

Η αποστολή του Μοναχού

Προτού αναφέρω τις μικρές μου εμπειρίες για τους αρχαρίους Μοναχούς, καλό είναι να αναφέρω και μερικές συμβουλές, για να βοηθιούνται, ενώ βρίσκονται ακόμη στον κόσμο για τον άλφα ή βήτα λόγο, διότι η μικρή αυτή βοήθεια ίσως τους ενισχύση για όλη την καλή συνέχεια της Μοναχικής τους πορείας.

Το βασικότερο λοιπόν θέμα του αρχαρίου είναι να βρη ένα φιλομόναχο Πνευματικό, ενώ βρίσκεται ακόμη στον κόσμο, διότι οι περισσότεροι Πνευματικοί της εποχής μας είναι καλογερομάχοι και ποικιλοτρόπως βάλλουν κατά του Μοναχισμού και μάλιστα χρησιμοποιούν και Μεγάλους Βασιλείους με Βασιλειάδες και κοινωνική δράση κ.λπ.

Δεν θέλω να αναφέρω την ζωή του Μεγάλου Βασιλείου, πριν αρχίση τις Βασιλειάδες, αλλά απλώς να πω τον λογισμό μου, τι θα έκανε ο Μέγας Βασίλειος, εάν ζούσε στην εποχή μας. Έχω την γνώμη ότι θα έπιανε ξανά την σπηλιά και το κομποσχοίνι, βλέποντας την φλόγα της αγάπης (από τις Βασιλειάδες και άλλων Αγίων Πατέρων) να έχη απλώσει παντού, όχι μόνο στους πιστούς αλλά ακόμη και στους απίστους, οι οποίοι όλοι μαζί αποτελούν την Κοινωνική Πρόνοια, που περιθάλπει ακόμη και μέλη των Πνευματικών [//20] Φιλανθρωπικών Συλλόγων (με χαρτί μόνον απορίας). Με λίγα λόγια, η Κοινωνική Πρόνοια καθημερινώς φωνάζει: «Άγιοι Πατέρες της εποχής μας, αφήστε την φιλανθρωπία σ' εμάς τους λαϊκούς, που δεν μπορούμε να κάνουμε και κάτι άλλο, και εσείς κοιτάξτε να ασχοληθήτε με κάτι το Πνευματικότερο».

Δυστυχώς όμως, όχι μόνον αυτό δεν κάνουν μερικοί Κληρικοί, διότι δεν το καταλαβαίνουν, αλλά το κακό είναι που εμποδίζουν και αυτούς που το καταλαβαίνουν και θέλουν να δοθούν ολόκληροι στον Χριστό και αισθάνονται έντονα την κλίση της Αναχωρήσεως. Δεν φτάνουν δηλαδή τα όσα ακούει ένας αρχάριος Μοναχός από τους λαϊκούς, ακούει ένα σωρό και από τους Κληρικούς, οι οποίοι έχουν ακόμη και την παράλογη απαίτηση από τους Μοναχούς να αφήσουν την Έρημο και να έλθουν στον κόσμο, να ασχοληθούν με την κοινωνική δράση της Φιλανθρωπίας. Καλό είναι να αναφέρω και μερικά από τα στεφάνια που τους πλέκουν: «τεμπέληδες, ατομιστές, άνανδρους κ.λπ.», επειδή θεωρούν τους εαυτούς τους ήρωες, που αγωνίζονται μέσα στην αμαρτωλή κοινωνία, και τους Μοναχούς δειλούς, που φεύγουν, για να σώσουν μόνον την ψυχή τους.

Απορώ πώς δεν μπορούν να καταλάβουν την μεγάλη αποστολή του Μοναχού!!! Ο Μοναχός φεύγει μακριά από τον κόσμο, όχι γιατί μισεί τον κόσμο, αλλά επειδή

αγαπάει τον κόσμο και κατ' αυτόν τον τρόπο θα τον βοηθήση περισσότερο δια της προσευχής του σε πράγματα που δεν γίνονται ανθρωπίνως παρά μόνο με θεϊκή επέμβαση. Έτσι σώζει ο Θεός τον κόσμο. Ο Μοναχός δεν λέει ποτέ: «να σώσω τον κόσμο», αλλά προσεύχεται για την σωτηρία όλου του κόσμου, παράλληλα με την δική του. Όταν ο Καλός [//21] ακούση την προσευχή του και βοηθήση τον κόσμο, πάλι δεν λέει: «έσωσα εγώ τον κόσμο», αλλά «ο Θεός».

Οι Μοναχοί λοιπόν είναι με λίγα λόγια οι Ασυρματιστές της Μητέρας Εκκλησίας, και επομένως, εάν φεύγουν μακριά από τον κόσμο, το κάνουν και αυτό από αγάπη, διότι φεύγουν από τα παράσιτα του κόσμου, για να μπορούν να έχουν καλύτερη επαφή και να βοηθούν περισσότερο και καλύτερα τον κόσμο.

Φυσικά, την παράλογη αυτή απαίτηση που έχουν ορισμένοι Κληρικοί, όπως ανέφερα, το να κατεβούν δηλαδή και οι Μοναχοί στον κόσμο, την έχουν και μερικοί ανόητοι στρατιώτες, όταν η Μονάδα τους κινδυνεύη: να αφήση δηλαδή και ο Ασυρματιστής τον ασύρματο και να πάρη και αυτός το λιανοντούφεκο του, λες και θα σωθή η κατάσταση, εάν προστεθή ένα ακόμη όπλο στα άλλα διακόσια όπλα. Ενώ ο Ασυρματιστής ξελαρυγγίζεται, για να πιάση επαφή, φωνάζοντας: «εμπρός, εμπρός, ψυχή κ.λπ.», οι άλλοι νομίζουν ότι λέει λόγια πολλά στον αέρα. Δεν ακούν όμως οι έξυπνοι Ασυρματιστές, ακόμη και αν τους βρίζουν, αλλά αγωνίζονται, ώσπου να πιάσουν επαφή, και μετά ζητάνε την άμεση βοήθεια από το Γενικό Επιτελείο (ψυχή), και καταφθάνουν οι μεγάλες δυνάμεις Αεροπορίας, Τεθωρακισμένων, Στόλου κ.λπ., και έτσι σώζεται η κατάσταση, και όχι με το λιανοντούφεκο τους. Το ίδιο και οι Μοναχοί κινούνται με θείες δυνάμεις, με την προσευχή τους, και όχι με τις ατομικές τους μηδαμινές δυνάμεις. Για ένα λόγο δε παραπάνω στην εποχή μας, που το κακό παράγινε, έχουμε ανάγκη της επεμβάσεως του Θεού.

Άλλο είναι, εάν βρεθή στον κόσμο ο Μοναχός, όταν το απαιτή μια ανάγκη, για ένα μικρό ή μεγάλο [//22] διάστημα, οπότε βοηθάει και με την προσωπική του πνευματική δύναμη, που του χάρισε ο Θεός. Αυτήν την εργασία όμως την θεωρεί ως πάρεργο, και ως έργο του πάντα την προσευχή. Αυτό φυσικά κάνει και ευρισκόμενος στο κελί του, όπου χρησιμοποιεί και το εργόχειρο του ως πάρεργο και, εάν ιδή κανέναν δίπλα του να υποφέρη, τον βοηθάει με ό,τι έχει. Επίσης, όταν τον επισκεφθή κανείς που έχει θέματα, τα αφήνει όλα και προσπαθεί να τον βοηθήση και ανθρωπίνως σε ό,τι μπορεί.

Δηλαδή ο σκοπός του Μοναχού δεν είναι ούτε και να καταγίνεται με πολλά εργόχειρα και να μαζεύη πολλά χρήματα, για να βοηθάη τους φτωχούς, διότι αυτό είναι ξεπεσμός πνευματικός, ενώ θα μπορούσε να βοηθήση με τόνους και όχι με κιλά, (όταν λόγου χάρη υπάρχη ανομβρία, δια της προσευχής του να γεμίση του κόσμου τα αμπάρια). Έτσι ο Θεός *ανιστά από γης πένητα και από κοπρίας εγείρει πτωχόν*[2]. Μην ξεχνάμε τι έκανε ο Προφήτης Ηλίας.

Οι Μοναχοί λοιπόν δεν αφήνουν την έρημο, για να πάνε στον κόσμο να βοηθήσουν ένα φτωχό ούτε για να επισκεφθούν έναν άρρωστο στο Νοσοκομείο και να του προσφέρουν ένα πορτοκάλι ή μια παρηγοριά (αυτό που συνήθως γίνεται από τους λαϊκούς, πράγμα που θα τους το ζητήση ο Θεός). Οι Μοναχοί εύχονται για όλους τους αρρώστους να λάβουν την διπλή τους υγεία, και ο Καλός Θεός σπλαγχνίζεται το

---

[2] Α' Βασ. 2,8.

πλάσμα Του και βοηθάει να γίνουν καλά, και να βοηθήσουν και αυτοί άλλους, εργαζόμενοι σαν καλοί Χριστιανοί.

Οι Μοναχοί ούτε και φυλακισμένους επισκέπτονται, [//23] διότι οι ίδιοι είναι εκουσίως φυλακισμένοι από το πολύ φιλότιμο που έχουν προς τον Ευεργέτη και Σωτήρα τους Χριστό· και ο Χριστός δίνει άφθονη την αγάπη Του στα φιλότιμα αυτά παιδιά Του, τους Μοναχούς, και, ενώ βρίσκονται μέσα στο Κάστρο (την Μονή), η παρουσία και η αγάπη του Χριστού το μεταβάλλουν σε Παράδεισο. Όλη αυτήν την παραδεισένια χαρά, που νιώθουν οι Μοναχοί, εύχονται και ζητάνε από τον Χριστό να την δώση και σ' όλους τους φυλακισμένους αδελφούς μας, που βρίσκονται στις φυλακές του κόσμου. Έτσι ο Καλός Θεός συγκινείται από την αγάπη των καλών παιδιών Του και σκορπάει την παρηγοριά στις ψυχές των φυλακισμένων και πολλές φορές ακόμη και τους ελευθερώνει.

Εκτός από αυτούς τους φυλακισμένους, οι Μοναχοί βοηθούν και άλλους πιο βαριά και αιώνια φυλακισμένουν, και όχι για δέκα ή είκοσι χρόνια, οι οποίοι έχουν και μεγαλύτερη ανάγκη βοηθείας. Είναι οι κεκοιμημένοι υπόδικοι αδελφοί μας, τους οποίους επισκέπτονται οι Μοναχοί με τον τρόπο τους και τους προσφέρουν πολλά αναψυκτικά πνευματικά. Ο Καλός Θεός βοηθάει τους κεκοιμημένους και πληροφορεί παράλληλα και τους Μοναχούς με μια ανέκφραστη αγαλλίαση, που τους σκορπάει μετά από την πονεμένη τους προσευχή για τους κεκοιμημένους αδελφούς μας, σα να λέη: «Μη στενοχωρήστε, παιδιά μου, τους βοήθησα και τους κεκοιμημένους».

Ίσως πη κανείς: «Θα πρέπη να παρακαλέσουμε, για να βοηθήση ο Θεός;» Ασφαλώς θα πρέπη να Τον παρακαλέσουμε· και μάλιστα πολύ συγκινείται ο Θεός, όταν πονάμε για τον πλησιον μας και Τον παρακαλούμε να βοηθήση, διότι τότε επεμβαίνει ο Θεός, χωρίς να παραβιάζεται το αυτεξούσιο. Εδώ βλέπει κανείς [//24] και την μεγάλη Πνευματική Αρχοντιά του Θεού, που ούτε στον διάβολο δίνει το δικαίωμα να διαμαρτυρηθή. Γι' αυτό θέλει να Τον παρακαλούμε, για να επεμβαίνη – και θέλει να επεμβαίνη αμέσως ο Θεός, για να βοηθάη το πλάσμα Του. Φυσικά, εάν θέλη ο Θεός, και τώρα τον μαζεύει κουβάρι στην κόλαση τον διάβολο, αλλά μας τον αφήνει πάλι για το καλό μας, διότι με το χτύπημα της κακίας του που μας κάνει, διώχνει και όλες τις σκόνες μας.

Με όλα αυτά που ανέφερα και θα αναφέρω πιο κάτω, θέλω να τονίζω την μεγάλη αποστολή του Μοναχού, που είναι κάτι το σοβαρότερο από τις ανθρώπινες φιλανθρωπίες. Διότι, πριν ακόμη κάποιος γίνη Μοναχός, είχε κάνει την ανάλογη φιλανθρωπία του και τα έδωσε όλα, όπως είπε ο Χριστός στον νεανίσκο[3], καθώς και τον ίδιο τον εαυτό του τον έδωσε και αυτόν στον Χριστό (τον πλούσιο Πατέρα του). Έτσι τώρα, σαν παιδί Του πια (ως Μοναχός ακτήμων) έχει μέρος της περιουσίας του Θεού και ζητάει όσα θέλει από τον ελεήμονα Πατέρα του, και ο Πατέρας του μετά δίνει άφθονα τα ελέη Του, όταν πρόκειται να μη βλαφτούν τα δυστυχισμένα Του παιδιά.

Πολλά λοιπόν ακούει ένας αρχάριος από μερικούς Κληρικούς, που προσπαθούν να τον αποτρέψουν από το μεγαλείο αυτό του Μοναχισμού, αλλά και πολλά από λαϊκούς. Εκτός από αυτά που δεν λέγονται (και δεν λέγονται από

[3] Ματθ. 19, 21.

σοβαρούς φυσικά ανθρώπους), λένε και ότι ο Μοναχός είναι ένα νεκρό πράγμα, που δεν έχει παιδιά κ.λπ.

Δεν θέλω να εξετάσω αυτούς που τα λένε, εάν έχουν παιδιά, διότι αυτός είναι και ο σκοπός του γάμου, [//25] και τότε έχει νόημα η ζωή τους, ενώ ο Μοναχός έχει άλλη αποστολή, την Παρθενία, «άλλη βιοτή». Αλλά και αυτούς που έχουν παιδιά, ήθελα να τους ρωτήσω: «Τα έχουν βοηθήσει για να εξασφαλίσουν τον Παράδεισο ή μόνον υλικά τα βοηθήσανε;» Επομένως; Οι Μοναχοί που ενδιαφέρονται για την σωτηρία των ψυχών των ανθρώπων, είναι πιο στοργικοί Πατέρες και από τους κατά σάρκα πατεράδες και περισσότερα παιδιά έχουν από τον μεγαλύτερο πολύτεκνο, διότι όλα τα πλάσματα του Θεού τα θεωρούν παιδιά και αδέλφια τους και με πόνο προσεύχονται, για να φθάσουμε όλοι οι άνθρωποι στον προορισμό μας, κοντά στον Θεό.

Επειδή δεν είναι εύκολο να καταλάβουν ορισμένοι την πνευματική αναγέννηση που κάνουν οι Μοναχοί στους ανθρώπους, θα αναφέρω και πώς συντελούν ακόμη και στην σαρκική παιδοποιΐα. Ενώ οι ίδιοι παρθενεύουν ακόμη και από λογισμούς, όταν όμως έχουν παρρησία στον Θεό, λύνουν την στείρωση πολλών μητέρων, τόσο εν τη ζωή όσο και κεκοιμημένοι. Επομένως οι Μοναχοί γεννούν και πεθαμένοι, όταν είναι Άγιοι.

Φυσικά, οι Μοναχοί δεν βοηθάνε από τον Άμβωνα με το να κηρύξουν το Ευαγγέλιο, για να διαφωτισθούν οι μικροί και οι μεγάλοι, διότι οι Μοναχοί ζούνε τα Ευαγγέλιο. Έτσι κηρύττεται το Ευαγγέλιο με τον θετικότερο τρόπο του παραδείγματος, πράγμα που διψάει ο κόσμος, ιδίως ο σημερινός, διότι όλοι λίγο-πολύ μορφωθήκανε στην εποχή μας και έτσι μπορούν να λένε και μεγάλες αλήθειες – απ’ αυτές που διαβάσανε – που δεν έχουν όμως καμιά σχέση με τους περισσότερους Αμβωνιώτες, οι οποίοι συνέχεια φορτώνονται στην πλάτη τους από τα «Ουαί».

[//26] Με λίγα λόγια, οι Μοναχοί δεν είναι απλώς φαναράκια που φωτίζουν στους δρόμους των πόλεων, για να μη σκοντάφτουν οι άνθρωποι, αλλά οι απομακρυσμένοι Φάροι επάνω στα βράχια, που κατευθύνουν τα καράβια του κόσμου με τις αναλαμπές τους, και από το πέλαγος προσανατολίζονται τα καράβια, για να φθάσουν στον προορισμό τους.

Γι’ αυτό ούτε και οι γονείς ακόμη δεν θα πρέπη να εμποδίζουν τα παιδιά τους, όταν ο Θεός τα καλή με την κλήση τους να γίνουν Μοναχοί (Ασυρματιστές της Εκκλησίας), διότι η αποστολή αυτή είναι πολύ μεγάλη και ανώτερη από αυτό που οι ίδιοι προσφέρουν στον Θεό με την δική τους αποστολή. Οι μεν λαϊκοί εκκλησιάζονται τακτικά στην εκκλησία και τάζουν ένα κερί ή μια λαμπάδα, ο Μοναχός όμως ξενυχτάει στην Εκκλησία κάθε μέρα και έχει τάξει ολόκληρο τον εαυτό του στον Χριστό και καίγεται από την αγάπη Του και Τον δοξολογεί και Τον ευχαριστεί για τον εαυτό του και για όλο τον κόσμο.

Δεν μπορώ όμως να καταλάβω αυτό που κάνουν μερικοί Κληρικοί και Λαϊκοί, που μάχονται τον Μοναχισμό! Ενώ και ο Στρατός τις Διαβιβάσεις τις θεωρεί αρτηρίες του Σώματος του Στρατού, και η Εκκλησία μας το ίδιο παραδέχεται για τον Μοναχισμό, αυτοί οι ευλογημένοι άνθρωποι που μάχονται τον Μοναχισμό, θα ήθελα να μάθω, σε ποια Εκκλησία ανήκουν;

Η προετοιμασία στον κόσμο

Γι’ αυτό, αγαπητοί μου αδελφοί, εσείς που λάβατε την ατομική πρόσκληση από τον Χριστό για το Αγγελικό Του Τάγμα (των Ασυρματιστών της Εκκλησίας), [//27] προσπαθήστε, όσο μπορείτε, να βρήτε πρώτα απ’ όλα ένα φιλομόναχο Πνευματικό, για να σας βοηθάη και να σας παρακολουθή, ενώ βρίσκεσθε ακόμη στον κόσμο. Προτιμότερο, στην ανάγκη να είναι και έγγαμος Πνευματικός, αρκεί να είναι φιλομόναχος παρά Ιερο(α)μόναχος, όταν είναι καλογερομάχος. Επίσης προσέξτε και αυτά που θα αναφέρω, μαζί με όλα τ’ άλλα, στο διάστημα που βρίσκεσθε στον κόσμο ακόμη.

Για την διατήρηση της ψυχικής και σωματικής αγνότητος

Προτιμότερο να συναναστρέφεσαι με μικρότερα παιδιά της ηλικίας σου, που είναι Αγγελάκια, παρά με μεγαλύτερα ή της ηλικίας σου, όταν είναι διαβολάκια.

Καλύτερα να ζης αποξενωμένος από κοσμικό περιβάλλον και να βρίσκεσαι κοντά στον Θεό, παρά να συναναστρέφεσαι με περιβάλλον κοσμικό, για να μη σε θεωρήσουν δήθεν ακοινώνητο, και αποξενωθής, χωρίς να το καταλάβης, από τον Θεό.

Συμφερότερο σου είναι να θεωρηθής ακόμη και κουτός από τις γυναίκες (ή η νέα από τα αγόρια) για την πνευματική σου φρονιμάδα και αγνότητα και να σηκώνης και αυτόν τον βαρύ Σταυρό, διότι αυτός ο βαρύς Σταυρός κρύβει όλη την δύναμη και την σοφία του Θεού, και τότε θα είσαι πιο δυνατός από τον Σαμψών και πιο σοφός από τον σοφό Σολομώντα.

Καλύτερα είναι, όταν βαδίζης, να λες την ευχή και να μην κοιτάς δεξιά και αριστερά, ακόμη και να παρεξηγηθής από συγγενικά σου πρόσωπα, γιατί δήθεν τους περιφρόνησες και δεν τους μίλησες, παρά να περιεργάζεσαι και να βλάπτεσαι και να παρεξηγηθής [//28] ακόμη και από τους κοσμικούς ανθρώπους που σκέφτονται όλο πονηρά.

Χίλιες φορές καλύτερα να φεύγης σαν το αγρίμι μετά τον Εκκλησιασμό σου από τους ανθρώπους, για να διατηρήσης την πνευματική σου φρονιμάδα και ό,τι απεκόμισες από τον Εκκλησιασμό σου, παρά να κάθεσαι και να χαζεύης στις γούνες (ή στις γραβάτες η νέα), και αγριέψης πνευματικά από το γρατσούνισμα που θα σου κάνη ο εχθρός στην καρδιά.

Συμφερότερο σου είναι, όταν δεν έχης δουλειά και δεν μπορής να αξιοποιήσης τις ώρες σου στα Πνευματικά, να πηγαίνης σε χοιροστάσιο και να μιμήσαι τους χοίρους και να κυλιέσαι μαζί τους στον βούρκο τους και μετά να επιστρέφης στο σπίτι σου, να λούζεσαι, να αλλάζης και να νιώθης την ανακούφιση του λουτρού, παρά να εξεγελαστής και πας σε κέντρο, και κυλισθή η ψυχή σου στην λάσπη των ηδονών, και γυρίσης στο σπίτι σου με άγχος και στην συνέχεια να νιώθης την κόλαση αυτή με το πλάκωμα της καρδιάς.

Καλύτερα να πηγαίνης σε ορνιθώνα και να μαθαίνης τις κότες πώς να κακαρίζουν με ρυθμό, παρά να ξεγελαστής να πας σε γειτονικό σου σπίτι να πης πνευματικά σε γυναίκες (ή η νέα σε άνδρες), διότι όσο πνευματικό και εάν φαίνεται το έργο αυτό, κρύβει όμως και ένα σωρό παγίδες του εχθρού. Γι’ αυτό καλύτερα είναι για τους νέους που θέλουν να παρθενέψουν, τις γυναίκες να τις αποφεύγουν σαν τον διάβολο (όπως και οι νέες τα αγόρια), και πιστεύω ότι ο Χριστός δεν θα τους

παρεξηγήση, διότι το κάνουν αυτό από αδυναμία της ηλικίας τους, παρά να ξεθαρρέψουν και κουτσουρευτούν, σαν τα δενδράκια από τις κατσίκες, και αχρηστευθούν.

[//29] Προτιμότερο στον νέο είναι να αγωνίζεται σκληρά, όταν η σάρκα του είναι ζωηρή ή όταν είναι πλαδαρή, για να αποκτήση ανδρισμό, παρά να τραυματίζεται από την άτακτη σάρκα του, ή από τον χαλαρό γυναικείο χαρακτήρα του ο πλαδαρός, δηλαδή από τα γυναικεία συναισθήματα και τις χαυνότητες.

Θεώρησε τα, αδελφέ μου, απαραίτητα αυτά τα σκληρά μου λόγια, όπως τα αγκαθωτά σύρματα για την περίφραξη του μικρού σου πνευματικού δένδρου, μέχρι να ψηλώσουν τα κλωνάρια σου, διότι η Μητέρα Εκκλησία περιμένει τους καρπούς σου.

Εάν λοιπόν τώρα προσέξης, αργότερα εκτός από τους καρπούς σου θα προσφέρης και τον πυκνό και δροσερό σου ίσκιο και θα φιλοξενής όχι μόνο πρόβατα κάτω από την σκιά σου αλλά και ταλαίπωρες κατσίκες, που δεν θα σε βλάπτουν πια, με την Χάρη του Θεού, μόνον εσύ θα τις βοηθάς.

Προσπάθησε και η δουλειά σου και το περιβάλλον να σε βοηθάη κάπως, ενώ βρίσκεσαι στον κόσμο ακόμη, για να σου δίνεται μια σχετική ευκαιρία για να βοηθιέσαι και στην εργασία σου λίγο, και να πηγαίνης στο σπίτι σου με ηρεμία και να συγκεντρώνεσαι καλύτερα. Τότε ο αγώνας σου θα είναι πιο ελαφρός.

Πνευματική μελέτη

Για την συγκέντρωση σου γενικά, και ιδίως στην προσευχή, καθώς και για την τόνωση της ψυχής σου, είναι απαραίτητη η μελέτη της Καινής Διαθήκης και βοηθητικά βιβλία των Αγίων Πατέρων, για να την καταλάβης. Παλαιά Διαθήκη μη συνηθίζης ακόμη, για να μη βλαφτής, επειδή δεν βρίσκεσαι ακόμη σε κατάσταση καλή Πνευματική, και θα την παρεξηγήσης, [//30] ενώ αργότερα θα σε βοηθούν και συγκινούν όλα, όταν φθάσης σε απάθεια, γιατί τώρα και η ηλικία σου δεν σε βοηθάει.

Πολύ βοηθούν τα Συναξάρια των Αγίων, το Γεροντικό ή ο Ευεργετινός ολόκληρος, η Κλίμακα, ο Αόρατος Πόλεμος, ο Άγιος Εφραίμ και το Λαυσαϊκό. Καλά είναι ακόμη να μελετάς και τον Αββά Ισαάκ – παρ’ όλο που θεωρείται για προχωρημένους, βοηθάει όμως και τους αρχαρίους στο να συλλάβουν το βαθύτερο νόημα της ζωής και να διώξουν κάθε είδος κόμπλεξ, εάν υπάρχη.

Όλα λοιπόν τα Πατερικά βιβλία μελετώντας θα σου θερμαίνουν την ψυχή και θα σε βοηθούν να αγωνίζεσαι πολύ, για να μιμηθής τους Αγίους, και παράλληλα θα σου αφήνουν την μεγάλη ταπείνωση, εφ’ όσον θα κάνης σύγκριση του εαυτού σου με τους Αγίους. Αυτό φυσικά θα διώξη και κάθε ψευδαίσθηση που σου είχε δημιουργηθή προηγουμένως, που θεωρούσες δηλαδή τον εαυτό σου κάπως Άγιο συγκρίνοντας τον με τους χίπις κ.λπ., διότι μόνον ο Θεός γνωρίζει τις καρδιές των ανθρώπων, ενώ εμείς κρίνουμε *κατ’ όψιν*[4].

Βρώμικα περιοδικά κ.λπ. μην πιάνης στα χέρια σου, ούτε να υπάρχουν έστω και πεταγμένα στο δωμάτιο σου, μην τυχόν καμιά φορά, επάνω σε καμιά μπόρα της ηλικίας σου, παρακινηθής από τον εχθρό και τα πιάσης, διότι δεν φτάνει που θα

---

[4] Ιω. 7, 24.

τραυματισθής, θα έχης και το ταγκαλάκι (τον εχθρό) να σε κοροϊδεύη, ενώ εσύ θα μετανοήσης και θα πονάς.

Επίσης βιβλία και έντυπα επαναστατικά, που αναφέρουν εκκλησιαστικά θέματα, μη διαβάζης, εάν θέλης [//31] να έχης την ηρεμία σου, διότι δεν είσαι εσύ αρμόδιος για τέτοια σοβαρά θέματα. Εσύ έχεις ανάγκη από βιβλία που θα σε βοηθήσουν στην μετάνοια. Εάν θέλης να βοηθήσης την Εκκλησία, διόρθωσε τον εαυτό σου, και αμέσως διορθώνεται ένα κομματάκι της Εκκλησίας. Εάν φυσικά αυτό το έκαναν όλοι, η Εκκλησία θα ήταν διορθωμένη.

Γι' αυτό περιορίσου στα Πατερικά, που ανέφερα, και απόφευγε και κάθε βιβλίο γλυκανάλατο μερικών συγχρόνων συγγραφέων, που βάζουν τίτλους μόνο μεγάλους, για να κινούν ενδιαφέροντα πνευματικά, και κουράζεται κανείς μόνο με το να διαβάζη, όπως η αγελάδα, όταν το παχνί της είναι γεμάτο άχυρο, κουράζεται να μασάη και να μηρυκάζεται όλη την ημέρα, και τελικά δεν βγάζει ούτε ένα ποτήρι γάλα.

Πριν αρχίσης την Πατερική σου μελέτη, κάνε έστω και δύο λεπτά προσευχή, για να σε φωτίση ο Θεός να καταλάβης τα θεία νοήματα. Εάν δεν σε παίρνη η ώρα, ενώ μελετάς, δεν είναι ανάγκη να βιαστής να τελειώσης το κεφάλαιο, διότι σκοπός μας δεν είναι να τελειώνουμε κεφάλαια, αλλά να αφήνουμε κάτι στο κεφάλι μας.

Ούτε πάλι ωφελεί να σου αρέση μόνο να διαβάζης και να παραμένης με τον θαυμασμό των Αγίων, διότι αυτό το κάνουν οι κοσμικοί που διαβάζουν με αγωνία του Ταρζάν τις νέες περιπέτειες και ευχαριστούνται. Ο δικός μας όμως ο σκοπός είναι πνευματικός, και πρέπει να στριμώχνουμε σιγά-σιγά τον εαυτό μας με αγώνες στην ζωή των Αγίων Πατέρων. Γι' αυτό, όταν μελετάμε, να μιμούμαστε την αγελάδα που προτιμάει το τριφύλλι από το άχυρο και, αφού φάη, μηρυκάζεται την τροφή και μ' αυτόν τον τρόπο κάνει την τροφή γάλα.

[//32] Όταν λέω «να μηρυκάζεται κανείς την μελέτη του», δεν εννοώ να μελετάη την φλούδα, όπως συνήθως μερικοί φιλόλογοι που εξετάζουν το ωραίο χρώμα της πορτοκαλόφλουδας και μετρούν με προσοχή τους πόρους της φλούδας και δεν δίνουν την προσοχή τους στον καρπό, για να τραφούν από τις πολλές Πατερικές βιταμίνες. Δηλαδή δεν εξετάζουν τον Άγιο με την αγία του ζωή και τα θεία του κατορθώματα, για να βοηθηθούν, ή τί είπε, αλλά σε ποια ημερομηνία τα είπε ή εάν ήταν τα γένια του Αγίου όλα λευκά ή ψαριά ή όλα μαύρα. Αυτού του είδους ο μηρυκασμός της μελέτης ομοιάζει με της στείρας αγελάδας τον μηρυκασμό, που ούτε γάλα βγάζει ούτε και γεννάει, παρά λίπος προσθέτει στον εαυτό της με πολλές τοξίνες, και καταλήγει στον χασάπη.

Επιδίωξε, όσο μπορείς στο σπίτι σου για την μελέτη σου να έχης μια σχετική ησυχία και, εάν είναι δυνατόν, δωμάτιο ξεχωριστό, για να νιώθης ατμόσφαιρα κελιού, διότι αυτό πολύ θα σε βοηθήση, για να βρίσκης κάπως τον εαυτό σου, και παράλληλα θα σου δίνη δυνάμεις πνευματικές, για να ξεπερνάς κάθε είδος δυσκολίας με ηρεμία, χωρίς νευρικότητα.

Προετοιμασία γονέων και αδελφών

Απαραίτητο είναι, μαζί με όλες τις προετοιμασίες σου, να προετοιμάζης και τους γονείς σου σιγά-σιγά με το να τους λες τον θείο σκοπό σου (ότι θα γίνης

Μοναχός), για να μην ξαφνιαστούν αργότερα και μπούνε σε πολλούς λογισμούς. Ίσως γίνης καμιά φορά και αιτία να πάθουν και κάτι κακό στην υγεία τους με το ξαφνικό άκουσμα, σε περίπτωση που έχουν καμιά πάθηση, και στο Μοναστήρι ίσως δημιουργήσουν ιστορίες. Γι' αυτό προσπάθησε, όσο μπορείς, όλα τα [//33] κοσμικά σου κουβάρια να τα ξεμπλέξης στον κόσμο, για να είσαι έτοιμος στο Μοναστήρι να πλεχτής στην Αδελφότητα και να κάνης κομποσχοίνι ήρεμα.

Προσπάθησε τους γονείς σου να τους προετοιμάζης σε μια γλώσσα που μπορούν να την καταλάβουν παρά με την Ευαγγελική και Πατερική (ενώ έχουν άγνοια ή δεν θέλουν να την καταλάβουν), για να μη γίνης εσύ αιτία να βρίσουν και τους Αγίους Πατέρες, και αμαρτήσουν.

Όλο το διάστημα που παραμένεις στον κόσμο, να έχης τα μάτια σου τέσσερα, και ένας λόγος παραπάνω, όταν οι γονείς σου το πάρουν πια απόφαση ότι θα τους φύγης για καλόγερος, διότι τότε θα βάλουν και πρόσωπα ακόμη, με σκοπό να σε μπλέξουν και να σε παντρέψουν, για να μην φύγης και σε χάσουν από κοντά τους. (Λες και όσους παντρεύουν, τους έχουν κοντά τους!)

Γι' αυτό αδελφέ μου, φεύγε μακριά από τα συμπόσια κ.λπ., ακόμη και τα οικογενειακά, διότι παγίδες θα σου στήνουν. Και μια φορά εάν πιαστής, δεν χρειάζεται και δεύτερη, διότι πιάστηκες πια για πάντα. Ενώ, αν τους καλορωτήσης τους γονείς σου εάν είναι ευχαριστημένοι από την ζωή τους την κοσμική, παρ' όλο που την επιθυμούσανε οι ίδιοι, ασφαλώς θα πούνε ότι είναι μετανιωμένοι· εν τούτοις όμως προσπαθούν να μπλέξουν σ' αυτήν την ζωή και ψυχές που είναι καλεσμένες από τον Θεό για την Αγγελική ζωή, και χρησιμοποιούν ακόμη μερικοί γονείς και σατανικά μέσα για τον σκοπό τους. Καταλαβαίνετε ασφαλώς πόσο δυστυχισμένα μπορούν να κάνουν τότε τα παιδιά τους, εκτός από την αμαρτία που παίρνουν.

Γι' αυτό φεύγε από τα συμπόσια κ.λπ., για να είσαι πιο σίγουρος. Άλλωστε, τί δουλειά έχουμε εμείς [//34] με αυτά; Ούτε και με τις κοσμικές τους χαρές συμφωνούμε ούτε και με τις κοσμικές τους λύπες πάλι συμφωνούμε, διότι αλλιώς τα αντιμετωπίζουν. Επομένως;

Γενικότερα, να αποφεύγης και ό,τι ερεθίζει (έστω και λίγο) τον παλαιό σου άνθρωποι, εάν θέλης να έχης την ψυχική σου και σωματική υγεία, η οποία θα σου είναι απαραίτητη στο Μοναστήρι που θα πας αργότερα. Κάθε σου τραύμα εξ απροσεξίας σου στον κόσμο, είτε μικρό είναι είτε μεγάλο, πρέπει να ξέρης ότι θα σου φέρη καθυστέρηση στην Μονή, και θα χρειασθή και έμπειρος πνευματικός γιατρός, για να σε παρακολουθή, κι εσύ φυσικά θα υποφέρης στις αλλαγές σου.

Οικογενειακές υποχρεώσεις

Σε περίπτωση που θέλεις να γίνης Μοναχός, αλλά έχεις άρρωστους γονείς ή γέρους απροστάτευτους ή αδέλφια μικρότερα ή αδελφές ανύπαντρες, πρόσεξε μη σηκωθής και φύγης, πριν συμβουλευτής, διότι και εσύ θα ταλαιπωρηθής από την συνείδηση σου στο Μοναστήρι, και οι άλλοι που θα μείνουν απροστάτευτοι ίσως γογγύσουν.

Για ένα λόγο παραπάνω μη φύγης στην περίπτωση αυτή, πριν συμβουλευτής, εάν είσαι πολύ ευαίσθητος εκ φύσεως, διότι ο εχθρός θα σε πολεμήση τότε με την υπερευαισθησία, για να σε λεπτύνη περισσότερο και να σε κόψη (δηλαδή ή με

μελαγχολία να σου φέρη ή μια τρέλα ή κάτι άλλο πιο χειρότερο – Θεός φυλάξοι!) Όταν όμως συμβουλευτής, εκτός που δεν θα σε βασανίζη τίποτε, θα έχης και την ευχή του Πνευματικού σου, ο οποίος θα φροντίση και κάθε οικογενειακό σου θέμα να ταχτοποιηθή, διότι αναλαμβάνει την ευθύνη τότε ο ίδιος.

Εάν δεν συμβουλευτής στην περίπτωση αυτή και [//35] φύγης με την πίστη στον Θεό ότι είναι Παντοδύναμος και μπορεί όλα τα οικογενειακά σου εμπόδια να τα ταχτοποιήση, αυτό φυσικά είναι καλό, και ο Θεος μπορεί, σαν Παντοδύναμος που είναι, και δεκαπέντε αδελφές ανύπαντρες εάν έχης, να τις ταχτοποιήση καλά σε μία μέρα. Επειδή όμως δεν γνωρίζουμε εάν γίνεται η φυγή μας από αυτήν την μεγάλη πίστη στον Θεό ή για να βολευτούμε εμείς ως άτομο, ενώ έχουμε μεγάλη έλλειψη αγάπης κατά βάθος, γι' αυτό ας μην εμπιστευθούμε και στην περίπτωση αυτή στον εαυτό μας, αλλά και πάλι να συμβουλευτούμε. Φυσικά, εάν πράγματι έχουμε αυτήν την μεγάλη πίστη στον Θεό, αυτό είναι πολύ καλό σημείο υγείας Πνευματικής.

Σε περίπτωση λοιπόν που υπάρχει πράγματι ανάγκη προστασίας, όπως ανέφερα, και η πίστη σου δεν είναι μεγάλη, μην κάνης πράγματα υπέρ τις δυνάμεις σου, αλλά κάθισε με ηρεμία και βοήθησε, όσο διάστημα υπάρχει ανάγκη της παρουσίας σου, και κάνε ό,τι μπορείς από πνευματικά με φιλότιμο, διότι και αυτά τα λίγα έχουν μεγάλη αξία στα μάτια του Θεού, και ο Θεός δεν θα σου στερήση την Χάρη Του, βλέποντας την αγάπη που προσφέρεις στους άλλους και ότι εσύ υποφέρεις σε άλλο κλίμα.

Πρέπει να γνωρίζης, αδελφέ μου, ότι ο Θεός είναι και πολύ δίκαιος και δεν πρόκειται να σε αδικήση είτε αργότερα πας στο Μοναστήρι, με το να σε σπρώχνη με το θεϊκό Του χέρι, για να ανεβαίνης δυο-δυο τα σκαλιά της αρετής, είτε, εάν δεν μπορέσης να πας καθόλου στο Μοναστήρι, λόγω των δικαιλογημένων σου υποχρεώσεων, με το να σου ετοιμάση μια από τις καλές του Παραδείσου Μονές. Γι' αυτό να βοηθάς στην περίπτωση αυτή με χαρά και να έχης την γαλήνη σου, χωρίς να γκρινιάζης με τους άλλους, γιατί δήθεν [//36] σου γίνονται εμπόδιο. Δεν ωφελεί, αδελφέ μου, όταν από την μια μεριά τους προσφέρουμε λίγο ψωμί και από την άλλη τους το βρέχουμε με φαρμάκι, διότι δεν μας φταίει κανείς. Ίσως και τα εμπόδια αυτά να είναι για καλό μας, για να ετοιμασθούμε καλύτερα εμείς, και επομένως η δική μας πνευματική ανωριμότης είναι αιτία να παραμένουν οι οικογενειακές μας υποχρεώσεις.

Δόξασε λοιπόν τον Θεό, ειρήνευε και ετοιμάσου, όσο μπορείς καλύτερα, και με τον λογισμό σου να θεωρήσαι δόκιμος Μοναχός και να αγωνίζεσαι αθόρυβα, όσο μπορείς.

Σε περίπτωση που έχεις ανύπαντρες αδελφές, πρόσεξε να μην γκρινιάζης, ούτε καν να τις πης ότι παραμένεις εξ αιτίας τους στον κόσμο, αλλά να τις λες ότι δεν είσαι έτοιμος ακόμη, διότι θα αναγκασθούν οι καημένες να παντρευτούν όπως-όπως, για να σε ελευθερώσουν. Αυτό όμως θα είναι σκλαβιά και γι' αυτές και για την δική σου συνείδηση αργότερα, και θα βρίσκεται η ψυχή σου σκλαβωμένη στο άγχος συνέχεια.

Εάν παραμένης δικαιολογημένα για τους γέρους απροστάτευτους γονείς σου, και αυτοί έχουν και την απαίτηση να σε παντρέψουν, ενώ αισθάνεσαι την κλίση για Μοναχός, πρόσεξε μην καμφθής στο θέμα αυτό, διότι θα ταλαιπωρηθής.

Μη λυπάσαι, αδελφέ μου, που θα κλάψουν αυτοί μια φορά, διότι θα σε κάνουν δυστυχισμένο με μια ζωή που δεν θα την επιθυμούσες, και θα κλαις ο ίδιος σ' όλη σου την ζωή. Εκτός τούτου θα ταλαιπωρηθή και άλλο πρόσωπο που δεν σου έφταιγε τίποτε.

Δεν ήταν άσχημο, νομίζω, αυτούς τους γονείς που επιμένουν στα παιδιά τους «καλά και σώνει» να τα παντρέψουν, χωρίς να υπολογίζουν την θεία κλήση [//37] του Θεού για το Αγγελικό Τάγμα, να τους έπαιρνε κανείς και να τους έκλεινε σε ξεχωριστά Μοναστήρια και να τους ανάγκαζε, έστω και για λίγο διάστημα, στα γεράματα, να φυλάξουν παρθενία με ασκητική ζωή, Νηστεία-Αγρυπνία-Προσευχή. Αυτό πολύ θα ωφελούσε, για να μαθαίνανε στο εξής να σέβωνται την ελευθερία του ανθρώπου, που την σεβάσθηκε και ο ίδιος ο Θεός, και να βοηθούν τα παιδιά τους, ανάλογα με την κλίση που τους χάρισε ο Θεός, και να μη θέλουν να τα κάνουν βασανισμένα.

Επίσης, τον ίδιο κανόνα θα έπρεπε να βάλη κανείς και σε μερικές μητέρες που τάζουν τα παιδιά τους από μικρά για το Μοναστήρι – ενώ σ' αυτές φάνηκε βαριά η Καλογερική να την ζήσουν – και κάνουν βασανισμένα τα παιδιά είτε καταλήξουν στο Μοναστήρι είτε δεν πάνε και παντρευτούν (όταν είναι ευαίσθητα, και τα πειράζη η συνείδηση τους).

Φυσικά, μερικές μητέρες δικαιολογούνται κάπως (σαν μητέρες), όταν επάνω σε μια αρρώστια του παιδιού τα χάνουν και επάνω στον πόνο τους το τάζουν για καλόγηρο. Νομίζω ο Καλός Θεός δεν λαμβάνει υπόψη Του αυτού του είδους τα ταξίματα, και δεν θα πρέπη να τους τύπτη η συνείδηση τους νέους σε περίπτωση που ιδούν, όταν μεγαλώσουν, ότι δεν μπορούν να γίνουν Μοναχοί. Ας δημιουργήσουν με αναπαυμένη συνείδηση οικογένεια και να ζουν, όσο μπορούν, κοντά στον Χριστό. Ούτε και για την μητέρα τους να στενοχωριούνται, που έκανε το τάξιμο, διότι ο Θεός γνώριζε τον πόνο της μητέρας στην περίπτωση αυτή.

Σ' αυτές τις μητέρες είναι που χρειάζεται Πύργος και να μένουν έγκλειστες με λίγο μόνον παξιμάδι, που από γυναικείο εγωισμό, για να καμαρώνουν στις άλλες γυναίκες, που θρησκεύουν, ότι έχουν γιο κληρικό, [//38] πιέζουν τα παιδιά τους για να γίνουν μερικά Αρχιμανδρίτες (φυσικά είναι λιγότερες περιπτώσεις αυτές), χωρίς να σκέφτωνται εάν η κράση του παιδιού είναι για παρθενία ή όχι. Εάν φυσικά είναι φιλότιμο το παιδί, θα αγωνισθή σκληρά για να τα βγάλη πέρα και θα στεφανωθή με μαρτυρικά στεφάνια από τον Χριστό· αλλά, εάν δεν έχη φιλότιμο – Θεός φυλάξοι! – θα κάνη κακό στον εαυτό του και στην Εκκλησία.

Το θέμα λοιπόν της Παρθενίας δεν θα το ρυθμίζη η μάνα, αλλά θα βοηθάη η μάνα όλα τα παιδιά, όταν είναι μικρά, να παρθενεύουν και, όταν μεγαλώσουν, θα πρέπη πάλι οι γονείς να βοηθήσουν αυτά που θέλουν να παρθενέψουν και στην συνέχεια, για να γίνουν Μοναχοί. Τότε είναι τιμή τους, που βοηθήσανε στις κλήσεις του Θεού.

Η αναχώρηση από τον κόσμο

Όταν λοιπόν έλθη η ευλογημένη εκείνη ώρα να φύγης πια από τον κόσμο για καλόγηρος, εξέτασε πρώτα τον εαυτό σου, εάν η καρδιά σου είναι ολόκληρη, και την έχης ο ίδιος, ή σου έχη πάρει κανένα πρόσωπο κανένα κομματάκι. Μην ξεθαρρέψης

να φύγης, αδελφέ μου, για Μοναστήρι, πριν την συμμάσης ολόκληρη την καρδιά σου, γιατί θα αποτύχης. Έστω και 1‰ να την έχης δοσμένη σε πρόσωπο με αίσθημα, ο εχθρός θα σου ανοίξη αργότερα δουλειές, διότι θα οχυρωθή στο 1‰ κομματάκι της καρδιάς σου και θα σε πολεμάη πότε με την σάρκα και πότε με λογισμούς, εν συνδυασμώ, και το κακό είναι που θα σου την κυριεύση ολόκληρη μετά, αφού γίνης πια Μοναχός, και τότε είναι το «μπρος βαθύ και πίσω ρέμα».

Το να πολεμήται μόνον από την σάρκα κανείς, αυτό [//39] δεν είναι εμπόδιο για να γίνη Μοναχός, αρκεί το θέμα του γάμου να μην τον είχε απασχολήσει ή τον είχε κάποτε απασχολήσει, αλλά προ ετών την είχε κόψει την αλυσίδα του γάμου, και την καρδιά την έχει συμμαζεμένη ολόκληρη ο ίδιος.

Μια ψυχή φυσικά που πολεμείται περισσότερο από την σάρκα λόγω της ζωηρής κράσεως, ασφαλώς και περισσότερο θα αγωνιστή για να την καταδαμάση, και αναμφιβόλως και περισσότερο μισθό έχει από τον Θεό ο πολύ αγωνισθείς, αρκεί να αγωνίζεται με ταπείνωση την λίγη νηστεία του και την αγρυπνία με την προσευχή. Τότε ο Καλός Θεός πάντα βοηθάει και σκορπάει αμέσως την απάθεια και την γαλήνη στην ψυχή, μαζί με όλη την Αγάπη Του και την στοργή στα παιδιά που αγωνίζονται για να τηρήσουν τις εντολές Του και θέλουν να σωθούν.

Άλλο θέμα σοβαρό που πρέπει να προσέξης, πριν ξεκινήσης για καλόγηρος, για να έχης την ειρήνη σου στο Μοναστήρι, και οι γονείς σου να έχουν όλες τις ευλογίες του Θεού, και εδώ και στην άλλη ζωή, (αφού φεύγης με την ευλογία του Πνευματικού σου) θα πρέπη να τους εμπιστευτής πια όλους και όλα τα θέματα τους στον Θεό. Η απόλυτη εμπιστοσύνη στον Θεό είναι μια συνεχής προσευχή γι' αυτούς. Επομένως, δεν υπάρχει λόγος ούτε και να προσεύχεσαι ακόμη γι' αυτούς, διότι όλα τα έδωσες στον Θεό μαζί με τον εαυτό σου.

Εάν το κάνης αυτό, αδελφέ μου, πολύ θα σε βοηθήση για να αποκτήσης την γενική αγάπη, δηλαδή από αυτού του είδους την αγάπη που έχει και ο Θεός. Βγαίνοντας από την μικρή αγάπη της μικρής σου οικογενείας, με αυτόν τον τρόπο μπαίνεις σιγά-σιγά [//40] στην μεγάλη οικογένεια, την Εκκλησία, και έχεις και την μεγάλη γενική αγάπη και θα αγαπάς τότε όλους τους ανθρώπους εξίσου. Σε άλλους θα εκφράζεται η αγάπη σου με την χαρά και σε άλλους θα εκφράζεται με τον πόνο σου. Όλους θα τους θεωρής αδέλφια σου, διότι όλοι είμαστε παιδιά της Εύας (της μεγάλης οικογενείας του Αδάμ – του Θεού). Τότε πια και στην προσευχή σου θα λες: «Θεέ μου, βοήθησε με την σειρά πρώτα αυτούς που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, είτε ζωντανοί είναι είτε κεκοιμημένοι αδελφοί μας». Τότε η καρδιά σου θα μοιρασθή σ' όλον τον κόσμο, και εσύ δεν θα έχης πια τίποτε παρά την μεγάλη αγάπη, η οποία είναι ο Χριστός.

Εκλογή της Μονής

Αφού ξεκίνησες πια με το καλό για Μοναχός και άφησες την «ώδε» πατρίδα σου, πρόσεξε μην τυχόν και ενθουσιασθής αμέσως από πρόσωπα και πράγματα στο πρώτο Μοναστήρι που θα συναντήσης, και κοινοβιάσης αμέσως.

Εξέτασε πρώτα να μάθης τα πιο πνευματικά Μοναστήρια και να έλθης σ' επαφή με πνευματικούς Πατέρες και να συμβουλευτής. Μετά, να επισημάνης δυο-τρία, τα πιο πνευματικά, και, αφού τα επισκεφθής απλώς σαν επισκέπτης και

σημειώνης παράλληλα και τις εντυπώσεις σου από κάθε Μονή, εξετάζεις μετά ποια απ' όλες έχει τις καλύτερες πνευματικές προϋποθέσεις, και τότε πας να κοινοβιάσης. Το σημείωμα των εντυπώσεων σου από τις Μονές κράτησε το μέχρι να στεριώσης, διότι ενδέχεται ο εχθρός να σου θυμίζη τ' άλλα Μοναστήρια – για να σε βγάλη και να σε κάνη να γυρίζης ακατάστατος –, για να έχης έτσι υλικό [//41] και εσύ να τον πολεμάς με τα «υπέρ» της Μονής σου και τα «κατά» των άλλων, που ήταν περισσότερα.

Με αυτό λοιπόν τον τρόπο (σαν απλός επισκέπτης κατ' αρχάς) θα ψάξης να βρης τον τόπο που σε αναπαύει και τον ανάλογο τρόπο της Μοναχικής ζωής είτε Κοινόβιο είναι είτε Ησυχαστήριο είτε Κελί κ.λπ. Όταν λέω «Ησυχαστήριο», δεν εννοώ τα του κόσμου αλλά του Αγίου Όρους, που μένει ένας ή δύο Ασκητές σε μια Καλύβη. Τα περισσότερα δε Καλύβια δεν έχουν ούτε και Ναό.

Τα Ησυχαστήρια στον κόσμο στην ουσία είναι Κοινόβια Μοναστήρια, αλλά μερικοί ευλαβείς Αρχιερείς τα αναγνωρίζουν ως Ησυχαστήρια και με αυτόν τον τρόπο τα εξασφαλίζουν από τους κατά καιρούς Δεσποτάδες, οι οποίοι εισχωρούν σαν τις «καλές πεθερές» και δημιουργούν θέματα, ενώ έχουν οι ευλογημένοι τόσα και τόσα άλλα θέματα της Μητροπόλεως για να ασχοληθούν. Δηλαδή τα Ησυχαστήρια αυτά είναι Κοινόβια, αλλά, με το να τα αναγνωρίζουν ως Ησυχαστήρια, ησυχάζουν από μερικούς Δεσποτάδες.

Μέσα σε όλη σου την καλη εκλογή της Μονής, εάν είσαι φιλάσθενος, πρόσεξε και το θέμα του κλίματος. Τα βορινά και προσήλια πάντα είναι υγιεινά, καθώς και τα μέρη που δεν έχουν πολλή βλάστηση. Όπου ιδής προσήλιο, άσπρη πέτρα και χαμηλά πουρνάρια, ο τόπος είναι υγιειότατος, και τα νερά πολύ καλά. Όπου μέλαγκας και κουμαριές, έχει υγρασία, εκτός εάν είναι σε πλαγιά η Μονή, και την βλέπη ο ήλιος. Οι χαράδρες οι ανήλιες και πεύκα να έχουν, δεν έχει σημασία, διότι έχουν πάλι την υγρασία τους. Επίσης, όπου καστανιές, εκεί υπάρχει πολλή υγρασία, εκτός εάν είναι αραιές και προσήλιο σε πλαγιά.

Φυσικά, καλά είναι να προσέξη κανείς και το κλίμα [//42] της Μονής, εάν είναι φιλάσθενος και δεν έχη μεγάλη αυταπάρνηση, για να μη γογγύση ίσως αργότερα ή αναγκασθή να φύγη για άλλη Μονή. Εάν όμως δεν πρόσεξε εξαρχής και βρέθηκε σε λίγο ανθυγιεινό κλίμα, προτιμότερο είναι να οικονομήση λίγο τον εαυτό του στο θέμα της ασκήσεως, για να μην παλιώνη κουβέρτες στο κρεβάτι, και για να μην αναγκάζωνται και οι άλλοι να παλιώνουν τα παπούτσια με τις επισκέψεις τους, παράλληλα να ξοδεύουν και να στενοχωρούνται οι άνθρωποι.

Εάν, αδελφέ μου, πέσης έξω με το να κοινοβιάσης σε λίγο ή πολύ υγρό κλίμα, στο κάτω-κάτω την σάρκα θα βλάψης. Αυτό που θα πρέπη περισσότερο να επιδιώξης είναι το όλο πνευματικό κλίμα της Μονής σου να είναι υγιεινό, για να μη βλαφτή η ψυχή σου, και ένας λόγος παραπάνω, όταν είσαι και ο ίδιος λίγο πνευματικά φιλάσθενος. Όταν λέω «φιλάσθενος πνευματικά», δεν εννοώ μόνον τις μικρές ή μεγάλες σαρκικές αδυναμίες, αλλά και τον φιλάσθενο στο μυαλό. Δηλαδή, όταν η φύση του ανθρώπου είναι πονηρή, σκέπτεται πάντα πονηρά, και τα αγνά ακόμη τα πονηρεύει. (Αν και από το κοσμικό πνεύμα αυτοί θεωρούνται έξυπνοι, διαβολεμένοι· αλλ' επειδή είναι διαβολεμένοι, γι' αυτό και είναι φιλάσθενοι πνευματικά). Αυτοί οι άνθρωποι έχουν μεγάλη ανάγκη από άγιο περιβάλλον, για να αγιασθούν. Έχουν

ανάγκη από πολύ δυνατή τροφή, για να πάρουν πνευματικά επάνω τους. Ενώ οι νέοι που δεν έχουν πονηριά και έχουν την υγεία την πνευματική, μέσα στην απλότητα την παιδική με όλη την φτώχεια τους την πνευματική (την ταπείνωση), μοιάζουν με τα φτωχά παιδιά τα υγιέστατα που κάνουν το ξερό ψωμί όλο αίμα.

Γι' αυτό πρόσεξε τόσο το κλίμα το πνευματικό, σε [//43] περίπτωση που είσαι πνευματικά φιλάσθενος, όσο και τον Πνευματικό σου ιατρό, για να σε θεραπεύση.

Επιδίωξε, όσο μπορείς: α) Ο Γέροντας σου να είναι πνευματικός άνθρωπος, με αρετές, και περισσότερο πρακτικός παρά δάσκαλος μόνον. Καλό είναι, αν έχη γίνει από μούτσος Καπετάνιος, για να μην εφαρμόζη σε ξένες πλάτες όλη την καλογερική που έμαθε διαβάζοντας, ή να έχη εκ φύσεως μεγάλη αγάπη με διάκριση, για να πονάη τα παιδιά του και να μη θέλη να τα στείλη στον Παράδεισο αμέσως, με τον τρόπο του Διοκλητιανού. Ο Γέροντας μόνο στον εαυτό του θα πρέπη να είναι πολύ σκληρός, ενώ στους άλλους να έχη μεγάλη αγάπη (όχι να δείχνη ψεύτικη), επίσης μεγάλη διάκριση, διότι, όταν λείψη η διάκριση, και από την αγάπη πάλι κακό θα κάνη στα παιδιά του (με την αγάπη τύπου Ηλί[5]), οπότε θα έλθη η οργή του Θεού και σ' αυτόν και στα παιδιά του.

Πολύ βοηθάει ακόμη την υποτακτικό, εάν στην ηλικία ο Γέροντας του είναι τουλάχιστον δεκαοχτώ με είκοσι χρόνια μεγαλύτερος του, διότι αυτό φέρνει και ένα φυσιολογικό σεβασμό στον υποτακτικό.

β) Ο Γέροντας να ζη απλοποιημένη ζωή, χωρίς φροντίδες και κοσμικές μέριμνες περιττές, και να μην αποβλέπη καθόλου σε δικά του συμφέροντα (να είναι ελευθερωμένος πνευματικά) και να αποβλέπη στο συμφέρον της ψυχής του υποτακτικού και γενικά στο συμφέρον της Μητέρας μας Εκκλησίας. Αυτό φυσικά πολύ θα βοηθήση τον υποτακτικό, για να μην ακούση ποτέ τον λογισμό του να πάη να σώση δήθεν ψυχές στον κόσμο, αλλά θα έχη την εμπιστοσύνη στον Γέροντα του, ο οποίος, εάν δη κάτι το αληθινό, θα τον [//44] στείλη ο ίδιος με την ευλογία του, για να βοηθήση τον κόσμο.

γ) Ο Γέροντας να είναι φίλος της ησυχίας και της προσευχής, για να σε συνδέση κι εσένα με τον Θεό δια της προσευχής, και να βρης την πραγματική χαρά της θείας παρηγοριάς, διότι αυτή η ουράνια γλυκύτητα θα συμμαζέψη τον νου και την καρδιά σου από τον κόσμο στον Ουρανό. Γιατί, όταν ο Μοναχός δεν νιώθη μέσα στο κελί του την γλυκύτητα της θείας στοργής με τα χάδια του Θεού και έντονα την παρουσία Του και όταν δεν νιώθη και την Παναγία σαν την Μάνα του στο κελί του, που θα της μιλάη σαν μικρό παιδάκι, άλλοτε να της λέη τα παράπονα του και άλλοτε την χαρά του, τότε σε τί διαφέρουν οι Μοναχοί από τα κακόμοιρα παιδιά του βρεφοκομείου;

Γι' αυτό είναι απαραίτητα τα άνω χαρακτηριστικά για τον Γέροντα, για να σε βοηθήση, ιδίως στις αρχές, ώστε να μη θυμάσαι τις ψεύτικες χαρές του κόσμου, και αυξάνεται στην συνέχεια και το κενό μέσα σου.

Πολύ βοηθάει, όταν το Μοναστήρι είναι απομακρυσμένο από τον κόσμο και από Αρχαιολογικούς χώρους και κοσμικούς θορύβους. Ακόμη και τα μεγάλα προσκυνήματα Μονών πολλές φορές ξεφεύγουν από τον πραγματικό τους σκοπό, γιατί φθάνουν πολλές φορές από Μοναστήρια να καταντάνε επιχείρηση. Γι' αυτό και μερικοί Δεσποτάδες, πολύ δικαίως, θα ήθελαν να την έχουν οι ίδιοι, γιατί οι Μοναχοί

[5] Βλ. Βασ. Α' 2.

θα πρέπη να αγαπούν την ακτημοσύνη, που ορκιστήκανε στον Θεό να φυλάξουν. Δυστυχώς όμως, δεν περιορίζονται στα απαραίτητα, τα απλά, τόσο για τον εαυτό τους όσο και γενικότερα για την Μονή, για να μη δέχωνται και από τους πιστούς και να τους παρακινούν να βοηθούν [//45] μόνοι τους τους αδελφούς μας τους φτωχούς, που υποφέρουν, αλλά τί κάνουν; Μαζεύουν και τον ιδρώτα ακόμη των φτωχών και γεμίζουν ένα σωρό καντήλια και καμπάνες, νομίζοντας ότι έστι δοξολογείται ο Θεός. Αυτού του είδους όμως η ευλάβεια είναι σαν την ευλάβεια που είχαν πολλοί Ρώσοι κληρικοί, οι οποίοι έγιναν αιτία, χωρίς να το θέλουν, τα καντήλια, οι πολυέλαιοι και οι καμπάνες να γίνου κανόνια και να χτυπήσουν την ίδια την Εκκλησία του Χριστού.

Πρόσεξε, αδελφέ μου, μη συγκινηθής απ’ αυτά που ανέφερα, ούτε από κοσμική ευγένεια που θα ιδής ή κοσμική αγάπη, ούτε και από κοσμικές ευκολίες που θα σου προσφέρουν, ούτε και από κάθε κοσμική τάξη που θα ιδής στο Μοναστήρι να συγκινηθής, διότι η κάθε κοσμική τάξη στο Μοναστήρι μέσα είναι και μια μεγάλη αταξία.

Όλα λοιπόν τα κοσμικά στο Μοναστήρι θεώρησε τα θηλιές που σιγά-σιγά θα σε πνίξουν με το άγχος τους, διότι θα βρίσκεσαι πια στο Μοναστήρι και δεν θα μπορής να τα απολαμβάνης, όπως θέλεις, και θα υποφέρης. Αλλά και να τα απολάμβανες, εάν σου δίνονταν οι ευκαιρίες, πάλι το κενό θα μεγάλωνες και θα ήσουν τελείως άδειος από Χριστό, και μέσα στο μεγάλο σου κενό θα ήταν το μεγάλο άγχος, αυτό που βασανίζει και τον πιο πλούσιο από υλικά.

Ποιος αμφιβάλλει ότι με όλες τις σύγχρονες ευκολίες η Μονή μπορεί να λειτουργήση πιο άνετα; Εάν είχε και ο κάθε καλόγηρος και την μάνα του, για να τον περιποιήται, φυσικά και αυτό θα ήταν ευκολία. Εάν βάζανε και στην Εκκλησία το μαγνητόφωνο, για να λέη τα γράμματα (τις προσευχές), φυσικά και αυτό θα ήταν ξεκούραση, και μεγαλύτερη ξεκούραση ακόμη θα ήταν, εάν το στασίδι μετατρεπόταν σε κρεβάτι. [//46] Ασφαλώς και για έναν Ασκητή θα ήταν ευκολία, εάν είχε ένα μικρό μηχανάκι, μόνον και μόνο να γυρίζη το κομποσχοίνι, και έναν αχυρένιο Ασκητή να πέφτη και να σηκώνεται και να του κάνη τις μετάνοιες του και τα κομποσχοίνια, και αυτός να οικονομούσε ένα απαλό στρώμα, να ξάπλωνε και να ξεκούραζε την ταλαιπωρημένη του σάρκα. Φυσικά, όλα αυτά ανακουφίζουν μεν την σάρκα, αλλά την ψυχή την αφήνουν κούφια και δυστυχισμένη, εκτός από τα γυναικεία συναισθήματα και το κοσμικό άγχος που φέρνουν.

Γι’ αυτό, αδελφέ μου, μια που εσύ ξεκίνησες καλά για κάτι το ανώτερο, κοίταξε μην καταλήγης πάλι στα ίδια τα κοσμικά, ενώ από τα κοσμικά έφυγες. Μην ξεχνάς γιατί έφυγες από τον κόσμο και επιδίωξε την ανώτερη από τον κόσμο ζωή, για να έχη νόημα η φυγή σου και η ζωή σου ως Μοναχός. Αλλιώς, κρίμα στα ναύλα σου. Δεν λέω «κρίμα που στενοχώρεσες τους γονείς σου», διότι αυτοί τον μισθό τους θα τον λάβουν από τον Θεό.

Ένα άλλο που θα προσέξης, επίσης πολύ σοβαρό, είναι τα ελατήρια που σε κάνουν να αγαπάς τον Γέροντα σου να είναι αγνά και όχι αρρωστημένα. Δηλαδή: Μη συγκινηθής, εάν είναι πατριώτης σου (περισσότερο απ’ όλα). Μη συγκινηθής μόνον από την μεγάλη γενειάδα του, ή από την ολόλευκη γενειάδα να σου φανή πολύ σεβάσμιος ή, επειδή είναι πολύ αδύνατος, να νομίσης ότι είναι πολύ ασκητικός (ενώ μπορεί να είναι αδύνατος από την φύση του), ή, επειδή έχει μεγάλο όνομα, γι’ αυτό να

γίνης υποτακτικός του, πράγμα που έχει την μεγαλύτερη πνευματική αρρώστια, εάν ο νέος Μοναχός είναι μεγάλος στην ηλικία και δεν είναι μικρό παιδί με παιδική σκέψη.

Εάν είσαι νέα, να εξετάσης και εσύ τον εαυτό [//47] σου, μην τυχόν συγκινήθηκες από την Γερόντισσα, επειδή είναι πολύ μορφωμένη ή πολύ όμορφη ή επειδή παρουσιάζει ανδρικά στοιχεία, διότι και αυτά είναι όλα αρρωστημένα, και χρειάζεται βοήθεια στις φιλάσθενες ψυχές, για να λαμπικάρουν την αγάπη τους, διώχνοντας όλες τις πνευματικές τοξίνες, για να μην καλλιεργηθούν κοσμικά προϊόντα στην έρημο.

Μοναχισμός και κοσμικό φρόνημα

Θα πρέπη λοιπόν όλοι οι Μοναχοί να αποφεύγουμε, όσο μπορούμε, τα σύγχρονα μέσα για την λειτουργία της Μονής και να σεβαστούμε την έρημο με το να προσαρμόζουμε τον εαυτό μας με αυτή, για να μας χαρίση τότε και η έρημος την αγία της ηρεμία, και να βοηθηθούμε στην ερήμωση της ψυχής μας από τα πάθη μας. Δεν είναι σωστό να θέλουμε να προσαρμόσουμε την έρημο με τον κοσμικό μας εαυτό, διότι είναι αμαρτία να ατιμάζουμε την έρημο.

Όποιος θέλει από τους μοντέρνους Μοναχούς, μπορεί να κτίση μια Μονή πάνω σε μια πολυκατοικία, για να έχη όλες τις ευκολίες του κόσμου που θέλει, και να απολαμβάνη τα φώτα ή να ανεβαίνη στον τρίτο ουρανό με το ασανσέρ, και ας αφήση την έρημο ήσυχη.

Δυστυχώς, μερικοί τέτοιοι Μοναχοί με όλο αυτό το κοσμικό τους φρόνημα μεταφέρουν και όλο το κοσμικό τους πνεύμα στην έρημο, με όλα τα κοσμικά μέσα, και συνέχεια ασχολούνται με αλλαγές και μεταρρυθμίσεις, με εξωραϊσμούς εξωτερικούς, με τούβλα και γλάστρες ένα σωρό, και κομποσχοίνι τι θα πη δεν ξέρουν, παρά μέριμνα, φαΐ καλό και τούβλα. Όλο αυτό φανερώνει τους ανθρώπους τους σαρκικούς, που είναι τούβλα-πηλός και όχι πνεύμα Θεού. (Δεν εννοώ [//48] τα νεόκτιστα Μοναστήρια που αγωνίζονται για να στεγασθούν).

Όταν λοιπόν ο Μοναχός δεν βρη την πνευματική εργασία, δεν βοηθηθή και από τον Γέροντα και ασχολήται όλο με εξωτερικά, ασφαλώς αγριεύει πνευματικά και στο κελί του ούτε δεμένος δεν μπορεί να καθίση. Πάντοτε θα του αρέσουν οι επαφές με τους ανθρώπους, να κάνη ξεναγήσεις, να λέη για τους θόλους και τις αρχαιολογίες, να τους δείχνη τις γλάστρες με τα διάφορα λουλούδια, να τους κάνη ένα πλούσιο κοσμικό γεύμα και να αναπαύη εξωτερικούς μόνον ανθρώπους. Εάν εξετάση κανείς και τι είδους ανάπαυση είναι, θα ιδή ότι δεν είναι αυτό ανάπαυση, αλλά απλώς με την απασχόληση αυτή ξεχνούν τις στενοχώριες τους λίγο οι άνθρωποι και πάλι επανέρχονται στο άγχος, διότι το κοσμικό φρόνημα είναι σαν το σαράκι που δουλεύει.

Ο σκοπός επομένως των Μονών είναι πνευματικός, και δεν θα πρέπη να υπάρχη το κοσμικό στοιχείο αλλά το ουράνιο, για να πλημμυρίζουν στις ψυχές οι παραδεισένιες γλυκύτητες. Στα κοσμικά δεν μπορούμε να συναγωνιστούμε τους κοσμικούς, διότι, όσο να 'ναι, οι κοσμικοί έχουν περισσότερα μέσα. Επομένως; Οι καημένοι οι κοσμικοί θέλουν από εμάς τους Μοναχούς κάτι το ανώτερο, και, για να πετύχουμε το ανώτερο, θα πρέπη να αποφύγουμε κάθε ανθρώπινη παρηγοριά. Διότι αδύνατο είναι να νιώσουμε την θεία παρηγοριά (την παραδεισένια γλυκύτητα), εάν

δεν αποφύγουμε την κοσμική και εάν δεν πεθάνη τελείως το κοσμικό μας φρόνημα. Θα πρέπη το κοσμικό φρόνημα, αφού πεθάνη, να γίνη φυτόχωμα, για να αναπτυχθή μέσα μας το θείο φρόνημα, διότι οι θείες ηδονές δεν γεννιούνται από τις σωματικές ηδονές αλλά από τις σωματικές ωδίνες, [//49] που γίνονται στους αγώνες με επίγνωση και διάκριση για την αγάπη του Χριστού από τα φιλότιμα παιδιά Του, για να απεκδυθούν τον παλαιό τους άνθρωπο (τον κοσμικό). Ο Καλός Πατέρας τρέφει μετά τα παιδιά Του, από την γη ακόμη που βρίσκονται, με παραδεισένιες τροφές, και σκιρτάνε αγαλλόμενα – *Αναστάσεως ημέρα …* –, αφού φυσικά περάσανε την Μεγάλη Τεσσαρακοστή με αγώνες, την Μεγάλη Παρασκευή στον Σταυρό και αναστηθήκανε Πνευματικά και ζουν πια την Διακαινήσιμο συνέχεια. Δηλαδή δεν εορτάζουν μια φορά τον χρόνο Ανάσταση, αλλά συνέχεια *Πάσχα, Κυρίου Πάσχα*.

Ο Καλός μας ο Θεός την ζωή του ανθρώπου την έκανε πολύ γλυκιά, με την καλή έννοια, την πνευματική, αλλά μερικοί από μας την κάνουμε κόλαση με τις κακομοιριές μας, που δεν πετάμε από πάνω μας το κοσμικό φρόνημα, για να τα αντιμετωπίσουμε τα πράγματα πνευματικά. Και τότε την κάνουμε την ζωή μας γλυκιά, με την κακή της έννοια, και δεν θέλουμε να πεθάνουμε ποτέ· και όσο περνάνε τα χρόνια μας αυξάνει και το «αχ» της αγωνίας, και γεμίζει η ψυχή μας από άγχος. Φθάνουμε δηλαδή πολλές φορές, μερικοί ταλαίπωροι άνθρωποι, σε τέτοιο σημείο που θέλουμε να κρατήσουμε την ψυχή μας μέσα στην εκατόχρονη εξαντλημένη μας σάρκα με ορό και να λέμε «είναι γλυκιά η ζωή» και να τρέμουμε μην πεθάνουμε· ενώ για έναν πεθαμένο κοσμικά και αναστημένο πνευματικά δεν υπάρχει καθόλου αγωνία, φόβος και άγχος ποτέ, διότι και τον θάνατο τον περιμένει με χαρά, επειδή θα πάη κοντά στον Χριστό και θα αγάλλεται, και για το ότι ζη πάλι χαίρεται, διότι ζη πάλι κοντά στον Χριστό και νιώθει ένα μέρος της χαράς του Παραδείσου [//50] επί της γης και διερωτάται εάν υπάρχη ανώτερη στον Παράδεισο από αυτήν που νιώθει στην γη.

Αυτή λοιπόν είναι η γλυκιά ζωή, με την πραγματική της και καλή της έννοια. Παρ’ όλο που καταλαβαίνουν οι αληθινοί Μοναχοί ότι αυτό που απολαμβάνουν σ’ αυτήν την ζωή είναι μέρος της χαράς του Παραδείσου και ότι στον Παράδεισο θα είναι περισσότερη, εν τούτοις από πολλή αγάπη προς τον πλησίον τους θέλουν να ζήσουν επί της γης, για να βοηθούν τους ανθρώπους με την προσευχή, να επεμβαίνη ο Θεός, και να βοηθιέται ο κόσμος. Μακάριοι αυτοί οι Μοναχοί, και δι’ ευχών τους ας ελεήση κι εμένα ο Θεός, τον ταλαίπωρο δυστυχώς ακόμη. Πολύ ήθελα να αξίωνε ο Καλός Θεός όλους τους Μοναχούς που ακολουθήσαμε την Αγγελική ζωή, να φθάσουμε στα μέτρα αυτών των Μοναχών και να λέμε συνέχεια μέρα-νύχτα: «Δόξα τω Θεώ, γιατί ζω, δόξα τω Θεώ, γιατί θα πεθάνω!»

Αυτή είναι η Αγγελική ζωή, την οποία αρχίζουν από την γη ακόμη να ζουν οι Μοναχοί, ενδυόμενοι το ένα Αγγελικό Σχήμα (είτε νέος είναι είτε νέα), το οποίο Αγγελικό Σχήμα μετατρέπει τα δύο φύλα σε δύο Αγγελικά φτερά και ανεβάζει τις ψυχές πολύ ψηλά με την αγνή αγάπη, και δεν υπάρχει πια σαρκική διάκριση· *ουκ ένι άρσεν και θήλυ*[6].

Αυτή λοιπόν την ζωή που ζούνε από εδώ οι Μοναχοί, θα ζήσουν και όλοι όσοι θα αξιωθούν τον Παράδεισο, διότι στον Παράδεισο δεν θα παντρεύωνται, αλλά θα

[6] Γαλ. 3, 28.

είναι όπως οι Άγγελοι· έτσι είπε ο Χριστός μας στους Σαδδουκαίους[7]. Γι' αυτό εμείς οι Μοναχοί [//51] θα πρέπη μέρα-νύχτα να ευχαριστούμε και να δοξολογούμε τον Θεό για την μεγάλη αυτή τιμή που μας έκανε, να μας καλέση στο Αγγελικό Του Τάγμα, και μας δίνονται όλες οι πνευματικές δυνατότητες, για να αγγελοποιηθούμε από την γη.

Έχε τα όλα αυτά υπόψη σου, αδελφέ μου αρχάριε, και προσπάθησε να πετύχης το ποθούμενο· μια που ξεκίνησες καλά, πρόσεξε τα όλα όσα ανέφερα, για να καταλήξης και καλά.

Εκτός λοιπόν από τον νέο που θα πρέπη να χρωστάη αυτήν την μεγάλη ευγνωμοσύνη στον Θεό, που του έκανε την μεγάλη αυτή τιμή, που ανέφερα, για το Αγγελικό Τάγμα, καλά ήταν να μπορούσαν και όλοι οι γονείς των νέων αυτών να καταλαβαίνανε την μεγάλη τιμή που τους έκανε ο Θεός, που καταδέχτηκε να κάνη μαζί τους συμπεθεριά.

Η αρχή της Μοναχικής πολιτείας

Αφού πια διάλεξες το καλύτερο Μοναστήρι (ή Κελί ή Ησυχαστήριο κ.λπ.) και βρήκες τις καλύτερες πνευματικές προϋποθέσεις, και πληροφορηθής εσωτερικά και για τον Γέροντα σου, θα πρέπη να ρίξης την άγκυρα, βάζοντας μετάνοια δοκίμου, οπότε δοκιμάζεις, και σε δοκιμάζουν παράλληλα.

Εάν θέλης να βάλης καλή σειρά και να προχωρής με πνευματική υγεία στην Μοναχική σου πορεία, για να μην κουράζεσαι και κουράζης, πρώτα απ' όλα να ανοίξης την καρδιά σου στον Γέροντα σου και να του κάνης μια γενική εξομολόγηση. Αυτό, αδελφέ μου, θεώρησε το απαραίτητο, όπως ο κάθε ασθενής μπαίνοντας στο Νοσοκομείο λέει το ιστορικό του, για να βοηθηθή καλύτερα ο ίδιος από τον γιατρό. Πρόσεξε [//52] δε μην τυχόν και κρύψης κανένα σχέδιο σου (δήθεν Πνευματικό), διότι θα ταλαιπωρηθής ο ίδιος από το ίδιο σχέδιο σου αργότερα, που θα βρίσκεσαι έξω από το σχέδιο του Θεού και θα αγωνίζεσαι με τις δικές σου ανθρώπινες μηδαμινές δυνάμεις και όχι με θείες.

Εάν θέλης να περάσης στο άγιο σχέδιο του Θεού, εμπιστέψου τα όλα στον Θεό και πέταξε όλα τα δικά σου σχέδια και κρεμάσου στην πλάτη του Γέροντα σου, σαν το φρόνιμο παιδιάκι, χωρίς να κλωτσιέσαι και να κλωτσάς, και χρώσταγε του και ευγνωμοσύνη που σε μεταφέρει στην πλάτη του στον Παράδεισο, κοντά στον Θεό, και θα δώση και λόγο στον Θεό για σένα.

Εκτός από την γενική σου εξομολόγηση, καλό είναι να του λες και όλους τους λογισμούς σου της ημέρας, μέχρι να σταθεροποιήσης κατάσταση υγείας. Θεώρησε το και αυτό απαραίτητο, όπως ο άρρωστος που στις αρχές παρακολουθείται κάθε μέρα, για να απαλλαχτή από τον πυρετό και τα δέκατα.

Υπακοή

Είναι αλήθεια ότι στις αρχές για έναν αρχάριο, πολλές φορές, δεν φτάνει ένας Γέροντας μέχρι «να μπη το νερό στ' αυλάκι», εάν θέλη να κάνη ο Γέροντας εργασία θετική, γνωρίζοντας την μεγάλη ευθύνη που ανέλαβε για την ψυχή του υποτακτικού

[7] Βλ. Ματθ. 22, 30.

του. Γι᾽ αυτό, αδελφέ μου, βοήθησε και εσύ τον Γέροντα σου στο θέμα της σωτηρίας της ψυχής σου δια της τυφλής σου υπακοής.

Για να μην κουράζεσαι στο θέμα της υπακοής και κλωτσάς, θα πρέπη να μπης στο νόημα της υπακοής, για να την αισθανθής ως ανάγκη, και τότε μόνον η υπακοή [//53] θα σε ελευθερώση, διότι η υπακοή δεν είναι σκλαβιά αλλά ελευθερία.

Όταν λοιπόν καταλάβης ότι ο Γέροντας σου φέρει την δική σου ευθύνη και ότι φροντίζει αυτός για την σωτηρία σου και ό,τι κάνει το κάνει για το καλό σου και όχι για να σε βασανίζη, τότε θα χαίρεσαι, όταν σου λέη: «μη εκείνο» ή «μη εκείνο» ή «πήγαινε εδώ» ή «μην πηγαίνης εκεί», διότι θα έχης καταλάβει ότι όλα για το δικό σου καλό γίνονται, για να σε προλαβαίνη από κάθε κακό με την πείρα που έχει ή από δικά του περιστατικά ή άλλων. Τότε θα χαίρεσαι, όταν κάνης υπακοή ή όταν ρωτάς, και θα ήθελες μάλιστα και σε λεπτομέρειες ακόμη να μην έκανες του κεφαλιού σου, για να μην πέφτης σε γκάφες, αλλά από λεπτότητα προς τον Γέροντα σου, για να μην τον κουράζης, θα κάνης ό,τι σε φωτίζει ο Θεός, και εσωτερικά η καρδιά σου θα είναι πάλι υποταγμένη.

Δυστυχώς, το μεγάλο αυτό μυστικό της υπακοής, που είναι η ελευθερία, ο εχθρός το κρύβει και το παρουσιάζει τελείως ανάποδα στον υποτακτικό και με αυτόν τον τρόπο ταλαιπωρεί και τον υποτακτικό, με το να θεωρή τον εαυτό του σκλάβο, αλλά και τον Γέροντα, που δεν μπορεί να τον λαξέψη σαν τεχνίτης. Τότε ο υποτακτικός όλα τα ευεργετικά εργαλεία και χτυπήματα, που του κάνει ο Γέροντας του, τα θεωρεί βασανιστήρια των Μαρτύρων, καθώς και τον Γέροντα του πολλές φορές Διοκλητιανό.

Πολλές φορές πάλι ο υποτακτικός τα δέχεται μεν με χαρά, αλλά έχει την εντύπωση ότι θα λάβη δύο στεφάνια από τον Θεό, όταν υπομένη, του Οσίου και του Μάρτυρος, πράγμα που δεν έχει νόημα, παρά είναι ένα μεγάλο ξεγέλασμα που του κάνει το ταγκαλάκι (ο εχθρός).

[//54] Τι καλά είναι για τον υποτακτικό, όταν μπη στο νόημα της υπακοής και ελευθερωθή, και ο Γέροντας εργάζεται ελεύθερα στην ψυχή του υποτακτικού! Τότε χαίρονται και οι δύο και αγάλλονται, και τότε είναι ο Χριστός – όπου *δύο ή τρεις συνηγμένοι*[8] –, διότι διαφορετικά μπορεί να είναι δύο ή τρεις, και να είναι το ταγκαλάκι.

Το διάστημα που δοκιμάζεσαι, εάν καμιά φορά δυσκολευτής, ταπεινώσου στον Γέροντα σου και πες του την δυσκολία σου. Εάν πάλι δυσκολεύεσαι, και πάλι ταπεινώσου, διότι ή ξέχασε ή θέλει να σε σφυγμομετρήση, πόση αντοχή έχεις. Να κάνης προσευχή παράλληλα, ο Θεός να σε δυναμώνη και να φωτίζη και τον Γέροντα σου.

Επαφές με τους ξένους και με τους αδελφούς

Ένα από τα σοβαρότερα που θα πρέπη να προσέξης, ιδίως ως αρχάριος, είναι το θέμα των ξένων. Εκτός που θα πρέπη να τους αποφεύγης, αλλά και το κελί σου ακόμη να ζητήσης με ταπείνωση από τον Γέροντα σου να είναι μακριά και από τον ξενώνα, για να μπορέσης να ξεχάσης τον κόσμο με όλα τα κοσμικά. Εάν ήταν δε

[8] Ματθ. 18, 20.

δυνατόν, να σε φύτευε ο Γέροντας σου μεταξύ προχωρημένων Πατέρων, για να έβλεπες μία συνέχεια αγίων αγωνιστών. Διότι, όσο θα σε βοηθήση το καλό παράδειγμα, δεν θα σε βοηθήσουν τα διαβάσματα τα πολλά που θα κάνης.

Πρέπει να ξέρουμε ότι ο αρχάριος (ο νέος) είναι σαν το μαγνητόφωνο και μπορεί να ξεσηκώση και το κακό και το καλό στο καθαρό του μυαλό. Ο αρχάριος επίσης μοιάζει και με την φωτογραφική μηχανή και [//55] αποτυπώνει ό,τι εικόνα ιδή. Εάν είναι κακή, ο εχθρός θα του παίξη στον ύπνο έργο ακατάλληλο και θα τον μολύνη λόγω της ηλικίας του.

Γι' αυτό φρόντισε να βρίσκεσαι μακριά από ξένους και ξενώνες, μέχρι να ξεχάσης τα του κόσμου, και αλλάξη ο κόσμος σου από την πνευματική αλλοίωση του θείου έρωτος που θα ανάψη στην καρδιά σου, και θα καίγεται μετά ό,τι σκουπίδι (λογισμό κακό) σου πετάξη το ταγκαλάκι.

Πρόσεξε μη σε ξεγελάση ο λογισμός σου, ενώ είσαι αρχάριος, να έρχεσαι σ' επαφή με τους ξένους, δήθεν για να βοηθήσης, διότι αυτό φανερώνει αρρώστια. Εάν βλέπης στον εαυτό σου ακόμη και αρετή, πρέπει να ξέρης ότι και αυτή η αρετή σου είναι γεμάτη από κοσμικές τοξίνες. Γι' αυτό απόφευγε τους ξένους, για να αποτοξινωθής πρώτα.

Εάν και καμιά φορά νιώθης λίγη γλυκύτητα, μη νομίσης ότι από τους μεγάλους σου αγώνες το κέρδισες, διότι αυτό είναι μια σοκολάτα στο μικρό παιδί από τον Καλό Πατέρα, για να σε γλυκάνη να εργασθής και να τρέφεσαι από το Παραδεισένιο Ζαχαροπλαστείο που σου έδειξε. Όπως και αργότερα που δεν θα σου δίνη δωράκια αλλά όλη την δωρεά Του της μεγάλης και συνεχούς γλυκύτητος, και πάλι μη σου πη ο λογισμός σου ότι είναι από τα έργα σου αλλά του Θεού. Τα έργα μας ήταν οι αμαρτίες και η μεγάλη μας αχαριστία στον ευεργέτη μας Χριστό. Φυσικά, ανάλογες αμαρτίες και ανάλογη αχαριστία όλοι οι άνθρωποι έχουμε, και στο εξής θα πρέπη από ευγνωμοσύνη να Του προσφέρουμε τουλάχιστον την μετάνοια μας και να μην αποχωριστούμε από τον Χριστό.

Είναι πολύ βαρύ, νομίζω, μετά απ' όλη την θυσία που έκανε ο Χριστός για μας, να καταλήξουμε πάλι [//56] στην κόλαση και να Τον ξαναλυπήσουμε. Γι' αυτό, αυτό που θα ας συγκρατή από την αμαρτία, για να μην πάμε στην κόλαση, καλά θα ήταν να μην είναι η φωτιά της κολάσεως, που μας τρομάζει, αλλά το πολύ φιλότιμο και η πολλή αγάπη προς τον ευεργέτη μας Χριστό (η φλογερή αγάπη). Με λίγα λόγια, από φιλότιμο δεν θα πρέπη να πάμε στην κόλαση, για να μη λυπήσουμε τον Χριστό.

Θα πρέπη λοιπόν, αδελφέ μου, να προσέξουμε να μην αποχωρισθούμε ποτέ από τον Χριστό και να έχουμε τακτική επαφή δια της προσευχής· και η προσοχή καλό είναι να προπορεύεται και της προσευχής, για να μη γίνη καθώς ο Δαβίδ αναφέρει: *Και η προσευχή αυτού γενέσθω εις αμαρτίαν*[9].

Πρόσεξε και όταν βρίσκεσαι σε ώρα προσευχής, αλλά περισσότερο πριν την προσευχή, από συνομιλίες στο διακόνημα σου περιττές, και έτσι θα προσεύχεσαι αργότερα απερίσπαστος και ατραυμάτιστος, διότι τα πολλά λόγια και πολλές παρεξηγήσεις δημιουργούν. Εάν θέλης να μιλάς, ο Χριστός με χαρά θέλει να Του μιλούν τα παιδιά Του. Μην αναπαύεσαι ούτε και σε πνευματικές συζητήσεις, όταν δεν υπάρχη Αγιότητα, διότι από πνευματικά θα αρχίσουν και στην καταλαλιά θα

[9] Ψαλμ. 108, 7.

τελειώσουν. Εάν οι άλλοι συζητάνε ή κατακρίνουν κ.λπ., αυτό εσένα δεν πρέπει να σε ενδιαφέρη αλλά οι δικές σου αμαρτίες, και να ζητάς το έλεος του Θεού δια της αδιαλείπτου σου συνομιλίας *Κύριε Ιησού Χριστέ …*

Πάντα να έχης όλο καλούς λογισμούς για όλους, διότι, και να κατακρίνουν οι άλλοι κ.λπ., ίσως να μην έχουν άλλες αμαρτίες παρά αυτές, και έτσι θα γίνουν [//57] αιτία αυτές οι καταλαλιές τους να ταπεινωθούν και να κλάψουν στον Θεό και να ενωθούν μαζί Του· ενώ εμείς, αδελφέ μου, έχουμε πολλές αμαρτίες, και μας φτάνει αυτό το υλικό, για να κλάψουμε.

Καλά είναι, όσο μπορείς, να τις αποφεύγης αυτές τις συγκεντρώσεις, όπως επίσης την περιέργεια, διότι μαζεύουμε σαβούρα λογισμών και μετά κουραζόμαστε πολύ για να την διώξουμε. Πάντα να φέρουμε καλούς λογισμούς και να μη δεχώμαστε πονηρά τηλεγραφήματα, εάν θέλουμε να καθαρίση η καρδιά μας, και να μετατραπούν οι πονηρές μηχανές του εργοστασίου μας (της καρδιάς) σε αγαθές μηχανές. Τότε πια το χρυσάφι θα το κάνη Άγια Ποτήρια, τις σπασμένες καμπάνες Πολυελαίους, ακόμη και τα πεταγμένα παλιόχαρτα θα τα κάνη καθαρές χαρτοπετσέτες. Όταν όμως η καρδιά είναι πονηρή, και το καλό χρυσάφι θα το θεωρή μπρούντζο και θα το κάνη και αυτό ή σφαίρες ή κανόνια. Γι' αυτό η καρδιά θα πρέπη να καθαρίση με το να φέρουμε όλο καλούς λογισμούς για όλους και με το να μη δεχώμαστε τα τηλεγραφήματα του πονηρού, διότι *εκ της καρδίας εξέρχονται*[10] όλα τα κακά, και πάλι *εκ του περισσεύματος της καρδίας λαλεί το στόμα*[11].

Όταν λοιπόν ο άνθρωπος πάψη να σκέφτεται και να ενεργή κακά, τότε τον πλησιάζει η καλοσύνη του Θεού, και έρχεται η παιδική πια αθωότητα μέσα στην πνευματική ωριμότητα με την διάκριση του Θεού, και γνωρίζει πια καρδιές ανθρώπων και δεν βγάζει ανθρώπινα συμπεράσματα. Το σπουδαιότερο δε τότε είναι που, ενώ διακρίνει τον Άγιο από τον εγκληματία, θεωρεί [//58] όμως καλύτερο από τον εαυτό του και τον εγκληματία και τον αγαπάει με πόνο και εύχεται για την σωτηρία του αδελφού του. Εύχεται και για την μετάνοια του, με τον λογισμό ότι ίσως θα μπορούσε να κάνη περισσότερα κακουργήματα, αλλά αγωνίστηκε και περιορίστηκε σε λιγότερα. Λαμβάνει δε υπόψη του τις συνθήκες που μεγάλωσε, τα κληρονομικά και όλες τις κακές αφορμές που του είχαν δοθή, τα οποία θα τα λάβη όλα υπόψη Του ο Δίκαιος Θεός. Παράλληλα, ελέγχει τον εαυτό του, που ίσως δεν ανταποκρίθηκε στις καλές αφορμές που του είχαν δοθή, τα οποία θα τα λάβη όλα υπόψη Του ο Δίκαιος Θεός. Παράλληλα, ελέγχει τον εαυτό του, που ίσως δεν ανταποκρίθηκε στις καλές και πολλές ευκαιρίες που του έδωσε ο Θεός, και ταπεινά και με πόνο προσεύχεται, και ο Καλός Θεός βοηθάει και τον εγκληματία και τον ελεεί· παράλληλα διπλασιάζει την Χάρη Του στον ευγνώμονα δούλο Του – *ευ, δούλε αγαθέ*[12] …

Δυστυχώς, μερικοί από μας, για να μην τα βλέπουμε τα πράγματα με το θεϊκό μάτι, κάνουμε και τους εαυτούς μας δυστυχισμένους και γυμνούς από χαρίσματα, και στενοχωρούμε και τον Θεό με την δυστυχία μας και Τον φέρουμε σε δύσκολη θέση. Δηλαδή, εάν μας δώση κανένα χάρισμα, ένα και ένα θα υπερηφανευτούμε, και το κακό είναι που θα πληγώνουμε και άλλες ψυχές με την υπερήφανη συμπεριφορά

---

[10] Ματθ. 15, 19.

[11] Βλ. Ματθ. 12, 34.

[12] Ματθ. 25, 21.

μας. Εάν δεν μας δώση, μας βλέπει στην δυστυχία μας και σαν καλός Πατέρας πονάει, γιατί έχει άφθονα πλούτη για να μας δωρίση.

Τι καλά είναι, όταν γνωρίσουμε τον εαυτό μας! Τότε θα μας γίνη η ταπείνωση πια κατάσταση, και ο Θεός θα μας καλοαποκαταστήση με τις θείες Του δωρεές! Τότε πια θα πάψουν να λειτουργούν και οι [//59] Πνευματικοί νόμοι – *ο υψών εαυτόν ταπεινωθήσεται*[13] – διότι θα βαδίζουμε όλο χαμηλά και δεν θα πέφτουμε και θα δεχώμαστε συνέχεια την Χάρη του Θεού, η οποία δίνεται υποχρεωτικά στους ταπεινούς.

Αξιοποίηση του κελλιού

Προσπάθησε, όσο μπορείς, εκτός από τις επαφές σου με τους ανθρώπους, να αποφεύγης και κάθε ανθρώπινη παρηγοριά, εάν θέλης να νιώσης την θεία, η οποία δεν συγκρίνεται με τίποτα το ανθρώπινο. Γι’ αυτό αγάπησε το κελί σου, την κυψέλη σου, διότι αυτό θα σε βοηθήση στην συγκέντρωση σου, και θα φτιάχνης το μέλι των αρετών, οι οποίες θα σε γλυκαίνουν περισσότερο από το μέλι.

Το κελί σου θα σε βοηθήση, για ν’ ανέβης ψηλά, με την κατάνυξη που θα σου φέρη και τον θείο έρωτα που θα σου φουντώση στην καρδία. Το κελί σου θα είναι πια το αγαπημένο σου σπίτι και σπίτι του Θεού όπου θα κινήσαι ελεύθερα και απλά, σαν το μικρό παιδί στο σπίτι το πατρικό του, που νιώθει την σιγουριά των γονέων του και την άφθονη στοργή.

Αξίζει λοιπόν ο κόπος να κάνουμε το κελί μας σαν εκκλησάκι με εικόνες και με ό,τι άλλο θα μας βοηθάη για να το ευλαβούμαστε, και να μας δίνη και αυτό ευλάβεια και να έχη τότε την δύναμη να μας τραβάη και εμάς, αλλά ακόμη και τον λογισμό μας να συγκεντρώνη τόσο στην προσευχή όσο και γενικά στα πνευματικά μας καθήκοντα, τα οποία θα μας δίνη διάθεση να τα κάνουμε με χαρά.

Φυσικά, τυχαίνουν και ημέρες που ή από κόπωση ή από ασθένεια να μη μπορούμε να τα κάνουμε όλα όπως [//60] πρέπει. Κακό είναι, όταν τελείως παραλείπωνται, γιατί ο εχθρός λαμβάνει έδαφος και κυριεύει την καρδιά μας. Θα πρέπη σ’ αυτές τις περιπτώσεις να κάνουμε πάλι κάτι, έστω και ελάχιστο, όπως οι καλοί στρατιώτες, όταν δεν μπορούν να κάνουν επίθεση, ρίχνουν μερικές ριπές από το πολυβολείο, και ο εχθρός δεν πλησιάζει. Όταν βρουν την πρώτη ευκαιρία αργότερα, κάνουν την επίθεση στον εχθρό με βαριά όπλα και τον νικούν.

Προσοχή έξω από το κελί

Όταν, αδελφέ μου, θα βγαίνης έξω από το κελί σου, έχε υπόψη σου και τον εχθρό, που έτοιμος είναι για επίθεση· και το κακό είναι που είναι κακός και όχι μόνο ζητάει αφορμή, αλλά δημιουργεί αφορμές ο ίδιος και σε μπλέκει μέσα στα πυρά του και σε τραυματίζει.

Μιμήσου πάλι τον καλό στρατιώτη που βγαίνοντας από το πολυβολείο του έχει «ανά χείρας» το αυτόματο όπλο. Έτσι και εσύ να κρατάς το κομποσχοίνι σου και να βρίσκεσαι σε εγρήγορση, για να μη σπαταλήσης από μια μικρή σου απροσεξία τον πλούτο που συμμάζεψες με πολύ κόπο στο κελί σου.

[13] Λουκά 14, 11.

Το κομποσχοίνι να μη σου λείπη ποτέ από το χέρι, γιατί αυτό είναι το σχοινί που τραβάμε μία-δύο-πέντε-δέκα φορές, και ξεπαγώνουν επί τέλους τα πνευματικά λάδια, και παίρνει μπρος η πνευματική μας μηχανή της αδιαλείπτου προσευχής. Ακόνη και όταν πάρη μπρος η μηχανή σου, πάλι μην το καταργής, για να μην παρακινηθούν και άλλοι και το καταργήσουν, ενώ δεν πήρανε μπρος.

Βγαίνοντας από το κελί σου, για να αποφεύγης κάθε κακό (εκτός από την περιέργεια), να περιορίσης [//61] και τα πολλά σου λόγια στο «ευλόγησον» και στο «να είναι ευλογημένο» και τότε θα είσαι και από τον Θεό ευλογημένος και από όλους αγαπημένος και ούτε σε πειρασμό θα πέφτης ποτέ, γιατί ο διάβολος θα είναι αφοπλισμένος και θα αναγκάζεται να είναι ο ίδιος συνέχεια πεσμένος και να σε ευλαβήται, χωρίς να το θέλη.

Εάν συναντήσης κάνεναν φλύαρο, μην τον αποστρέφεσαι, αλλά κάνε τον βιαστικό και με αγάπη φύγε. Καλό είναι, πριν σε καταλάβη, να αναμερίσης· αφού όμως τον συνάντησες, μην τον αποφεύγης απότομα και τον πληγώσης. Και, εάν ιδής να κατακρίνη, πες του με αγάπη: «Αδελφέ, εμένα θα πρέπη να κατακρίνης, που είμαι ελεεινός, και όχι τους άλλους, που είναι καλύτεροι από μένα». Πρόσεξε μην τον ελέγξης, καν μεγάλος είναι καν μικρός, διότι είναι αναίδεια· ούτε και να τον μεμφθής, διότι θα σιχαθή κι εσένα ο Θεός και όχι μόνο δεν θα σε βοηθήση για να κόψης τα πολλά σου ελαττώματα, αλλά θα επιτρέψη, παίρνοντας την Χάρη Του, να γίνης πιο φλύαρος από εκείνον. Μπορείς, άμα θέλης, και να μην ακούς και να προσεύχεσαι αδιαλείπτως το μικρό διάστημα που θα υπομείνης τον αδελφό σου, για να μην πληγωθή, μια που είναι αδιάθετος πνευματικά.

Αδιάλειπτη προσευχή και γνώση του εαυτού μας

Για την αδιάλειπτη προσευχή, εάν θέλης, χρησιμοποίησε απλό τρόπο, σε περίπτωση που είσαι απλός και δεν μπορείς να μπης στο πραγματικό νόημα των Νηπτικών Αγιών Πατέρων της Φιλοκαλίας και πλανεθής. Διότι δεν βάζουν δυστυχώς μερικοί ως σκοπό την απέκδυση του παλαιού ανθρώπου, την μετάνοια, την ταπείνωση, και να έχουν την άσκηση σαν βοηθητικό [//62] μέσο για τον αγιασμό της ψυχής, για να αισθανθούν βαθιά την αμαρτωλότητα τους και να νιώσουν και πολύ την ανάγκη του ελέους του Θεού και να λένε το *Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησον με* με πόνο γλυκό, αλλά ξεκινάν με μια ξερή άσκηση και επιδιώκουν τις θείες ηδονές και τα φώτα και πολλαπλασιάζουν συνέχεια τα κομποσχοίνια και αυτό-αγιάζονται με τον λογισμό τους από τους μαθηματικούς υπολογισμούς των κομποσχοινιών τους. Φτιάχνουν φυσικά και σκαμνί ακριβώς στους πόντους, και όλα τ' άλλα, δηλαδή η κλίση της κεφαλής και η αναπνοή, ακριβώς όπως τα γράφουν οι Άγιοι Κάλλιστοι και Γρηγόριοι της Φιλοκαλίας – ενώ αυτά είναι βοηθητικά μέσα – και νομίζουν ότι κάπου κοντά στους Αγίους βρίσκονται και δωσ' του κομποσχοίνια· και, όταν πιστέψουν ότι αγιάσανε, αμέσως έρχεται το ταγκαλάκι (ο εχθρός) και στήνει την τηλεόραση, και στην συνέχεια επακολουθούν και προφητείες ταγκαλίστικες κ.λπ.

Γι' αυτό, αδελφέ μου, μη ζητάς τίποτε άλλο στην προσευχή σου εκτός από την μετάνοια· ούτε φώτα ούτε θαύματα ούτε προφητείες ούτε χαρίσματα καθόλου παρά μετάνοια. Η μετάνοια θα σου φέρη την ταπείνωση, η ταπείνωση θα σου φέρη την Χάρη του Θεού, και ο Θεός θα σου έχη μέσα στην Χάρη Του ό,τι χρειάζεται για την

δική σου σωτηρία και ό,τι άλλο, σε περίπτωση που χρειασθή, για να βοηθήσης μία άλλη ψυχή.

Τα πράγματα είναι πολύ απλά, και δεν υπάρχει λόγος να τα μπλέκουμε. Κατ' αυτόν τον τρόπο την ευχή θα την αισθανθούμε ως ανάγκη και δεν θα νιώθουμε κούραση και πολλές φορές θα την λέμε, και η καρδιά μας θα νιώθη γλυκό πόνο, όταν την λέη την ευχή, και [//63] ο Χριστός θα μας σκορπάη και Αυτός την γλυκιά Του παρηγοριά μέσα στην καρδιά μας.

Η προσευχή λοιπόν δεν κουράζει, αλλά ξεκουράζει· κουράζει μόνον, όταν δεν μπούμε στο νόημα της και δεν καταλάβουμε το νόημα των Αγίων μας Πατέρων. Όταν την ανάγκη του ελέους του Θεού την καταλάβουμε, χωρίς να πιέζουμε τον εαυτό μας στην προσευχή, η ανάγκη αυτή της πείνας θα μας αναγκάζη να ανοίγουμε το στόμα σαν το μωρό, για να θηλάσουμε, και θα νιώθουμε παράλληλα και όλη την σιγουριά σαν το μωρό στην αγκαλιά της μητέρας, το οποίο και αγάλλεται συγχρόνως.

Σαν Ασυρματιστές λοιπόν που είμαστε εμείς οι Μοναχοί, θα πρέπη να βρισκώμαστε σε συχνή επαφή με τον Θεό, και εάν είναι δυνατόν, και «εν διαρκεί ακροάσει» για περισσότερη σιγουριά, για να έχουμε κάθε στιγμή άφθονες θείες δυνάμεις. Ο εχθρός φυσικά δεν ησυχάζει και πάντοτε βάλλει ποικιλοτρόπως. Μπορούμε όμως να τον αξιοποιήσουμε και αυτόν, με το να τον κάνουμε εργάτη άμισθο, και να μας βοηθήση στην αδιάλειπτη προσευχή. Όταν επί παραδείγματι μας φέρνη κακούς λογισμούς ή βλάσφημους, να αρχίζουμε την ευχή και να λέμε και στο ταγκαλάκι: «Καλά που με κέντησες, γιατί είχα ξεχάσει τον Χριστό μου». Όταν λοιπόν κάνουμε αυτό, και να θέλουμε να το κρατήσουμε το ταγκαλάκι, δεν κάθεται, γιατί δεν είναι κουτό να δουλεύη δωρεάν και να κάνη και καλό στην ψυχή μας.

Εάν θέλουμε πάλι, για λεπτή εργασία παίρνουμε τα μεγαλύτερα πάθη που έχουμε, με την σειρά, και όποιο σφάλμα της ημέρας είδαμε, και ζητάμε το έλεος του Θεού ταπεινά, για να λυτρωθούμε, με το *Κύριε Ιησού Χριστέ* … Μ' αυτόν τον τρόπο ξεριζώνονται τα [//64] πάθη, παράλληλα μας μένει και η καλή συνήθεια της ευχής, και όχι να επιδιώκουμε εξωτερικά μόνον την συνήθεια, και μας δημιουργηθούν ψευδαισθήσεις και πλάνες.

Όταν λοιπόν κάνη προηγουμένως το γνώρισμα του εαυτού του κανείς και συναισθανθή την μεγάλη του αμαρτωλότητα και τις μεγάλες του Θεού ευεργεσίες, τότε η καρδιά ραΐζει, όσο γρανιτένια και εάν είναι, και τρέχουν τα πραγματικά δάκρυα μόνα τους, και δεν πιέζει ο άνθρωπος τον εαυτό του ούτε στην προσευχή ούτε και για να βγάλη δάκρυα. Διότι η ταπείνωση με το φιλότιμο δουλεύουν με τα τρυπάνια στην καρδιά συνέχεια, και οι πηγές αυξάνουν, και το χέρι του Θεού χαϊδεύει συνέχεια το φιλότιμο παιδί Του που εργάζεται.

Όταν ασχολήσαι με την αμαρτωλότητα σου και κάνης την λεπτή σου εργασία, κατ' αρχάς να έχης πάντα την ελπίδα στον Θεό, την οποία να κρατάς σφιχτά, για να μη σου φύγη ποτέ. Όσες αμαρτίες δεν είναι σαρκικής φύσεως, μπορείς να τις λεπτολογής, για να αναγκάζεσαι να ταπενώνεσαι. Όσες όμως είναι σαρκικής φύσεως, να μην τις λεπτολογής καθόλου, παρά να θεωρής τον εαυτό σου ένα βρώμικο τουλούμι γεμάτο βρωμιά. Ούτε και να ξεθαρρέψης να κάνης προσευχή για πρόσωπα με σαρκικές ιστορίες, διότι εκτός που θεωρείται αναίδεια, ενώ ο ίδιος δεν έχεις συμφιλιωθή με τον Θεό, αλλά και θα σε μολύνη ο εχθρός με ακάθαρτους λογισμούς

την ημέρα, και την νύχτα θα σου παίξη ακατάλληλα έργα το ταγκαλάκι και θα σε μολύνη.

Εάν στον ύπνο σου συμβή κάτι τέτοιο, μην το εξετάζης καθόλου, όπως επίσης και κανένα περιστατικό στην ζωή σου (σαρκικής πάλι φύσεως), από το οποίο [//65] σε γλύτωσε ο Θεός με το να σε σκεπάση και να σε γλυτώση σαν το κλωσοπούλι από τα νύχια του γερακιού, γιατί είναι επικίνδυνο. Όπως ο εχθρός πολλές φορές πετάει μια χειροβομβίδα να σκοτώση τον στρατιώτη, και ο Θεός τον προστατεύει με το να μη γίνη η έκρηξη, και γλυτώνει ο στρατιώτης, και μετά από καιρό κάθεται ο ανόητος και περιεργάζεται την χειροβομβίδα, και με το ξεσκάλισμα που της κάνει, σκάει και του τινάζει τα μυαλά στον αέρα, το ίδιο μπορεί να πάθη και ένας νέος, όταν ξεσκαλίζη αμαρτήματα σαρκικής φύσεως. Γι' αυτό, όταν τυλιγώμαστε μέσα στο βρώμικο τουλούμι, είναι μεγαλύτερη ασφάλεια.

Πνευματική μελέτη

Να διαβάζης, όσο μπορείς βίους Αγίων, που τονίζουν την Μετάνοια, για να βοηθηθής.

Βιβλία δογματικά μην πιάσης, διότι δεν είναι για τους αρχαρίους. Αλλά και αργότερα ακόμη, εάν είσαι αγράμματος, πάλι μην τα διαβάζης, διότι, όπως από την Φιλοκαλία πέφτει στην πλάνη ένας αγράμματος, που την καταλαβαίνει αλλιώς, το ίδιο και τα δογματικά βιβλία μπορεί να τον οδηγήσουν σε άλλη πλάνη. Από μεν της Φιλοκαλίας την πλάνη θα έχη και μια ταγκαλίστικη ηρεμία της ψευδαισθήσεως ότι είναι λίγο παρακάτω (από … ταπείνωση) από τον Άγιο Γρηγόριο τον Σιναΐτη· από δε την ερμηνεία του δόγματος, την αγράμματη, ενώ θα είναι θηρίο άγριο και με πείσμα φοβερό, θα νομίζη ότι είναι ο Άγιος Μάρκος ο Ευγενικός.

Φυσικά, και η μελέτη η ανάλογη είναι και αυτό θέμα του Γέροντος, αλλά απλώς θα πω και σ' αυτό τον λογισμό μου. Κατ' αρχάς ένα κεφάλαιο από το [//66] Ευαγγέλιο είναι απαραίτητο και για τον αγιασμό μας, γιατί διώχνει όλα τα κακά. Επίσης Πατερικά βιβλία, για να μπορέσης να καταλάβης το Ευαγγέλιο, διότι όλα τα Πατερικά είναι ρυάκια, τα οποία πηγάζουν από το Ευαγγέλιο. Όταν λοιπόν ακολουθούμε τα ρυάκια, βρίσκουμε την πηγή και δεν πλανιόμαστε σαν τους Προτεστάντες στα λαγκάδια. Τα Συναξάρια πολύ βοηθούν, διότι βρίσκει κανείς σ' αυτά ό,τι είδους βιταμίνες έχει ανάγκη η ψυχή του· καλό είναι και το Συναξάρι της ημέρας. Επίσης ο Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος είναι απαραίτητος για κάθε Μοναχό (το πρωτότυπο), καθώς ο Ευεργετικός (ή το Γεροντικό), το Λαυσαϊκό, το Λειμωνάριο, ο Άγιος Εφραίμ, ο Αόρατος Πόλεμος, η Φιλοκαλία (εάν είσαι μορφωμένος), εκτός από τον 4ο τόμο «Περί νοεράς Προσευχής», διότι εκεί χρειάζεται να έχης και βίωμα, για να την καταλάβης, και δεν σου επαρκεί η μόρφωση σου μόνον (εκτός από τον έμπειρο οδηγό, που είναι πολύ απαραίτητος). Διότι φόβος είναι, όπως ανέφερα, να μπλέξη κανείς τα δικά του φτηνά δάκρυα με τα πολύτιμα των Αγίων Πατέρων και να πλανεθή, και για ένα λόγο παραπάνω επικίνδυνο είναι για συναισθηματικούς χαρακτήρες.

Ο ίδιος κίνδυνος, και μεγαλύτερος, υπάρχει με τον Άγιο Συμεών τον Νέο Θεολόγο, γιατί μπλέκουν, εκτός από τα δάκρυα, και τον θείο έρωτα του Αγίου με το δικό τους συναίσθημα, αλλά και την αγάπη του Αγίου, που είχε στον Γέροντα του, την

αγνή, με την δική τους την συναισθηματική, και πολλές φορές και αρρωστημένη, που είναι γεμάτη πνευματικές τοξίνες, και δύσκολα το καταλαβαίνουν.

Ιδίως προσοχή χρειάζεται στις γυναίκες (λόγω του χαρακτήρος) να μην τον διαβάσου τον Άγιο Συμεών, [//67] εάν δεν αποκτήσουν ανδρισμό οι ψυχές. Χρειάζεται βοήθεια τόσο από την Γερόντισσα, για να λαμπικάρη η αγάπη τους, και να ανδρωθούν πνευματικά, όσο και από τις ίδιες, για να στρέψουν όλο τον αγώνα τους κατά της μαλθακότητος, η οποία δημιουργεί αυτήν την μούχλα. Φυσικά, η σκληραγωγία είναι το φάρμακο, καθώς και ο περιορισμός στα πολύ απαραίτητα πλυσίματα ή λουσίματα· και από την σκληραγωγία θα έλθη η διπλή υγεία, και από αυτήν την υγεία θα γεννηθούν οι θείες ηδονές (από την σωματική ταλαιπωρία που γίνεται με επίγνωση και διάκριση).

Γι' αυτό, αδελφέ μου, μη διστάζης να κόψης καθετί που γίνεται αιτία να σε χωρίση από τον Χριστό, όσο και να σε πονέση πολύ. Πρέπει να ξέρουμε ότι ο Χριστός θα μας το λογίση μαρτύριο και, όταν περισσότερο πονάμε, ασφαλώς λογιζόμαστε Μεγαλομάρτυρες και Ομολογητές, διότι ομολογούμε εμπράκτως την αγία μας πίστη και τηρούμε τις άγιες εντολές του Χριστού.

Σε όλα αυτά που ανέφερα, στην συνέχεια πολύ θα σε βοηθήση ο Αββάς Ισαάκ, διότι και το βαθύτερο νόημα της ζωής δίνει να καταλάβη κανείς, και κάθε είδους μικρό ή μεγάλο κόμπλεξ και εάν έχη ο άνθρωπος που πιστεύει στον Θεό, τον βοηθάει, για να το διώξη. Η ολίγη μελέτη στον Αββά Ισαάκ αλλοιώνει την ψυχή με τις πολλές της βιταμίνες.

Είναι αλήθεια, μερικοί Γέροντες τον Αββά Ισαάκ δεν τον συνιστούν, για να μην τους φύγουν τα καλογέρια στην έρημο … Ενώ ο Αββάς Ισαάκ δεν συνιστάει στους μαθητάς του Δημοτικού να πηγαίνουν στο Πανεπιστήμιο ούτε σ' αυτούς που δεν έχουν βγάλει ακόμη το Γυμνάσιο. Γι' αυτό θα πρέπη ο Γέροντας να βοηθήση στο θέμα αυτό, για να τον καταλάβουν τον [//68] Άγιο, και να ωφελούνται πολύ από το θεόπνευστο αυτό βιβλίο.

Όταν ένας αρχάριος παρουσιάζη τέτοια συμπτώματα (θέλη να φύγη για την έρημο), ενώ δεν έχει βγάλει ούτε το Γυμνάσιο το πνευματικό, αυτό φανερώνει άδειο κεφάλι. Όταν λέω «άδειο», δεν εννοώ τελείως άδειο, διότι έχει μέσα στο άδειο κεφάλι την μεγάλη του ιδέα για τον εαυτό του. Γι' αυτό χρειάζεται βοήθεια, για να την καταλάβη και να την πετάξη, για να τον πλησιάση ο Θεός και να του δώση τις θείες Του ιδέες, διότι η μία μόνον ιδέα για τον εαυτό μας εμποδίζει όλες τις θείες ιδέες του Θεού να μας πλησιάσουν. Ο πονηρός εχθρός όμως τι κάνει; Όταν εξετάση τον αρχάριο σαν τον γιατρό, για να του βρη τον πόνο, και του χτυπάη και το κεφάλι, εάν ακούση το ντουκ-ντουκ στο άδειο κεφάλι, του περνάει την σύριγγα, του το φουσκώνει και το σηκώνει στον αέρα. Τότε αγωνίζεται σκληρά ο αρχάριος, αλλ' όμως δέρει αέρα και δέρεται από τον αέρα.

Γι' αυτό θα πρέπη, πριν να αρχίσουμε οποιαδήποτε δουλειά πνευματική, να πετάξουμε την μια μας ιδέα στα σκουπίδια, αφού την σιχαθούμε, διότι αλλιώς ό,τι και αν κάνουμε, θα τα ερμηνεύουμε με το «Εγώ-λεξικό» μας και θα τα κάνουμε λίπος για τον σαρκικό εαυτό μας και θα αυξάνουμε συνέχεια την πνευματική αναισθησία με την «παχυ-χοιρινοδερμία» μας. Δηλαδή, ενώ θα κάνη ο Γέροντας στον υποτακτικό αυστηρές παρατηρήσεις για πολύ χονδρά σφάλματα, ο υποτακτικός θα μένη

απαθέστατος, με τον λογισμό ότι του κάνει παρατηρήσεις, για να τον δοκιμάση, επειδή έφθασε σε μέτρα Αγιότητος.

Αυτού του είδους την λεπτή εργασία κάνει το ταγκαλάκι [//69] σ'αυτούς που ανέφερα, και αργά ή γρήγορα πέφτουν σε πειρασμό μεγάλο.

Θα πρέπη λοιπόν να σιχαθούμε τον εαυτό μας και να ασχολούμαστε μόνο με τον ελεεινό εαυτό μας, για να συμφιλιωθούμε πρώτα με τον Θεό, και μετά έρχεται η μεγάλη αγάπη στον ταπεινό δούλο, η οποία θεϊκή αγάπη του ανάβει την φωτιά και της δικής του αγάπης (τόσο στον Θεό όσο και στον πλησίον του), και πετάει και ολόκληρο τον εαυτό του στους άλλους, με τον λογισμό ότι δεν είται τίποτε παρά φυτόχωμα και χαίρεται που θα καρπίσουν οι άλλοι.

Πολύ βοηθάει στο θέμα αυτό, όταν κλείνεται κανείς στο κελί του και δεν έχη επαφές, διότι τότε όλους τους ανθρώπους τους θεωρεί Αγίους. Προσπάθησε λοιπόν, αδελφέ μου, να το αγαπήσης το κελί σου, και όλα τα αντικείμενα του κελιού σου να είναι ασκητικά: ψάθα, απλό σκαμνί, σανίδια, λινάτσα για τραπεζομάνδηλο ή μαύρο πανί, για να σε μεταφέρουν και αυτά ακόμη στην Θηβαΐδα και Νιτρία και να σου θυμίζουν τους εξαϋλωμένους Αγίους Πατέρες, και όχι πολυθρόνες και φορμάικες και νάυλον, που θα σου κλέβουν συνέχεια τον νου στον κόσμο και θα σου θυμίζουν πολλά, και θα σε μολύνουν οι λογισμοί. Πολύ βοηθάει, και πριν από την προσευχή, ένα μικρό έστω κομμάτι να διαβάσης από το Γεροντικό, μέσα στην ασκητική ατμόσφαιρα του κελιού σου, για να θερμανθή η καρδιά σου, και να καπακωθούν όλες οι μέριμνες του διακονήματος με το Γεροντικό, για να μπορέσης να προσεύχεσαι απερίσπαστα.

Άσκηση

Επειδή οι αρχάριοι συνήθως έχουν μεγάλο ενθουσιασμό – και πρέπει να έχουν –, για να μη βλάψουν [//70] τον εαυτό τους απότομα από αδιάκριτη άσκηση, καλό είναι να αναφέρω και στο θέμα αυτό δυο συμβουλές, διότι πολλές φορές το κάνουν σαν τον χείμαρρο, που κατεβάζει το νερό του απότομα, μια φορά, και μετά δεν έχει ούτε μια σταγόνα για τον εαυτό του ούτε και για ένα διαβάτη. Εκτός τούτου, και ό,τι ξεθάρρεψε στις όχθες του για να βλαστήση, ξηραίνεται κι εκείνο. Ενδέχεται δε να χάση ο αρχάριος και την υπομονή του και να γογγύση, σε περίπτωση που του έχει κλονισθή και η υγεία του. Γι' αυτό πάντοτε θα πρέπη να αποβλέπουμε στο μεγαλύτερο πνευματικό κέρδος και να αγωνιζώμαστε με διάκριση.

Επειδή το σώμα μας συνδέεται και με την ψυχή μας, και ο σκοπός της σάρκας είναι να υποτάσσεται στο πνεύμα και να το υπηρετή φρόνιμα για την καλή αποκατάσταση της ψυχής, αυτά που θα αναφέρω θα είναι κατά κάποιον τρόπο γιατροσόφια και δίαιτα περισσότερο για το σώμα, από το οποίο έχουμε ανάγκη από μερικές δυνάμεις του μόνον και όχι από τις αταξίες του. Γι' αυτό και η περιποίηση στο γαϊδουράκι (στην σάρκα) θα πρέπη να γίνεται με διάκριση, με ανάλογο κριθάρι, για να μπορούμε να το συγκρατήσουμε με το χαλινάρι, για να μην κάνη αταξίες και μας πετάη κλωτσιές και μας πετάξη καμιά φορά – Θεός φυλάξοι! – σε κανένα γκρεμό. Και το κακό είναι που η σάρκα την ψυχή την πετάει στην κόλαση, ενώ το γαϊδουράκι τον καβαλάρη του το πολύ-πολύ σ' ένα γκρεμό, και την ψυχή δεν την βλάπτει του αφεντικού του.

Πολλές φορές όμως συμβαίνει και το εξής: ενώ η σάρκα μας είναι σκελετωμένη, εν τούτοις πετάει κλωτσιές (κάνει αταξίες), κι εμείς, για να την ταπεινώσουμε, ελαττώνουμε τις τροφές και διπλασιάζουμε τους αγώνες, [//71] αλλά η σάρκα παρ' όλα αυτά συνεχίζει να είναι θηρίο. Σ' αυτές τις περιπτώσεις το παθαίνουμε όπως ο ανόητος εκείνος χωρικός που αφήνει το γαϊδουράκι νηστικό και το βαρυφορτώνει, για να ημερέψη, επειδή πετάει κλωτσιές συνέχεια, ενώ το κακόμοιρο το ζώο δεν φταίει, αλλά το ρημάδι το σαμάρι του που του πλήγωσε τις πλάτες. Ενώ δηλαδή πολλές φορές και σ' εμάς η αιτία είναι ο εγωισμός, η υπερηφάνεια, η κατάκριση, με την έλλειψη της αγάπης, που διώχνουμε την Χάρη του Θεού, και μας πλησιάζει το ταγκαλάκι (ο εχθρός), για να μας βάλη φωτιά και στα ξηρά κόκαλα, εμείς αυξάνουμε τις νηστείες και τους πνευματικούς αγώνες, μετάνοιες κ.λπ., για να ταπεινώσουμε την σάρκα· η σάρκα όμως δεν ταπεινώνεται, γιατί λείπει η ταπείνωση και η αγάπη από την ψυχή μας.

Γι' αυτό σ' αυτές τις περιπτώσεις, όταν μας παρουσιασθή πόλεμος σαρκικός, αφού κάνουμε λίγη νηστεία, λίγη αγρυπνία με προσευχή και ιδούμε τον πόλεμο να συνεχίζη, θα πρέπη να καταλάβουμε ότι «αλλού στάζει». Αμέσως να πέσουμε μπρούμυτα μπροστά στον Χριστό και να ζητήσουμε συγχώρεση προκαταβολικώς και να Τον παρακαλέσουμε να μας φωτίση παράλληλα, για να γνωρίσουμε το σφάλμα μας και τον άνθρωπο που πληγώσαμε ή αδικήσαμε, για να ζητήσουμε συγχώρεση και από τον ίδιο. Μόλις λοιπόν ζητήσουμε ταπεινά συγχώρεση από τον Χριστό, αμέσως φεύγει η σαρκίκη φλόγα, και θυμώμαστε και την αιτία, η οποία μας βοηθάει για να ταπεινωθούμε ακόμη περισσότερο, και τότε έρχεται η Χάρη του Θεού άφθονη.

Επομένως, εμείς είμαστε αιτία και όχι η σάρκα σ' αυτήν την περίπτωση, που δεν πονέσαμε για τον αδελφό [//72] που έσφαλε και δεν ήρθαμε στην θέση του, για να τον πονέσουμε πιο πολύ, αλλά τον κατακρίναμε σκληρά. Γι' αυτό πήρε ο Θεός την Χάρη Του από εμάς, και λειτουργήσανε οι πνευματικοί Του νόμοι, και πέσαμε κι εμείς στα χέρια του ταγκαλακιού, το οποίο μας καβούρντισε την σάρκα στο τηγάνι του και μας μουτζούρωνε παράλληλα και την ψυχή μας. Αντίθετα ο φυσικός πόλεμος των νέων φεύγει αμέσως με λίγη άσκηση, όπως ανέφερα, διότι συγκινείται ο Χριστός από τα αγωνιζόμενα παιδιά Του και τα βοηθάει αμέσως, γιατί δεν θέλει να ταλαιπωρούνται τα πλάσματα Του. Άλλωστε και ο Ίδιος μας το είπε στο Ιερό Του Ευαγγέλιο: *Ο γαρ ζυγός μου χρηστός και το φορτίον μου ελαφρόν εστιν*[14]. Θα πρέπη όμως κι εμείς να είμαστε *πράοι και ταπεινοί τη καρδία*[15].

Αναμφιβόλως θα γεννηθή σε πολλούς νέους το ερώτημα: «Γιατί ο Θεός επιτρέπει να πολεμηθούμε από τον δαίμονα της πορνείας, ενώ υπάρχουν άλλα πάθη μέσα μας (η υπερηφάνεια κ.λπ.) και ενώ υπάρχουν και άλλα δαιμόνια;»

Έχω την εντύπωση ότι, επειδή η Παρθενία είναι η πρώτη από τις δύο άλλες υποσχέσεις μας, την Ακτημοσύνη και την Υπακοή, και επειδή η υπερηφάνεια είναι η μεγαλύτερη αμαρτία, και η κατάκριση στερείται και της αγάπης, τα οποία δεν τα καταλαβαίνουμε, γι' αυτό ένας νέος συνήθως την πνευματική του κατάσταση την παρακολουθεί μόνον από την σάρκα. Εάν έχη απάθεια, νομίζει πως πάει καλά, και μπορεί να βρίσκεται σε τέτοια νάρκη, που να μην καταλαβαίνη τ' άλλα πάθη που

---

[14] Ματθ. 11, 30.

[15] Βλ. Ματθ. 11, 29.

κρύβονται. Επιτρέπει [//73] λοιπόν ο Θεός τον δαίμονα της πορνείας, που τον ταπεινώνει ακουσίως, και έτσι, με την ταπείνωση, πάλι τον πλησιάζει ο Θεός. Με λίγα λόγια, το δαιμόνιο της πορνείας, με το τράνταγμα που του κάμει του νέου, του δίνει να καταλάβη ότι δεν πάει καλά.

Διάκριση στην νηστεία

Εκτός από αυτές τις αιτίες που ανέφερα για τον μη φυσιολογικό πόλεμο της σαρκός, θα πρέπη να προσέχουμε και άλλα πράγματα που γίνονται και αυτά αιτία για να αυξηθή ο πόλεμος, π.χ. το θέμα της διαίτης μας.

Κατ’ αρχάς το τηγάνι θέλει πέταγμα, για να μην τηγανίζη πια την σάρκα μας, και να γλιτώση και το στομάχι μας από το έλκος.

Όλα τα βραστά ωφελούν με ωμό λάδι. Από τα χορταρικά θα πρέπη να αποφεύγουμε τα σινάπια, που δημιουργούν πύρωση στην σάρκα.

Όταν πολεμήται κανείς από τον ύπνο, θα πρέπη να αποφεύγη από τα χορταρικά τα μαρούλια, τα πολλά ζοχιά και πιο πολύ τις παπαρούνες και την ήρα από το σιτάρι (όταν αλεσθή για ψωμί) και τα σκόρδα.

Πόλεμο επίσης σαρκικό προξενεί το γάλα του κουτιού (ιδίως όταν συνηθίζεται τακτικά και πίνεται πηχτό). Ωφέλιμο είναι το φυσικό γάλα, που φέρνει ύπνο, όταν πάσχουμε από αϋπνίες· όπως και το φλαμούρι φέρνει ύπνο σ’ αυτές τις περιπτώσεις.

Το τσάι το Ευρωπαϊκό (που βγαίνει στην Κίνα) διώχνει τον ύπνο, όταν θέλουμε να αγρυπνήσουμε, όπως και ο καφές. Εκτός δε που βοηθάει για την αγρυπνία ένας καφές, πολύ βοηθάει και στους νέους, όταν καμιά φορά περνούν κανένα φυσιολογικό σαρκικό μπουρίνι.

[//74] Τυχαίνει δηλαδή καμιά φορά να μας έρχεται ένα σαρκικό σύννεφο ξαφνικά, και να σκοτίζεται ο νους, και να παραλύη το σώμα κ.λπ. και, ενώ σ’ αυτές τις περιπτώσεις χρειάζεται αγώνας, είναι αφοπλισμένος ο άνθρωπος τόσο από τον νου, που βρίσκεται σαν μεθυσμένος, όσο και από την σάρκα, που είναι παραλυμένη και ζητάει ύπνο, φαγητό κ.λπ. (όλα τα ενάντια). Σ’ αυτές λοιπόν τις περιπτώσεις (που προέρχονται από προηγούμενη αμέλεια πνευματική), πολύ βοηθάει ένας καφές – και δύο στην ανάγκη – που αμέσως του διώχνει με την τόνωση όλη εκείνη την μέθη την σαρκική, παράλληλα την υπνηλία και την παράλυση, καθώς και την λιγούρα, και του δίνει όλες τις προϋποθέσεις πια για να αγωνισθή στην νηστεία, την αγρυπνία και προσευχή, με μετάνοιες και άλλους πνευματικούς αγώνες, και έτσι λαμβάνει την διπλή υγεία του.

Το μέλι είναι πολύ ωφέλιμο, αλλά πολλή πύρωση δημιουργεί, και καλά είναι οι νέοι να το αποφεύγουν το πολύ, όπως το πολύ βούτυρο, ακόμη και το πολύ τυρί. Μέλι μπορεί να χρησιμοποιή κανείς το πρωί, μια κουταλιά του γλυκού σ’ ένα ποτήρι χλιαρό νερό, να το διαλύη και να το πίνη, εάν θέλη καλό και ωφέλιμο ρόφημα, το οποίο πολύ βοηθάει για την πέψη και στους δυσκοίλιους. Επίσης, γι’ αυτήν την περίπτωση πολύ βοηθούν τα βραστά σύκα, τα ψητά ή βραστά κρεμμύδια και περισσότερο τα αγριόπρασα, ιδίως όταν τα χρησιμοποιήσουμε και με ωμό λάδι.

Τα ωμά κρεμμύδια ως τροφή, όταν είναι φρέσκα, ή όταν τα παλιά τα αφήνουμε στην παγωνιά, για να φύγη το φαρμάκι, ή όταν αργότερα αρχίσουν να φυτρώνουν, μόνον τότε δεν βλάπτουν και δεν δημιουργούν ανωμαλίες στα έντερα, στα οποία,

όταν έχουν [//75] βλάβη, πολύ βλάπτει και το βρόχινο νερό, ιδίως όταν είναι άδειο από φαγητό το στομάχι.

Στο φαγητό σου το κρασί να το αποφεύγης (εάν είσαι νέος ιδίως), διότι προξενή πύρωση και πόλεμο σαρκικό μαζί με την ζάλη, και τότε είναι οπλισμένος ο εχθρός από τα όπλα που του έδωσες.

Εάν είσαι γέρος, ή νέος αλλά φιλάσθενος, τότε χρησιμοποίησε λίγο κρασί, το οποίο συμπληρώνει κάπως την λιτή τροφή σου. Το κρασί πολύ βοηθάει τα εξαντλημένα γεροντάκια και τους εξαντλημένους νέους που παρουσιάζουν ακράτεια ούρων, και τονώνει τα νεφρά τους. Επίσης βοηθάει το κρασί και σ' αυτούς που έχουν αδύνατο στομάχι, και δεν επιδέχεται το νερό (μόλις το πίνουν, το πετάνε πάλι αμέσως το νερό). Πολύ βοηθάει σ' αυτές τις περιπτώσεις να βάζουμε δυο πόντους κρασί στο ποτήρι και μετά να το γεμίζουμε νερό και να πίνουμε το θολωμένο αυτό κρασόνερο, διότι δεν κάνει να το κόψουμε τελείως το νερό, επειδή είναι απαραίτητο για τα νεφρά.

Όταν καμιά φορά φράξουν τα ούρα, πολύ αποτελεσματική είναι η ρόκα (το χορταρικό), και περισσότερο βοηθάνε τα γκαμηλόχορτα, που βγαίνουν στην έρημο του Σινά, τα οποία να τα φάη κανείς ωμά ή με λίγο λάδι ωμό (σαλάτα σκέτη).

Και τα πολλά νερά δεν ωφελούν, διότι και αυτά δημιουργούν φουσκωμάρα και πόλεμο, ιδίως το βράδυ, εκτός που μας εμποδίζει το φούσκωμα αυτό στην αναπνοή για την αδιάλειπτη προσευχή. Γι' αυτό καλό είναι να αποφεύγη κανείς όλα τα αρμυρά, τα οποία βλάπτουν, όπως και τα πολλά γλυκά, που φέρνουν δίψα, καθώς και τους πολλούς ξηρούς καρπούς, που φέρνουν και δίψα αλλά και πόλεμο, και να χρησιμοποιή [//76] κανείς τις ελαφρές και λιτές τροφές, για να βοηθηθή στο Πνευματικό του πέταγμα της προσευχής.

Όσο μπορεί κανείς να αποφεύγη γενικά όλες τις λιπαρές τροφές και τις σάλτσες, που γλιτσιάζουν την ψυχή, καθώς τα παστά και τις κονσέρβες, γιατί όλα αυτά, εκτός που είναι ανθυγιεινά στο σώμα, είναι ανθυγιεινά και στην ψυχή με τις πυρώσεις και τους ιδρώτες κ.λπ. που βγάζει η σάρκα, και αναγκάζουν τον άνθρωπο όλο να πλένεται, γιατί αλλιώς βρωμάει σαν Τούρκος, που δεν έχει Άγιο Μύρο· ενώ με την ασκητική ζωή εξαϋλώνεται κατά κάποιον τρόπο ο άνθρωπος και, ενώ δεν πλένεται, εν τούτοις γυαλίζει και ευωδιάζει.

Εκτός όμως από τις τροφές που θα πρέπη να προσέχουμε, θα πρέπη να προσέχουμε και τις κανονικές ώρες, για να μας βοηθάνε στον πνευματικό μας αγώνα, διότι έχει και αυτό μεγάλη σημασία. Καλά είναι το πρωί στις 3 βυζαντινή (9 με το κοσμικό) να τρώη κανείς για μεσημέρι και το απόγευμα στις 10 βυζαντινή (4 με το κοσμικό) να τρώη το βραδινό του, το οποίο να είναι συνήθως λίγο ανάλατο, καθώς ανέφερα, για να μην πίνη πολλά νερά ούτε την ώρα του φαγητού αλλά ούτε και την ώρα της χωνέψεως, που βλάπτουν, παρά μετά από τρεις ώρες. Έτσι θα έχη και το στομάχι ελαφρό από φουσκωμάρες, που δεν αραίωσε τα υγρά του με πολλά νερά, και έκαναν την χώνεψη καλά, και αποφεύγει κανείς όλες τις ξινίλες και πικρίλες.

Καλά είναι να αποφεύγη κανείς και την ποικιλία των φαγητών, διότι εκτός που είναι και καλογερικό, η ποικιλία δημιουργεί πάντα και ανωμαλίες, γιατί δεν ταιριάζει πολλές φορές η μια τροφή με την άλλη.

[//77]

Μετάνοιες

Όταν λοιπόν τρώη κανείς νωρίς για βράδυ (4 μ.μ. με το κοσμικό), το βράδυ μπορεί να προσευχηθή πολύ καλά, ακόμη και μετάνοιες στρωτές να κάνη, αφού περάσουν τρεις με τέσσερεις ώρες, – φυσικά και πάλι όχι πολλές, αλλά ευχή και μικρές μετάνοιες αποβραδίς μπορεί να κάνη και αμέσως σχεδόν, αφού διαβάση το Απόδειπνο. Οι μεγάλες συνήθως μετάνοιες καλό είναι, οι πολλές, να γίνωνται την ώρα που ξυπνάει κανείς, για να ξεπαγώνουν τα λάδια, και να παίρνη μπρος η πνευματική μας μηχανή για την προσευχή.

Φυσικά, το πρόγραμμα αυτό θα το τηρή κανείς, όταν βρίσκεται στο κελί του. Όταν καμιά φορά φιλοξενηθή, θα πρέπη να φάη ό,τι του προσφέρουν είτε αρμυρό είτε ξινό είτε κονσέρβα ή παστό είναι. Ούτε επίσης να θέλη να εφαρμόση το τυπικό του σε ξένα Μοναστήρια ή πνευματικά σπίτια. Γι᾽ αυτό καλά είναι να μένη στο κελί του κανείς και να συνεχίζη το τυπικό του, που τον βοηθάει. Σ᾽ αυτές τις περιπτώσεις θα κάνη ό,τι μπορεί είτε από μεγάλες μετάνοιες είτε από μικρές και ευχή. Πάντως τις μεγάλες μετάνοιες, εάν φάη αργά, καλύτερα να μην τις κάνη αμέσως μετά το φαγητό ή, το πολύ-πολύ, να κάνη μερικές χωρίς να σκύβη πολύ, αλλά μόνο να γονατίζη όρθιος.

Οι μετάνοιες, όπως ανέφερα, πολύ βοηθούν μετά τον ύπνο, που σηκωνόμαστε την νύκτα, όπως για έναν νέο, πριν ξαπλώση το βράδυ, αφού περάσουν, όπως είπα, τέσσερεις ώρες. Εκτός δε από το ξεκίνημα της πνευματικής μας μηχανής για την προσευχή, μας φέρνουν και πολλά άλλα καλά. Το πρώτο απ᾽ όλα είναι που προσκυνάμε τον Θεό και Του ζητάμε ταπεινά το έλεος Του. Το δεύτερο καλό, που ταπεινώνεται η άγρια σάρκα, και έρχεται η ηρεμία και η απάθεια της [//78] σαρκός. Και το τρίτο, μας δίνουν και την υγεία την σωματική και διώχνουν όλη την μούχλα της μαλθακότητος, και έρχεται η διπλή υγεία στον άνθρωπο.

Όσοι κουράζονται στο θέμα των μετανοιών, μπορούν να τις κάνουν και στα ενδιάμεσα, από λίγες μετά από κάθε κομποσχοίνι. Ο τρόπος αυτός είναι ξεκούραστος και ωφέλιμος στην προσευχή με την ποικιλία αυτή.

Διάκριση στον ύπνο

Εκτός από τις μετάνοιες, που δεν θα πρέπη να τις κάνουμε μετά το φαγητό, διότι πολύ βλάπτουν, πολύ περισσότερο βλάπτει το να κοιμώμαστε αμέσως μετά το φαγητό (ιδίως όταν είναι νέος κανείς, διότι αυτό θα του δημιουργήση και πόλεμο σαρκικό).

Πολύ βλάπτει στους νέους ο πρωινός ύπνος, διότι είναι σκανδαλώδης, και περισσότερο, όταν η Ακουλουθία τελειώση πολύ πρωί, και ξεγελαστή και φάη και πλαγιάση, διότι και η λίγη εκείνη τροφή είναι φωτιά. Φυσικά, μιλάω για έναν υγιή νέο και όχι για φιάσθενο, του οποίου η σάρκα έχει ταπεινωθή από την αρρώστια, όπως και του γέρου από τα γεράματα του.

Καλό είναι στους νέους να κοιμούνται νωρίς, για να ωφελούνται και από τις καλές ώρες του ύπνου, τις ωφέλιμες, μέχρι το μεσονύκτιο, και να αποφεύγουν τον σκοτωμένο και σκανδαλώδη ύπνο μετά το μεσονύκτιο, διότι, όσο ωφελούν οι τέσσερεις ώρες πριν το μεσονύκτιο, δεν ωφελούν οι οκτώ μετά το μεσονύκτιο.

Για τους μεγάλους στην ηλικία και για τους νέους που έχουν φθάσει σε απάθεια ή η φύση τους είναι ήπια, και τους δίνεται η δυνατότης αυτή, μπορούν να

ωφεληθούν πνευματικά στην προσευχή από'την δύση [//79] του ηλίου μέχρι τα μεσάνυκτα, διότι αυτές οι ώρες είναι καλές και βοηθάνε στην προσευχή, όπως και στον ύπνο είναι ωφέλιμες (όχι ότι υπάρχουν ώρες καλές και ώρες κακές).

Πάντοτε θα αποβλέπη κανείς στο περισσότερο πνευματικό του κέρδος, και στην περίπτωση αυτή, νομίζω, το περισσότερο κέρδος στον νέο είναι να κοιμάται πολύ νωρίς αποβραδίς (εάν είναι δυνατόν και μετά την δύση του ηλίου) και να ξυπνάη τα μεσάνυκτα στην προσευχή.

Όταν λοιπόν νυκτώση, πριν πλαγιάσουμε, είναι απαραίτητη η προσευχή (έστω και λίγη ευχή), για να καθαρισθή ο νους μας και η καρδιά. Επίσης, και την ώρα ακόμη που είμαστε ξαπλωμένοι, να λέμε συνέχεια πάλι την ευχή, για να μας πάρη ο ύπνος με την ευχή, και να συνεχισθή και την ώρα που κοιμώμαστε ακόμη. Αισθάνεται κανείς τότε να προσεύχεται και στον ύπνο, και είναι πραγματικότης αυτό, διότι, όταν τύχη να ξυπνήση, συνεχίζεται η επίλοιπη ευχή. Αυτό φυσικά είναι καλό σημείο και φανερώνει το πνευματικό γλυκοχάραγμα.

Πολύ βοηθάει γι' αυτήν την κατάσταση, όταν, την ώρα που ξαπλώσουμε, σταυρώσουμε το μαξιλάρι και τα χέρια και κλίνουμε λίγο προς το δεξιό πλευρό και εξετάσουμε τον εαυτό μας, εάν είμαστε δηλαδή έτοιμοι για την άλλη ζωή ή όχι. Διότι, πού το ξέρουμε εάν κοιμηθούμε και δεν ξυπνήσουμε ποτέ και πεθάνουμε; Όπως θα είμαστε έτσι ξαπλωμένοι, με αυτές τις σκέψεις του θανάτου, καλό είναι να πούμε και μερικά τροπάρια της νεκρωσίμου ακολουθίας και μετά συνέχεια την ευχή, διότι όλα αυτά βοηθούν για τον Αγιασμό της ψυχής μας.

Όταν όμως δεν προσέχουμε και δεν αγωνιζώμαστε [//80] με τον τρόπο τον πνευματικό, αλλά τρέφουμε την σάρκα γερά με λιπαρές και πολλές τροφές (ιδίως οι νέοι) και κοιμώμαστε μετά το φαγητό (διότι τα πολλά φαγητά φέρνουν και υπνηλίες) και ξαπλώνουμε σε μαλακό στρώμα χωρίς προσευχή και όταν την ημέρα αφήσαμε τον νου μας ελεύθερο να γυρίζη στον κόσμο και να παίρνη ταινίες, επόμενο είναι η μεν σάρκα να διαθέση την πύρωση, το δε ταγκαλάκι (ο εχθρός) να μας παίζη τους σινεμάδες του στον ύπνο με τα ακατάλληλα έργα και να μας μολύνη. Γι' αυτό δεν θα πρέπη να τα φορτώνουμε πάντοτε στον διάβολο, διότι τις περισσότερες φορές φταίμε εμείς, που δεν προσέχουμε.

Προσοχή στον πνευματικό αγώνα

Είναι απαραίτητη η προσοχή επομένως την ημέρα, δηλαδή να προσέχουμε και τον νου μας και όλα όσα ανέφερα, για να μην αμαρτάνουμε ούτε την νύκτα, διότι ο εχθρός, ό,τι δεν μπορεί να μας κάνη την ημέρα, προσπαθεί να μας το κάνη στον ύπνο, έστω και με ένα μολυσμό ή επιθυμία κοσμική, ενώ την ημέρα που βρισκόταν σε εγρήγορση η ψυχή δεν τα δεχόταν.

Ο Μοναχός λοιπόν, που φέρει το Αγγελικό Σχήμα, δεν δέχεται ούτε καν λογισμό αισχρό τόσο την ημέρα όσο και την νύκτα, την οποία προετοιμάζει από την ημέρα, και η ζωή του δεν συγκρίνεται με την ζωή των Λαϊκών. Διότι η ζωή του Μοναχού περνάει και την φυσική ακόη ζωή με τους υπερφυσικούς του πνευματικούς αγώνες, και ζη την υπερφυσική αυτή ζωή, την Αγγελική, με την εξαϋλωμένη του σάρκα. Εδώ βλέπουμε και την διαφορά που υπάρχει στην ζωή του Μοναχού και στην ζωή του Λαϊκού: Δηλαδή, εάν ένας λαϊκός επιθυμήση το κελί του Μοναχού, με την

[//81] κατανυκτική του ατμόσφαιρα, και την ζωή του Μοναχού και την μιμηθή λίγο, αναμφιβόλως ανεβαίνει στον Παράδεισο. Όταν όμως ένας Μοναχός απλώς επιθυμήση το υπνοδωμάτιο των εγγάμων και επιθυμήση λίγο την ζωή τους, κατεβαίνει στην κόλαση, εάν δεν προλάβη να εξομολογηθή αμέσως, να κλάψη και να είναι προσεκτικός άλλη φορά. Όταν λέω «να κλάψη», εννοώ και τα δάκρυα της καρδιάς, τους αναστεναγμούς με συντριβή καρδίας, τύψεις κ.λπ.

Γι' αυτό και σ' εμάς τους Μοναχούς είναι περισσότερο απαραίτητη η προσοχή (άλλωστε και «Νηπτικοί Πατέρες» θα πη «προσεκτικοί Πατέρες»), και θα πρέπη να προσέχουμε σε όλα όσα βοηθούν για την αγνότητα.

Μεταξύ δε όλων των άλλων πολύ βοηθάει και το κρεβάτι μας να είναι απλό ξύλινο με σανίδες και αντί στρώμα μια κουβέρτα ή κάτι χοντρότερο, όταν είναι κανείς γέρος ή φιλάσθενος νέος, για να μην πληγώνεται, και δεν μπορεί να κλείση μάτι.

Όταν καμιά φορά, ενώ θέλει κανείς να κοιμηθή λίγο, για να ξεκουραστή, ο ύπνος δεν τον παίρνη, να εξετάση μην τυχόν είναι τελείως άδειο το στομάχι. Τότε δεν βλάπτει ένα παξιμάδι, και να κοιμηθή αμέσως.

Όταν καμιά φορά πάλι αισθάνεται μια γενική ανησυχία και δεν μπορή να την προσδιορίση από πού προέρχεται, και δεν τον παίρνη ο ύπνος, εάν είναι νέος, να σηκωθή αμέσως και να αξιοποιήση την ώρα στα πνευματικά του καθήκοντα, διότι αυτό θα του δημιουργήση κατ' αρχάς εκνευρισμό, και θα πάψω την ευχή, και μετά το ταγκαλάκι θα του φέρνη αισχρούς λογισμούς και θα τον τηγανίζη στο κρεβάτι με τα στριφογυρίσματα που θα κάνη, με την πυρωμένη του [//82] τότε σάρκα. Όταν δε αυτό συμβαίνη να γίνεται πολλές φορές, θα πρέπη να το γνωρίζη ο Γέροντας, πρώτα μεν, για να τον οικονομάη την ημέρα να ξεκουράζεται, και δεύτερο, να βρη την αιτία από την οποία προέρχεται, για να θεραπευτή. Εάν η ανωμαλία είναι του στομάχου κ.λπ., πολύ βοηθάει να είμαστε γονατιστοί και να ακουμπάμε τα χέρια σε πολύ ψηλά μαξιλάρια ή τραπέζι και να λέμε την ευχή μέχρι να μας πάρη ο ύπνος.

Είναι απαραίτητη η παρακολούθηση του Γέροντα, για να βοηθιέται από την πείρα του ο αρχάριος και να μην κάνη πρόβες μόνος του και ταλαιπωρήται.

Πνευματική χαρά

Φυσικά, για να προκόψη κανείς στον Μοναχισμό, θα πρέπη να είναι έξυπνος, να έχη ανδρισμό, να αγωνίζεται με πολύ φιλότιμο και θάρρος και μεγάλη ελπίδα στον Θεό και να τα αποδίδη όλα τα καλά στον Θεό, να αγαπάη πολύ τον Θεό και να τρέμη την αμαρτία και όχι τον θάνατο. Να χαίρεται που κρατάει την υγεία της ψυχής του μέσα από το δέρμα και τα κόκαλα και να μη λυπάται που έχασε τα λίπη του και τα κιλά του, τα οποία λίπη ευεργετούν μόνον τα σκουλήκια.

Η αγία λοιπόν άσκηση (με διάκριση), με την μεγάλη της αυταπάρνηση, που γεννιέται από την πίστη την μεγάλη με τα ξεσπάσματα της αγάπης προς τον Θεό, φέρνουν στον άνθρωπο την πραγματική χαρά στην ζωή του, και χαίρεται που ζη, γιατί η καρδιά του φτερουγίζει δοξολογώντας τον ευεργέτη του Θεό, και χαίρεται και που θα πεθάνη, γιατί θα πάη πάλι κοντά στον Θεό και θα συνεχίζη εκεί την δοξολογία του.

Με λίγα λόγια, την ίδια χαρά νιώθει που ζη και [//83] την ίδια χαρά που θα πεθάνη. Αναμφιβόλως στον Παράδεισο θα είναι καλύτερα, διότι εδώ μέρος της

παραδεισένιας χαράς απολαμβάνει κανείς από τον Θεό· αλλά, επειδή και αυτή η χαρά επί της γης είναι τόσο πολλή, και την άλλη, την περισσότερη, δεν την έχει γνωρίσει ακόμη, την χαρά την νιώθει ολοκληρωμένη. Άλλωστε και ο Χριστός μας είπε: *Η Βασιλεία των Ουρανών εντός υμών εστι*[16].

Φυσικά, αυτά τα πράγματα με το μυαλό δεν μπορεί να τα καταλάβη κανείς, εάν μαζί με τις σάρκες του, που θα δώση στην άσκηση για την αγάπη του Χριστού, δεν δώση και το μυαλό του και δεν θελήση να θεωρήται ανόητος για τον Χριστό και αδύνατος για τον Χριστό, για να λάβη τότε την δύναμη και την σοφία του Χριστού από την Σταύρωση Του. Αφού σταυρώση δηλαδή κανείς τον εαυτό του επάνω στον σταυρό του και εξαϋλωθή λίγο δια της ασκήσεως, αφού πεθάνη από τον κόσμο και αναστηθή πνευματικά, μόνον τότε τα καταλαβαίνει αυτά.

Οι Μοναχοί λοιπόν που ζουν αυτήν την Ανάσταση, αυτοί μόνο μπορούν να καταλάβουν τους κολασμένους που είναι απομακρυσμένοι από τον Θεό, (γιατί αυτό είναι η κόλαση) και, επειδή νιώθουν αυτούς να υποφέρουν, βλέπουν και τον εαυτό τους να αγάλλεται συνέχεια, παρακαλούν τον Θεό, εάν είναι δυνατόν να αντικαταστήσουν έστω και έναν που ταλαιπωρείται στην κόλαση, που δεν ένιωσε ούτε στην γη τον Θεό ούτε εκεί στην κόλαση και συνέχεια βασανίζεται. Με την χαρά αυτή, που θα αντικαταστήσουν έστω και έναν κολασμένο, και το ζητούν συνέχεια από τον Θεό οι Μοναχοί, νιώθουν μεγάλη αγαλλίαση, [//84] και από την μεγάλη τους αγάπη, που μεταφέρεται και στην κόλαση, νομίζω ότι εκείνο το μικρό κομματάκι της κολάσεως μεταβάλλεται σε Παράδεισο, διότι όπου αγάπη, ο Χριστός, και όπου ο Χριστός, χαρά.

Οι Μοναχοί δεν προσεύχονται μόνο για τους ζωντανούς και για τους πεθαμένους, αλλά ακόμη και για τους πιο δυστυχισμένους απ' όλους, τους δαίμονες, οι οποίοι, δυστυχώς, ενώ έχουν περάσει χιλιάδες χρόνια, όλο πάνε στο χειρότερο και εξελίσσονται στην κακία τους.

Κάποτε μάλιστα ένας Μοναχός είχε πονέσει πολύ και, ενώ προσευχόταν γονατιστός, πεσμένος κάτω, έλεγε τα εξής στην προσευχή του: «Εσύ Θεός είσαι και, άμα θέλης, μπορείς να βρης έναν τρόπο για να σωθούν και αυτοί οι δυστυχισμένοι δαίμονες, οι οποίοι, ενώ είχαν τέτοια μεγάλη δόξα πρώτα, τώρα έχουν όλη την κακία και την διαβολιά του κόσμου και, εάν δεν μας προστάτευες, θα μας είχαν ρημάξει όλους τους ανθρώπους». Ενώ λοιπόν έλεγε αυτά τα λόγια προσευχόμενος με πόνο, βλέπει ένα κεφάλι σκυλίσιο δίπλα του να του βγάζη την γλώσσα του και να τον κοροϊδεύη. Το επέτρεψε φαίνεται ο Θεός αυτό, για να πληροφορήση τον Μοναχό ότι Εκείνος έτοιμος είναι να τους δεχθή, αρκεί να μετανοήσουν οι δαίμονες, αλλά αυτοί δεν θέλουν την σωτηρία τους.

Βλέπει κανείς από το γεγονός αυτό, εκτός από την μεγάλη αγάπη των Μοναχών, που αποκτούν από αυτό το είδος της αγάπης του Θεού, που δεν έχει όρια, και την μεγάλη αγάπη του Θεού, που έτοιμος είναι να σώση και τους δαίμονες, παρ' όλα τα δισεκατομμύρια εγκλήματα που έχουν κάνει, αρκεί να μετανοήσουν.

[//85]

Μετάνοια

[16] Βλ. Λουκά 17, 21.

Γι' αυτό κανένας αμαρτωλός δεν πρέπει να απελπισθή ποτέ, αρκεί να μετανοήση, διότι και οι αμαρτίες του είναι λιγότερες από του διαβόλου, και ελαφρυντικά έχει, διότι επλάσθη από χώμα και από απροσεξία γλίστρησε και λασπώθηκε.

Δεν δικαιολογούμαστε, όταν δεν θέλουμε να μετανοήσουμε και να εξομολογηθούμε και θέλουμε να μένουμε με τις λάσπες. Είναι μερικοί που, επειδή έχουν την εντύπωση ότι θα ξαναπέσουν στα ίδια, δεν εξομολογούνται· δηλαδή επάνω στις παλιές λάσπες προσθέτουν και άλλες και άλλες, ενώ, όταν λερωθούν τα ρούχα τους, τα πλένουν και προσέχουν να μη λερωθούν, και, όταν πάλι πέσουν λεκέδες, τους καθαρίζουν.

Πρέπει να ξέρουμε ότι και οι πιο πνευματικοί άνθρωποι, και αυτοί ακόμη, δεν έχουν εξασφαλίσει την ζωή τους. Γι' αυτό και κρατούν συνέχεια τον εαυτό τους στην ασφάλεια του Θεού και ελπίζουν στον Θεό και απελπίζονται από το «εγώ» τους μόνο, διότι το «εγώ» φέρνει όλη την πνευματική δυστυχία. Γι' αυτό και οι Μοναχοί, για να πετύχουν πνευματικά και για να βοηθούν πολύ και θετικά, ποτέ δεν το χρησιμοποιούν και ποτέ δεν λένε: «να σώσουμε τον κόσμο», αλλά προσεύχονται αθόρυβα, και ο Θεός σώζει τον κόσμο.

Επομένως; Οι Μοναχοί δεν είναι ούτε τεμπέληδες ούτε ατομιστές ούτε αποτυχημένοι, αλλά θεληματικά αποτυγχάνουν κοσμικά (ανθρωπίνως) και επιτυγχάνουν πνευματικά.

Οι Μοναχοί λοιπόν είναι οι καλοί νεανίσκοι του Ευαγγελίου που, όταν τους καλή ο Χριστός, δεν τους δελεάζουν ούτε τα πλούτη ούτε η λεβεντιά τους, αλλά [//86] τα θυσιάζουν όλα και ακολουθούν τον Χριστό με τον Σταυρό και αποκτούν τον πολύτιμο Μαργαρίτη με αυτόν τον τρόπο και δεν ασχολούνται με την ματαιότητα της ψεύτικης ζωής, διότι αργά ή γρήγορα θα γίνουν όλα σκόνη, και θα αφήσουν την ψυχή δυστυχισμένη οι κοσμικά επιτυχημένοι.

Ο Καλός Θεός να μας φωτίση
και να μας δώση καλή μετάνοια σ' όλους,
για να αξιωθούμε όλοι οι άνθρωποι
τον Καλό Παράδεισο. Αμήν.

Και νυν …
«Ο Μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού …»

Με αγάπη Χριστού
Μοναχός Παΐσιος

[//87]

Β' ΕΠΙΣΤΟΛΗ – ΜΙΚΡΗ ΕΥΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΛΙΓΟΥΣ ΞΗΡΟΥΣ ΚΑΡΠΟΥΣ

[//88]

[//89]

«Τίμιος Σταυρός» 21 Νοεμβρίου 1975

«Βοήθεια μας τα Άγια Εισόδια της Θεοτόκου!»
«Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι Άγιε, δόξα σοι Βασιλεύ …»

Ευχαριστώ και πάλι τον Καλό Θεό, που δεν με σιχαίνεται (το μυξιάρικο παιδί Του), αλλά σαν φιλόστοργος Πατέρας με οικονομάει πάντα με ευλογίες, και πιο πολλές στις Λαμπρές ημέρες, όπως και στην σημερινή ημέρα, στην εορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου, την οποία εορτάζουν με ιδιαίτερη ευλάβεια όσοι αφιερώνονται στον Θεό μιμούμενοι την Παναγία.

Την σημερινή ευλογία σκέφτηκα να την στείλω στις αδελφές μου, μια που δεν είχα τίποτε άλλο για να στείλω, διότι τα αδέλφια είναι υποχρεωμένα να στέλνουν ευλογίες στις αδελφές τους, ιδίως όταν είναι ταξιδευμένα. Δεν έχει σημασία, εάν η ευλογία τους είναι μικρή ή μεγάλη, διότι αυτές εκτιμούς περισσότερο το αδελφικό ενδιαφέρον και την σιγουριά που νιώθουν με την εκδήλωση αυτή της αγάπης. Με αυτόν τον λογισμό ξεθάρρεψα για να στείλω κι εγώ αυτούς τους λίγους πνευματικούς «ξηρούς καρπούς».

Φυσικά, εάν θα είχα καλή πνευματική κατάσταση, και η ευλογία θα ήταν περισσότερη και καλύτερη, και [//90] δεν θα είχαν αυτό το χοντρό τσόφλι, ή πολύ τσόφλι και λίγη ψίχα, που θα ιδήτε. Ορισμένα δε από αυτά θα ιδήτε να μοιάζουν κάπως, αλλά έχουν κάποια μικρή διαφορά, όπως τα καρύδια από τα λεπτόκαρα. Αλλά και από εκείνα που είναι από το ίδιο είδος, επειδή είναι μικρά, θα πρέπη να φάη κανείς πολλά, και πάλι όχι για να χορτάση. Άλλωστε η ευλογία δεν είναι για χόρταση.

Μακάρι να είχα πολλά να σας έστελνα. Δυστυχώς, στην ξενιτιά δεν έκανα προκοπή πνευματική, όπως οι άλλοι Πατέρες που εργάστηκαν φιλότιμα, σκληρά και πλούτισαν πνευματικά. Εγώ το έπαθα σαν την παροιμία: «Τεμπέλης νέος, φτωχός γέρος». Τώρα μου ήρθε φυσικά το μυαλό· αλλά, τι το θέλεις, αφού μου έφυγαν πια οι σωματικές μου δυνάμεις, και δεν μπορώ να εργασθώ; Αυτό που μου έμεινε τώρα, είναι η ελπίδα στην μεγάλη ευσπλαγχνία του Θεού, και ελπίζω δι’ ευχών σας να ελεηθώ δωρεάν.

Σας εύχομαι με όλη την καρδιά μου καλή πνευματική προκοπή και καλή φώτιση, για να καταλάβετε από τώρα εκείνα που, δυστυχώς, εγώ τώρα κατάλαβα.

Μοναχισμός

Όπως έχω καταλάβει, για να συνδεθή κανείς με τον Θεό, θα πρέπη να λυθή πρώτα από τον κόσμο και να αγαπήση την άσκηση, για τον Θεό, για να χαριτωθή και να γίνη σιγά-σιγά επίγειος Άγγελος – φυσικά, εάν ασκήται με ταπείνωση, διότι και οι μαύροι Άγγελοι του εωσφόρου κάνουν και αυτοί μεγαλύτερη άσκηση από όλους, αλλά, τι το θέλεις, ταπείνωση καθόλου δεν έχουν.

Πριν ξεκινήση κανείς για την Αγγελική πολιτεία, [//91] θα πρέπη να πιστέψη καλά ότι, ως Μοναχός, θα βοηθήση περισσότερο τον εαυτό του και τον κόσμο με την προσευχή και το σιωπηλό του κήρυγμα (του παραδείγματος), ακόμη και με υλικά πράγματα (πάλι δια της προσευχής), απλώνοντας τα χέρια στον Ουρανό, μαζεύοντας σύννεφα, για να πέφτη βροχή, όταν υπάρχη ανομβρία, και όχι απλώνοντας χέρια στους πλούσιους, για να βοηθάη μετά φτωχούς.

Ούτε και στην Μονή φυσικά θα πρέπη να ανέχεται κανείς τους γυμνούς τουρίστες, για να μαζεύη χρήματα να ντύση φτωχούς ανθρώπους, γιατί αυτό είναι και τέχνασμα του πονηρού, για να αποξενώση τον Μοναχό από τις ευλογίες του Θεού και να τον κοσμικοποιήση, ενώ η πραγματική ξενιτιά του Μοναχού, για τον Χριστό, τον κάνει πλούσιο από αρετές.

Όσοι κατόρθωσαν με την Χάρη του Θεού να γνωρίσουν την μάταιη τούτη ζωή, έλαβαν το μεγαλύτερο χάρισμα, και δεν τους είναι απαραίτητο το διορατικό χάρισμα, για να προβλέψουν τα μέλλοντα, διότι αρκετό είναι το να προβλέψη[17] κανείς την σωτηρία της ψυχής του και να λάβη τα καλύτερα πνευματικά μέτρα, για να σωθή.

Μου λέει ο λογισμός ότι ο μεγαλύτερος εχθρός της σωτηρίας της ψυχής μας, ακόμη και από τον διάβολο, είναι το κοσμικό πνεύμα, διότι μας παρασύρει γλυκά και μας πικραίνει τελικά αιώνια. Ενώ, εάν βλέπαμε τον ίδιο τον διάβολο, θα μας έπιανε τρόμος, και θα αναγκαζόμασταν να καταφύγουμε στον Θεό και θα εξασφαλίζαμε τότε τον Παράδεισο.

Οι Μοναχοί που συναγωνίζονται τους κοσμικούς στην κοσμική εξέλιξη, φανερώνουν ότι λάθεψαν τον [//92] δρόμο τους. Άλλωστε και οι ίδιοι μπορούν να το διαπιστώσουν από το κοσμικό άγχος που έχουν.

Η μεγαλύτερη αταξία στα Μοναστήρια είναι η κοσμική τάξη, με την Στρατιωτική πειθαρχία, η οποία όχι μόνον κουράζει, ιδίως τον σημερινό κουρασμένο κόσμο, αλλά διώχνει και την «αγία απλότητα» και απορροφάει όλες τις ψυχικές και σωματικές δυνάμεις στα γήινα, και ξεχνάει ο άνθρωπος τον Θεό. Ενώ βλέπουμε την μεγάλη απλότητα του Θεού απλωμένη και στα δημιουργήματα Του, όπως στα ουράνια Του φώτα (τα αστέρια) με πόση απλότητα τα σκόρπισε το θεϊκό Του πλόχερο, χωρίς να χρησιμοποιήση μαστορικό ράμμα και αλφάδι, και πόσο ξεκουράζουν τους ανθρώπους! Ενώ τα κοσμικά φώτα, με την τάξη στην σειρά, είναι πολύ κουραστικά.

Γι' αυτό, εάν θέλουμε να ζήσουμε Αγγελικά, πρέπει να αποφύγουμε όχι μόνον τον κόσμο αλλά και το κοσμικό πνεύμα και να ασκηθούμε Πατερικά, για να μπορέσουμε εύκολα να πετάξουμε πνευματικά. Ακόμη και τα παχιά κοτόπουλα, εάν μπορούσαν να απομακρυνθούν από τους τόπους που ξεσκαλίζουν και τις πολλές τροφές και την ανθρώπινη τάξη στα περιορισμένα κοτέτσια και λεπταίνανε, θα μπορούσαν και αυτά να πετάξουν σαν τα πουλιά του Ουρανού.

Η εξωτερική ησυχία, με την διακριτική άσκηση, πολύ γρήγορα φέρνει και την εσωτερική ησυχία (την ειρήνη της ψυχής), η οποία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την πνευματική λεπτή εργασία, διότι, όσο απομακρύνεται κανείς από τον κόσμο, τόσο περισσότερο απομακρύνεται και ο κόσμος από μέσα του, και φυγαδεύονται τότε οι κοσμικοί λογισμοί, και εξαγνίζεται πια ο νους του ανθρώπου, και γίνεται άνθρωπος του Θεού.

[//93] Ο εξαγνισμένος Μοναχός, που ντύνεται ζωντανός το μαύρο σάβανο (το ράσο) και πεθαίνει πια από τον κόσμο και ντύνεται και εσωτερικά την μετάνοια δια του Μυστηρίου του Αγγελικού Σχήματος, έκανε με αυτό το μεγαλύτερο θαύμα στην ζωή του, και δεν του είναι απαραίτητο να κάνη άλλα θαύματα στην ζωή του.

Μου λέει ο λογισμός ότι μεγαλύτερη αξία έχουν οι ζωντανές Εικόνες, οι Αγγελοποιημένες, παρά οι ζωγραφιστές, που φτιάχνουν οι καλύτεροι ζωγράφοι. Όσοι

[17] Εννοεί ο Γέροντας: «να φροντίση».

όμως δεν αγωνίζονται για να Αγγελοποιηθούν, αλλά αναπαύουν ψεύτικα τον λογισμό τους μόνο με την αλλαγή του τόπου και του κοσμικού ονόματος και της ενδυμασίας, χωρίς να αλλάξουν εσωτερικά, μοιάζουν με εκείνους που πάσχουν, οι καημένοι, διανοητικά και φορούν Στρατιωτικά, πηλίκιο Αξιωματικού, και κρεμάνε μόνοι τους παράσημα (παριστάνουν δήθεν τους Στρατηγούς) και καμαρώνουν τον εαυτό τους οι ίδιοι, αλλά γελοιοποιούνται από τους κοσμικούς.

Ο πολύς ενθουσιασμός και ο λίγος εγωισμός δικαιολογείται στους αρχαρίους Μοναχούς, όταν είναι μικροί στην ηλικία – όπως και τα μικρά παιδιά χαίρονται από τα πρώτα δόντια που βγάζουν και από τα πρώτα βήματα που κάνουν –, ενώ στους μεγάλους δεν αρμόζουν.

Δεν μας ωφελεί μόνον το καλό μας ξεκίνημα από τον κόσμο, εάν δεν καταλήξουμε και καλά, στον Ουρανό.

Παλαιά, οι Άγιοι Πατέρες πολύ πρόσεχαν, αγωνίζονταν με πολλή αυταπάρνηση, απέφευγαν τον κόσμο, εγκρατεύονταν από όλα, αγαπούσαν πολύ τον Θεό και κάθε πνευματική τροφή για την σωτηρία της [//94] ψυχής τους και προτιμούσαν τις νερόβραστες τροφές για την σάρκα, και έτσι αγιάζανε. Στην εποχή μας όμως, δυστυχώς, πολλοί από μας, για να μην έχουμε θερμή πίστη και αγάπη στον Θεό, αδιαφορούμε για την άσκηση, περιφρονούμε τα νερόβραστα, και έτσι σιγά-σιγά, χωρίς να το καταλάβουμε, γινήκαμε νερόβραστοι Πατέρες.

Οι κοσμικοί για μάταια πράγματα αγωνίζονται σκληρά στο στάδιο, πετώντας σφαίρα ή ακόντιο, χτυπώντας με κλωτσιές και κεφαλιές την μπάλα στον αέρα, και δέρουν φυσικά αέρα. Αντίθετα, για τους Μοναχούς ο αγώνας έχει μεγάλο νόημα, διότι αποβλέπουν στην απέκδυση του παλαιού ανθρώπου, παράλληλα με τον αγώνα κατά των ψυχικών παθών (την προσοχή στις αισθήσεις, την προσευχή, με ταπείνωση πάντα και αγάπη και στους εχθρούς, δηλαδή με τρόπο τελείως αντίθετο από τον κοσμικό), και νικούν ισχυρούς δαίμονες και στεφανώνονται από τον Χριστό. Έτσι κερδίζουν τον Παράδεισο και όχι χαμένο κοσμικό κύπελλο.

Η Ορθόδοξη εγκράτεια, και γενικά η πνευματική άσκηση, αποβλέπει πάντα σε ανώτερο πνευματικά σκοπό, στον Αγιασμό της ψυχής. Ενώ και η άλλη ακόμη κοσμική άσκηση, όπως των πλανεμένων Γιόγκα κ.λπ., γίνεται, για να κάνουν ευλύγιστο κορμί, να γυρίζουν χέρια και πόδια σαν τον χαρτένιο Καραγκιόζη, να καμαρώνωνται από ανόητους ανθρώπους και να κοροϊδεύωνται μετά από τους γελοίους δαίμονες.

Η άσκηση που γίνεται για την αγάπη του Χριστού, επειδή μέσα της κρύβει και την αγάπη της σωτηρίας της ψυχής μας, την οποία αγαπάει ο Χριστός, πολύ γλυκαίνει και ξεκουράζει με την κούραση της την ψυχή, δυναμώνει και το σώμα, φέρνει παράλληλα [//95] και την απάθεια, διότι ταπεινώνονται οι άτακτες κινήσεις του σώματος, και τότε συντηρείται και με λιγότερες τροφές, γιατί επαρκούν, όταν υπάρχη η ειρήνη στην ψυχή και η ημεράδα στο σώμα.

Η ποικιλία των φαγητών, ιδίως των λιπαρών, δεν αρμόζει όχι μόνο στους Μοναχούς αλλά ούτε και σε ευλαβείς λαϊκούς, εκτός φυσικά από τις εορτές για το χαρμόσυνο της ημέρας, εις δόξαν Θεού, ή σε φιλοξενία από αγάπη. Για τους αρρώστους δεν γίνεται λόγος, διότι δικαιούνται την κατάλυση, αρκεί να δοξάζουν τον Θεό στους πόνους, για να στεφανωθούν σαν τους Αγίους Μάρτυρας.

Η εγκράτεια για τους υγιείς νέους είναι το γερότερο χαλινάρι κατά των παθών, για να κυριαρχή το πνεύμα, και να επικρατή η διπλή ειρήνη. Με την καθαρότητα τότε της καρδιάς μπορούν πια να βλέπουν αγνά τους ανθρώπους – σαν Άγγελοι να βλέπουν Αγγέλους. Ενώ εκείνοι που δεν εγκρατεύονται και ζουν αχαλίνωτοι, και τους Αγγέλους ακόμη θα τους ιδούν σαρκικά, όπως οι Σοδομίτες[18] που είχαν απομακρυνθή από τον Θεό. Επόμενο φυσικά είναι, αυτοί που αγαπούν την καλοθρεμμένη τους σάρκα και την καλοπέραση, να αγαπούν τους ανθρώπους σαρκικά και να γκρεμισθούν από αυτήν πνευματικά.

Όσοι αγαπούν να είναι η σάρκα τους σκελετωμένη από άσκηση, την ευλαβούνται τότε και σαν ιερό Λείψανο και την αγαπούν σαν καλό φίλο της ψυχής, όπως και όλους τους ανθρώπους τότε τους αγαπούν αθώα, σαν εικόνες Θεού, σαν αδέλφια τους.

Το αθώο μωρό, όλο αθώα βλέπει, και όλοι σαν Αγγελούδι το βλέπουν, ακόμη και γυμνό να είναι, [//96] διότι είναι ντυμένο με την θεία χάρη της αθωότητος. Ενώ οι μεγάλοι στην ηλικία, εάν δεν εξαϋλωθούν λίγο με την άσκηση, για να έλθη η θεία χάρη της αθωότητος, και λίγο γυμνοί να είναι, πολύ σκανδαλίζουν τους σαρκικούς ανθρώπους και πολύ άσχημοι φαίνονται στους πνευματικούς ανθρώπους.

Στους κοσμικούς θα πρέπη κανείς πολύ να προσέχη και να μην ξεθαρρεύη ποτέ ούτε και να δίνη πνευματικά δικαιώματα, για να μη βλαφτή και για να μην τους βλάψη, διότι άλλο τυπικό έχουν αυτοί και άλλον κανονάρχη …

Οι αγνοί λογισμοί πολύ εξαγνίζουν την ψυχή και αχρηστεύουν όλα τα όπλα του δαίμονος της πορνείας, και έτσι δεν μπορεί να πολεμήση πια ο εχθρός ούτε με λογισμούς ούτε με σαρκικούς ερεθισμούς, και η παιδική εκείνη αθωότητα προφυλάσσει τον άνθρωπο καλύτερα από κάθε άλλο φυλαχτό στους κινδύνους, διότι μέσα στο αγνό τότε σώμα διατηρείται η αγνή ψυχή, και μέσα στην αγνή ψυχή παραμένει η Χάρις του Θεού.

Όσοι δέχονται ακάθαρτους λογισμούς και επιμελούνται παράλληλα και την σάρκα με φαγητά και ανάπαυση και λένε ότι ο πονηρός τους πολεμάει από φθόνο, συκοφαντούν τον διάβολο.

Εκείνοι πάλι που παραμελούν τα πνευματικά τους καθήκοντα αδικαιολόγητα και αδιαφορούν για τις μικρές τους αμαρτίες, πολύ γρήγορα θα σωριασθούν, σαν τα δένδρα που γκρεμίζονται ξαφνικά από τα πολλά σκουλήκια και όχι από το ένα τσεκούρι.

Δεν υπάρχει ισχυρότερος άνθρωπος στον κόσμο από εκείνον που παλεύει με τον ανθρωποκτόνο και χτυπάει αλύπητα τα πάθη του και τα κόβει και ελευθερώνεται πνευματικά από την σκλαβιά των παθών.

[//97] Όταν κανείς, ενώ αγωνίζεται σκληρά, δεν μπορή να κόψη τα πάθη του, τότε συνήθως υπάρχει υπερηφάνεια, η οποία συνέχεια πετάει τις παραφυάδες της. Άλλοτε πάλι δεν υποχωρούν τα πάθη, διότι υπάρχει ακόμη η προδιάθεση της υπερηφανείας, ή μας δοκιμάζει ο Θεός, για να αγωνισθούμε περισσότερο, να λάβουμε περισσότερο μισθό, και να παρηγορηθούν οι ολιγόψυχοι και δειλοί, για να ανδρίζωνται, να αγωνίζωνται και να μην απελπίζωνται βλέποντας τους άλλους να προχωρούν, και αυτοί να μένουν στάσιμοι.

---

[18] Γεν. 19 5.

Ο Καλός Θεός πολλές φορές, για να μη βλαφτούμε, δεν μας φανερώνει τους αντιπάλους μας, διότι κάθε μέρα ο αγωνιζόμενος παλεύει με περισσότερους δαίμονες. Όσο περισσότερη δύναμη καταβάλλουμε για να ξεριζώσουμε ένα πάθος, τόσο περισσότεροι εχθροί μαζεύοντα και τραβάνε και αυτοί κάτω από τις ρίζες· και, ενώ δεν βλέπει κανείς τότε πρόοδο, όμως υπάρχει, και προοδεύει πιο θετικά η ψυχή, διότι ταπεινώνεται περισσότερο, αγωνίζεται περισσότερο και αναγκάζεται να καταφεύγη στην προσευχή, στον Θεό. Μέσα στην ταπεινή εκείνη κατάσταση της απογοητεύσεως (από τον εαυτό μας) κρύβεται η καλή πνευματική κατάσταση.

Στις αρχές πάλι της πνευματικής ζωής δεν επιτρέπει ο Θεός, από αγάπη, να γνωρίση κανείς την αμαρτωλότητα του ούτε και τις πολλές ευεργεσίες του Θεού, για να μην απελπιστή, ιδίως εάν είναι το πλάσμα Του ευαίσθητο.

Γι' αυτό, ας μην απελπιζώμαστε, αλλά πάντα με ελπίδα να αγωνιζώμαστε ταπεινά και φιλότιμα, και όλα τα πάθη μας σιγά-σιγά θα φύγουν με την Χάρη του Θεού, διότι ποτέ δεν παρέμεινε συνέχεια η μαυρίλα της κακοκαιρία στον ουρανό, αλλά πέρασε, και ξαναφάνηκε [//98] ο ήλιος. Η ελπίδα με την υπομονή διώχνουν τον χειμώνα με τα κρύα και φέρνουν την άνοιξη με την καλοσύνη, που θερμαίνει την γη με την λιακάδα, και βγάζει το πράσινο χαλί της. Μην περιμένουμε πνευματική άνοιξη, εάν δεν περάσουμε πρώτα τον πνευματικό χειμώνα, για να ψοφήσουν και τα πνευματικά ζωΰφια. Μην περιμένουμε να βλαστήση το θείο μέσα μας, εάν δεν πεθάνη πρώτα το ανθρώπινο· δηλαδή να αναποδογυριστή το κοσμικό πράσινο με το πνευματικό όργωμα, και να πέση ο σπόρος του σιταριού, για να φέρη το πραγματικό πράσινο, που φέρνει και άφθονο καρπό.

Ανάλογα φυσικά με την γη προχωρεί και το αλέτρι του γεωργού. Εάν ο υποτακτικός είναι σκληρός, τον εαυτό του αδικεί, που εμποδίζει τον γεωργό να προχωρήση βαθιά, και επόμενο είναι τότε να έχη στο περιβόλι της καρδιάς του ο αρχάριος πολλές αγριάδες. Ο Γέροντας δεν φέρνει γι' αυτό ευθύνη, διότι η ευθύνη του είναι ανάλογη με την υπακοή που του κάνει ο υποτακτικός.

Ο καθρέφτης του υποτακτικού είναι ο Γέροντας. Όταν ο υποτακτικός δεν καθρεφτίζη την καρδιά του στον Γέροντα, επόμενο είναι να γελοιοποιηθή από τον κόσμο με τις μουντζούρες του. Ενώ το καρβουνάκι του θυμιατηριού, παρ' όλο που είναι όλο μουντζούρα, αλλά, για να αφήνεται στα χέρια του Εκκλησιαστικού, το καίει πρώτα, για να φύγουν οι κάπνες και τα μπαρούτια, και μετά βάζει το λιβάνι και προσφέρει την θυσία στον Θεό και ευωδιάζει και την Εκκλησία.

Οι νέοι που δεν αισθάνονται την υπακοή ως ανάγκη, για να προφυλαχτούν με τις συμβουλές των μεγαλυτέρων από τους πειρασμούς, αλλά κινούνται ελεύθερα στο θέλημα τους, γρήγορα θα τραυματισθούν θανάσιμα [//99] από τον εχθρό και θα πιασθούν αιχμάλωτοι, διότι η κοσμική ελευθερία οδηγεί στην πνευματική σκλαβιά.

Όσοι κατόρθωσαν να κόψουν το θέλημα τους, με μεγάλη ευκολία έκοψαν και τις αλυσίδες των παθών και ελευθερώθηκαν από την πνευματική κατοχή του ανθρωποκτόνου. Στον Μοναχό που ακολουθεί το θέλημα του, επακολουθεί πλάνη· ενώ στον λαϊκό που πιστεύει στον λογισμό του, συμβαίνει συνήθως να καταλήγη στο ψυχιατρείο.

Η μεγαλύτερη επιτυχία του πονηρού είναι πώς να χαλάση λίγο τον λογισμό του υποτακτικού προς τον Γέροντα του, και μετά γκρεμίζεται μόνος του ο αρχάριος, όπως γκρεμίζεται και ο τρούλος, όταν βγάλη κανείς ένα τούβλο από την κορυφή του.

Εκείνοι που εμπιστεύονται απλά τον εαυτό τους στον Πνευματικό τους Πατέρα, βαδίζουν με πολλή σιγουριά και ξεκούραστοι (γιατί είναι φορτωμένοι στις πλάτες του Γέροντα) και χαρούμενοι φθάνουν στον Παράδεισο. Ενώ οι υποτακτικοί που προσπαθούν να ξεφύγουν την υπακοή, το παθαίνουν όπως τα ζωηρά μοσχαράκια που τραβάνε συνέχεια το σχοινί μια από εδώ – μια από εκεί, μέχρι που βγάζουν το πάσσαλο, και μετά τρέχουν σαν τρελά έξω από το περιβόλι και περδικλώνονται άσχημα στα βάτα και, εάν δεν τα προλάβη κανείς, - Θεός φυλάξοι! – πνίγονται.

Ο αρχάριος ούτε και να ασκήται με το θέλημα του, αλλά με την παρακολούθηση πάντα του Γέροντα, ούτε και να ξεκόβεται από την Αδελφότητα με το θέλημα του ανώριμος, δήθεν για να ασκηθή περισσότερο στην έρημο, διότι και τα άγουρα σύκα, όταν κόβωνται, αχρηστεύονται και αντί μέλι στάζουν γάλα, και φανερώνουν μ' αυτό ότι έχουν ανάγκη ακόμη από [//100] θήλασμα. Όπως και τα βρέφη έχουν ανάγκη από θήλασμα δύο-τρία χρόνια στην μάνα τους, για να μεγαλώσουν φυσιολογικά, έτσι και ο αρχάριος πρέπει να γαλουχηθή στην Μονή της μετανοίας του τουλάχιστον τρία χρόνια, και μετά ο Θεός θα ευλογήση, εάν είναι για το συμφέρον της ψυχής του η έρημος.

Ούτε πάλι ο αρχάριος θα πρέπη να ζορίζεται εγωιστικά στην άσκηση, διότι δεν θα ωφεληθή πνευματικά, αλλά θα βλαφτή σωματικά και θα αχρηστευθή, διότι και το άγουρο πεπόνι δεν ωριμάζει με το πολύ ζούλιγμα που θα του κάνουμε, αλλά με τον καιρό του θα ωριμάση και τότε θα προδοθή μόνο του από το άρωμα του. Εκείνοι που αγωνίζονται εγωιστικά με αυτοπεποίθηση, βασανίζονται και τινάζονται από την νάρκη της αυτοπεποιθήσεως. Ενώ, όσοι αγωνίζονται ταπεινά και υποτάσσονται με ευλάβεια, γεύονται από τούτη την ζωή το ουράνιο μέλι, που στάζει συνέχεια στην καρδιά τους από εκείνο το πνευματικό σφίξιμο της συστολής (του φόβου του Θεού).

Πολλή προσοχή χρειάζεται στις αρχές «να μην κάνη νερά» ο υποτακτικός, αλλά να βάλη καλή αρχή ,γιατί, όταν πάρη νερό το φιτίλι της λαμπάδας στην αρχή, μετά δεν ωφελεί, όσο και να το βουτήξης στο κερί, γιατί θα τσιτσιρίζη συνέχεια. Έτσι και ο υποτακτικός, εάν δεν βάλη καλή αρχή, συνέχεια θα γκρινιάζη και θα ταλαιπωρήται και θα ταλαιπωρή.

Η παρρησία στον υποτακτικό είναι ο μεγαλύτερος εχθρός, διότι διώχνει την ευλάβεια, και επακολουθεί η αναισθησία με την ανταρσία και η αδιαφορία για τις μικρές αμαρτίες, στην αρχή, τις οποίες συνηθίζει και τις βλέπει πια φυσιολογικές, αλλά ανάπαυση στο βάθος της ψυχής δεν υπάρχει παρά μόνον άγχος. Ούτε και μπορεί να καταλάβη τι έχει, γιατί η [//101] καρδιά εξωτερικά είναι γλιτσιασμένη και δεν αισθάνεται τις στραβοξυλιές που κάνει. Ακόμη και με όλα τα στραβόξυλα εάν τον χτυπήσουν τον αναίσθητο άνθρωπο, το κορμί του μόνο θα πονέση. Ενώ ο ευαίσθητος και φιλότιμος πληγώνεται βαθιά και με ένα λόγο και αισθάνεται και το παραμικρό του σφάλμα και πολλές φορές το θεωρεί για πολύ μεγάλο αμάρτημα και παθαίνει ακόμη και πνευματική αιμορραγία, όταν σκληροί άνθρωποι πηγαίνουν αδιάκριτα να του καθαρίσουν μια μικρή πληγή με τα άγρια νύχια.

Στον υποτακτικό που υπάρχουν πνευματικά μικρόβια, η θερμή αγάπη συνήθως βλάπτει στις αρχές, ενώ η εξωτερικά παγωμένη καρδιά του Γέροντα τον απολυμαίνει και του φέρνει ευλάβεια στην ψυχή με την θεία εκείνη συστολή της εξωτερικής παγωνιάς.

Ο πολύ ευαίσθητος και φιλότιμος έχει ανάγκη από πολλή αγάπη διακριτικού Γέροντα, για να του φρενάρη και το φιλότιμο, ώστε να μη βλαφτή απότομα από την άσκηση του· όπως και οι ορειβάτες σιγά-σιγά αυξάνουν τις ώρες της πορείας, παρ' όλο που τις πρώτες μέρες είναι και πολύ ξεκούραστοι, και έτσι ανεβαίνουν στις ψηλές κορυφές, χωρίς να αποκάμουν τις πρώτες μέρες απότομα στα μισά του δρόμου.

Όταν ο Γέροντας δεν έχη μεν πείρα μεγάλη, αλλά έχη αγάπη μεγάλη και ταπείνωση πολλή, βοηθάει πάλι θετικά τα πνευματικά του παιδιά με την πείρα των εμπειρότερων, τους οποίους συμβουλεύεται, και με την Χάρη του Θεού, την οποία συνέχεια τότε θα δέχεται από την πολλή του ταπείνωση. Ο ανήλικος όμως που μαζεύει νέους για υποτακτικούς του, φανερώνει την μεγάλη του υπερηφάνεια, που έχει ακόμη και στα μεδούλια του, και μοιάζει με μωρό παιδί που γεννιέται [//102] με γενειάδα (τέρας), και αυτοί που τον ακολουθούν φανερώνουν βλάβη στα μυαλά ή στην καρδιά.

Εκείνοι που δεν έτυχε να υποταχθούν σε Γέροντα, ενώ είχαν την καλή διάθεση και το υποταγμένο εσωτερικά πνεύμα, έλαβαν και αυτοί άφθονη την Χάρη του Θεού.

Αυτοί που δεν είναι καλά πνευματικά, είναι μερικοί Ιερωμένοι που σπουδάζουν ψυχολογία, για να βοηθήσουν τις ψυχές (με ανθρώπινες τέχνες). Και το παράξενο είναι που οι δάσκαλοι τους οι ψυχολόγοι δεν πιστεύουν στον Θεό και δεν παραδέχονται ούτε ψυχή ή την παραδέχονται με ένα δικό τους τρόπο (σχεδόν όλοι). Από αυτήν την πράξη τους οι Κληρικοί αυτοί φανερώνουν ότι πνευματικά είναι άρρωστοι και έχουν ανάγκη από Αγιοπατερικές εξετάσεις και, αφού θεραπευθούν, τότε θα διακρίνουν και μόνοι τους το άρρωστο αυτό πνεύμα και θα γνωρίσουν παράλληλα και την θεία Χάρη, για να χρησιμοποιούν στο εξής στις ψυχές που πάσχουν την θεία ενέργεια και όχι τις ανθρώπινες τέχνες.

Όταν ο άνθρωπος βοηθηθή να πιστέψη στον Θεό και στην μέλλουσα ζωή, την αιώνιο, – συλλάβη δηλαδή το βαθύτερο νόημα της ζωής – και μετανοήση, αλλάξη ζωή, έρχεται αμέσως η θεία παρηγοριά με την Χάρη του Θεού, η οποία αλλοιώνει τον άνθρωπο, διώχνοντας και όλα τα κληρονομικά του. Έτσι έγινε σε πολλούς ανθρώπους που μετανόησαν, αγωνίσθηκαν με φιλότιμο ταπεινά, χαριτώθηκαν, έγιναν και Άγιοι, και τους προσκυνάμε τώρα με ευλάβεια και ζητάμε και τις πρεσβείες τους ενώ πριν είχαν πολλά πάθη και κληρονομικά.

Επί παραδείγματι, ο Όσιος Μωυσής ο Αιθίοψ, ενώ πριν ήταν ο πιο αιμοβόρος ληστής, με κληρονομική [//103] κακία, μόλις όμως πίστεψε στον Θεό, μετανόησε, ασκήθηκε, έφυγαν όλα τα πάθη, τον επισκέφθηκε η Χάρη του Θεού, και αξιώθηκε να λάβη ακόμη και το προφητικό χάρισμα. Πέρασε δε στην ευαισθησία ακόμη και τον Μέγα Αρσένιο, ο οποίος ήταν από την μεγαλύτερη αρχοντική οικογένεια της Ρώμης, με κληρονομικές αρετές και με επιστημονική μεγάλη μόρφωση.

Επομένως, το παν είναι η Χάρη του Θεού, και την ψυχή μπορεί να την βοηθήση μόνο χαριτωμένος Πνευματικός, με πίστη, που αγαπάει την ψυχή και την πονάει, γιατί γνωρίζει την μεγάλη της αξία, την βοηθάει στην μετάνοια, την ξαλαφρώνει με

την εξομολόγηση, την ελευθερώνει από το άγχος και την οδηγεί στον Παράδεισο ή πετάει τον λογισμό με τον οποίο βασανίζει την ευαίσθητη ψυχή ο πονηρός, και θεραπεύεται. Δεν υπάρχει μεγαλύτερη αρρώστια στον κόσμο από τον λογισμό, όταν δηλαδή πείση ο διάβολος τον άνθρωπο με λογισμούς ότι δεν είναι καλά. Όπως δεν υπάρχει και ανώτερος γιατρός σ' αυτές τις περιπτώσεις από τον έμπειρο Πνευματικό, που εμπνέει εμπιστοσύνη με την αγιότητα του και πετάει αυτούς τους λογισμούς από τα ευαίσθητα πλάσματα του Θεού και θεραπεύει ψυχές και σώματα δίχως φάρμακα, με την Χάρη του Θεού, και τις εξασφαλίζει και τον Παράδεισο.

Αγάπη

Η πνευματική αγάπη είναι ανώτερη από την αγάπη που έχουν τα κατά σάρκα αδέλφια, γιατί συγγενεύει κανείς από Χριστό και όχι από μάνα. Όσοι έχουν αυτή την αγνή (Αρχοντική) αγάπη, είναι [//104] γεμάτοι από καλοσύνη, γιατί μέσα τους έχουν τον Χριστό και στο πρόσωπο τους ζωγραφισμένη την Θεότητα. Αδύνατο είναι φυσικά να έλθη η αγάπη του Χριστού μέσα μας, εάν δεν βγάλουμε έξω τον εαυτό μας από την αγάπη μας, και να την δώσουμε στον Θεό και στις εικόνες Του και να δινώμαστε πάντα στους άλλους, χωρίς να θέλουμε να μας δίνωνται ο άλλοι.

Όσοι πονάνε πολύ και για την σωτηρία όλου του κόσμου και βοηθάνε με τον τρόπο τους (αγωνιζόμενοι) και εμπιστεύονται τον εαυτό τους ταπεινά στα χέρια του Θεού, αυτοί νιώθουν και την μεγαλύτερη χαρά του κόσμου, και η ζωή τους τότε είναι μια συνεχής δοξολογία, γιατί φτερουγίζουν εσωτερικά σαν Άγγελοι, δοξολογώντας μέρα-νύχτα τον Θεό. Ενώ εκείνοι που αδιαφορούν για την σωτηρία της ψυχής τους και προσπαθούν να βρουν χαρά και ανάπαυση στην μάταιη τούτη ζωή, συνέχεια βασανίζονται και μπλέκονται στα ατέλειωτα κοσμικά γρανάζια και ζουν από εδώ την κόλαση.

Οι φιλότιμοι, επειδή κινούνται στον Ουράνιο χώρο της δοξολογίας, δέχονται με χαρά και τις δοκιμασίες και δοξάζουν τον Θεό και γι' αυτές, όπως και για τις ευλογίες, και δέχονται συνέχεια την ευλογία του Θεού από όλα και λιώνουν εσωτερικά τότε από ευγνωμοσύνη στον Θεό, την οποία εκδηλώνουν με κάθε πνευματικό τρόπο, σαν παιδιά του Θεού.

Ενώ ο Καλός Θεός μας δίνει άφθονες ευλογίες και ενεργεί πάντα για το καλό μας και όλα τα έκανε, για να εξυπηρετούν το πλάσμα Του και να θυσιάζωνται για τον άνθρωπο, από φυτά μέχρι ζώα και πτηνά, μικρά και μεγάλα – ακόμη και ο ίδιος ο Θεός θυσιάστηκε, για να λυτρώση τον άνθρωπο –, δυστυχώς όμως, [//105] πολλοί από εμάς αδιαφορούμε για όλα αυτά και Τον πληγώνουμε με την μεγάλη μας αχαριστία και αναισθησία, ενώ μας έδωσε κληρονομική την συνείδηση μαζί με όλα τα άλλα Του καλά.

Η συνείδηση είναι ο πρώτο νόμος του Θεού, τον οποίο χάραξε βαθιά στις καρδιές των Πρωτοπλάστων, και στην συνέχεια τον παίρνει ο καθένας μας φωτοτυπία από τους γονείς του, όταν γεννιέται. Εκείνοι που κατόρθωσαν να λεπτύνουν την συνείδηση τους με την καθημερινή μελέτη του εαυτού τους, αισθάνονται πια τον εαυτό τους ξένο από τούτον τον κόσμο, και παραξενεύονται οι κοσμικοί από την λεπτή τους συμπεριφορά. Όσοι όμως δεν μελετάνε την συνείδηση τους, δεν ωφελούνται ούτε από τις πνευματικές μελέτες ούτε και από συμβουλές

γεροντοτέρων, ούτε και τις εντολές του Θεού θα μπορέσουν τότε να τηρήσουν, διότι γίνονται πια αναίσθητοι.

Οι ευαίσθητοι και φιλότιμοι, που τα τηρούν όλα με ακρίβεια, συνήθως αδικούνται από τους αναίσθητους, με τις συνεχείς παραχωρήσεις που κάνουν από αγάπη· αλλά και η αγάπη του Θεού πάντα κοντά τους βρίσκεται. Πολλές φορές αδικούνται και μόνοι τους από την υπερευαισθησία τους, μεγαλοποιώντας τις μικρές τους αμαρτίες, ή φορτώνονται τα ξένα σφάλματα, αλλά πάλι ο Θεός τους γλυκαίνει με την Παραδεισένια Του καλοσύνη και τους δυναμώνει παράλληλα και πνευματικά.

Αυτοί που πληγώνουν ή αδικούν ευαίσθητους ανθρώπους, δεν είναι άνθρωποι εσωτερικά.

Όσοι λένε ότι είναι ευαίσθητοι και έχουν αγάπη και λεπτότητα και ανέχονται μεν τις αδικίες που τους κάνουν οι άνθρωποι, αλλά λένε: «Ας το βρουν από τον Θεό», κοροϊδεύονται από τον πονηρό και δεν το καταλαβαίνουν, [//106] διότι με αυτόν τον τρόπο καταριένται με ευγένεια. Σ' αυτήν την ζωή όλοι οι άνθρωποι δίνουμε εξετάσεις, για να περάσουμε στην άλλη την αιώνια, στον Παράδεισο. Μου λέει ο λογισμός ότι η ευγενική κατάρα αυτή είναι κάτω από την πνευματική βάση.

Όσοι λοιπόν αδικούν, τον ίδιο εαυτό τους αδικούν αιώνια, και όσοι δέχονται με χαρά τις αδικίες που τους κάνουν, δικαιούνται αιώνιο μισθό τοκισμένο.

Πολλές φορές ο Καλός Θεός αφήνει τους καλούς ανθρώπους στα χέρια των κακών, για να αφήσουν την καλοσύνη τους και να μάσουν μισθό Ουράνιο.

Ο κάθε άνθρωπος, φυσικά, θα πληρωθή από το αφεντικό, που εργάσθηκε. Όσοι εργάζονται στον Χριστό, θα λάβουν εδώ *εκατονταπλάσια, και ζωήν αιώνιον*[19], και όσοι εργάζονται στο μαύρο αφεντικό, τους κάνει την ζωή μαύρη και από εδώ.

Εκείνοι που εργάζονται μεν στον Χριστό αλλά με υπερηφάνεια, μουρνταρεύουν τις αρετές τους, όπως μουρνταρεύονται τα τηγανητά αυγά, όταν πέση λίγη κουτσουλιά, που είναι πια για πέταγμα μαζί με το τηγάνι.

Όσοι όμως εργάζονται ταπεινά και αποκτούν αρετές και σκορπούν ταπεινά, από αγάπη, τα μυστικά τους βιώματα, είναι οι μεγαλύτεροι ευεργέτες, διότι δίνουν πνευματική ελεημοσύνη και βοηθούν πολύ θετικά τις αδύνατες ή τις κλονισμένες ψυχές στην πίστη. Εκείνοι πάλι που πετάνε ακόμη και τον εαυτό τους στον κόσμο, από αγάπη, αφού πέταξαν πια τον κόσμο από μέσα τους, αυτοί πετάνε πια στον Ουρανό και δεν πιάνονται από τον κόσμο.

[//107] Η αγάπη με την εξωτερική ακτημοσύνη πολύ βοηθάει για να αποκτήση κανείς και την εσωτερική ακτημοσύνη από πάθη. Οι δυο αυτές ακτημοσύνες κάνουν τον άνθρωπο πλούσιο από καλοσύνη Θεού.

Οι καλοί άνθρωποι φυσικά δεν κρατάνε κακία στην καρδιά τους, αλλά ούτε και την καλοσύνη τους την κρατάνε για τον εαυτό τους. Γι' αυτό δεν κρατάνε ούτε όμορφα πράγματα ούτε και συγκινούνται από τις ομορφιές του κόσμου, και φανερώνουν με αυτό και την θερμή τους πίστη στον Θεό, με την πολλή τους αγάπη.

Δεν υπάρχει εξυπνότερος άνθρωπος από τον ελεήμονα, που δίδει γήινα, φθαρτά πράγματα, και αγοράζει άφθαρτα, ουράνια. Όπως δεν υπάρχει πιο ανόητος στον κόσμο από τον πλεονέκτη, που μαζεύει συνέχεια και στερείται συνέχεια και, στο

[19] Βλ. Μαρκ. 10, 30.

τέλος, αγοράζει την κόλαση με τις συγκεντρωμένες του οικονομίες. Αυτοί φυσικά που χάνονται με υλικά πράγματα, το ‘χουν τελείως χαμένο, γιατί χάνουν και τον Χριστό.

Ο κυριευμένος από υλικά πράγματα είναι κυριευμένος πάντα από στενοχώρια και άγχος, γιατί πότε τρέμει μην του τα πάρουν και πότε μην του πάρουν την ψυχή. ο τσιγκούνης πάλι, που αγκύλωσε το χέρι του από το πολύ σφίξιμο, έσφιξε και την καρδιά του και την έκανε πέτρινη. Για να θεραπευθή, θα πρέπη να επισκεφθή δυστυχισμένους ανθρώπους, να πονέση, οπότε θα αναγκασθή να ανοίξη σιγά-σιγά το χέρι του, και θα μαλακώση τότε και η πέτρινη καρδιά του και θα γίνη καρδιά ανθρώπινη, και έτσι θα του ανοιχθή και η πύλη του Παραδείσου.

Η καλοσύνη μαλακώνει και ανοίγει την καρδιά, σαν το λάδι την σκουριασμένη κλειδαριά.

Όσοι πλησιάζουν τους πονεμένους, πλησιάζουν [//108] στον Θεό φυσιολογικά, διότι ο Θεός πάντα βρίσκεται κοντά στα πονεμένα Του παιδιά.

Τα φιλότιμα παιδιά του Θεού, που βοηθάνε στο σήκωμα των Σταυρών των συνανθρώπων τους, ο Θεός τα δυναμώνει πνευματικά και τα απαλλάσσει από Σταυρούς (δοκιμασίες).

Όσοι σκέφτονται τους μεγάλους Σταυρούς των δικαίων, ποτέ δεν στενοχωριούνται για τις δικές τους μικρές δοκιμασίες, διότι, ενώ έσφαλαν περισσότερο στην ζωή τους, εν τούτοις όμως υποφέρουν λιγότερο από τους δικαίους.

Εκείνοι που ταλαιπωρούνται άδικα, μιμούνται τον Χριστό, και όσοι ταλαιπωρούνται για τις αμαρτίες τους, είναι μακάριοι, διότι εξοφλούν τις αμαρτίες τους σ’ αυτήν την ζωή.

Όσοι δεν συμπάσχουν με τους πονεμένους, αυτοί πάσχουν από θανάσιμη πνευματική αρρώστια, την ασπλαγχνία. Εκείνοι πάλι που ενοχλούνται από τα βογκητά των αρρώστων και αγανακτούν, επειδή δεν μπορούν να συγκεντρωθούν, πάσχουν από πολλές πνευματικές αρρώστιες.

Εκείνοι που αγαπούν αληθινά και αγωνίζονται σωστά, ανέχονται με αγάπη, θυσιάζονται, στερούνται και αναπαύουν τον πλησίον τους, που είναι ο Χριστός.

Όσοι θέλουν όλο να τους δίνωνται οι άλλοι, χωρίς να δίνουν οι ίδιοι στους άλλους τίποτα, και ζητάνε και από τον Θεό συνέχεια, χωρίς να δίνουν στον Θεό ούτε και τις αμαρτίες τους (με την μετάνοια), αποξενώνονται τελείως πια από τον Θεό και παραδίδονται μόνοι τους στα χέρια του ανθρωποκτόνου. Επειδή καλλιέργησαν την αγάπη για τον εαυτό τους, επόμενο [//109] ήταν να αναπτυχθή το μεγάλο άγχος, και να υποφέρουν μέρος της κολάσεως από τούτη την ζωή.

Όσοι δεν έρχονται στην θέση των πονεμένων συνανθρώπων τους, εγκαταλείπονται από τον Θεό, και πέφτουν τότε άσχημα και μαθαίνουν να πονάνε. Ενώ εκείνοι που πονάνε και ενδιαφέρονται όλο για τους άλλους και αδιαφορούν για τον εαυτό τους, προστατεύονται από τον Θεό και φροντίζονται από τον Θεό και από τους ανθρώπους.

Όταν δώση κανείς την καρδιά του στον Θεό, τότε και τα μυαλά του ανθρώπου είναι παρμένα από την αγάπη του Θεού, και αδιαφορεί πια για όλα τα του κόσμου και σκέπτεται συνέχεια τον Ουράνιο Πατέρα, ερωτευμένος πια θεϊκά, και δοξολογεί σαν Άγγελος μέρα-νύχτα τον Πλάστη του.

Είναι αρκετό και μόνον οι ευεργεσίες του Θεού, εάν τις σκεφτή κανείς, να τινάξουν στον αέρα μια φιλότιμη καρδιά· πόσο μάλλον, εάν σκεφτή και τις πολλές του αμαρτίες και την πολλή ευσπλαγχνία του Θεού!

Όσοι αγωνίζονται και συναισθάνονται την αμαρτωλότητα τους και τις ευεργεσίες του Θεού και εμπιστεύονται στην μεγάλη Του ευσπλαγχνία, ανεβάζουν την ψυχή τους στον Παράδεισο με πολλή σιγουριά και με λιγότερο κόπο σωματικό, όταν έχουν καλή προαίρεση.

Εκείνοι που αγωνίζονται πολύ, με πολλή ευλάβεια, και έφθασαν κάπως σε Αγγελική κατάσταση και τρέφονται πια από το Παραδεισένιο μέλι, πάλι δεν προσφέρουν τίποτε το σπουδαίο στον Θεό εν συγκρίσει μ' αυτά που μας πρόσφερε Εκείνος. Διότι μέλι τρώνε, κερί Του προσφέρουν. Γλυκούς καρπούς τρώνε, την ρετσίνη των δένδρων προσφέρουν στον Θεό [//110] με το θυμιατήρι. Επομένως, τίποτε δεν κάνουμε και τίποτα δεν προσφέρουμε στον Θεό, εν συγκρίσει με τις μεγάλες ευεργεσίες Του. Ενώ ο Καλός Θεός μας φτιάχνει και με τα σκουπίδια μας, ακόμη και με την κοπριά, ωραίους καρπούς, και τρεφόμαστε, εμείς όμως, οι ταλαίπωροι άνθρωποι, τους κάνουμε τους ωραίους καρπούς μετά κοπριά!

Όπως η καλοσύνη του Θεού τα πάντα αξιοποιεί για το καλό, έτσι και εμείς, τα πλάσματα Του, θα πρέπη όλα για το καλό να τα αξιοποιούμε, για να ωφελούμαστε και να ωφελούμε.

Οι καλοί άνθρωποι, φυσικά, ωφελούνται ακόμη και από τις πτώσεις των συνανθρώπων τους, τις οποίες χρησιμοποιούν για γερό φρένο στον εαυτό τους, για να προσέχουν να μην εκτροχιασθούν. Ενώ οι πονηροί δεν ωφελούνται, δυστυχώς, ούτε και από τις αρετές των άλλων, διότι και αυτές ακόνη τις ερμηνεύουν με το πονηρό τους λεξικό, γιατί είναι σκοτισμένοι από την μαυρίλα του ανθρωποκτόνου, και αδικούν πνευματικά τον εαυτό τους και τους άλλους και βρίσκονται πάντα στενοχωρημένοι και πάντα στενοχωρούν τους συνανθρώπους τους με την πνευματική τους αυτή μαυρίλα· ενώ ο συννεφιασμένος καιρός προξενεί στενοχώρια μόνο στους ανθρώπους που πάσχουν από θλίψη.

Η καλοσύνη είναι μία από τις πολλές ιδιότητες του Θεού, γι' αυτό πάντα σκορπάει χαρά, διώχνει σύννεφα, ανοίγει καρδιές σαν την ανοιξιάτικη λιακάδα που βγάζει άνθη από την γη, θερμαίνει ακόμη και τα φίδια και τα βγάζει από τις παγωμένες τους τρύπες, για να χαρούν και αυτά την καλοσύνη του Θεού.

Οι κακότροποι άνθρωποι είναι πάντα πνιγμένοι από λογισμούς και με την παγωμένη τους καρδιά παγώνουν [//111] και πνίγουν με λογισμούς τους πονεμένους ανθρώπους, που καταφεύγουν σ' αυτούς για να παρηγορηθούν, ενώ οι καλοκάγαθοι με την πνευματική τους (αρχοντική) αγάπη, την σφιχτή με πόνο, πνίγουν δαίμονες, ελευθερώνουν ψυχές και σκορπάνε θεϊκή παρηγοριά στους συνανθρώπους τους.

Η θερμή πνευματική αγάπη τους μεν ευαίσθητους τους κάνει πιο ευαίσθητους, τους δε αναιδείς τους κάνει πιο αναιδείς.

Το ορφανό όμως, ιδίως από μάνα, και σκαντζοχοιράκι να είναι, θα πρέπη να το αγκαλιάσουμε με πόνο και θερμή αγάπη, για να ζεσταθή πρώτα, να ξεθαρρέψη, για ν' ανοίξη και την καρδιά του.

Το φιλότιμο δε οφρανό θέλει φρένο γερό στον μεγάλο του ενθουσιασμό, για να μη βλαφτή από υπερκόπωση, εκδηλώνοντας την μεγάλη του ευγνωμοσύνη.

Η θερμή αγάπη του Χριστού τρέφει περισσότερο από κάθε υλική τροφή και δίνει πολλές θερμίδες στην ψυχή και στο σώμα και πολλές φορές θεραπεύει και αγιάτρευτες αρρώστιες, δίχως φάρμακα, και αναπαύει ψυχές.

Όσοι δεν θυσιάζουν και την σωματική τους υγεία για την αγάπη του Χριστού, καταφρονώντας την σωματική τους ανάπαυση, ανάπαυση πνευματική δεν βρίσκουν ούτε σ' αυτήν την ζωή ούτε στην μέλλουσα, την αιώνια.

Εκείνοι που θυσιάζουν ακόμη και την ζωή τους από καθαρή αγάπη, για να προστατέψουν τους συνανθρώπους τους, μιμούνται τον Χριστό. Αυτοί φυσικά είναι οι μεγαλύτεροι ήρωες, διότι τους τρέμει ακόμη και ο θάνατος, γιατί αψήφησαν τον θάνατο από αγάπη, κι έτσι νικάν με την αθανασία, παίρνοντας το [//112] κλειδί της αιωνιότητος κάτω από την πλάκα του τάφου, και προχωρούν ελαφρά στην αιώνια μακαριότητα.

Προτιμότερο φυσικά είναι για έναν ευαίσθητο άνθρωπο να σκοτωθή ο ίδιος μια φορά από αγάπη, για να προστατέψη τον πλησίον του, παρά να αμελήση ή να δειλιάση, και μετά να σφάζεται συνέχεια από την συνείδηση του σ' όλη του την ζωή.

Η θυσία για τον συνάνθρωπο μας κρύβει την μεγάλη μας αγάπη για τον Χριστό. Όσοι έχουν μεν την αγαθή προαίρεση για να ελεήσουν, αλλά δεν έχουν τίποτα και πονάνε γι' αυτό, ελεούν με το αίμα της καρδιάς τους.

Εκείνοι πάλι που θέλουν μεν να μαρτυρήσουν για την αγάπη του Χριστού, αλλά δεν υπάρχει Μαρτύριο, μπορούν την αγάπη τους αυτή, από την οποία καίγονται, να την εκδηλώσουν με άσκηση σωματική για τις ψυχές των κεκοιμημένων που καίγονται, για να βρουν λίγη ανάπαυση.

Οι αδιάφοροι και άσπλαγχνοι άνθρωποι που σκέφτονται μόνον τον εαυτό τους και τον χορταίνουν αναίσθητα, γεμίζουν παράλληλα και την καρδιά τους με πολύ άγχος, και μέσα τους δουλεύει το σαράκι, και ταλαιπωρούνται και από τούτη την ζωή. Ενώ οι εύσπλαγχνοι, επειδή πάντα χορταίνουν τους άλλους με αγάπη, πάντοτε είναι χορτασμένοι από την αγάπη του Θεού και από τις άφθονες ευλογίες Του.

Ταπείνωση

Μακάριοι είναι εκείνοι οι άνθρωποι που κατόρθωσαν να μιμηθούν την ταπεινή γη, η οποία, ενώ πατιέται από όλους, όμως όλους τους σηκώνει με την [//113] αγάπη της και τους τρέφει με στοργή σαν καλή μάνα, η οποία έδωσε και το υλικό για την σάρκα μας στην πλάση. Δέχεται επίσης με χαρά και ό,τι της πετάμε, από καλούς καρπούς μέχρι ακάθαρτα σκουπίδια, τα οποία επεξεργάζεται αθόρυβα σε βιταμίνες και τις προσφέρει πλουσιοπάροχα με τους καρπούς της αδιακρίτως σε καλούς και κακούς ανθρώπους.

Ο ταπεινός άνθρωπος, όπως φαίνεται, είναι ο δυνατότερος του κόσμου, διότι και νικάει, αλλά και σηκώνει πολλά ξένα βάρη με ελαφριά την συνείδηση του. Ενώ ζη περιφρονημένος και αδικημένος για τα ξένα σφάλματα που οικειοποιείται από αγάπη, εσωτερικά όμως νιώθει την μεγαλύτερη χαρά του κόσμου, γιατί είναι περιφρονημένος πια από αυτόν ο μάταιος τούτος κόσμος. Οι ύβρεις, οι αδικίες κ.λπ. είναι τα καλύτερα νυστέρια για όσους έφταιξαν, διότι με αυτά καθαρίζουν οι παλιές πληγές. Για εκείνους όμως που δεν έφταιξαν, είναι μαχαίρια δημίου, και Μάρτυρες θεωρούνται αυτοί που τα δέχονται χαρούμενοι για την αγάπη του Χριστού.

Οι μεγάλοι στην ηλικία που δεν δέχονται ύβρεις και αυστηρές παρατηρήσεις, για να θεραπευτούν ή για να λάβουν μισθό (όταν δεν φταίνε), είναι πιο ανόητοι και από τα μωρά παιδιά, που δεν θέλουν ούτε να ακούσουν τον γιατρό, διότι φοβούνται την ένεση (μην τους τρυπήση με την βελόνα), και υποφέρουν τον πυρετό συνέχεια και τον βήχα.

Περισσότερη ευγνωμοσύνη πρέπει να οφείλουμε σ' αυτούς που μας κέντησαν και βγήκαν τα αγκάθια της ψυχής μας, παρά σ' εκείνους που θα έσκαβαν δωρεάν την περιοχή μας και θα μας φανέρωναν τον κρυμμένο μας άγνωστο θησαυρό.

Δεν ωφελεί το να τρίβη κανείς τα γόνατα του με αμέτρητες [//114] μετάνοιες, εάν δεν τρίβη παράλληλα και την μούρη του με την ταπείνωση (την εσωτερική μετάνοια).

Εκείνος που ζητάει ταπείνωση από τον Θεό, αλλά δεν δέχεται τον άνθρωπο που του στέλνει ο Θεός για να τον ταπεινώση, δεν ξέρει τι ζητάει, διότι οι αρετές δεν αγοράζονται όπως τα ψώνια στον μπακάλη (όσα κιλά θέλουμε), αλλά μας στέλνει ο Θεός ανθρώπους να δοκιμαστούμε, να εργαστούμε, να την αποκτήσουμε και να στεφανωθούμε.

Όποιος σκύβει ταπεινά και δέχεται τα χτυπήματα από τους άλλους, διώχνει τα δικά του εξογκώματα, ομορφαίνει πνευματικά σαν Άγγελος και έτσι χωράει από την στενή πύλη του Παραδείσου.

Μακάριος εκείνος ο άνθρωπος που έδιωξε τα εξογκώματα του και βαδίζει την τεθλιμμένη οδό του Κυρίου με ξένο βάρος (συκοφαντίες κ.λπ.) και αφήνει τους ανθρώπους ελεύθερους να του πλέκουν αμαράντινα στεφάνια, με τις κατηγορίες, διότι αυτό φανερώνει την γνήσια ταπεινοφροσύνη που δεν εξετάζει τι λένε οι άνθρωποι, αλλά τι θα πη ο Θεός την ημέρα της Κρίσεως.

Εκείνος που μιλάει λογικά σε φιλοκατήγορο ή σε ολιγόμυαλο και έχει την απαίτηση να βρη κατανόηση, φανερώνει ότι και ο ίδιος δεν είναι καλά, διότι ο κακότροπος είναι χειρότερος και από τον ολιγόμυαλο, γιατί είναι σκοτισμένο το μυαλό του από την κακία και τον εγωισμό.

Όσοι όμως έχουν ταπείνωση, έχουν και καλοσύνη και θείο φωτισμό και δεν σκοντάφτουν ποτέ στην πνευματική τους πορεία από εμπόδια του πονηρού.

Τους περισσότερους πειρασμούς, τις περισσότερες φορές, τους δημιουργεί ο ίδιος ο εαυτός μας, όταν [//115] βάζουμε τον εαυτό μας στις συνεργασίες μας μαζί με τους άλλους, όταν δηλαδή θέλουμε να υψώνουμε τον εαυτό μας. Στον Ουρανό δεν ανεβαίνει κανείς με το κοσμικό ανέβασμα αλλά με το πνευματικό κατέβασμα. Όποιος βαδίζει χαμηλά, βαδίζει πάντα με σιγουριά και ποτέ δεν πέφτει.

Εκείνος που δεν συμβουλεύεται στην πνευματική του πορεία, μπερδεύει τους δρόμους και κουράζεται πολύ και καθυστερεί. Εάν δεν ταπεινωθή να ρωτήση έστω και αργότερα, δύσκολα θα φθάση στον προορισμό του. Ενώ αυτοί που συμβουλεύονται, βαδίζουν ξεκούραστα, με σιγουριά, και σκεπάζονται με την Χάρη του Θεού και φωτίζονται, επειδή ταπεινώνονται.

Όσοι κινούνται όλο απλά με καλούς λογισμούς, και λένε όλους τους λογισμούς τους και πιστεύουν από πολλή ταπείνωση ότι δεν έχουν τίποτε το καλό, ενώ αγωνίζονται με φιλότιμο πολύ, αυτοί κρύβουν τον μεγαλύτερο πνευματικό θησαυρό μέσα τους, χωρίς να τον γνωρίζουν ούτε οι ίδιοι ούτε οι άλλοι άνθρωποι, και έτσι δεν σπαταλιέται από τους ίδιους και δεν κλέβεται από τους άλλους.

Στον πολύ ταπεινό και ευαίσθητο άνθρωπο όταν ταπεινώνεται κανείς, βοηθιέται πολύ· ενώ στον άνθρωπο που αγνοεί την ταπείνωση, εάν ταπεινωθής – τον συμβουλευτής ή πης τα ελαττώματα σου – τον κάνεις πιο υπερήφανο και αναιδή.

Ο άνθρωπος που δεν έχει ταπείνωση και καλούς λογισμούς, είναι γεμάτος από αμφιβολίες και ερωτηματικά. Κι επειδή θα βρίσκεται συνέχεια ζαλισμένος, έχει ανάγκη στις αρχές από Γέροντα με μεγάλη υπομονή, για να του δίνη συνέχεια εξηγήσεις, μέχρι να καθαρίση ο νους και η καρδιά, για να μπορή να βλέπη καθαρά.

[//116] Ο ταπεινός και καλοκάγαθος άνθρωπος, επειδή έχει την καθαρότητα και την εσωτερική και εξωτερική ηρεμία, έχει και βάθος πνευματικό και βλέπει βαθιά τα θεία νοήματα και βοηθιέται περισσότερο, και αυξάνεται και η πίστη του πιο πολύ, ζώντας τα μυστήρια του Θεού.

Ο υπερήφανος, εκτός που είναι σκοτισμένος, είναι και συνέχεια εσωτερικά και εξωτερικά ταραγμένος και από την ελαφρότητα του εγωισμού στέκεται πάντα στην επιφάνεια των πραγμάτων και δεν μπορεί να προχωρήση στο βάθος, όπου βρίσκονται τα θεία μαργαριτάρια, για να πλουτίση πνευματικά.

Προσευχή

Η ψυχή που συγκινείται ακόμη από τις ομορφιές του υλικού κόσμου, φανερώνει ότι ζη ακόμη μέσα της ο μάταιος κόσμος, γι' αυτό έλκεται από την πλάση και όχι από τον Πλάστη, από τον πηλό και όχι από τον Θεό. Δεν έχει σημασία, εάν ο πηλός αυτός είναι καθαρός και δεν είναι λάσπη αμαρτίας, διότι ο άνθρωπος με το Πνεύμα του Θεού συγγενεύει και με το πνεύμα ενώνεται με τον Θεό, δια της προσευχής.

Το απερίσπαστο της ησυχαστικής ζωής (στην έρημο) πολύ βοηθάει στην προσευχή, με τις πολλές του προϋποθέσεις. Αλλά και μόνη της η ησυχία είναι μια μυστική προσευχή και πολύ βοηθάει στην προσευχή, σαν την άδηλη αναπνοή στον άνθρωπο.

Η προσευχή, με την έλλειψη του ύπνου, τρέφει την ψυχή, παράλληλα με την πνευματική της εγρήγορση, και την εξασφαλίζει, σαν το παιδάκι στην αγκαλιά της μάνας. Εξυπνότερο φυσικά είναι το μωρό που τρέχει με λαχτάρα στην αγκαλιά της μάνας του [//117] και θηλάζει και χορταίνει την γλυκιά της αγάπη και στοργή παρά εμείς οι μεγάλοι στην ηλικία, όταν αποφεύγουμε την ένωση μας με τον Θεό, δια της προσευχής, την οποία θεωρούμε σαν αγγαρεία πολλές φορές.

Δεν υπάρχουν φυσικά μακαριότεροι άνθρωποι από εκείνους που έπιασαν επαφή με τον Ουράνιο Σταθμό και είναι δικτυωμένοι με ευλάβεια με τον Θεό. Όπως δεν υπάρχουν πιο δυστυχισμένοι από εκείνους που έκοψαν την επαφή τους με τον Θεό και γυρίζουν ζαλισμένοι τον κόσμο, και τα κουμπιά των σταθμών του κόσμου, για να ξεχάσουν λίγο το πολύ τους άγχος της εκτροχιασμένης ζωής τους.

Μακάριοι είναι όσοι έχουν στην καρδιά τους άξονα τον Χριστό και περιστρέφονται χαρούμενοι γύρω από το Άγιο Όνομα Του, νοερώς, αδιαλείπτως, με το *Κύριε Ιησού Χριστέ, Υιέ του Θεού, ελέησον με*.

Η ησυχία (μακριά του κόσμου) πολύ γρήγορα φέρνει και την εσωτερική ησυχία στην ψυχή με την άσκηση και την αδιάλειπτη προσευχή, και τότε πια ο άνθρωπος δεν ενοχλείται από την εξωτερική ανησυχία, γιατί στην ουσία μόνον το σώμα βρίσκεται στην γη, ενώ ο νους βρίσκεται στον Ουρανό.

Σ' αυτήν την κατάσταση, φυσικά, βρίσκονταν οι Άγιοι Πατέρες, οι εξαϋλωμένοι άνθρωποι, που δεν διαφέρανε πια σε τίποτε σχεδόν από τους Αγγέλους, διότι και αυτοί στον Ουρανό μέρα-νύχτα βρίσκονταν, νοερώς και αδιαλείπτως προσευχόμενοι.

Η αιχμαλωτισμένη όμως καρδιά από τον μάταιο κόσμο διατηρεί και την ψυχή ατροφική και τον νου σκοτισμένο και, ενώ φαίνεται τότε κανείς ότι είναι άνθρωπος, στην ουσία όμως είναι πνευματικό έκτρωμα.

Η αγρυπνία με την προσευχή δίνει υγεία και ζωή [//118] στην πνευματική ανάπτυξη, διότι καθαρίζει και λεπταίνει τον νου, ταπεινώνει την άτακτη σάρκα, θερμαίνει την καρδιά με αγάπη προς τον Θεό, και δέχεται η ψυχή την Θεία Χάρη.

Η νυκτερινή προσευχή βοηθάει πολύ περισσότερο από την προσευχή της ημέρας, όπως και η νυκτερινή βροχή τα φυτά από την βροχή της ημέρας.

Όσοι αγωνίζονται στην αγρυπνία προσευχόμενοι, αλλά νυστάζουν και λίγο, πολύ συγκινούν τον Θεό – παρά εκείνοι που χορταίνουν τον ύπνο και δεν νυστάζουν. Και αυτοί ακόμη που αποκοιμιένται στο στασίδι, είναι χιλιάδες φορές καλύτεροι από εκείνους που κοιμούνται στο κρεβάτι. Δεν θα πρέπη όμως να σπαταλάμε όλες τις δυνάμεις μας σε μάταια πράγματα, τα οποία θα γίνουν όλα σκόνη μια μέρα, και να δίνουμε μετά την κούραση μαζί με τα χασμουρητά μας στον Θεό, σαν την θυσία που έκανε ο Κάιν[20]. Όταν η κούραση είναι δικαιολογημένη, και νυστάζουμε, προτιμότερο είναι να μας κλέβη ο ύπνος ένα-δυο λεπτά την ώρα της αγρυπνίας και να υποχωρή φυσιολογικά, παρά να τον διώχνουμε με καφέδες νωρίτερα, και να μας αφήνουν αγριεμένα τα νεύρα, ιδίως όταν η φύση μας δεν είναι ήπια. Προτιμότερο είναι να αγρυπνή κανείς λιγότερες ώρες με καθαρή προσευχή, παρά να σπρώχνη την νύχτα να περάση, χωρίς πνευματική ωφέλεια, και μετά όλη την ημέρα να την περνάη ξαπλωμένος σαν πτώμα.

Πολύ βοηθάει για την καθαρή προσευχή η απομάκρυνση από τον κοσμικό θόρυβο και από τους πολλούς ακόμη ανθρώπους και, εάν είναι δυνατόν, να είναι κανείς τελείως μόνος του. Όταν νιώθη κανείς μόνος [//119] του, η ψυχή κινείται άνετα, και ξεσπάει η καρδιά στον Θεο με ευλάβεια, και σκάει σιγά-σιγά το σκληρό της τσόφλι, και το διώχνει και μετά συγκινείται, όχι μόνον όταν σκέφτεται τον Θεό, αλλά, και όταν το Όνομα Του ακούση ή το ιδή γραμμένο, σκιρτάει η καρδιά, και το φιλάει με πολλή ευλάβεια. Το ίδιο γίνεται φυσικά και με το Όνομα του Χριστού ή της Παναγίας, και γλυκαίνεται εσωτερικά και η ψυχή.

Στον Μοναχό αρμόζει το να βρίσκεται μόνος του και να αναπαύεται περισσότερο στην προσευχή, όταν βρίσκεται μόνος του στο κελί του. Άλλωστε γι' αυτό λέγεται και Μοναχός, να ζη μόνος του με τον Θεό, να συνομιλή αδιαλείπτως με τον Θεό, παρά να κουβεντιάζη με τους ανθρώπους. Όσο αποφεύγει κανείς τις συνομιλίες των ανθρώπων, τόσο περισσότερο βοηθιέται στην προσευχή και βοηθάει με την προσευχή τους ανθρώπους, διότι οι κοσμικές συζητήσεις είναι πνευματικά παράσιτα – και μόνο να τις ακούη κανείς – που εμποδίζουν στην αδιάλειπτη προσευχή, ιδίως στις αρχές. Γι' αυτό είναι πολύ απαραίτητη η προσοχή τόσο στην αρχή, για να συμμαζέψη κανείς τον νου, όσο και μετά, για να μην πέση σε πλάνη.

Η Πατερική μελέτη πολύ βοηθάει, γιατί οι Άγιοι Πατέρες μας ερμηνεύουν το Ευαγγέλιο με την Ευαγγελική τους ζωή, όπως και η μελέτη του εαυτού μας γύρω από

[20] Γεν. 4, 3.

την αμαρτωλότητα μας, την αχαριστία μας και τις πολλές ευεργεσίες του Θεού. Όλα αυτά φέρνουν φυσιολογικά την ταπείνωση και υποχρεωτικά τότε την Χάρη του Θεού. Η πνευματική μελέτη θερμαίνει την ψυχή και την πιέζει φιλότιμα για προσευχή και για αγώνα. Η μελέτη του εαυτού μας φέρνει την ταπείνωση και την ανάγκη της προσευχής, του ελέους του Θεού. Γι' αυτό, πριν αρχίσουμε να μετράμε [//120] τα κομποσχοίνια, καλό είναι να μετρήσουμε πρώτα τις πολλές μας αμαρτίες και τις πολλές ευεργεσίες του Θεού.

Την ώρα της προσευχής, όταν ο νους μας φεύγη σε άσχημα πράγματα, ή έρχωνται χωρίς να το θέλουμε, να μη χρησιμοποιούμε αντιρρητικό πόλεμο κατά του εχθρού, διότι, και όλοι οι δικηγόροι εάν μαζευτούν, με ένα διαβολάκι δεν τα βγάζουν πέρα με συζήτηση, αλλά μόνο με μία περιφρόνηση μπορεί να τα διώξη κανείς, όπως και τους βλάσφημους λογισμούς. (Φυσικά ο εχθρός θα γαυγίζη για αρκετό διάστημα και μετά θα φύγη). Δεν θα πρέπη όμως να στενοχωρήται ο άνθρωπος για τις βλασφημίες του διαβόλου αλλά μόνο για τις ατομικές του αμαρτίες και να ελπίζη στην απέραντη ευσπλαγχνία του Θεού, διότι, όπου λείπει η ελπίδα στον Θεό, υπάρχει η ουρά του πονηρού.

Για να συμμαζέψουμε λοιπόν τον νου μας την ώρα της προσευχής στην καρδιά, πολύ βοηθάει να κρατάμε λίγο την αναπνοή, αλλά όχι συνέχεια, γιατί βλάπτεται η καρδιά από το σαρκικό αυτό σφίξιμο. Η καρδιά φυσικά δεν καθαρίζει με τέτοιου είδους σφίξιμο, αλλά με ένα φιλότιμο ταπεινό αναστεναγμό μετανοίας, όταν βγαίνη από τα βάθη της καρδιάς, ο οποίος φέρνει θεία παρηγοριά, ενώ το σαρκικό σφίξιμο φέρνει απελπισία και άγχος, όταν στριμώχνεται κανείς εγωιστικά και αδιάκριτα.

Όταν όμως αγωνίζεται με ελπίδα ο άνθρωπος, έρχεται η θεία παρηγοριά, και νιώθει έντονα η ψυχή τα χάδια της αγάπης του Θεού. Τότε πια η καρδιά έλκεται από τον Θεό, και το κομποσχοίνι τραβιέται με χαρά, από την θεία εκείνη θέρμη. Στις αρχές φυσικά χρειάζεται λίγη φιλότιμη επιμονή, με διάκριση, μέχρι [//121] να ξεπαγώσουν τα πνευματικά μας λάδια, για να πάρη μπρος η ψυχή μας να προσεύχεται αδιαλείπτως.

Η ποικιλία στην αγρυπνία πολύ βοηθάει. Όταν είναι μόνος του κανείς, να κάνη πρώτα μεγάλες μετάνοιες, μετά μικρές και μετά την ευχή, καθιστός ή γονατιστός, και να επαναλαμβάνη αυτόν τον τρόπο ανάλογα με τις ώρες που διαθέτει. Ο τρόπος αυτός πολύ βοηθάει, γιατί δίνει πνευματική ζωντάνια και διώχνει την κούραση της ακινησίας με τις ενδιάμεσες πνευματικές κινήσεις, τις μετάνοιες· επίσης διώχνει και τις υπνηλίες και φέρνει πνευματική διαύγεια την ώρα της προσευχής.

Η πολλή δουλειά με την κόπωση της και τον περισπασμό, ιδίως όταν γίνεται με βιασύνη, παραμερίζει την νήψη και αγριεύει την ψυχή. Διότι με την παράλειψη της ευχής και των πνευματικών καθηκόντων, στην συνέχεια ο εχθρός καταλαμβάνει τα πνευματικά μας υψώματα και μας πολεμάει και με την σάρκα και με λογισμούς και μας αχρηστεύει όλες τις δυνάμεις, τις ψυχικές και σωματικές, και μας κόβει την επικοινωνία μας με τον Θεό, και επόμενο είναι τότε να αιχμαλωτισθή η ψυχή μας στα πάθη.

Η διακριτική όμως δουλειά (ιδίως στους αρχαρίους) πολύ βοηθάει, γιατί φέρνει διπλή υγεία στον άνθρωπο και ευλογία Θεού. Διότι εκτός που οικονομάει τα απαραίτητα για τον εαυτό του, μπορεί και να δίνη ευλογίες στους άλλους, και έτσι

δοξάζεται και το όνομα του Θεού, του συγχωρούν δε και τα πεθαμένα του. Στον Μοναχό, φυσικά, επιβάλλεται η πνευματική Αρχοντιά· δηλαδή να δίνη ευλογίες και όχι να ζη από ευλογίες, ενώ είναι νέος και υγιής. Η πνευματική Αρχοντιά πολύ βοηθάει, γιατί δίνει φτερά στην ψυχή, [//122] και συντηρεί το σώμα η εσωτερική ειρήνη με λιγότερη τροφή.

Το εργόχειρο που γίνεται με ηρεμία και προσευχή αγιάζεται και αγιάζει τους ανθρώπους που το χρησιμοποιούν. Ενώ εκείνο που γίνεται με βιασύνη και νευρικότητα, μεταδίδει αυτήν την δαιμονική κατάσταση και στους άλλους. Η βιαστική δουλειά με την αγωνία είναι στοιχείο πολύ κοσμικών ανθρώπων.

Στον Μοναχό, φυσικά, αρμόζει η εσωτερική και εξωτερική ειρήνη, η ευλάβεια και η αδιάλειπτη προσευχή, για τον αγιασμό της ψυχής του και για τις ψυχές των συνανθρώπων του, που δεν ευκαιρούν να προσεύχωνται.

Όταν καμιά φορά το εργόχειρο είναι θορυβώδες, πολύ βοηθάει η σιγανή ψαλμωδία, μέχρι να φθάση η ψυχή στο σημείο εκείνο της θείας αφηρημάδας να μην ακούη πια τους θορύβους ή να τους ακούη, όταν θέλη, ή μάλλον, όταν κατεβαίνη ο νους από τον Ουρανό. Φυσικά, το εργόχειρο θα πρέπη να είναι απλό, για να συνηθίσουν τα χέρια να εργάζωνται μόνα τους, χωρίς να έχουν την ανάγκη του νου.

Πολλή προσοχή χρειάζεται, για να μην καταναλώνουμε όλες τις σωματικές μας δυνάμεις στα εργόχειρα, και μετά δεν μπορούμε να κάνουμε τα πνευματικά μας καθήκοντα ή τα κάνουμε, αλλά ανόρεχτα και κοιτάμε πότε θα φανή ο Σταυρός του κομποσχοινιού, να τελειώσουν οι μετάνοιες, οι οποίες βοηθάνε περισσότερο από όλες τις άλλες πνευματικές ασκήσεις.

Με τις γονυκλισίες προσκυνούμε τον Θεό ταπεινά και ζητάμε έλεος, να μας συγχωρέση τις αμαρτίες μας, γι' αυτό και λέγονται μετάνοιες. Οι μετάνοιες για τον εαυτό μας ή για τους συνανθρώπους μας (ζώντας [//123] ή κεκοιμημένους) είναι το κυριότερο εργόχειρο από όλα τα εργόχειρα και είναι ένα εργόχειρο με ατέλειωτη δουλειά, αρκεί να έχη κανείς φιλότιμο να εργασθή στην μετάνοια. Ενώ, όταν χανώμαστε περισσότερο με άλλα χαμένα πράγματα, επουσιώδη, χάνουμε στο τέλος και την ψυχή μας.

Οι γονυκλισίες οι πολλές συνήθως γίνοναι, όταν σκιρτάη η καρδιά από ευγνωμοσύνη στον Θεό, γιατί εκδηλώνεται η ψυχή και με αυτό το φτερούγισμα το εξωτερικό, των μετανοιών, οι οποίες φέρνουν άφθονη Χάρη και σωματική απάθεια.

Οι πολλές μετάνοιες, στις αρχές, διώχνουν ακόμη και τις αφύσικες κοιλιές και δίνουν την δυνατότητα στον άνθρωπο να ανέβη τα πνευματικά υψώματα των αρετών, όπως θα ανεβαίνη και τα υψώματα των βουνών με πολλή άνεση, χωρίς να λαχανιάζη.

Εάν δεν αγωνιζώμαστε όμως, θα είμαστε στάσιμοι ή βραδυκίνητοι. Εάν θα έχουμε τουλάχιστον πολλή ταπείνωση, θα μας ανεβάση προς τον Ουρανό το χέρι του Θεού δωρεάν. Εάν δεν έχουμε ούτε ταπείνωση – Θεός φυλάξοι! – θα πάρουμε τον μεγάλο κατήφορο. Καλά είναι να αγωνίζεται κανείς πολύ και με πολλή ταπείνωση, χωρίς να εξετάζη και να κατακρίνη τους άλλους παρά μόνον τον εαυτό του, εάν θέλη να αποκτήση υγεία πνευματική.

Οι άρρωστοι σωματικά, που δεν μπορούν να αγωνισθούν, μπορούν να αγωνισθούν πνευματικά με την προσοχή και την αδιάλειπτη προσευχή για το

ξερίζωμα των ψυχικών παθών και να σκέφτωνται συνέχεια τα Άγια Πάθη του Κυρίου, για να γλυκαίνωνται από αυτά οι πόνοι τους, και να δοξάζουν τον Θεό με υπομονή, για να λάβουν το στεφάνι του Μάρτυρος.

Την ώρα της προσευχής που αγωνίζονται οι άλλοι [//124] με τον κανόνα τους, εάν δεν μπορή κανείς να κάνη μεγάλες μετάνοιες, ας κάνη μικρές ή τουλάχιστον να λέη την ευχή και να μην κοιμάται, εάν δεν είναι άρρωστος ή δεν είναι δικαιλογημένος. Πάντα να εξετάζουμε τον εαυτό μας, εάν δικαιολογούμαστε ή όχι, για να μην αφήνουμε ρέμπελο πνευματικά τον εαυτό μας, και μας κάνει ο εχθρός αιφνιδιασμό, ο οποίος ποτέ δεν κοιμάται, αλλά όλο σκέφτεται πώς να βρη ευκαιρία να μας κάνη μεγάλο κακό.

Γι' αυτό, όταν καμιά φορά βλέπουμε τον εαυτό μας πνευματικά μουδιασμένο και την καρδιά μας παγωμένη, θα πρέπη να επισκεφτούμε άνθρωπο αγωνιστή, για να ξεμουδιάσουμε, και άνθρωπο πονεμένο, για να αναγκασθή η καρδιά να πονέση, να βοηθήση με αγάπη και να θερμανθή από την αγάπη, για να ξεπαγώση.

Όταν ο άνθρωπος έχη την πνευματική του υγεία και απομακρύνεται από τους ανθρώπους, για να βοηθήση περισσότερο και τους ανθρώπους τους θεωρεί Αγίους και μόνον τον εαυτό του θεωρεί αμαρτωλό.

Πολύ βοηθάει η έρημος (σ' αυτήν την καλή πνευματική κατάσταση) με το ολόκληρο δόσιμο στον Θεό, με το αμέριμνο και απερίσπαστο, «το ήσυχο κεφάλι», για να κάνη η ψυχή μεγάλα πνευματικά άλματα, αλλά και πολλή προσοχή χρειάζεται τότε να μην πλανεθή. Γι' αυτό θα πρέπη να έχη κανείς και το κεφάλι του πολύ καλά κλειδωμένο, να μην του περάση λογισμό υπερηφανείας ο πονηρός, και τον πλανέση με φαντασίες και ψεύτικα φώτα, τα οποία δεν ανεβάζουν στον Παράδεισο, αλλά γκρεμίζουν στο χάος. Ο πονηρός παρουσιάζει τους γκρεμούς για περιβόλια και ξεγελάει τα αδύνατα πλάσματα του Θεού. Ένας [//125] φυσικά που έχει πνευματική υγεία, δεν επιδιώκει ούτε αληθινά φώτα σ' αυτήν την ζωή αλλά μόνον το έλεος του Θεού, και ο Θεός δίνει ό,τι έχει ανάγκη το πλάσμα Του.

Οι Κοινοβιάτες, με την αδελφική τους συμπαράσταση, βαδίζουν πιο σίγουρα από τους Ησυχαστάς που είναι μόνοι τους, εάν δεν δημιουργούν σκάνδαλα αναμεταξύ τους (και τρώγωνται), διότι με λιγότερη αυταπάρνηση μπορούν να προχωρήσουν πνευματικά· ενώ ο Ησυχαστής θα πρέπη να έχη πολλή αυταπάρνηση, να ανοίξη πρώτα τον τάφο του και μετά να αρχίση τον πνευματικό του αγώνα με πολλή ταπείνωση και διάκριση και με συνεχή προσοχή και αδιάλειπτη προσευχή.

Ο αρχάριος που φεύγει από την ασφάλεια του Κοινοβίου και κλείνεται εγωιστικά σε κελί μόνος του (κάνει τον έγκλειστο), είναι σαν να κλείνεται σε τρελάδικη κλούβα. Εάν είναι και στενόχωρος στην φύση του και κλειστός στον εαυτό του, τότε είναι που πνίγεται από λογισμούς και άγχος. Εάν έχη λίγη ταπείνωση, ξανά επιστρέφει στο Κοινόβιο και σώζεται· εάν όμως επιμένη, χάνεται.

Η φυσική πορεία του Μοναχού είναι: να υποταχθή πρώτα, να εκπαιδευθή και να αγωνίζεται πάντα με πολλή ταπείνωση και να ζητάη το έλεος του Θεού με ευλάβεια. Με αυτόν τον τρόπο ανεβαίνει κανείς σιγά-σιγά στον Γολγοθά, σταυρώνεται και μετά αρασταίνεται πνευματικά, και αγάλλεται πια αγγελικά δοξολογώντας τον Θεό όπως οι Άγγελοι.

Όσοι ζουν όμως την πνευματική ζωή με τον κοσμικό τρόπο – δηλαδή όλο Πάσχα, χωρίς να περάσουν πρώτα την Μεγάλη Σαρακοστή, την Σταύρωση – αδύνατο είναι να αναστηθούν πνευματικά, αδύνατο [//126] είναι να αγαπήσουν και τον Χριστό, διότι δεν πόνεσαν οι ίδιοι, για να νιώσουν τους πόνους του Χριστού για την Σωτηρία μας και να γλυκαθούν μετά από την αγάπη του Χριστού, να τρελαθούν πνευματικά από τον θείο έρωτα, απορροφημένοι πια στον Ουρανό.

Όταν λοιπόν ο άνθρωπος δεν προχωρήση την φυσιολογική πορεία της Πνευματικής ζωής, Σταύρωση – Ανάσταση, για να ζήση τις Πασχαλινές πνευματικές καταστάσεις, τις ουράνιες, είναι πιο ταλαίπωρος από τους κοσμικούς ανθρώπους. Διότι οι κοσμικοί μπορούν να καταλάβουν κάπως, εάν τους μιλήση κανείς για θείο έρωτα, ενώ αυτοί που ξεκίνησαν για ουράνια αγάπη και ανώτερες χαρές, με το να βλέπουν και στις κοσμικές χαρές (όσες δεν κολάζουν), έμειναν στα μισά του δρόμου σαν την γυναίκα του Λωτ[21], και επόμενο είναι η καρδιά τους να είναι αναίσθητη σαν πέτρα, και να σκανδαλίζωνται ακόμη και από την λέξη «θείος έρωτας», που ακούνε από τα βιβλία της Εκκλησίας μας.

Αυτοί οι άνθρωποι έχουν περισσότερη ανάγκη από προσευχή, για να κάνη θαύμα ο Θεός, να μετατρέψη τις πέτρινες καρδιές τους σε ανθρώπινες, πνευματικές, για να ερωτευθούν τον Θεο, διότι μόνον ο Θεός μπορεί να αναστήση *από πέτρες τέκνα στον Αβραάμ*[22], καθώς λέει το Ευαγγέλιο.

Θεολογία

Θεολογία είναι ο λόγος του Θεού, που συλλαμβάνεται από τις αγνές, τις ταπεινές και αναγεννημένες πνευματικά ψυχές, και όχι τα όμορφα λόγια του μυαλού, που φτιάχνονται με φιλολογική τέχνη και εκφράζονται με το νομικό ή κοσμικό πνεύμα.

Τα φτιαχτά λόγια δεν μπορούν να μιλήσουν στην ψυχή του ανθρώπου, όπως δεν μπορεί να μιλήση ένα όμορφο άγαλμα, εκτός εάν οι ακροατές είναι πολύ κοσμικοί και ευχαριστούνται απλώς από τις όμορφες κουβέντες.

Η θεολογία που διδάσκεται σαν επιστήμη, συνήθως εξετάζει τα πράγματα ιστορικά, και επόμενο είναι να τα καλαβαίνη εξωτερικά και, επειδή λείπει η Πατερική άσκηση, τα εσωτερικά βιώματα, είναι γεμάτη από αμφιβολίες και ερωτηματικά, διότι με το μυαλό δεν μπορεί να καταλάβη κανείς τις θείες ενέργειες, εάν δεν ασκηθή πρώτα να τις ζήση, για να ενεργήση μέσα του η Χάρη του Θεού.

Όποιος νομίζει ότι μπορεί να γνωρίση τα μυστήρια του Θεού με την εξωτερική επιστημονική θεωρία, μοιάζει με ανόητο που θέλει να ιδή τον Παράδεισο με το τηλεσκόπιο.

Όσοι ασκούνται Πατερικά, γίνονται πρακτικοί θεολόγοι με την επίσκεψη της Χάριτος του Αγίου Πνεύματος. Όσοι από αυτούς έχουν και την εξωτερική μόρφωση, εκτός από την εσωτερική της ψυχής, μπορούν να περιγράφουν τα θεία μυστήρια και να ερμηνεύουν σωστά, όπως έκαναν πολλοί Άγιοι Πατέρες.

---

[21] Βλ. Γέν. 19, 26.

[22] Βλ. Ματθ. 3, 9.

Εάν όμως δεν συγγενέψη κανείς με τους Αγίους Πατέρες και θελήση να μεταφράση ή να γράψη, θα αδικήση [//128] και τους Αγίους και τον εαυτό του και τον κόσμο με την πνευματική του θολούρα.

Ούτε πάλι είναι σωστό να θεολογή κανείς με ξένες Θεολογίες, διότι αυτό μοιάζει με στείρο άνθρωπο που υιοθετεί ξένα παιδιά και τα παρουσιάζει μετά για δικά του και παριστάνει τον πολύτεκνο πατέρα. Οι Άγιοι Πατέρες έβγαζαν από την καρδιά τους τον θείο λόγο ή τις εμπειρίες τους από τις πνευματικές μάχες εναντίον του κακού και από τα πυρά των πειρασμών, τις οποίες ομολογούσαν ταπεινά ή έγραφαν, για να βοηθήσουν εμάς τους μεταγενέστερους, από αγάπη, την οποία αγάπη δεν κρατούσαν ποτέ για τον εαυτό τους, όπως και την ταπείνωση και όλα τα χαρίσματα του Θεού τα αναγνωρίζανε ότι είναι του Θεού.

Όσοι παρουσιάζουν τα χαρίσματα του Θεού για δικά τους, είναι οι πιο αναιδείς του κόσμου και οι πιο άδικοι, διότι αδικούν τον Θεό και περισσότερο τον ίδιο εαυτό τους, επειδή γίνονται τότε αιτία να στερηθούν την θεία Χάρη, για να μην κριθούν περισσότερο αχάριστοι και για να μην γκρεμισθούν από την μεγάλη τους κενοδοξία.

Εκείνοι που ευγνωμονούν τον Θεό για όλα και όλο παρακολουθούν τα πλάσματα και τα δημιουργήματα του Θεού θεολογώντας, γίνονται οι πιο πιστοί Θεολόγοι, και αγράμματοι να είναι, όπως οι αγράμματοι βοσκοί που παρακολουθούν στην ύπαιθρο μέρα-νύχτα τον καιρό και γίνονται καλοί μετεωρολόγοι.

Όσοι ζουν απλά, με καλοσύνη και καλούς λογισμούς και απέκτησαν την εσωτερική απλότητα και καθαρότητα, βλέπουν και τα υπερφυσικά πράγματα πολύ απλά, σαν φυσικά, διότι στον Θεό όλα απλά είναι, και δεν χρησιμοποιεί μεγαλύτερη δύναμη για τα [//129] υπερφυσικά και μικρότερη για τα φυσικά, αλλά την ίδια δύναμη για όλα. Γιατί όλα στον Θεό είναι πολύ απλά, όπως και ο Ίδιος είναι πολύ απλός, και μας το φανέρωσε ο Υιός Του επί της γης με την Αγία Του απλότητα!!!

Όταν προηγηθή η καθαρότητα στον άνθρωπο, και έλθη η απλότητα με την θερμή της πίστη και την ευλάβεια, τότε πια φιλοξενείται μέσα μας η Αγία Τριάδα, και με τον θείο εκείνο φωτισμό εύκολα βρίσκει κανείς τα κλειδιά των θείων νοημάτων, για να ερμηνεύση το Πνεύμα του Θεού με πολύ απλό και φυσιολογικό τρόπο, χωρίς διανοητικό πονοκέφαλο.

Ανάλογα φυσικά με την καθαρότητα ή την πονηριά που διαθέτει κανείς, κάνει και τις ερμηνείες του και ανάλογα ωφελείται ή βλάπτεται, ωφελεί ή βλάπτει. Πολλές φορές βλάπτει κανείς και με την απειρία του ακόμη, από καλή διάθεση κινούμενος· παραδείγματος χάρη: να μην ξέρη ότι υπάρχει και άσπρο κρασί και να ρίχνη κόκκινη μπογιά, δήθεν για να γίνη καλό, και να δηλητηριάζη τον κόσμο. Αλλά και απειρία να μην έχη ή πονηριά, αλλά ανθρώπινη δικαιοσύνη και λογική, πάλι θα αδικήση το Πνεύμα του Θεού, και επόμενο είναι τότε να αδικήση τον εαυτό του και τους άλλους.

Με την ανθρώπινη λογική και δικαιοσύνη, βλέπουμε και τους εργάτες του Ευαγγελίου[23] της πρώτης και τρίτης ώρας να διαμαρτύρωνται, νομίζοντας ότι αδικήθηκαν. Ενώ ο Καρδιογνώστης Θεός, με την λεπτότητα της θείας Του δικαιοσύνης, πλήρωσε και την αγωνία των εργατών της ενδεκάτης ώρας, μέχρι την ώρα που βρήκαν δουλειά, και έπαψε η αγωνία τους, [//130] – αν και από την θεία Του δικαιοσύνη, που είναι γεμάτη από ευσπλαγχνία και αγάπη, θα έδινε και περισσότερο

---

[23] Βλ. Ματθ. 20, 1-15.

μισθό στους εργάτες της ενδεκάτης, διότι οι καημένοι υπέφεραν πολύ ψυχικά και κουράστηκαν περισσότερο από τους άλλους εργάτες που κουράστηκαν σωματικά περισσότερες ώρες. Αλλά πού να χωρέσουμε εμείς οι ταλαίπωροι άνθρωποι αυτήν την θεία Του δικαιοσύνη μέσα στο περιορισμένο μας μυαλό, όπως την άπειρη ευσπλαγχνία Του μέσα στην περιορισμένη μας αγάπη; Γι' αυτό και η αγάπη του Θεού περιορίστηκε στο να δώση σε όλους τον ίδιο μισθό που συμφώνησε, για να μη σκανδαλίση περισσότερο αυτούς που αγαπούσαν τον εαυτό τους περισσότερο από τους άλλους. Και εάν τους είπε: «δεν σας αδικώ· τόσο συμφωνήσαμε …», εννοούσε ότι: «είμαι Αφεντικό με αρχοντική αγάπη και θεία δικαιοσύνη, την οποία δεν μπορείτε να καταλάβετε» και όχι ότι: «είμαι Αφεντικό και δεν υπολογίζω κανέναν», διότι ο Θεός είναι Πατέρας μας, και είμαστε παιδιά Του, και την Πατρική Του αγάπη όλοι οι άνθρωποι την γνωρίζουν, που σταυρώθηκε, για να μας λυτρώση και να μας αποκαταστήση πάλι στον Παράδεισο.

Εάν μπορούσαμε να βγαίναμε από τον εαυτό μας (από την αγάπη του εαυτού μας), θα βγαίναμε και από την έλξη της γης και τότε πια θα βλέπαμε όλα τα πράγματα στην πραγματικότητα με το θεϊκό μάτι, καθαρά και βαθιά. Γι' αυτό απαραίτητο είναι το να βγη κανείς πρώτα έξω από τον κόσμο, στην έρημο, και να ασκηθή με ταπείνωση, με μετάνοια και προσευχή, να ερημωθή από τα πάθη του, να διώξη τις πνευματικές του σκουριές, να γίνη καλός αγωγός, για να δεχθή μετά την θεία Χάρη, να γίνη πραγματικός Θεολόγος.

Εάν δεν ξεσκουριάση κανείς τα πνευματικά του [//131] καλώδια, συνέχεια βραχυκυκλωμένος θα είναι και γεμάτος από κοσμικές θεωρίες και αμφιβολίες με ερωτηματικά. Τότε πια δεν θεολογούμε, αφού βρισκόμαστε σε κοσμική κατάσταση, αλλά φιλολογούμε ιστορικά ή τα εξετάζουμε νομικά και μαθηματικά. Δηλαδή, εάν τα καρφιά που κάρφωσαν τον Χριστό ήταν τρία ή τέσσερα, και πόσοι στρατιώτες ήταν, όταν σταύρωσαν τον Χριστό, και δεν προχωρούμε σ' αυτό που έχει σημασία, ότι ο Χριστός σταυρώθηκε για τις δικές μας αμαρτίες, για να μας λυτρώση, και ότι υπέφερε περισσότερο από όλους τους Αγίους Μάρτυας. Διότι εκείνους τους βοηθούσε θεϊκά, ενώ στον εαυτό Του δεν χρησιμοποίησε καθόλου θεϊκή δύναμη και υπέφερε τους φρικτούς πόνους από αγάπη, και τρυπήθηκαν και τα δύο Του χέρια και τα δύο Του πόδια. Εάν με ένα καρφί τρυπήθηκαν και τα δύο Του πόδια ή με δύο καρφιά, αυτό δεν έχει σημασία, μια που τρυπήθηκαν και τα δύο, και υπέφερε τους πόνους και ήπιε και την χολή, για να μας γλυκάνη ξανά στον Παράδεισο, αιώνια κοντά Του, σαν φιλόστοργος Πατέρας μας.

Πατέρες της Εκκλησίας

Οι Άγιοι Πατέρες, παλαιά, έφευγαν στην έρημο πρώτα και ερημώνονταν από τα πάθη τους αγωνιζόμενοι και χωρίς σχέδια και προγράμματα δικά τους αφήνονταν στα χέρια του Θεού και απέφευγαν τα αξιώματα και την εξουσία, ακόμη και όταν έφθαναν σε μέτρα Αγιότητος – εκτός, όταν η Μητέρα Εκκλησία είχε ανάγκη, έκαναν υπακοή στο θέλημα του Θεού, και δοξαζόταν το Όνομα του Θεού με την αγία τους ζωή. Γίνονταν δηλαδή πνευματικοί αιμοδότες, αφού αποκτούσαν καλή κατάσταση πνευματικής υγείας [//132] στην έρημο, με την καλή πνευματική τροφή και την άγρυπνη Πατερική παρακολούθηση.

Στην εποχή μας όμως, πολλοί από εμάς, επηρεασμένοι δυστυχώς από την κοσμική αγάπη, που δεν έχει πνευματικό αντίκρισμα, πάμε δήθεν να κάνουμε καλό, να δώσουμε αίμα, ενώ το αίμα μας είναι γεμάτο από πνευματικά μικρόβια, και βλάπτουμε περισσότερο.

Εάν όμως θα ζούσαμε Πατερικά, θα είχαμε όλοι πνευματική υγεία, την οποία θα ζήλευαν και όλοι οι ετερόδοξοι και θα άφηναν τις αρρωστημένες τους πλάνες και θα σώζονταν δίχως κήρυγμα. Διότι τώρα δεν συγκινούνται από την Αγία μας Πατερική παράδοση, γιατί θέλουν να ιδούν και την Πατερική μας συνέχεια, την πραγματική συγγένεια με τους Αγίους μας.

Στην εποχή μας, πλήθυναν δυστυχώς τα λόγια και τα βιβλία, και λιγόστεψαν τα βιώματα, διότι επηρεάστηκαν οι άνθρωποι πάλι από το κοσμικό πνεύμα, που επιδιώκει όλο τις ευκολίες και αποφεύγει τον σωματικό κόπο. Αναπαύονται δηλαδή οι περισσότεροι από εμάς στο πολύ διάβασμα και στην λίγη ή καθόλου εφαρμογή. Θαυμάζουμε μόνον τους Αγίους Αθλητάς της Εκκλησίας μας, χωρίς να καταλαβαίνουμε το πόσο κοπίασαν, διότι δεν κοπιάσαμε, για να μπορέσουμε να καταλάβουμε τον κόπο τους, για να τους αγαπήσουμε και να αγωνισθούμε από φιλότιμο να τους μιμηθούμε.

Όσοι όμως αγωνίζονται φιλότιμα και δεν αναπαύουν τον εαυτό τους και βγάζουν τον εαυτό τους από την κάθε ενέργεια τους, βοηθάνε πολύ θετικά, γιατί τότε μόνον αναπαύονται οι ψυχές που έχουν ανάγκη [//133] βοηθείας, και τότε μόνο θα αναπαυθή εσωτερικά η ψυχή τους και σ' αυτήν την ζωή και στην αιώνια.

Εκείνοι που επιδιώκουν εξουσίες, ενώ εξουσιάζονται από τα πάθη, και παρουσιάζουν τα ατομικά τους συμφέροντα για πνευματικά και καταφεύγουν ακόμη και στις κοσμικές αρχές, για να τους λύσουν τα Εκκλησιαστικά τους θέματα, είναι πια εγκαταλελειμένοι από την Χάρη του Θεού.

Μη μας ξεγελάη ο πονηρός με το *Καίσαρα επικαλούμαι*[24], διότι ο Απόστολος Παύλος ήταν παραδομένος στην εξουσία του Καίσαρος και, επειδή είχε λάβει προηγουμένως πληροφορία από τον Θεό ότι θα κηρύξη τον Χριστό και στην Ρώμη, ζήτησε τον Καίσαρα, για να τον μεταφέρουν στην Ρώμη (να του βάλουν τα ναύλα).

Όταν κανείς προσπαθή να τοποθετήση τα Εκκλησιαστικά θέματα με Ορθόδοξο τρόπο, και ο σκοπός του είναι το να τοποθετήση καλύτερα τον εαυτό του, πώς θα ευλογηθή από τον Θεό;

Ούτε πάλι θα πρέπη να συγκινήται κανείς και από εκείνους που τοποθετούν τα Εκκλησιαστικά θέματα πολύ καλά, Ορθόδοξα, εάν οι ίδιοι δεν είναι καλά τοποθετημένοι στην Εκκλησία και την ταράσσουν με αδιάκριτες ακρότητες ή ελαφρότητες.

Τα δύο άκρα πάντα ταλαιπωρούν την Μητέρα Εκκλησία, και οι ίδιοι που τα κρατούν ταλαιπωρούνται, διότι τα δύο άκρα συνήθως καρφώνουν … Είναι δηλαδή σαν να κρατάη το ένα άκρο δαιμονισμένος, όταν έχη αναίδεια πνευματική (περιφρόνηση για όλα), το δε άλλο άκρο σαν να το κρατάη τρελός, όταν έχη μωρό ζήλο με στενοκεφαλιά, και τότε – Θεός φυλάξοι! – [//134] μπορεί να χτυπιένται συνέχεια τα δύο άκρα, και «άκρη να μην τους βρίσκη» κανείς.

---

[24] Πράξ. 25, 11.

Εκείνοι που θα μπορέσουν να λυγίσουν τα δύο αυτά άκρα, να ενωθούν, θα στεφανωθούν από τον Χριστό με δύο αμαράντινα στεφάνια.

Δεν πρέπει να δημιουργούμε θέματα στην Εκκλησία ούτε να μεγαλοποιούμε τις μικρές ανθρώπινες αταξίες που γίνονται, για να μη δημιουργούμε μεγαλύτερο κακό, και χαίρεται ο πονηρός.

Όποιος για μικρή αταξία ταράσσεται πολύ και ορμάει απότομα, να την διορθώση δήθεν, (με ορμή και οργή), μοιάζει με ελαφρόμυαλο Νεωκόρο που βλέπει να στάζη ένα κερί και ορμάει απότομα, με φόρα, για να το διορθώση δήθεν, αλλά παίρνει σβάρνα ανθρώπους και μανουάλια και δημιουργεί την μεγαλύτερη αταξία την ώρα της Λατρείας.

Δυστυχώς, στην εποχή μας έχουμε πολλούς που ταράσσουν την Μητέρα Εκκλησία. Όσοι από αυτούς είναι μορφωμένοι, έπιασαν το Δόγμα με το μυαλό και όχι με το Πνεύμα των Αγίων Πατέρων. Οι δε άλλοι που είναι αγράμματοι, το έπιασαν και αυτοί με τα δόντια το Δόγμα, γι' αυτό και τρίζουν τα δόντια, όταν συζητούν Εκκλησιαστικά θέματα, κι έτσι δημιουργείται η μεγαλύτερη ζημία στην Εκκλησία από αυτούς παρά από τους πολέμιους της Ορθοδοξίας μας.

Όσοι δικαιολογούν την κακία τους με τον δήθεν έλεγχο στους άλλους και όχι στον εαυτό τους, ή με το να δημοσιεύουν στον κόσμο Εκκλησιαστικές καταστάσεις – ακόμη και πράγματα που δεν λέγονται – προφασιζόμενοι το *ειπέ τη Εκκλησία*[25], ας κάνουν πρώτα αρχή από την μικρή τους Εκκλησία, την οικογένεια [//135] τους ή την Αδελφότητα τους και, εάν τους φανή καλό, τότε ας ρεζιλέψουν και την Μητέρα Εκκλησία. Τα καλά παιδιά, νομίζω, ποτέ δεν κατηγορούν την μάνα τους. Δυστυχώς όμως, πολλοί απερίσκεπτοι δίνουν άφθονο πολεμικό υλικό στους αιρετικούς, και καταλαμβάνουν Ορθόδοξες πόλεις και χωριά οι Ιεχωβάδες κ.λπ. και αυξάνουν το ιεραποστολικό τους έργο.

Το ότι πολλούς έχουν κάνει Ιεχωβάδες με αυτό το δαιμονικό τυπικό (να θεατρίζουν τον Κλήρο και την Εκκλησία) είναι γνωστό στους Πνευματικούς, διακριτικούς Πατέρες, όπως επίσης είναι γνωστό σε όλο τον κόσμο το ότι δεν έκαναν ούτε έναν Ιεχωβά Ορθόδοξο με αυτόν τον τρόπο, τον μη Ορθόδοξο.

Ενώ ο Καλός Θεός μας ανέχεται με αγάπη και δεν θεατρίζει κανέναν, αν και γνωρίζη τα χάλια μας σαν Καρδιογνώστης – όπως και οι Άγιοι ποτέ δεν προσβάλανε αμαρτωλό άνθρωπο μπροστά στον κόσμο, αλλά με αγάπη και λεπτότητα πνευματική και μυστικό τρόπο βοηθούσαν για την διόρθωση του κακού – εμείς, παρ' όλο που είμαστε αμαρτωλοί, κάνουμε το αντίθετο (σαν υποκριτές).

Μόνο στον άνθρωπο που έχει δαιμόνιο αρχικό δικαιολογείται να θεατρίζη τους ανθρώπους μπροστά στον κόσμο, να τους λέη το παρελθόν (σε όσους βέβαια έχει δικαιώματα το δαιμόνιο), για να κλονίζη αδύνατες ψυχές. Το ακάθαρτο πνεύμα, φυσικά, δεν βγάζει στην φόρα τις αρετές των ανθρώπων αλλά τις αδυναμίες τους. Οι ελευθερωμένοι όμως άνθρωποι από τα πάθη τους, επειδή δεν έχουν κακία, το κακό το διορθώνουν με καλοσύνη. Εάν ιδούν καμιά φορά κάπου λίγη ακαθαρσία που δεν καθαρίζεται, την σκεπάζουν με πλάκα, για να μην αηδιάση και ο άλλος που θα την [//136] έβλεπε. Ενώ εκείνοι που ξεσκαλίζουν σκουπίδια, μοιάζουν με τις κότες …

---

[25] Ματθ. 18, 17.

Δεν είναι ειλικρινής και ευθύς εκείνος που λέει κατά πρόσωπο την αλήθεια ούτε εκείνος που την δημοσιεύει, αλλά εκείνος που έχει αγάπη και αληθινή ζωή και μιλάει με διάκριση, όταν πρέπη, και λέει εκείνα που πρέπει στην πρέπουσα ώρα.

Εκείνοι που ελέγχουν με αδιακρισία, έχουν πνευματική σκότωση και κακία και τοςυ ανθρώπους, δυστυχώς, τους βλέπουν σαν κούτσουρα. Και, ενώ τους πελεκάνε αλύπητα, και υποφέρουν οι άνθρωποι, αυτοί χαίρονται για το τετραγώνισμα που τους κάνουν (τον κυβισμό)!

Όσοι βιάζονται να κάνουν τον Πνευματικό Πατέρα, ενώ έχουν πολλές τοξίνες πνευματικές ακόμη, μοιάζουν με τα άγουρα στυφά κυδώνια, που όση ζάχαρη και εάν ρίξουμε, πάλι γλυκό της προκοπής δεν γίνονται, αλλά και να γίνη, γρήγορα ξινίζει. Τα γλυκά λόγια και οι μεγάλες αλήθειες έχουν αξία, όταν βγαίνουν από αληθινά στόματα, και πιάνουν τόπο μόνο στις καλοπροαίρετες ψυχές και στους μεγάλους ανθρώπους που έχουν καθαρό νου.

Η εσωτερική καθαρότητα της όμορφης ψυχής του αληθινού ανθρώπου ομορφαίνει και τον εξωτερικό του άνθρωποι, και γλυκαίνει και την όψη του ακόμη η θεία εκείνη γλυκύτητα της αγάπης του Θεού. Η εσωτερική ομορφιά της ψυχής, εκτός που ομορφαίνει πνευματικά και αγιάζει τον άνθρωπο ακόμη και εξωτερικά και τον προδίδει με την θεία Χάρη, ομορφαίνει και αγιάζει και αυτά τα άσχημα ρούχα που φοράει ο χαριτωμένος άνθρωπος του Θεού.

Μεγαλύτερη αξία έχει ένας ευλογημένος άνθρωπος που άλλαξε εσωτερικά και αγίασε και εξωτερικά, [//137] παρά όλοι οι άνθρωποι που αλλάζουν συνέχεια μόνον τα εξωτερικά (τα ρούχα τους) και διατηρούν εσωτερικά τον παλαιό τους άνθρωπο με αρχαιολογικές αμαρτίες.

Μεγαλύτερη αξία έχει ένας λόγος ταπεινού ανθρώπου με βιώματα, που βγαίνει με πόνο από τα βάθη της καρδιάς του, παρά ένας σωρός φιλολογίες εξωτερικού ανθρώπου, που βγαίνουν με ταχύτητα από την εκπαιδευμένη του γλώσσα, η οποία δεν πληροφορεί τις ψυχές, γιατί είναι σάρκα και όχι πύρινη γλώσσα της Αγίας Πεντηκοστής.

Υπερηφάνεια

Ο μεγαλύτερος υπερήφανος δεν είναι εκείνος που καυχάται υπερήφανα, αλλά εκείνος που καυχάται ότι είναι πολύ ταπεινός.

Όποιος δικαιολογεί τον εαυτό του, όταν σφάλλη, μεταβάλλει την καρδιά του σε δαιμονικό καταφύγιο και θα συνεχίζη να σφάλλη περισσότερο και θα συντρίβεται ανώφελα από τον εγωισμό του, εάν δεν συντρίψη το «εγώ» του. Εκείνος που δικαιολογεί τα πάθη του, πέφτει σιγά-σιγά άρρωστος βαριά και τότε προδίδεται και από τον βήχα του.

Όποιος δεν έχει επίγνωση της αμαρτωλότητος του και υπερηφανεύεται, πάσχει από δύο αρρώστιες (πνευματικές), ψώρα και κασίδα, και, όσο να θελήση να καλύψη τις πληγές του και να παρουσιάζεται αξιοπρεπής, η φαγούρα και τον ταλαιπωρεί, αλλά και τον προδίδει με το ξύσιμο.

Όσοι δεν δέχονται παρατηρήσεις ούτε και από τους ανθρώπους που τους αγαπούν, δέχονται τις κοροϊδίες όλων των ανθρώπων που φρονούν κοσμικά, [//138] και τελικά παραμένουν στραβόξυλα και αχρηστεύονται μόνοι τους πνευματικά, όπως οι

σανίδες που δεν δέχονται το πλάνισμα του Μαραγκού, για να γίνουν έπιπλα, καταλήγουν στα μπετά ή στις σκαλωσιές και πατιένται και λασπώνονται, μέχρι που καταστρέφονται και καταλήγουν στην φωτιά.

Ο πολύ υπερήφανος, όταν είναι ιδίως και θυμώδης, δεν ωφελείται από τον πολύ ταπεινό, όταν του ταπεινώνεται, αλλά γίνεται πιο αναιδής τις περισσότερες φορές, ενώ και ο διάβολος εξαφανίζεται με την ταπείνωση. Γι' αυτό φεύγει και η θεία Χάρις από τον υπερήφανο και πηγαίνει στον ταπεινό.

Εκείνος που έχει ιδέα για τον εαυτό του, φανερώνει ότι είναι εκτός του εαυτού του (παράφρων), διότι, αντί να ευγνωμονή τον Θεό για όλα τα καλά που του έδωσε, Τον αδικεί, γιατί οικειοποιείται τα χαρίσματα του Θεού.

Όποιος συνέχεια υπερηφανεύεται, συνέχεια τον εαυτό του αδικεί, διότι ποτέ δεν θα έχη πνευματικές πτήσεις αλλά συνέχεια πτώσεις, μέχρι να συντριφτή, επειδή δεν έχει συντριβή καρδίας με ταπεινό φρόνημα.

Όσοι δεν έχουν πτώσεις σ' αυτόν τον κόσμο, ενώ έχουν του κόσμου την υπερηφάνεια, φανερώνουν ότι η υπερηφάνεια τους ξεπέρασε τα όρια της (έφθασε πια σε σατανικό βαθμό), και η πτώση έγινε από το πίσω μέρος της ψηλής κορυφής (εωσφορικό πέσιμο).

Εκείνος που έχει πολλή υπερηφάνεια, είναι χειρότερος από εκείνον που έχει δαιμόνιο, διότι η υπερηφάνεια συνέχεια φουσκώνει, μέχρι που σπάει ξαφνικά. Ενώ ο άνθρωπος που έχει ακάθαρτο πνεύμα, εκτός που βασανίζεται και εξοφλάει (ή αποταμιεύει, εάν ο ίδιος δεν έγινε αιτία), αλλά και ταπεινώνεται αναγκαστικά [//139] στα μάτια των ανθρώπων, και τελικά ο Θεός τον ελευθερώνει, και μένει στην ψυχή του διπλή ωφέλεια.

Η υπερηφάνεια πολύ εμποδίζει την Χάρη του Θεού, αλλά και ο υπερήφανος λογισμός ακόμη μουρνταρεύει τις αρετές μας, όπως η κουτσουλιά όταν πέση μέσα στα τηγανητά αυγά, που γίνονται τότε για πέταγμα μαζί με το τηγάνι.

Εκείνοι που μπορούν να ανέχωνται τους πολύ υπερήφανους, χωρίς όμως να τους κολακεύουν, αυτοί είναι οι πιο ταπεινοί άνθρωποι και οι πιο πιστοί και δίκαιοι, διότι συνέχεια θα αδικούνται και θα περιφρονούνται από τους υπερήφανους.

Μεγαλύτερη ευγνωμοσύνη θα πρέπη να χρεωστάμε σ' αυτούς που μας ταπεινώνουν και μας αδικούν και μας ποτίζουν φαρμάκια, παρά σ' εκείνους που μας τρέφουν με εκτίμηση και με γλυκά λόγια ή με νόστιμα φαγητά και γλυκά, διότι τα φάρμακα είναι τα καλύτερα φάρμακα της ψυχής μας.

Μην εξετάζουμε εάν δικαίως ή αδίκως μας πίκραναν, από αγάπη ή από κακία, ή εάν φταίξαμε λιγότερο ή καθόλου, αλλά το πνευματικό κέρδος να δεχώμαστε με χαρά, που μας αφήνει η κάθε δοκιμασία, και να δοξάζουμε τον Θεό για όλα, και τους ανθρώπους να ευγνωμονούμε που μας αδίκησαν.

Τα χτυπήματα είναι απαραίτητα για την σωτηρία της ψυχής μας, γιατί αυτά λαμπικάρουν την ψυχή. Όσο χτυπάει κανείς τα ρούχα και τα τρίβει, τόσο καλύτερα καθαρίζουν· όπως και το οχταπόδι και η σουπιά με το πολύ χτύπημα μαλακώνουν καλύτερα, και καθαρίζουν οι μελάνες.

Αντίθετα τα κοσμικά χαϊδέματα των επαίνων πολύ βλάπτουν τις ψυχές που έχουν πνευματική βλάβη [//140] και εξοφλούν τους εναρέτους σ' αυτήν την ζωή την μάταιη (με τους επαίνους), όταν δεν κρύβωνται οι αρετές. Οι έπαινοι θα πρέπη να

είναι λιγότεροι από τις αρετές μας, για να κλίνη η πνευματική ζυγαριά προς τους δικαίους την ημέρα της Κρίσεως, για να ιδούμε πρόσωπο Θεού.

Αλίμονο μας, όταν μας διαφημίζουν για καλά καρπούζια, ενώ μέσα είμαστε κολοκύθια! (Αλίμονο σου, ταλαίπωρε Παΐσιε!)

Αλίμονο και τρις αλίμονο, όταν δεν προσέχη κανείς και δίνη στους άλλους την εντύπωση ότι είναι Άγιος, γιατί τότε είναι που αδικεί τον εαυτό του αιώνια, διότι κανείς δεν θα εύχεται, όταν πεθάνη, για την ανάπαυση της ψυχής του – ενώ θα έχη ανάγκη – αλλά θα τον μακαρίζουν όλοι. (Δυστυχώς, δεν πρόσεξα ούτε σ' αυτό και εγκλημάτησα στην ψυχή μου· εύχεσθε να την αναπαύση ο Καλός Θεός).

Η κοσμική ανάπαυση και η ανάπαυση στον λογισμό μας ποτέ δεν φέρνουν ανάπαυση στην ψυχή ούτε στην παρούσα ζωή, γιατί λείπει η θεία παρηγοριά, ούτε στην μέλλουσα ανάπαυση οδηγούν, αλλά αρχίζουν να βασανίζουν από εδώ και συνεχίζουν στην αιώνιο βάσανο, την ανυπόφορη.

Εκείνος που πληγώνεται, γιατί ξέπεσε στα μάτια των ανθρώπων με τις απροσεξίες του, και δεν πληγώνεται, γιατί πλήγωσε τον Χριστό, συνέχεια θα είναι πληγωμένος και απαρηγόρητος και θα πέφτη συνέχεια, μέχρι να αλλάξη τυπικό, να ταπεινωθή, και τότε μόνο θα σωθή από τα εδώ πεσίματα και από το αιώνιο που τον περιμένει.

Όποιος χαίρεται, όταν καμαρώνεται από τους ανθρώπου, κοροϊδεύεται από τους δαίμονες.

Στον κενόδοξο ποτέ δεν βρίσκει κανείς πνευματικούς [//141] καρπούς, και εάν βρη λίγους, και αυτοί θα είναι κούφιοι· ενώ ο ταπεινός, για να έχη την πνευματική φτώχεια, έχει πνευματικό πλούτο.

Οι κοσμικοί άνθρωποι που τρέφονται σωματικά με πλούσια φαγητά, και ψυχικά με επαινετικά λόγια, μένουν νηστικοί και άδειοι πνευματικά· και οι θρόνοι και οι εξουσίες που επιδιώκουν, θα μείνουν στον μάταιο κόσμο, και αυτοί θα μείνουν μόνο με τα όνειρα τους που θα τους βασανίζουν περισσότερο στην άλλη ζωή, γιατί έγιναν αιτία να στερηθούν τα ουράνια αγαθά. Ενώ εκείνοι που αγωνίστηκαν πνευματικά και προτίμησαν το ταπεινό φαγητό και το ταπεινό σκαμνί (αντί θρόνους) και κάθιζαν τον εαυτό τους στο σκαμνί – τον δίκαζαν οι ίδιοι –, απαλλάσονται από την δίκη του Δικαίου Κριτού την ημέρα της Κρίσεως και κληρονομούν τον Παράδεισο σαν φιλότιμα παιδιά του Θεού.

Όταν ζητάμε να δικαιωθούμε σ' αυτήν την ζωή και αποφεύγουμε την επίπληξη, αυτό φανερώνει ότι έχουμε ολοζώντανο ακόμη το κοσμικό φρόνημα μέσα μας, και εκείνη η λύπη τότε δεν έχει καθόλου μετάνοια αλλά ανθρωπαρέσκεια, η οποία δηλητηριάζει την ψυχή και το σώμα με την χολή που στάζει.

Όποιος κλαίει φιλότιμα, γιατί πλήγωσε τον Χριστό με τις αμαρτίες του, δέχεται αμέσως την θεία παρηγοριά, ανάλογα με την ποσότητα της λύπης του.

Η φιλότιμη και ευαίσθητη ψυχή, μέχρι να δυναμώση πνευματικά, δεν ωφελείται από την λεπτολόγηση των σφαλμάτων της, γιατί ο πονηρός την πολεμάει τότε με την υπερευαισθησία, για να της δημιουργήση άγχος. Ο πονηρός δεν πάει κόντρα αλλά με τα νερά μας. Προσπαθεί δηλαδή να αυξήση τα κλάματα και [//142] την στενοχώρια, για να θλίψη την ψυχή και να την πνίξη με το άγχος.

Οι γυναίκες φυσικά περισσότερο πολεμούνται από την υπερευαισθησία που δημιουργεί ο πονηρός, επειδή δεν βοηθιούνται ούτε από την πολλή καρδιά τους, αλλά ούτε και από την λιγότερη λογική που έχουν από τους άνδρες (οι οποίοι έχουν περισσότερη λογική και ανδρισμό και λιγότερη καρδιά).

Εάν τύχη όμως καμιά γυναίκα με τροχισμένο το λίγο μυαλό της στην πονηριά και έχη στην φύση της περισσότερη κακία και λιγότερη αγάπη και αυτά τα θεωρήση για ανδρισμό και υπερηφανεύεται, τότε – Θεός φυλάξοι! – μπορεί να περάση και τον Πάπα στο Αλάθητο και τον Μουσουλίνι στην βαρβαρότητα.

Μεγαλύτερος εχθρός και από τον διάβολο είναι η κακία με την υπερηφάνεια, διότι δεν φτάνει που μουρνταρεύουν τις αρετές και τις κάνουν πια άχρηστες, αλλά κουράζουν και το σώμα, κολάζουν και την ψυχή.

Όπως μια τρυπούλα στην κονσέρβα είναι σε θέση να την βρωμίση, γιατί παίρνει αέρα, έτσι και ένας υπερήφανος μόνο λογισμός εάν περάση στο κεφάλι μας, παίρνει τότε αέρα, και αχρηστεύονται οι αρετές μας.

Ο εγωισμός τις περισσότερες φορές μας κάνει τις μεγαλύτερες πνευματικές ζημιές, γιατί ο εγωισμός είναι το πιο ζωηρό και ανάποδο παιδί της υπερηφανείας.

Εάν φυσικά δεν θα υπήρχε αυτό το «εγώ», και οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν μόνον το «εσύ, αυτός, εκείνος», θα υπήρχε η ταπείνωση και η αγάπη και η ευλογία του Θεού στον κόσμο, και οι άνθρωποι τότε θα ζούσαν παραδεισένια και επί της γης. Ο Καλός [//143] Θεός ας δώση αυτήν την ευλογία στα πλάσματα Του. Αμήν.

Πειρασμοί

Οι δοκιμασίες που επιτρέπει ο Θεός, είναι ανάλογες με την αντοχή μας, αλλά δυστυχώς πολλές φορές προσθέτονται και οι κοροϊδίες ή οι αδιακρισίες των ασπλάγχνων ανθρώπων, και τότε πια κάμπτουμε. Ο δυνατός αέρας συνήθως σπάει τα ευαίσθητα δένδρα και ξεριζώνει εκείνα που δεν έχουν βαθιές ρίζες· ενώ εκείνα που έχουν βαθιές ρίζες, τα βοηθάει να προχωρήσουν πιο βαθιά τις ρίζες τους.

Ο Καλός Θεός όμως δεν αναπαύεται στον άγριο και άσπλαγχνο τρόπο, που άλλους ξεριζώνει και άλλα σπάει, αλλά στο να φερώμαστε εύσπλαγχνα, όπως είναι και ο Θεός εύσπλαγχνος, και στο να προσφέρουμε βοήθεια στους συνανθρώπους μας με αγάπη και πόνο, διότι οι άνθρωποι δεν είναι δένδρα αλλά εικόνες Θεού.

Κανείς φυσικά δεν μπορεί να βλάψη την ψυχή του ανθρώπου εκτός από τον ίδιο.

Στις δοκιμασίες που επιτρέπει ο Θεός, δοκιμάζεται κανείς και διαπιστώνει μόνος του την πνευματική του κατάσταση και αναγκάζεται να ταπεινωθή και χαριτώνεται μετά από τον Θεό, όταν ταπεινά τις δέχεται με χαρά, σαν φάρμακα για την ψυχή του, και με υπομονή δοξάζει και ευχαριστεί τον Θεό. Ευτυχώς που επιτρέπει ο Καλός Θεός να δοκιμαστούμε, γιατί αλλιώς θα είχαμε και κρυμμένα πάθη και παράλογες απαιτήσεις την ημέρα της Κρίσεως. Αλλά και να μας τα παρέβλεπε ακόμη όλα αυτά και να μας έπαιρνε όπως είμαστε στον Παράδεισο, θα δημιουργούσαμε και [//144] εκεί θέματα. Γι’ αυτό επιτρέπει εδώ τους πειρασμούς, για να μας ξεσκονίζουν, να εξαγνισθή η ψυχή μας με τις θλίψεις και τα κλάματα, και να αναγκαστούμε να καταφύγουμε στον Θεό, να βρούμε την Σωτηρία μας.

Οι απομακρυσμένοι άνθρωποι από τον Θεό είναι οι πιο δυστυχισμένοι του κόσμου, και σ' αυτήν την ζωή και στην μέλλουσα, την αιώνια, και πιο δυστυχισμένοι και από αυτούς τους ανθρώπους είναι οι δαίμονες, οι οποίοι είχαν απομακρυνθή από τον Θεό πριν από χιλιάδες χρόνια και συνεχίζουν να απομακρύνωνται με την υπερηφάνεια και την κακία τους και να μένουν αμετανόητοι.

Μακαριότεροι δε από όλους τους ανθρώπους είναι εκείνοι που έδειξαν την μεγαλύτερη μετάνοια με πόνο και εσωτερική συντριβή και σύντριψαν μ' αυτόν τον τρόπο τον υπερήφανο εχθρό και ταπείνωσαν και την άτακτη σάρκα τους με την άσκηση – την υπόταξαν στο πνεύμα – και έδωσαν την μεγαλύτερη χαρά στον Ουρανό, με την μετάνοια τους (την επιστροφή τους στον Θεό).

Όταν η αμαρτία χρονίση στον άνθρωπο, ο διάβολος φυσικά τότε αποκτάει περισσότερα δικαιώματα, και, για να φύγη, θα πρέπη να γκρεμίσουμε το παλιό σπίτι και να κτίσουμε καινούριο.

Όσοι έχουν μέσα τους δαιμόνιο εκ γενετής, έχουν πολύ μεγάλο μισθό, όταν δεν γογγύζουν, μέχρι να ελευθερωθούν με την Χάρη του Θεού· ενώ εκείνοι που έγιναν οι ίδιοι αιτία, θα πρέπη οι ίδιοι και να αγωνιστούν.

Αυτοί που γεννήθηκαν με πολλά κληρονομικά πάθη και αγωνίστηκαν, για να τα κόψουν, και απέκτησαν και αρετές, είναι πιο αξιέπαινοι από εκείνα τα παιδιά που είχαν βρη χρέη από τους γονείς τους και [//145] τα εξόφλησαν, αλλά και απέκτησαν μεγάλη περιουσία.

Δεν πρέπει να ανησυχούμε σ' αυτήν την ζωή για τις αδικίες που μας έκαναν είτε οι άνθρωποι είτε οι δαίμονες, διότι αυτό δεν ανησυχεί ούτε τον Θεό, μια που τις γράφει τις αδικίες και τις φυλάει τοκισμένες στο Ουράνιο ταμιευτήριο Του.

Εκείνος που αποβλέπει στην ανθρώπινη δικαιοσύνη, είναι ανόητος, και περισσότερο ανόητος είναι εκείνος που δεν ξεχνάει τις αδικίες που του έκαναν οι άλλοι και τις καλοσύνες που έκανε ο ίδιος στους άλλους.

Περισσότερη ευγνωμοσύνη πρέπει να χρεωστούμε σ' αυτούς που μας φέρθηκαν αχάριστα, παρά σ' εκείνους που μας ευγνωμονούν συνέχεια και μας εξοφλούν σ' ετούτη την μάταιη ζωή.

Όπως επίσης καλύτερη ευχή απ' όλες είναι, όταν μας καταριένται άδικα, και το δεχώμαστε σιωπηλά με καλοσύνη.

Φυσικά, όσοι είναι κοντά στον Θεό, ποτέ δεν καταριένται, διότι δεν έχουν κακότητα αλλά όλο καλοσύνη, και, ό,τι κακό πετάξουν σ' αυτούς τους αγιασμένους ανθρώπους, αγιάζεται, και αισθάνονται μεγάλη, κρυφή χαρά.

Οι απομακρυσμένοι όμως άνθρωποι από τον Θεό πάντα απαρηγόρητοι βρίσκονται και διπλά βασανίζονται, διότι, όποιος δεν πιστεύει στον Θεό και στην μέλλουσα ζωή, εκτός που μένει απαρηγόρητος, καταδικάζει και την ψυχή του αιώνια.

Οι άνθρωποι που δεν πιστεύουν στον Θεό ή Τον πιστεύουν λίγο και πολύ πιστεύουν στο «εγώ» τους, φέρνουν την καταστροφή στον κόσμο, αλλά δεν κατορθώνουν να πετύχουν το δαιμονικό τους σχέδιο. [//146] Διότι, και αν ακόμη προλάβουν να συγκεντρωθούν οι κακοί αυτοί άνθρωποι, διαλύονται αμέσως από τους κακούς δαίμονες με αλληλοφαγωμάρα, γιατί ο διάβολος που τους συγκεντρώνει δεν έχει αγάπη, για να τους μονιάση, ούτε ταπείνωση, για να ανεχτή ο ένας τον άλλο,

αλλά ούτε και υπομονή, και έτσι διαλύεται το κακό, πριν προλάβη να κάνη το μεγάλο κακό.

Το κοσμικό πνεύμα συνέχεια, δυστυχώς, τροχάει το μυαλό στην πονηριά, και το θεωρεί κατόρθωμα εκείνος που αδικεί τον συνάνθρωπο του και παίρνει μάλιστα και τον τίτλο: «αυτός είναι διάβολος· τα καταφέρνει», ενώ εσωτερικά υποφέρει από τον έλεγχο της συνειδήσεως (την μικρή κόλαση).

Δεν υπάρχει μεγαλύτερη φωτιά από το εσωτερικό κάψιμο της ψυχής από την συνείδηση, η οποία την βασανίζει και την τρώει συνέχεια από τούτη την ζωή με το σαράκι, και πιο πολύ φυσικά θα την τρώη στην άλλη, στην αιώνια, *ο ακοίμητος σκώληξ*, εάν δεν μετανοήση ο άνθρωπος σ' ετούτη την ζωή και επιστρέψη τις αδικίες του στους συνανθρώπους του, έστω και με την αγαθή του προαίρεση, σε περίπτωση που δεν μπορεί με άλλον τρόπο.

Ο αμετανόητος άνθρωπος είναι ο ανοητότερος του κόσμου, διότι εκτός που ταλαιπωρείται από το συνεχές άγχος, γιατί δεν μετανοεί να απαλλαχτή από την μικρή αυτή κόλαση, η οποία τον οδηγεί στην χειρότερη, την αιώνια, στερείται και τις επίγειες Παραδεισένιες χαρές, οι οποίες συνεχίζουν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό στον Παράδεισο, κοντά στον Θεό.

Δεν υπάρχει μεγαλύτερη χαρά στον κόσμο από την αγάπη του Θεού, που δίνεται άφθονη, μαζί με την θεϊκή Του στοργή, και από τούτη την ζωή ακόμη στα φιλότιμα παιδιά Του, η οποία μόνο ζήται και δεν εκφράζεται. [//147] Πόσο μάλλον η περισσότερη, που μας έχει φυλαγμένη στον Παράδεισο και δεν μας την δίνει τώρα, γιατί δεν θα μπορέσουμε να την χωρέσουμε μέσα στην πήλινη καρδιά μας!

Αγιότητα

Από τα πυρά των πειρασμών οι Άγιοι απέκτησαν Αγιότητα και πνευματική πείρα, την οποία άφησαν σ' εμάς τους μεταγενεστέρους, για να προφυλαχτούμε από τις πανουργίες του ανθρωποκτόνου.

Από τους μεγάλους αγώνες που έκαναν οι Άγιοι εναντίον των παθών και νίκησαν, έλαβαν τα στεφάνια της νίκης από τον Χριστό, μαζί με άφθονη Χάρη, και τώρα μας βοηθάνε και από τον Ουρανό με τις πρεσβείες τους, στους οποίους χρεωστούμε πολλή ευγνωμοσύνη και ευλάβεια.

Όποιος τιμάει τους Αγίους, αναμφιβόλως τιμάει πολύ περισσότερο την Παναγία. Όπως, επίσης, αυτός που τιμάει την Παναγία πολύ, φυσικά τιμάει περισσότερο την Παναγία Τριάδα.

Οι Άγιοι δεν παρεξηγούνται, όπως οι άνθρωποι, εάν ευλαβούμεθα περισσότερο ένα μικρότερο Άγιο από ένα μεγαλύτερο, γιατί είναι Άγιοι και δεν έχουν τις ανθρώπινες μικρότητες. Οι Άγιοι έχουν φυσικά την ανθρώπινη Αγιότητα και όχι την θεϊκή Τελειότητα, που έχει ο Χριστός. Γι' αυτό δεν πρέπει να σκανδαλιζώμαστε, όταν βλέπουμε καμιά μικρή ατέλεια μέσα στις πολλές αρετές των Αγίων. Ούτε πάλι να παίρνουμε ως παράδειγμα μια ατέλεια που είχαν στις αρχές του πνευματικού τους ξεκινήματος, και να δικαιολογούμε τις αδυναμίες μας, διότι στις αρχές της πνευματικής [//148] τους εκπαιδεύσεως τους εκπαίδευε και ο Θεός, παίρνοντας για λίγο την Χάρη Του, για να γνωρίσουν την ανθρώπινη αδυναμία τους, να ταπεινωθούν και μετά να δεχτούν διπλή Χάρη, και για να έχουμε και εμείς παραδείγματα.

Αλλά πού να ξέρουμε εάν οι περισσότερες από τις αδυναμίες που παρουσίαζαν οι Άγιοι δεν ήταν προσποιητές, για να καλύψουν την Αγιότητα τους; Διότι, εάν οι Άγιοι πουλούσαν την Αγιότητα, δεν θα είχαν Αγιότητα και δεν θα ήταν φυσικά τότε και Άγιοι.

Γι' αυτό σε πολλή ευλάβεια θα πρέπη να τους έχουμε και πολλή ευγνωμοσύνη πρέπη να χρεωστούμε και στους ανώνυμους ακόμη Αγίους, που μας βοηθάνε σιωπηλά με τις πρεσβείες τους και με το σιωπηλό τους παράδειγμα της μεγάλης τους ταπεινοφροσύνης, που παρεκάλεσαν τον Θεό επίμονα – έτσι μου λέει ο λογισμός – να μείνουν άγνωστοι, για να μην τιμηθούν από τους ανθρώπους, αλλά να συνεχίζουν να βοηθούν τους ανθρώπους με τον ίδιο τρόπο, *εν τω κρυπτώ*[26].

Οι Άγιοι αγωνίστηκαν, φυσικά, ο καθένας με τον δικό του πνευματικό τρόπο και μας βοηθάνε τώρα, ο καθένας πάλι Άγιος με τον δικό του άγιο τρόπο, και μιλάνε στην κάθε ψυχή με την γλώσσα που μιλάει και μπορεί να καταλάβη, για να ωφεληθή.

Όλοι οι Άγιοι αγωνίσθηκαν για την αγάπη του Χριστού. Οι Άγιοι Μάρτυρες έχυσαν το αίμα τους, οι Όσιοι Πατέρες έχυσαν ιδρώτες και δάκρυα, έκαναν πνευματικά πειράματα στον εαυτό τους, σαν καλοί βοτανολόγοι, πικράθηκαν οι ίδιοι από αγάπη και προς την εικόνα του Θεού και άφησαν τις πνευματικές τους [//149] συνταγές, και έτσι προλαβαίνουμε το κακό ή θεραπεύουμε μια προηγούμενη αρρώστια μας, πνευματική, αποκτάμε υγεία και, εάν φιλοτιμηθούμε να τους μιμηθούμε στους αγώνες, ακόμη και αγιάζουμε.

Δεν συγκρίνονται φυσικά όλοι οι αγώνες των Οσίων, νηστείες, αγρυπνίες κ.λπ. ούτε και τα βασανιστήρια όλων των Αγίων Μαρτύρων με το Πάθος του Κυρίου μας, διότι όλους τους βοηθούσε ο Χριστός θεϊκά, και γλυκαίνονται οι πόνοι από την μεγάλη Του αγάπη, και έτσι το μαχαίρι του δημίου το ένιωθαν γλυκύτερο και από το δοξάρι του βιολιού στον λαιμό τους· ενώ στον εαυτό Του ο Χριστός δεν χρησιμοποίησε καθόλου την θεϊκή Του δύναμη και υπέφερε τον πολύ πόνο στο ευαίσθητο σώμα Του από πολλή αγάπη προς το πλάσμα Του, την οποία, εάν αισθανθή ο άνθρωπος, τότε μόνο θα είναι πραγματικός άνθρωπος και εσωτερικά. Αλλιώς θα είναι πιο αναίσθητος και από τα δημιουργήματα του Θεού, αφού ο ήλιος αισθάνθηκε το Πάθος του Κυρίου και σκοτείνιασε, γιατί δεν άντεχε να το βλέπη. Η γη, και αυτή τρόμαξε, όταν το είδε. Οι πέτρες, και αυτές κομματιάσθηκαν. Οι τάφοι, και αυτοί εσείσθηκαν τόσο δυνατά, που ξύπνησαν πολλούς κεκοιμημένους από χρόνια και τους έβγαλαν έξω να διαμαρτυρηθούν για την αχάριστη αυτή συμπεριφορά των ανθρώπων προς τον Ευεργέτη τους και Λυτρωτή τους Θεό.

Γι' αυτό, μια που δεν προσφέραμε τίποτα το δικό μας στον Χριστό, τουλάχιστον να μην Τον πικραίνουμε, αλλά να Του προσφέρουμε την ευγνωμοσύνη μας και με πολλή ευλάβεια να εορτάζουμε τα Άγια Του Πάθη. Επίσης και τους Αγίους μας, που έχυσαν είτε αίμα είτε ιδρώτες και δάκρυα για την αγάπη του Χριστού, να τους εορτάζουμε με ευλάβεια, για να βοηθιώμαστε [//150] οι ίδιοι και, όταν ακούμε το Συναξάρι τους: *τη αυτή ημέρα μνήμη του Αγίου…*, να στεκώμαστε όρθιοι με ευλάβεια, όπως και οι Στρατιώτες στέκονται προσοχή, όταν διαβάζωνται τα ονόματα των ηρωϊκώς πεσόντων συναδέλφων τους.

---

[26] Ματθ. 6, 4.

Διάκριση

Η διακριτική άσκηση, μαζί με την ταπείνωση και την αγάπη, πολύ γρήγορα και με λιγότερο σωματικό κόπο αγιάζει τον άνθρωπο.

Όσο προχωρεί κανείς στην πνευματική ζωή παρακολουθώντας τον εαυτό του, άλλο τόσο περισσότερο ανοίγονται τα μάτια της ψυχής του, και διακρίνει καλύτερα τα σφάλματα του και τις πολλές ευεργεσίες του Θεού, και έτσι ταπεινώνεται και συντρίβεται εσωτερικά ο άνθρωπος, και έρχεται τότε φυσιολογικά και η Χάρη του Θεού, ο θείος φωτισμός, και γίνεται πιο διακριτικός ο άνθρωπος.

Τον πολύ ευαίσθητο και φιλότιμο ο Θεός δεν τον βοηθάει να γνωρίση ούτε όλη την αμαρτωλότητα του ούτε και τις πολλές ευεργεσίες του Θεού, για να μην απελπιστή, αλλά, όσο προχωρεί σιγά-σιγά και δυναμώνει, τόσο του φανερώνει· όπως και τον άνθρωπο που έχει υπερηφάνεια, πάλι δεν τον βοηθάει να κόψη τα πάθη του, για να μη γίνη πιο υπερήφανος. Όταν πια σιχαθή τον εαυτό του από τις συνεχείς πτώσεις του και γνωρίση την αδυναμία του και ταπεινωθή, τότε πια τον πλησιάζει η Χάρις του Θεού και τον βοηθάει, και ανεβαίνει δύο-δύο τα πνευματικά σκαλιά.

Γι' αυτό δεν πρέπει να ζυγίζουμε την Αγιότητα των συνανθρώπων μας με την ανθρώπινη ζυγαριά, [//151] διότι μόνον ο Θεός γνωρίζει τα βάθη των ανθρώπων σαν Καρδιογνώστης.

Εκείνο που θα συγκινήση περισσότερο τον Θεό την ημέρα της Κρίσεως, είναι η εργασία που έκανε ο καθένας μας στον παλαιό του άνθρωπο.

Μεγαλύτερη αξία έχει ένας που απέκτησε αρετές με αγώνα, παρά εκείνος που γεννήθηκε με φυσικές αρετές, ο οποίος θα πρέπη να τις διπλασιάση, για να ακούση το *ευ, δούλε αγαθέ*[27] …

Διάκριση φυσικά όλοι οι άνθρωποι έχουμε λίγη, αλλά δυστυχώς δεν την χρησιμοποιούμε για τον εαυτό μας, οι περισσότεροι από εμάς, αλλά για τους συνανθρώπους μας (για να μη … διακριθούν) και την μολύνουμε με την κρίση και κατάκριση και την απαίτηση να διορθωθούν οι άλλοι, ενώ θα έπρεπε να έχουμε απαίτηση μόνον από τον εαυτό μας, που δεν αποφασίζει να αγωνιστή στα ζεστά, να κόψη τα πάθη του, να ελευθερωθή η ψυχή του, να πετάξη στον Ουρανό.

Όσοι δεν αποφασίζουν να αρχίσουν αγώνα με φιλότιμο, αλλά κυλάνε την ζωή τους στον αόριστο χρόνο, συνέχεια ζαλισμένοι και αρρωστημένοι ψυχικά και σωματικά θα βρίσκωνται, και τελικά αρχηστεύονται και τα χαρίσματα που τους έδωσε ο Θεός, για τα οποία και θα ζητήση λόγο.

Ο έξυπνος και διακριτικός άνθρωπος αξιοποιεί όχι μόνον τα χαρίσματα που του έδωσε ο Καλός Θεός, και τις καλοσύνες των ανθρώπων για την πνευματική του πρόοδο, αλλά και τις αδικίες, τις περιφρονήσεις κ.λπ. των συνανθρώπων του, τις οποίες και αυτές αποδίδει στην κακία του ανθρωποκτόνου, τον οποίο και αυτόν λυπάται για το πολύ φοβερό του κατάντημα, [//152] όπως λυπάται και για το κατάντημα της ψυχής του, και ζητάει το έλεος του Θεού.

Η αυτομεμψία με την αυτοκριτική πολύ βοηθάει για να πέσουν τα λέπια από τα μάτια της ψυχής μας, για να ιδούμε καθαρά.

---

[27] Ματθ. 25, 21.

Την αυτομεμψία οι ευαίσθητοι θα πρέπη να την προσέξουν πολύ, γιατί ο πονηρός προσπαθεί να την κάνη απελπισία (με την υπερευαισθησία). Η αυτομεμψία θα πρέπη να συνοδεύεται πάντα με την ελπίδα στον Θεό. Όταν βλέπη κανείς άγχος σ' αυτήν την περίπτωση, θα πρέπη να καταλάβη ότι έβαλε την ουρά του το ταγκαλάκι.

Όταν κανείς πονάη πολύ για την αμαρτωλότητα του ή για την αχαριστία του στον Θεό, αλλά ελπίζει πολύ στον Θεό, πολύ παρηγορείται από τον Θεό.

Δεν πρέπει να απελπιζώμαστε, όταν αγωνιζώμαστε, αλλά δεν βλέπουμε καμιά πρόοδο παρά μόνο μηδενικά συνέχεια. Όλοι οι άνθρωποι με τις ανθρώπινες δυνάμεις μας μηδενικά κάνουμε, ποιος περισσότερα και ποιος λιγότερα. Βλέποντας ο Χριστός την μικρή μας ανθρώπινη προσπάθεια, βάζει ανάλογα μια μονάδα στην αρχή, κι έτσι παίρνουν αξία τα μηδενικά μας, και βλέπουμε λίγη προκοπή. Γι' αυτό δεν πρέπει να απελπιζώμαστε, αλλά να ελπίζουμε στον Θεό.

Από το «εγώ» μας μόνον πρέπει να απελπιστούμε και να προσπαθήσουμε, όσο μπορούμε, να το συντρίψουμε γρήγορα, πριν συντρίψη αυτό εμάς. Όσοι αγωνίζονται εγωιστικά, με νηστείες, αγρυπνίες κ.λπ., ταλαιπωρούνται χωρίς πνευματική ωφέλεια, διότι δέρουν αέρα και όχι δαίμονες. Αντί να διώξουν πειρασμούς, δέχονται περισσότερους, και επόμενο είναι να συναντούν πολλή δυσκολία στον αγώνα τους (να νιώθουν πνίξιμο και άγχος). Ενώ εκείνοι που αγωνίζονται [//153] πολύ, με πολλή ταπείνωση και με πολλή ελπίδα στον Θεό, η καρδιά τους χαίρεται, και η ψυχή τους φτερουγίζει.

Η κάθε μας πράξη και η κάθε αρετή έχει ανάγκη από ταπείνωση, αγάπη και διάκριση, η οποία διάκριση είναι το άλας των αρετών. Γι' αυτό και ο Χριστός μας λέει στο Ευαγγέλιο: *Πάσα θυσία αλί αλισθήσεται*[28].

Προτιμότερο είναι να τρώη κανείς δύο φορές την ημέρα από λιγότερο και να έχη περισσότερη ταπείνωση και ελαφρότερο το στομάχι, παρά να τρώη «άπαξ της ημέρας», και να φουσκώνη πολύ το στομάχι, και το κεφάλι με πολλή υπερηφάνεια.

Η διάκριση πολύ βοηθάει, για να έλθη η εσωτερική ειρήνη της ψυχής, η οποία πολύ συντελεί στην άσκηση, διότι τροφοδοτεί την ψυχή και το σώμα με δυνάμεις μεγαλύτερες από τις υλικές τροφές· ενώ, όταν δεν υπάρχη η εσωτερική ειρήνη, και οι καλύτερες τροφές δηλητηριάζονται από την πολλή χολή που στάζει συνέχεια, και βλάπτουν τον άνθρωπο ψυχικά και σωματικά.

Εκείνοι που τρέφονται από την αγάπη του Θεού, πολλές φορές αδιαφορούν για τις υλικές τροφές ή, όταν τρώνε, δεν αισθάνονται, διότι και τότε τον Θεό αισθάνονται έντονα και τρέφονται από την γλυκιά ευλογία της αγάπης Του.

Η επιθυμία για τις καλές τροφές είναι το δόλωμα του πονηρού, και, όποιος δεν τις κόψει, πιάνεται από το αγκίστρι του εχθρού και μετά τηγανίζεται με το ίδιο του το λίπος από την πυρωμένη του σάρκα. Αντίθετα, η επιθυμία για τις πνευματικές τροφές ξεκόβει [//154] την καρδιά από τα γήϊνα και ανεβάζει την ψυχή στους Ουρανούς, και γεύεται από την τροφή των Αγγέλων.

Όσοι δεν φρενάρουν την καρδιά τους από τις υλικές επιθυμίες, τις μη απαραίτητες, - ούτε κάν λόγος γίνεται για σαρκικές επιθυμίες – και δεν συμμαζέψουν

[28] Μάρκ. 9, 49.

τον νου τους μέσα στην καρδιά, για να δοθούν όλα μαζί με την ψυχή στον Θεό, αλλά τα αφήνουν αδέσποτα, διπλή δυστυχία τους περιμένει.

Όταν λείπη η εγρήγορση, λείπει και ο νους από το κεφάλι (κλέβεται από το ταγκαλάκι), και εμείς τότε μένουμε με το σώμα μόνο, χωρίς νου, σαν κούτσουρα, και, όταν συμμαζέψουμε αργότερα τον νου μας, είναι βαρυφορτωμένος από σκουπίδια, τα οποία χρησιμοποιεί ο πονηρός για προσανάμματα και μας βάζει φωτιά στο κούτσουρο (την σάρκα) κι εκείνος μας κοροϊδεύει και χοροπηδάει χαρούμενος από κακία.

Για να μη μας φεύγη ο νους, πρέπει να τον συνηθίσουμε να πιπιλίζη το γλυκό όνομα του Ιησού μέσα στην καρδιά μας, για να κάνουμε πνευματική προκοπή. Γιατί, όταν λείπη ο νους, είναι σαν να λείπη ο νοικοκύρης του σπιτιού, και τότε είναι που γίνεται ερείπιο το σπίτι.

Εάν δεν έχουμε τον νου μας και την ώρα της πνευματικής μελέτης, δεν ωφελούμαστε καθόλου, μόνον που χασομεράμε και κουραζόμαστε άσκοπα, γιατί τίποτε δεν μπορούμε να θυμηθούμε, όπως ο τυπογράφος, όταν έχη τον νου του αλλού και δεν βάζη μελάνη στα στοιχεία, οι μηχανές θα δουλεύουν στον αέρα, και δεν θα τυπώνη τίποτε.

Εκείνοι πάλι που έχουν μεν τον νου τους, όταν μελετούν, αλλά ευχαριστούνται μόνο στο διάβασμα, χωρίς να αξιοποιούν τίποτα για την πνευματική τους [//155] πρόοδο, μοιάζουν μ' εκείνους τους γεωργούς που βαριένται να πιάσουν το αλέτρι και πιάνουν τον πυκνό ίσκιο και διαβάζουν συνέχεια γεωπονικά βιβλία και μαθαίνουν πολλά θεωρητικά, αλλά μένουν άπρακτοι και δυστυχισμένοι.

Οι γυναίκες αναπαύονται και αυτές πολύ στο διάβασμα και μπορούν να ωφεληθούν περισσότερο από τους άνδρες, γιατί τους λείπει η περισσότερη λογική και έχουν περισσότερη πίστη, αλλά, δυστυχώς, λίγες είναι αυτές που ωφελούνται και προχωρούν, γιατί τις περισσότερες, όταν πιάνουν τον εαυτό τους, τις πιάνει το μοιρολόι, και συνεχίζουν μοιρολόι και μικροβιολογικές πνευματικές εξετάσεις, χωρίς να αρχίζουν να κόβουν τα χοντρά πάθη πρώτα και μετά τα μικρά, τα οποία και μόνο τους σιγά-σιγά εξαφανίζονται με την Χάρη του Θεού.

Ενώ έχουν μεγάλες προϋποθέσεις για την πνευματική ζωή οι περισσότερες γυναίκες, εν τούτοις μικρή προκοπή κάνουν. Έχουν μεν λιγότερη λογική, αλλά αυτό όχι μόνο δεν βλάπτει, αλλά ωφελεί στο θέμα της πίστεως, ενώ οι άνδρες με την λογική τους κλονίζουν την πίστη τους. Έχουν επίσης και αγάπη στην φύση τους οι γυναίκες και μπορούν να δοθούν με την καρδιά τους στον Θεό, ενώ οι άνδρες θέλουν δουλειά, για να δουλέψη η καρδιά τους στον Θεό. Αλλιώς ο άνθρωπος δεν διαφέρει από πέτρινο άγαλμα, όταν δεν δουλεύη η καρδιά.

Επομένως, πνευματικές προϋποθέσεις όλοι έχουμε, είτε άνδρες είτε γυναίκες, και δεν δικαιλογούμαστε, αρκεί να θέλουμε να αξιοποιήσουμε τις ανάλογες δυνατότητες που μας χάρισε ο Θεός, για να φθάσουμε στον Παράδεισο κοντά Του, για να χαρή, και να χαρούμε και εμείς σαν παιδιά Του.

[//156] Όπως ο Καλός Θεός μας φέρεται όλο με αγάπη και καλοσύνη και μας καλεί στον Παράδεισο, έτσι κι εμείς δεν θα πρέπη να φερώμαστε βάρβαρα στους συνανθρώπους μας και να αναπαύουμε και τον λογισμό μας ότι στέλνουμε ψυχές στον Παράδεισο με τον σκληρό μας τρόπο.

Όποιος φέρεται με βάρβαρο τρόπο, δήθεν να ωφελήση τις ψυχές πνευματικά, είναι χειρότερος από τον Διοκλητιανό, γιατί εκείνος ήταν ειδωλολάτρης και όχι Χριστιανός.

Ο Χριστός δεν μας συνιστά να σκοτώνουμε ανθρώπους με βάρβαρη συμπεριφορά και να στέλνουμε ψυχές στον Παράδεισο, αλλά να βοηθάμε τους συνανθρώπους μας, για να πάμε μαζί όλοι στον Παράδεισο. Εκείνοι φυσικά που υπομένουν μαρτύριο από Χριστιανούς, έχουν μεγαλύτερο μισθό και από τους Μάρτυρας, εάν υπομένουν με χαρά και δεν κατακρίνουν αυτούς που τους βασανίζουν, αλλά τους ευγνωμονούν για την εξόφληση των αμαρτιών τους ή για τον μισθό – όταν δεν έφταιξαν στην ζωή του – και για το στεφάνι που θα λάβουν από τον Χριστό εξαιτίας τους.

Ο εμπαθής άνθρωπος, εάν ελέγξη εγωιστή, τότε είναι που χτυπάει ο πυριόβολος στην στουρναρόπετρα, και πετιένται φωτιές! Εάν όμως ελέγξη ο αδιάκριτος αυτός ευαίσθητο, πολύ τον πληγώνει. Σαν να παίρνη ένας άγριος άνθρωπος μια χοντρή συρματόβουρτσα, για να καθαρίση μια μικρή τσίμπλα από το μάτι του μωρού παιδιού.

Όπως επίσης εκείνος που κηρύττει εγωιστιά τον λόγο του Θεού και με ταραχή (από τα πάθη του), μοιάζει με τον σκαντζόχοιρο που μεταφέρει τις ρώγες των σταφυλιών επάνω στα αγκάθια του, για να ταΐση τα παιδιά του, αλλά, για να κινήται νευρικά, περισσότερο [//157] τα ματώνει τα παιδιά του – όταν ιδίως είναι ευαίσθητα – παρά τα τρέφει.

Όσοι έχουν πολλή διάκριση, έχουν Αρχοντική αγάπη και ταπείνωση, και την πικρή ακόμη αλήθεια την γλυκαίνουν με την καλοσύνη τους και την λένε με πολλή απλότητα και ωφελούν πιο θετικά από τα γλυκά λόγια, όπως τα πικρά φάρμακα ωφελούν περισσότερο από τα γλυκά σιρόπια.

Η εσωτερική αγάπη πληροφορεί, διότι γλυκαίνει και όλο τον εξωτερικό ακόμη άνθρωπο και τον ομορφαίνει με την θεία Χάρη, η οποία δεν κρύβεται, γιατί ακτινοβολεί.

Ο Άγγελος, σαν Άγγελος, σκορπάει πάντα αυτό που έχει, χαρά και αγαλλίαση Ουράνια· ενώ ο καμουφλαρισμένος δαίμονας σε Άγγελο, σκορπάει ταραχή (αυτό που έχει) ή ερεθίζει λίγο την καρδιά σαρκικά, για να πλανέση την ψυχή με την σαρκική ηδονή, δήθεν ότι είναι πνευματική, θεία.

Ο ταπεινός άνθρωπος, και άπειρος ακόμη να είναι, διακρίνει τον Άγγελο του Θεού από τον δαίμονα, γιατί έχει πνευματική καθαρότητα και συγγενεύει με τον Άγγελο. Ενώ ο εγωιστής και σαρκικός, εκτός που πλανιέται εύκολα από τον πονηρό, αλλά μεταδίδει και αυτός την πονηριά και την σαρκικότητα του και βλάπτει τις φιλάσθενες ψυχές με τα πνευματικά του μικρόβια.

Ο Χαριτωμένος άνθρωπος του Θεού μεταδίδει θεία Χάρη και αλλοιώνει τους σαρκικούς ανθρώπους και τους ελευθερώνει από την σκλαβιά των παθών και τους πλησιάζει μ’ αυτόν τον τρόπο στον Θεό, και σώζονται.

Όσοι απομακρύνονται από τον Χριστό, στερούνται τον θείο φωτισμό, γιατί αφήνουν το προσήλιο σαν [//158] τους ανόητους και πηγαίνουν στο ανήλιο, και επομένο είναι να είναι κρυολογημένοι και αρρωστημένοι πνευματικά. Ενώ όλοι έχουμε προικισθή από τον Θεό με ανάλογα χαρίσματα, όμως όλοι δεν τα αξιοποιούμε για το

καλό της σωτηρίας της ψυχής μας και για την σωτηρία των συνανθρώπων μας, αλλά τις περισσότερες φορές, οι περισσότεροι, τα χρησιμοποιούμε για το κακό του εαυτού μας και των άλλων.

Εάν ο πράος ή ο απαθής στην φύση του βοηθιέται μια φορά από τον χαρακτήρα του για την πνευματική του πρόοδο, ο ζωηρός ή ο θυμώδης βοηθιέται δυο φορές από την δύναμη που διαθέτει ο χαρακτήρας του, αρκεί να την αξιοποιήση εναντίον των παθών του και του πονηρού.

Όσοι δεν πρόσεξαν στην κοσμική τους ζωή και απέκτησαν κακές συνήθειες, ας δέχωνται τώρα αγόγγυστα τον πόλεμο του εχθρού, χωρίς να δέχωνται επιθυμίες κακές, και έτσι αγωνιζόμενοι θα εξαγνισθούν και θα έλθουν στην μοίρα των αγνών ανθρώπων, οι οποίοι ούτε αμαρτίες μεγάλες γνώρισαν ούτε κακές συνήθειες απέκτησαν ούτε και μεγάλο πόλεμο δέχονται.

Μεγάλη προσοχή χρειάζεται σ' όλους μας να μη δεχώμαστε καθόλου πονηρά τηλεφωνήματα του εχθρού (κακούς λογισμούς), για να μη μολύνουμε *τον Ναόν του Αγίου Πνεύματος*[29], και μας φύγη μετά η Χάρις του Θεού, και σκοτισθούμε.

Ο άνθρωπος που προσέχει την πνευματική του καθαρότητα και την διατηρεί, διατηρεί και την θεία Χάρη και βλέπει πάντα καθαρά και αξιοποιεί και τα ακάθαρτα και τα κάνει και αυτά καλά στο πνευματικό του καλό εργοστάσιο: Τα άχρηστα χαρτιά τα κάνει [//159] καθαρές χαρτοπετσέτες, κόλλες, τετράδια κ.λπ. Τα σπασμένα μπρούντζα τα κάνει κηροπήγια και μανουάλια, και το χρυσάφι Άγια Ποτήρια. Αντίθετα, ο άνθρωπος που δέχεται την πονηριά και σκέφτεται πονηρά, και τα καλά στο κακό τα μετατρέπει, όπως το εργοστάσιο που κάνει πολεμικό υλικό, και το χρυσάφι, σφαίρες και κάλυκες κανονιού το κάνει, γιατί έτσι έφτιαξαν τις μηχανές του.

Γι' αυτό, ας μην επιτρέπουμε ποτέ κακό λογισμό και ας ενεργούμε όλο αγαθά, εάν θέλουμε να μετατραπή το κακό εργοστάσιο της καρδιάς μας σε καλό.

Δεν πρέπει, φυσικά, να αγωνίζεται κανείς με αρρωστημένη σχολαστικότητα και να πνίγεται μετά από άγχος (παλεύοντας με τους λογισμούς), αλλά να απλοποιήση τον αγώνα του και να ελπίζη στον Χριστό και όχι στον εαυτό του. Ο Χριστός όλο αγάπη, καλοσύνη και παρηγοριά είναι και ποτέ δεν πνίγει, αλλά έχει άφθονο πνευματικό οξυγόνο, θεία παρηγοριά. Άλλο είναι εργασία πνευματική λεπτή, και άλλο είναι αρρωστημένη σχολαστικότητα, η οποία πνίγει με το εσωτερικό άγχος (από το εξωτερικό αδιάκριτο ζόρισμα), που σπάει και το κεφάλι με πονοκέφαλο.

Με σχολαστικότητα ούτε και στους άλλους θα πρέπη να επιμένουμε, να πονοκεφαλάμε για να τους πείσουμε, λέγοντας πολλές φορές την αλήθεια, εάν εκείνοι αγνοούν την αλήθεια και ξέρουν μόνον τα ψέματα. (Σαν να κουρντίζη κανείς ρολόι που έχει φευγάτο το ελατήριο από τον άξονα). Αλλά και αυτούς που γνωρίζουν την αλήθεια και την κάνουν δική τους με τον δικό τους τρόπο, για να υποστηρίζουν τις ιδεές τους, καλύτερα να τους αποφεύγη κανείς, για να μην κουράζεται άσκοπα και χαραμίζη τις μεγάλες αλήθειες, [//160] διότι, όταν ο τοίχος είναι χωματόκτιστος, δεν πιάνει σουβά από ασβέστη αλλά από χώμα με άχυρα.

Εκείνοι που έχουν κατάσταση θυμού και ταραχής και χτυπάνε καταστάσεις, για να φέρουν δήθεν καλοσύνη και πνευματική γαλήνη στον κόσμο, μοιάζουν με τον θυμωμένο δυνατό αέρα που χτυπάει και απειλεί την θάλασσα με τα αφρισμένα

[29] Βλ. Α' Κορινθ. 6, 19.

κύματα που σηκώνει, για να την γαληνέψη, και βουλιάζει καράβια στο πέλαγος και στο λιμάνι.

Να μη θέλουμε να γαληνέψουμε δήθεν τους άλλους, εάν οι ίδιοι δεν έχουμε την εσωτερική γαλήνη της ψυχής. Ούτε να επιδιώκουμε εξωτερκή γαλήνη από τον Πνευματικό μας, εάν δεν συμφιλιωθούμε πρώτα εσωτερικά με τον άνθρωπο που πληγώσαμε ή αδικήσαμε, ενώ υπάρχει η δυνατότητα να τον βρούμε. Ούτε και να χρησιμοποιούμε ελαφρυντικά στην εξομολόγηση μας, γιατί αυτά γίνονται βαρυντικά για την συνείδηση μας.

Τον πολύ ταπεινό και ευαίσθητο δεν πρέπει να τον ελέγχουμε σκληρά, διότι μπορεί να φορτωθεί περισσότερο βάρος από ό,τι έσφαλε, και ο φόβος είναι να καμφθή.

Τον εγωιστή και πεισματάρη δεν θα πρέπη να επιμένουμε να τον ταπεινώσουμε με λογια αλλά με προσευχή και ταπείνωση, γιατί, εάν επιμένουμε, και αυτός θα αφρίζη, και ο άλλος θα κουράζεται, θα ιδρώνη και θα στενοχωρήται.

Η αδιάκριτη συμπεριφορά τις περισσότερες φορές κάνει μεγαλύτερο κακό και από την συμπεριφορά των πολύ τρελών, που σπάνε κεφάλια, διότι οι αδιάκριτοι με τα κοφτερά τους λόγια πληγώνουν ευαίσθητες καρδιές και πολλές φορές τις τραυματίζουν θανάσιμα (φέρνουν ψυχές σε απόγνωση).

[//161] Όπως πάλι πολύ κακό κάνει και η κοσμική ευγένεια που υποκρίνεται, γιατί ξεγελιέται κανείς, ανοίγει την καρδιά του και χαραμίζε τελικά την ευλάβεια του στον κοσμικό άνθρωπο, που δεν ξέρει τι θα πη ευλάβεια. (Σαν να δίνη κανείς χρυσές λίρες σε ανθρώπους που ξέρουν μόνον τις μπρούντζινες δραχμές).

Ούτε και να χάνουμε την ώρα μας άσκοπα, νουθετώντας ανθρώπους πνευματικά, ενώ αυτοί αναπαύονται στις κοσμικές συζητήσεις και εγωιστικά να εκφέρουν γνώμες.

Με γνωστούς ανθρώπους, όταν δεν υπάρχη κοινό θέμα συζητήσεως, καλά είναι να προσέχη κανείς στην συζήτηση, γιατί αρχίζει μεν πνευματική και καταλήγει σε γυναικείο κουτσομπολιό· και δεν φτάνει που χάνει κανείς την ώρα του, αλλά χάνει και την ψυχή του με την κατάκριση, ενώ δεν έχουμε δικαίωμα να κρίνουμε κανέναν, ούτε καταστάσεις, αλλά, εάν μπορούμε, πρέπει να βοηθήσουμε μια κατάσταση μετά από την πονεμένη μας συζήτηση. Ούτε και πεθαμένους πρέπει να καταδικάζουμε, γιατί οι ψυχές όλων των ανθρώπων ευτυχώς που είναι στα χέρια του Θεού, και θα βούμε πιστεύω έλεος.

Αυτό που επιβάλλεται σε κάθε Ορθόδοξο, είναι να βάζη την καλή ανησυχία και στους ετεροδόξους, να καταλάβουν δηλαδή ότι βρίσκονται σε πλάνη, για να μην αναπαύουν ψεύτικα τον λογισμό τους, και στερηθούν και σ' αυτήν την ζωή τις πλούσιες ευλογίες της Ορθοδοξίας και στην άλλη ζωή στερηθούν τις περισσότερες και αιώνιες ευλογίες του Θεού.

Αυτόν που πρέπει να κρίνουμε σκληρά, και έχουμε το δικαίωμα, είναι ο κακός μας εαυτός, τον οποίο, εάν δεν τον τιμωρήσουμε μόνοι μας σ' αυτήν την ζωή [//162] για τα σφάλματα που έκανε και δεν κόψουμε και τις κακές επιθυμίες μας, θα μας τιμωρήσουν αυτά αιώνια.

Επομένως, δεν μας είναι απαραίτητο να ξέρουμε και πότε θα γίνη η Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου, διότι, όταν πεθάνη κανείς, κρίνεται ανάλογα στην κατάσταση που τον βρίσκει ο θάνατος.

Ο Καλός Θεός ας μας δώση καλή μετάνοια, για να κληρονομήσουμε σαν παιδιά Του τον Παράδεισο, που μας ετοίμασε σαν φιλόστοργος Πατέρας. Αμήν.

[//163]

Γ' ΕΠΙΣΤΟΛΗ – ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΒΟΤΑΝΑ

[//164]

[//165]

Καλύβη Τιμίου Σταυρού 13-1-1971

Εν Χριστώ αδελφές, ευλογείτε.

Προ ημερών έλαβα τις επιστολές σας και σκέφθηκα να σας στείλω ολίγα πνευματικά βότανα. Φυσικά, δικά μου δεν είχα, αλλά υπάρχουν στο Περιβόλι της Παναγίας αρκετά. Έχω υπόψη μου από έναν πρακτικό Μοναχό, ο οποίος έχει ωφελήσει την ψυχή μου πολύ, και πολύ γνωστό μου, τα οποία και αναφέρω, για να καταλάβετε καλύτερα τι είδους βότανα έδινε στην κάθε πάθηση. Ίσως δεν σας χρειάζονται τώρα, αλλά ας βρίσκωνται, γιατί άνθρωποι είμαστε. Παίρνω λοιπόν τις ξένες και αυτές κόλλες και τυλίγω τα βότανα τα ξένα.

Επειδή δε η μεγαλύτερη αρρώστια είναι η υπερηφάνεια, η οποία μας μετέφερε από τον Παράδεισο στην γη και από την γη προσπαθεί να μας πάη στην κόλαση, αρχίζω από αυτήν.

Τον ερώτησε κάποιος:

- Πώς είναι δυνατόν, Γέροντα, να μην υπερηφανεύωμαι, ενώ βλέπω να μου κατεβαίνουν σοφές σκέψεις, και να με θαυμάζουν οι συμφοιτητές μου;

Απεκρίθη:

[//166] – Αυτές που κατεβαίνουν στον εγκέφαλο μας, αδελφέ, από ψηλά, είναι του Θεού. Αυτά που κατεβάζει ο εγκέφαλος μας από τις μύτες μας, είναι δικά μας.

* *

Ερωτήθη από άλλον:

- Γιατί, όταν προσεύχωμαι, για να απαλλαγώ από ένα πάθος ή για έναν γνωστό μου, άλλοτε με ακούει ο Θεός και άλλοτε όχι, ενώ κοπιάζω περισσότερο προσευχή;

Απεκρίθη:

- Ο Θεός περισσότερο εξετάζει πόση ταπείνωση έχουμε και όχι πόσο κόπο καταβάλλουμε. Εάν έχουμε υπερηφάνεια, η οποία φέρνει και τις πτώσεις, και μας ακούση ο Θεός και μας τις θεραπεύση, τι ωφελεί; Γι' αυτό ο Καλός Θεός δεν μας ακούει, μήπως οι πολλές πτώσεις μας συνεφέρουν, για να ταπεινωθούμε. Γι' αυτό, όταν δεν μας το θεραπεύη το πάθος, πρέπει να καταλάβουμε ότι υπάρχει η υπερηφάνεια, και θα πρέπη να Τον παρακαλούμε να μας θεραπεύση απ' αυτήν, και όλα τ' άλλα μόνο τους φεύγουν.

* *

Ερωτήθη κάποτε από Μοναχό:

- Όταν ήμουν στον κόσμο, Γέροντα, ήμουν καλύτερος· τώρα που ήρθα στο Μοναστήρι, γιατί είμαι χειρότερος;

Απεκρίθη:

- Αυτό είναι αλήθεια, αδελφέ, διότι στον κόσμο έκανες σύγκριση του εαυτού σου με τους κοσμικούς· στο Μοναστήρι κάνεις σύγκριση του εαυτού σου με τους Αγίους.

* *

[//167] Ερωτήθη άλλοτε:

- Τι να κάνω, Γέροντα, που ζηλεύω και πολλές φορές χαίρομαι, όταν οι προοδευμένοι αδελφοί κάνουν σφάλματα;

Απεκρίθη:

- Να λες: «Θεέ μου, σε παρακαλώ τους αδελφούς να βοηθήσης, ο καθένας να φθάση στα μέτρα του Αγίου που φέρει το όνομα του, και εμένα στα μέτρα των αδελφών». Κάνε αυτό και θα ιδής την ενέργεια του Θεού

* *

Ερωτήθη κάποτε από αδελφό:

- Θέλω να αναχωρήσω της Μονής, γιατί δεν αναπαύομαι· θα κάνω καλά;

Απεκρίθη ο Γέρων:

- Είσαι Μοναχός;

- Όχι, Γέροντα, δόκιμος.

- Φυσικά, μπορείς και να αναχωρήσης. Δεν μου λες, αδελφέ, πόσο καιρό δοκομάζεις;

- Περίπου τρία χρόνια.

- Εάν σκέπτεσαι για τα ενδότερα της ερήμου, είναι πολύ νωρίς, νομίζω. Εάν για τα ενδότερα του κόσμου, είναι πολύ αργά, νομίζω, διότι, όσοι σε βλέπανε με τα ράσα επί τρία χρόνια, έχουν την εντύπωση ότι είσαι Μοναχός και μετά θα νομίζουν ότι τα πέταξες, και θα σκανδαλίσης πολλές ψυχές.

- Γιατί να μου έρχωνται αυτές οι σκέψεις για τον κόσμο;

- Διότι πολύ γρήγορα ξέχασες τι τράβηξες, για να ελευθερωθής από τον κόσμο. Εάν θα τα θυμάσαι, θα παύσης να θυμάσαι τον κόσμο, και ο νους σου θα σκαλώση στους Ουρανούς.

* *

[//168] Ερωτήθη από ένα νέο Μοναχό πολύ προοδευμένο:

- Ο νους μου, Γέροντα, κινείται μόνος του στην ευχή όχι μόνον την ημέρα, αλλά και όταν κοιμάμαι ακόμη· ξυπνώ πολλές φορές, και πράγματι, χωρίς να γίνη διακοπή, συνεχίζεται και η επίλοιπη ευχή. Μήπως είναι πλάνη;

Απεκρίθη:

- Πλάνη δεν είναι, αδελφέ, αλλά ούτε και δικό σου είναι. Είναι δώρο του Θεού, και θα πρέπη να Τον ευχαριστήσης, αλλά και να Τον παρακαλέσης να το δώση και σε άλλους που είναι καλύτεροι σου. Να λες στον Θεό: «Θεέ μου, εάν εμένα δεν με σιχάθηκες και μου έδωσες θείο δώρο, θα πρέπη να δώσης και σε όλα τα πλάσματα Σου που είναι πολύ καλύτεροι μου»

* *

Ερωτήθη άλλοτε από άλλον:

- Όταν αγρυπνώ πολύ, τότε μου έρχονται πολλοί κακοί λογισμοί και με στενοχωρούν, διότι ούτε και να τους διώξω πολλές φορές μπορώ. Τι να κάνω;

Απεκρίθη:

- Η αγρυπνία σου, αδελφέ, ή υπερηφάνεια έχει ή υπέρ τις δυνάμεις σου αγωνίζεσαι, και αυτό πάλι δεν είναι καθαρό. Προσπάθησε η άσκηση σου να μην είναι ξερή και σου δημιουργήση ψευδαισθήσεις, όπως και στους άλλους που σε βλέπουν, και σε οδηγήση στην πλάνη.

- Πόσες ώρες πρέπει να κοιμάμαι; Ο Μέγας Αρσένιος λέει μία ώρα.

Απεκρίθη:

- Ο Μέγας Αρσένιος λέει μία ώρα, εάν είσαι αγωνιστής. Και εγώ σου λέω, εάν είσαι Μέγας Αρσένιος. Έχω την γνώμη ότι ο αρχάριος, όταν δεν έχη [//169] πόλεμο, θα πρέπη να κοιμάται με διάκριση, όπως και να τρώη με διάκριση, για να μην είναι σαν το ζαλισμένο κοτόπουλο, και τον φάει το γεράκι. Διότι, όταν κάνη άσκηση υπέρ τις δυνάμεις του και είναι ζαλισμένος και δεν καταλαβαίνη ούτε αυτά που διαβάζει ούτε και αυτά που λέει προσευχόμενος, ενώ δεν έχει πνευματικό απόθεμα ακόμη, πώς είναι δυνατόν να αναπτυχθή και να καρποφορήση; Όταν υπάρχη πόλεμος, και τότε ο αρχάριος, πριν αρχίση να χτυπήση σκληρά την σάρκα, να εξετάση καλά τον εαυτό του, μήπως δεν φταίη η σάρκα αλλά η υπερηφάνεια, η κατάκριση κ.λπ. Αυτό το καταλαβαίνουμε, όταν επί παραδείγματι κάνουμε μικρό αγώνα (αποκλεισμό και αγρυπνία) και παρακαλέσουμε τον Θεό να μας βοηθήση, και δεν μας βοηθάει· απόδειξη ότι «αλλού στάζει».

* *

Ερωτήθη:

- Απορώ, Γέροντα, ενώ οι Άγιοι Πατέρες είχαν απεκδυθή τον παλαιό τους άνθρωπο, γιατί κάνανε υπερβολές;

Απεκρίθη:

- Αδελφέ μου, με ρωτάς για επίγειους Αγγέλους και όχι για ανθρώπους. Όταν ο άνθρωπος απεκδυθή τον παλαιό του άνθρωπο, γίνεται Θεοφόρος. Ευρισκόμενος σ' αυτήν την κατάσταση είναι δυνατόν να επιθυμή υλικά πράγματα; Άλλοτε τρώγανε κάτι και άλλοτε ξεχνούσαν· το ίδιο και με τον ύπνο. Η έντονη παρουσία του Θεού τους έτρεφε με την παραδεισένια γλυκύτητα και, εφ' όσον βρίσκονταν σ' αυτήν την κατάσταση την εξαϋλωμένη, δεν είχαν, όπως εμείς, μεγάλη ανάγκη από τροφές και ύπνο· είχαν δυνάμεις, διότι κατοικούσε μέσα τους ο Χριστός.

* *

[//170] Ερωτήθη:

- Πόσα κομποσχοίνια είναι καλά να κάνη κανείς;

Απεκρίθη:

- Άλλος γεωργός από δέκα στρέμματα που σπέρνει βγάζει πέντε χιλιάδες κιλά σιτάρι, και άλλος από πενήντα στρέμματα δεν βγάζει ούτε και τον σπόρο που έριξε· του μένει και η κούραση του χεριού από το αλέτρι.

* *

Ερωτήθη κάποτε:

- Όταν πήγαινα στο Πανεπιστήμιο, Πάτερ, μπορούσα να παρακολουθήσω την πρόοδο μου από τους βαθμούς. Εδώ στην Πνευματική ζωή, δεν ξέρω πού βρίσκομαι.

Απεκρίθη:

- Μπορείς και εδώ να την παρακολουθήσης από τους λογισμούς σου. Εάν περνούν συνέχεια κακοί λογισμοί, και τους διώχνης, και πάλι έρχωνται, και πάλι τους διώχνης, πρέπει να γνωρίσης τότε ότι πέρασες στον χώρο της μετάνοιας και αγωνίζεσαι. Εάν περνούν άλλοτε κακοί, και τους διώχνης, και άλλοτε καλοί, εάν οι κακοί είναι μηδέν, οι δε καλοί είναι δέκα, ανάλογα με τις μονάδες μπορείς να βγάλης τον βαθμό. Όταν βλέπης επί παραδείγματι ότι οι κακοί λογισμοί λιγοστέψανε, και περισσότεροι είναι οι καλοί, γνώριζε ότι έχουν μειωθή τα μηδενικά και έχουν αυξηθή τα δεκάρια, και έχει καλυτερεύσει ο βαθμός σου. Όταν παύσουν να περνούν κακοί λογισμοί, και μόνον καλοί περνούν, τότε γνώριζε ότι έχει γίνει η κάθαρση, έχει καθαρισθή η καρδιά σου, το σπήλαιο, και έχει μεταβληθή σε Σπήλαιο της Βηθλεέμ.

* *

[//171] Ερωτήθη κάποτε από έναν αδελφό:

- Είναι κακό, Γέροντα, που αντιδρώ με ένα παιδικό πείσμα, ακόμη και στον Γέροντα μου;

Απεκρίθη:

- Το Τυπικό, καθώς γνωρίζεις, άλλοτε μας λέει *Κύριε ελέησον τρις*, άλλοτε ιβ' και άλλοτε μ'. Δηλαδή τα πάθη δεν παύουν να είναι κακό σε όλες τις ηλικίες, και ανάλογα με την ηλικία του ο καθένας έχει και τα *Κύριε ελέησον*. Αυτό που δεν μπορώ να καταλάβω είναι ότι, ενώ είσαι μεγάλος, έχεις πείσμα παιδικό! Εάν όμως επιμένης ότι είναι παιδικό, να δέχεσαι τότε να σου τραβούν τα αυτιά και κάπου-κάπου κανένα μπάτσο.

* *

Ερωτήθη από άλλον αδελφό:

- Εγώ έχω, Γέροντα, χαρίσματα πολλά και τάλαντα, και μου λέει ο λογισμός ότι αδικούμαι, και οι σκέψεις αυτές με έχουν ζαλίσει. Τι να κάνω;

Απεκρίθη:

- Όταν εξαρχής άκουσα το «εγώ έχω», κατάλαβα ότι τίποτε δεν έχεις εκτός από το «εγώ» σου. Αυτό το «εγώ» σου είναι που σε ταλαιπώρησε, σε ταλαιπωρεί, και ταλαιπωρείς. Τότε μόνον, όταν το «εγώ» σου αφανίσης, θα σπάση το σφυρί του εχθρού, και θα παύση να σου χτυπάη με λογισμούς το κεφάλι, το οποίο σου το κάνει τάλαντο, και ηχούν τα τάλαντα σου.

* *

Αδελφός κάποτε τον ρώτησε:

- Τι να κάνω με τον απότομο τρόπο μου, που πληγώνει τους άλλους;

Απεκρίθη:

- Τον απότομο τρόπο σου να τον στρέψης στον παλαιό σου άνθρωπο, για να αξιοποιηθή. Πρέπει να [//172] γνωρίζουμε ότι μέσα σε μια Αδελφότητα είναι και πληγωμένες ψυχές, οι οποίες έχουν τουλάχιστον από παρηγοριά ανάγκη, αν όχι από θεραπεία, και όχι από περισσότερο πλήγωμα. Επίσης είναι και Αγγελικές ψυχές, που πρέπει να τις φερώμαστε με ευλάβεια, διότι στα μάτια του Θεού, νομίζω, έχουν μεγαλύτερη αξία και από τους Αγγέλους οι ένσαρκοι Άγγελοι. Ο διάβολος όμως πολλές φορές μας κοροϊδεύει με τον εξής τρόπο: την μεν εικόνα του Αγγέλου να την

προσκυνούμε με ευλάβεια μεγάλη, τον δε ένσαρκο Άγγελο, τον πλησίον μας, που είναι εικόνα Θεού, να τον πληγώνουμε, να τον βρίζουμε κ.λπ.

* *

Ερωτήθη κάποτε:

- Πόσες ώρες θα πρέπη να διαβάζη κανείς;

Απεκρίθη:

- Αυτό δεν το καταλαβαίνω, αδελφέ. Υγεία έχουν όχι αυτοί που τρώνε πολύ και το κατεβάζουν αμάσητο, αλλά αυτοί που τρώνε λίγο και μασάνε καλά. Ακόμη και θα πρέπη να το μηρυκάζεται κανείς αυτό που διαβάζει και να παρακαλάη τον Θεό να του λύση την στείρωση του νου του με τον θείο Του φωτισμό, για να αρχίση να γεννάη τα θεία νοήματα. Τότε δέχεται την πύρινη γλώσσα της Πεντηκοστής. Με τα άλλα δε διαβάσματα, με το να τα μάθουμε απέξω, για να αποκτήσουμε γνώσεις, να πουλάμε εξυπνάδες, χωρίς να στριμώχνουμε τον εαυτό μας σε εφαρμογή, όχι μόνο δεν ωφελούμε τους άλλους, αλλά αντιθέτως την απιστία σπέρνουμε, όταν μας ιδούν ότι αυτά που λέμε, δεν έχουν καμιά σχέση με τον εαυτό μας.

Γι' αυτό ο σκοπός του διαβάσματος να είναι η εφαρμογή στον ίδιο τον εαυτό μας, και όχι να αποστηθίζουμε, αλλά να εσωστηθίζουμε· όχι να εξασκήσουμε [//173] την γλώσσα, αλλά να μπορέσουμε να δεχθούμε την πύρινη γλώσσα και να ζήσουμε τα μυστήρια του Θεού. Με το να μαθαίνη κανείς πολλά, για να αποκτήση γνώσεις και να κάνη τον δάσκαλο στους άλλους, και ο ίδιος να μην τα εφαρμόζη, δεν κάνει τίποτε άλλο παρά να φουσκώνη το κεφάλι του με αέρα, και το πολύ-πολύ να ανέβη στην Σελήνη με μηχανές. Ο σκοπός του Χριστιανού είναι να ανέβη στον Θεό δίχως μηχανές.

* *

Ερωτήθη κάποτε:

- Τι να κάνω, Γέροντα, που μου περνούν κακοί λογισμοί; Δεν τους δέχομαι φυσικά, αλλά με στενοχωρούν.

Απεκρίθη:

- Αδελφέ μου, και εμένα πάνω από την στέγη της Καλύβης μου περνούν πολλές φορές αεροπλάνα και μου χαλούν την ησυχία μου. Κακό είναι, όταν ισοπεδώση κανείς ένα κομμάτι της καρδιάς του και δέχεται τα «Λυκόφτερα» (τα ταγκαλάκια). Εάν καμιά φορά συμβή και αυτό, αμέσως εξομολόγηση και καλλιέργεια του αεροδρομίου και φύτευμα αμέσως δένδρων καρποφόρων, να γίνη πάλι Παράδεισος.

* *

Ερωτήθη:

- Εάν οι λογισμοί, Γέροντα, είναι τέτοιου είδους που δεν λέγονται, τι να κάνω;

Απεκρίθη:

- Καταλαβαίνω ποιους λογισμούς εννοείς: αυτούς που είναι γύρω από τον Θεό, τα θεία κ.λπ. και πολλές φορές και για τον Πνευματικό Πατέρα. Οι λογισμοί αυτοί, οι βλάσφημοι, είναι του διαβόλου όλοι. Και οι βλασφημίες είναι του διαβόλου, και οι αμαρτίες αυτές [//174] είναι του διαβόλου. Γι' αυτό, αδελφέ, δεν είναι σωστό να στενοχωρούμαστε και για τις αμαρτίες του διαβόλου. Στον Πνευματικό, όταν πη κανείς: «μου περνούν βλάσφημοι λογισμοί για τον Θεό ή τον Χριστό ή το Άγιο Πνεύμα ή για την Παναγία ή για τους Αγίους ή για σένα τον Πνευματικό μου», δεν

χρειάζεται τίποτε άλλο. Ούτε ο Πνευματικός θα ζητήση λεπτομέρειες, αλλά ούτε και εμείς πρέπει να του πούμε. Μόνον ότι «μου περνούν βλάσφημοι λογισμοί», αυτό είναι αρκετό.

Ο κακούργος διάβολος, για να μας μπλέξη, μας φέρνει λογισμούς και για το Πανάγιο Πνεύμα ακόμη και μετά μας λέει ο ίδιος ότι αυτή η αμαρτία δεν συγχωρείται κ.λπ. Τι μας το λέει; Εμείς το ξέρουμε αυτό. Ας το ακούση αυτός που βλασφημάει το Πανάγιο Πνεύμα και όχι εμείς που το ευλαβούμαστε. Από εδώ μπορούμε να καταλάβουμε ότι είναι του διαβόλου, γιατί συνήθως τέτοιους λογισμούς φέρνει στους πολύ ευλαβείς και πολύ ευαίσθητους με σκοπό ό,τι πετύχει. Εάν δεν κατορθώση να φέρη τον άνθρωπο σε απόγνωση να αυτοκτονήση, τουλάχιστον να τον τρελάνη και, εάν δεν μπορέση ούτε και αυτό, τον ευχαριστεί, εάν του φέρη έστω και μία μελαγχολία. Αρκεί στον διάβολο να αχρηστέψη ένα πλάσμα του Θεού.

Επειδή ξέρω ότι θα θέλατε να μάθετε τι είναι η βλασφημία κατά του Αγίου Πνεύματος και πότε είναι ένοχος ο άνθρωπος, σας λέω μόνο δύο λόγια, αυτά που νιώθω.

Βλασφημία είναι η περιφρόνηση γενικά στα θεία, όταν ο άνθρωπος έχη, εννοείται, τα λογικά του. Τότε είναι και ένοχος. Αδύνατο επομένως σε έναν ευλαβή άνθρωπο να υπάρχη βλασφημία. Στο πρώτο στάδιο της βλασφημίας κατά του Αγίου Πνεύματος βρίσκονται [//175] οι αναιδείς άνθρωποι και στο δεύτερο οι περιφρονητές προς τον Θεό και τα θεία. Στο τρίτο βρίσκεται ο διάβολος.

Γι' αυτό θα πρέπη, όσο μπορούμε, να προσέχουμε από την αναίδεια, την περιφρόνηση, όχι μόνον προς τα θεία αλλά και προς τον πλησίον μας, διότι είναι εικόνα Θεού, και να μη δίνουμε σημασία στους βλάσφημους λογισμούς που φέρνει ο διάβολος, χωρίς εμείς να τους θέλουμε.

* *

Κάποτε ερωτήθη:

- Γέροντα, θα πρέπη να πιστεύουμε στα όνειρα και να τα εξηγούμε;

Απεκρίθη:

- Αδελφέ, εάν έφθασες στα μέτρα του Ιωσήφ, θα πρέπη. Εάν όμως όχι, όχι.

* *

Νομίζω ότι φτάνουν αυτά τα βότανα προς το παρόν, και θα πρέπη να τα βάλω στην σακούλα (στον φάκελο), να τα στείλω, η οποία και αυτή ξένη είναι, όπως οι κόλλες που τυλιχτήκανε τα ξένα βότανα. Του λόγου μου διέθεσα μόνο δύο ώρες να τα τυλίξω και γι' αυτόν τον κόπο μου θέλω να με πληρώσετε με μια ευχή κάπου-κάπου. Έχω ανάγκη από πολλές ευχές σας, αλλά δεν θέλω να σας κουράσω.

Όσο μπορείτε να καλλιεργήσετε την Πνευματική αρχοντιά και Πνευματική λεβεντιά. Την ζήλια μην την αφήσετε να μπη μέσα από τα σύρματα, διότι όλη την καλοσύνη σας θα την μουρνταρέψη, όπως το ψόφιο ποντίκι μέσα στο πιθάρι με το λάδι. Η καλοσύνη της γυναίκας εκ φύσεως είναι μεγάλη, αλλά το πιθάρι της καλοσύνης το σκεπάζουν δυστυχώς οι γυναίκες με ένα μαντίλι (εννοώ οι περισσότερες), και πέφτουν μετά [//176] ποντίκια μέσα και την μουρνταρεύουν. Γι' αυτό χρειάζεται μεγάλη προσοχή.

Ο Χριστός και η Παναγία μαζί σας
ο αδελφός σας Μοναχός Παΐσιος

[//177]

Δ' ΕΠΙΣΤΟΛΗ – ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΒΟΤΑΝΑ

[//178]

[//179]

«Τίμιος Σταυρός», Απρίλιος του 1974
Κυριακή των Μυροφόρων

Προς τις Αδελφές του Ησυχαστηρίου
του Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου
(Σουρωτής)

Εν Χριστώ αδελφές, Χριστός Ανέστη!

Σήμερα, την Κυριακή των Μυροφόρων, πηγαίνοντας στην Ιερά Μονή Σταυρονικήτα την νύχτα για την Θεία Λειτουργία, ο νους μου πήγαινε στην μεγάλη αγάπη των Μυροφόρων, που νίκησε τον ανδρισμό των Αποστόλων.

Θυμήθηκα μετά και τις Μυροφόρες της εποχής μας και θεώρησα καλό να γράψω αυτά που ένιωθα αυτήν την Αγία ημέρα, την Κυριακή των Μυροφόρων, και να τα στείλω στις αδελφές μου. Σπουδαία πράγματα δεν είναι παρά μια χούφτα πείρα, κολοκυθόσποροι που τους είχα καβουρντισμένους στα πυρά των πειρασμών. Βοηθάει πολλές φορές και ο πασατέμπος, για να ξεχνάη κανείς την πείνα μέχρι την ώρα του πλουσίου του γεύματος.

Υπάρχουν μέσα και μερικά για λαϊκους, τα οποία [//180] έχουν σχέση και με τον Μοναχισμό, για να τα έχουμε υπόψη μας, να προφυλασσώμαστε από τα διάφορα κοσμικά ρεύματα, τα οποία προσπαθούν να ψυχράνουν το γνήσιο Μοναχικό πνεύμα και να το κοσμικοποιήσουν· ενώ θα πρέπη οι λαϊκοί να επηρεασθούν από τον Μοναχισμό και να ζούνε και αυτοί, όσο μπορούν, πνευματικά, διότι οι εντολές είναι οι ίδιες για τους λαϊκούς και για τους Μοναχούς, και ο Παράδεισος ένας είναι.

Όπως κατάλαβα, εκτός από τον μεγαλύτερο ανδρισμό που διαθέτει η Πνευματική αγάπη, έχει γύρω της και όλες τις άλλες αρετές. Φαίνεται, η αγάπη είναι η φιλόστοργη μάνα όλων των αρετών.

Όσοι δίνουν όλη την αγάπη τους στον Θεό, λαμβάνουν και όλη την αγάπη του Θεού, και από τον Θεό δίνονται στους ανθρώπους.

Εκείνοι δε που αγαπούν ανθρώπους περισσότερο από τον Θεό, επειδή η αγάπη τους είναι σαρκική, είτε με την καλή της έννοια είτε με την κακή, δεν παύουν να είναι όλο σάρκα· όπως και αυτοί που αγαπούν τα γήινα περισσότερο παρά τα ουράνια, είναι και αυτοί πηλός.

Όσοι αναπαύονται μέσα στον υλικό κόσμο και δεν ανησυχούν για την σωτηρία της ψυχής τους, μοιάζουν με τα ανόητα πουλάκια που δεν θορυβούν μέσα στο αυγό, για να σπάσουν το τσόφλι, να βγουν έξω να χαρούν τον ήλιο – το ουράνιο πέταγμα στην Παραδεισένια ζωή –, αλλά παραμένουν ακίνητα και πεθαίνουν μέσα στο τσόφλι του αυγού.

[//181] Αυτοί που φοβούνται τον θάνατο και αγαπούν την μάταιη ζωή, φοβούνται ακόμη και τα μικρόβια, και επόμενο είναι να βρίσκωνται συνέχεια νικημένοι από την δειλία, που τους κρατάει πάντα στην Πνευματική αυτή νέκρα.

Οι τολμηροί άνθρωποι ποτέ δεν φοβούνται τον θάνατο, γι' αυτό και αγωνίζονται με φιλότιμο και αυταπάρνηση και, επειδή βάζουν μπροστά τους τον θάνατο και τον σκέφτονται καθημερινά, ετοιμάζονται πιο πνευματικά και αγωνίζονται τολμηρότερα. Έτσι νικούν την ματαιότητα και ζουν από εδώ στην αιωνιότητα με την παραδεισένια χαρά.

Μην περιμένουμε να ξεριζωθή εύκολα ο μάταιος κόσμος από μέσα μας, ενώ μας αρέσει να βρισκώμαστε μέσα στον μάταιο κόσμο.

Όταν αποξενωθούμε από τον κόσμο, και ο νους μας εύκολα αποξενώνεται και αυτός από τον κόσμο και θέλει να βρίσκεται κοντά στον Θεό.

Ο νους, όταν αρχίζη να συχνάζη κοντά στον Θεό, ξεχνάει πολλές φορές όχι την κατοικία του μόνον, αλλά ακόμη και αυτήν την κατοικία της ψυχής, την πήλινη σάρκα.

Όσοι άνθρωποι τα δίνουν όλα στον Θεό και δίνονται ολόκληροι σ' Αυτόν, στεγάζονται κάτω από τον μεγάλο τρούλο του Θεού και προστατεύονται από την θεία Του Πρόνοια. Τότε γίνονται παιδιά του Θεού και μπορούν να βοηθήσουν περισσότερο δυστυχισμένο κόσμο δια μέσου του Θεού με τις προσευχές τους [//182] και, με τον φωτισμό πάλι του Θεού, να δίνουν την ορθή κατεύθυνση στους ανθρώπους, για να πλησιάσουν τον Θεό, να βρουν την σωτηρία τους, την ευτυχία τους και την ειρήνη της ψυχής τους μέσα στην θεία παρηγοριά του Θεού, γιατί μόνον κοντά στον Θεό βρίσκεται η ανάπαυση της ψυχής.

Όσοι άνθρωποι απομακρύνονται από τον Θεό, επόμενο είναι να μη βρίσκουν πουθενά ανάπαυση. Γι' αυτό γυρίζουν ανήσυχοι γύρω και από το φεγγέρι ακόμη, γιατί ολόκληρος ο πλανήτης μας δεν χωράει την πολλή τους ανησυχία, και γυρίζουν σαν το λουρί της μηχανής γύρω από την τρελή ρόδα και καταξοδεύουν πολλά (λεφτά στον αέρα). Για να παίρνουν πολύ ψωμί στα μεγάλα τους αυτά ταξίδια, μένει και πολύς κόσμος νηστικός, και πεινάνε άνθρωποι στον εικοστό αιώνα.

Όλο το κακό ξεκινάει από το μυαλό, όταν γυρίζη μόνο γύρω από την επιστήμη και είναι τελείως απομακρυσμένο από τον Θεό. Γι' αυτό και δεν βρίσκουν αυτοί οι άνθρωποι την εσωτερική τους ειρήνη και την ισορροπία τους. Ενώ, όταν ο νους τους θα γύριζε γύρω από τον Θεό, θα χρησιμοποιούσαν και την επιστήμη για την καλλιέργεια την εσωτερική τους και για το καλό του κόσμου, διότι τότε θα ήταν αγιασμένο το μυαλό.

Η εξωτερική δυστυχώς (κοσμική) μόρφωση συνέχεια παραμορφώνει τους ανθρώπους, ακόμη και αυτήν την όμορφη φύση του Θεού, και κάνει αφύσικη την ζωή των ανθρώπων και οδηγεί καθημερινώς εκατοντάδες ανθρώπων [//183] (ακόμη και μωρά παιδιά με άγχος) στις ψυχαναλύσεις και στους ψυχιάτρους και κτίζει συνεχώς ψυχιατρεία και μετεκπαιδεύει ψυχιάτρους – ενώ οι περισσότεροι ψυχιάτροι ούτε Θεό πιστεύουν ούτε ψυχή παραδέχονται. Επομένως, πώς είναι δυνατόν αυτοί οι άνθρωποι να βοηθήσουν ψυχές, ενώ και οι ίδιοι είναι γεμάτοι από άγχος; Πώς είναι δυνατόν ο άνθρωπος να παρηγορηθή αληθινά, εάν δεν πιστέψη στον Θεό και στην αληθινή ζωή την μετά θάνατον, την αιώνια; Όταν λοιπόν συλλάβη ο άνθρωπος το βαθύτερο νόημα της ζωής της αληθινής, τότε φεύγει όλο το άγχος του, και έρχεται η θεία παρηγοριά, και θεραπεύεται.

Όσοι δίνουν τα πρωτεία στην εσωτερική τους μόρφωση (της ψυχής) και χρησιμοποιούν και την εξωτερική μόρφωση για την εσωτερική, αυτοί γρήγορα μεταμορφώνονται πνευματικά, εάν ασκούνται και πνευματικά, και τότε βοηθούν πολύ κόσμο θετικά, διότι βγάζουν τον κόσμο από το άγχος της κολάσεως και τον οδηγούν στην Παραδεισένια αγαλλίαση. Μπορεί μεν αυτοί οι άνθρωποι του Θεού πολλές φορές να έχουν λιγότερα πτυχία, αλλά βοηθάνε περισσότερο, διότι έχουν πολλή Χάρη και όχι πολλά χαρτιά (πτυχία).

Μεγαλύτερη χάρη έχει ένα μικρό λουλούδι του Θεού παρά ένας σωρός χάρτινα ψεύτικα λουλούδια· όπως διαφέρει και το Άυλον από το νάυλον.

Οι εξωτερικοί άνθρωποι της κοσμικής μορφώσεως είναι γεμάτοι από εγωισμό και υπερηφάνεια και μοιάζουν τους δορυφόρους που γυρίζουν στον αέρα και δίνουν και την εντύπωση ότι είναι αστέρια, ενώ, εάν [//184] τους καλοπροσέξης, θα ιδής το στραβοπερπάτημα τους και θα καταλάβης ότι είναι ανθρώπινη ψευτιά.

Οι εσωτερικοί άνθρωποι, επειδή έχουν ταπείνωση, είναι τα αληθινά αστέρια που κινούνται ιλιγγιωδώς αλλά αθόρυβα και ταπεινά, χωρίς να τα καταλαβαίνη κανείς πώς κινούνται, ενώ είναι μεγάλοι πλανήτες. Κρύβονται δε στα βάθη του Ουρανού και δίνουν την εντύπωση στους ανθρώπους ότι είναι αναμμένα κανδηλάκια με ταπεινό φως.

Οι ταπεινοί μοιάζουν επίσης και με τα Αηδόνια, που κρύβονται και αυτά στις λαγκαδιές και σκορπάνε αγαλλίαση στις ψυχές των ανθρώπων με τα γλυκοκελαηδήματα τους, δοξολογώντας τον Δημιουργό του κόσμου μέρα-νύχτα, ενώ οι υπερήφανοι κάνουν όπως μερικές φλύαρες κότες που ξεκουφαίνουν τον κόσμο με τα κακαρίσματα, λες και το αυγό τους είναι ίσια με τον πλανήτη μας μεγάλο.

Τα μεγάλα πουλιά που μεταναστεύουν στις θερμές χώρες (επειδή γνωρίζουν τον μεγάλο κόπο του ταξιδιού) έχουν μεγάλη αγάπη και μεταφέρουν στα φτερά τους μικρά πουλιά, που συναντούνε στην μετανάστευση τους. Συκοφαντούνται όμως πολλές φορές από μερικά κοτόπουλα, που έχουν ερεθισμένα μάτια από τα σκουπίδια και ξεσκαλίζουν καθημερινά, και δεν μπορούν να βλέπουν καθαρά τα ταλαίπωρα. Συμφερότερο είναι τέτοιοι άνθρωποι να βάλουν ψαλίδι στην γλώσσα, για να μην κολασθούν, μια που δυσκολεύονται να βάλουν φερμουάρ στο στόμα.

Από ανθρώπους που δεν πιστεύουν στον Θεό, [//185] πνευματική κατανόηση να μην περιμένουμε. Να ευχώμαστε να τους συγχωρέση ο Θεός και να τους φωτίση.

Ούτε και ανθρώπους που έχουν εγωισμό και κακότητα (ας λένε ότι είναι Χριστιανοί) να κουράζεσαι να τους πείσης να καταλάβουν την αλήθεια, γιατί μέσα τους η αλήθεια δεν χωράει.

Όταν τέτοιου είδους Χριστιανοί, που φέρουν μόνον το όνομα, ζητάνε να τους λύσουμε τις διαφορές τους (όταν τρώγωνται μεταξύ τους), να δεχτούμε μόνον, όταν δεχτούν να τις λύσουμε με το Ευαγγέλιο, διότι όλες οι άλλες λύσεις είναι ένας συνεχής πονοκέφαλος με ασπιρίνες.

Όλοι οι άνθρωποι που μαλώνουν μεταξύ τους, όλοι τους λένε ότι έχουν και δίκαιο, μόνον που παίρνουν περισσότερο δίκαιο απ' ό,τι δικαιούνται, γι' αυτό και διαφωνούν συνέχεια.

Το Ευαγγέλιο κάνει την καλύτερη μοιρασιά.

Οι υπερήφανοι, για να έχουν μέσα τους και πολύ εγωισμό, γι' αυτό δεν βγαίνουν από τον εαυτό τους. Επειδή στερούνται και τον θείο φωτισμό, όλους τους ανθρώπους τους βλέπουν για μυρμήγκια, και γι' αυτό και δεν τους υπολογίζουν. Εάν καμιά φορά ζητήσουν ανθρώπους για το καταστρωμένο τους σχέδιο, τους ζητάνε στην ουσία για εργάτες και όχι για συνεργάτες. Τους θέλουν δηλαδή, για να αξιοποιήσουν του καθενός τις δυνατότητες για τον σκοπό τους. Θύματα είναι οι καλοκάγαθοι, οι οποίοι είναι και οι πιο κερδισμένοι, διότι αποταμιεύουν την καλοσύνη τους στο Ταμιευτήριο του Θεού.

[//186] Σε ανθρώπους που έχουν προσωπικά μεταξύ τους, την γνώμη μας να την λέμε παρουσία και των δύο, για να μην πάρη ο καθένας ένα λόγο μας όπως τον συμφέρει και τον χρησιμοποιήση μετά για βαρύ πυροβολικό (όταν ο λόγος μας έχη βαρύτητα) και χτυπήση αλύπητα τον αντίπαλο του, και μας πάρουν κι εμάς τα βλήματα «στα καλά καθούμενα». Καλά είναι, όσο μπορεί κανείς, να αποφεύγη τέτοιου είδους ανθρώπους, για να έχη την ειρήνη του και να μπορή να εύχεται για την ειρήνη και αυτών των ανθρώπων και γενικά για την ειρήνη του κόσμου. Όταν κανείς δεν μπορή να τους αποφύγη τελείως αυτούς τους ανθρώπους (τους σκανδαλοποιούς), να προσπαθή τουλάχιστον να αποφεύγη τα πολλά λόγια, για να έχη λιγότερα σκάνδαλα απ' αυτούς. Δεν έχει σημασία, εάν μερικοί άνθρωποι δεν έχουν κακότητα αλλά απλή επιπολαιότητα, διότι και αυτοί με την επιπολαιότητα τους πάλι δημιουργούν σκάνδαλα.

Εάν καμιά φορά θέλουμε να κοινοποιήσουμε κάτι, τότε να καλέσουμε έναν επιπόλαιο, να του το πούμε δήθεν ως μυστικό και να τον παρακαλέσουμε πολύ να μένη μεταξύ μας το μυστικό αυτό. Είναι αρκετό αυτό, για να το διαδώση σ' όλον τον κόσμο και να χρησιμοποιή και στον καθένα τον λόγο: «να μένη αυτό μυστικό μεταξύ μας».

Όταν συκοφαντηθούμε ή αδικηθούμε είτε από επιπόλαιους είτε από πονηρούς, που έχουν κακότητα και διαστρέφουν και την αλήθεια, εάν μπορούμε, καλά είναι να μη θέλουμε να δικαιωθούμε από τους ανθρώπους, όταν η αδικία αφορά μόνον το άτομο μας. Ούτε και να πούμε: «να το βρουν από τον Θεό», γιατί και [//187] αυτό είναι κατάρα. Καλά είναι να τους συγχωρέσουμε με όλη την καρδιά μας και να παρακαλέσουμε τον Θεό να μας δυναμώση, να μπορέσουμε να σηκώσουμε το βάρος της συκοφαντίας και να συνεχίζουμε την πνευματική ζωή (στην αφάνεια, όσο μπορούμε), και ας συνεχίζουν οι άνθρωποι που έχουν ως τυπικό να κρίνουν και να κατακρίνουν, διότι συνέχεια με τον τρόπο τους αυτό μας ετοιμάζουν χρυσά στεφάνια για την αληθινή ζωή.

Μακάριοι και τρις μακάριοι αυτοί που θεωρούνται μπρούντος στα μάτια των ανθρώπων από την κακή διαφήμιση που τους κάνανε κακοί άνθρωποι, ενώ είναι χρυσάφι καθαρό είκοσι τεσσάρων καρατιών.

Αλίμονο και τρις αλίμονο στα μπρούντζα, που τα γυαλίζουν μερικοί άνθρωποι, και ξεγελάνε τον κόσμο ότι είναι χρυσάφι. (Σ' αυτήν την περίπτωση βρίσκομαι και εγώ, ο ταλαίπωρος Παΐσιος. Εύχεσθε).

Όταν η καρδιά γίνη καμίνι από την αγάπη του Θεού, τότε μπορεί να καίη την ματαιότητα, όταν εγγίζη επάνω της, και τότε υπάρχει η εσωτερική ειρήνη, όταν περνάη ο άνθρωπος δοκιμασίες καμινιών στην ζωή του.

Η καθαριότητα έχει την ιδιότητα να διώχνη τις μύγες και τα μικρόβια και να χαρίζη την υγεία στον άνθρωπο, όπως και η καθαρότητα της ψυχής φυγαδεύει τους δαίμονες, όταν δεν δώσουμε δικαιώματα. Έξω φυσικά δεν μπορούμε να τους εμποδίσουμε, ούτε και μας βλάπτουν την ψυχή μας.

[//188] Οι μύγες συνήθως μαζεύονται και στα πολλά καλομαγειρευμένα φαγητά, που έχουν μυρωδικά και σάλτσες. Όταν τα αποφεύγουμε αυτά, τα ταγκαλάκια πάλι βρίσκονται μακριά και αφοπλισμένα.

Τα περιορισμένα κάρβουνα του μάγειρα τον εξυπηρετούν, χωρίς να ανεβάζουν φλόγες και καπνούς, και τότε στην σιγανή φωτιά κάνει την δουλειά του όμορφα. Όταν και οι τροφές μας είναι περιορισμένες, και δεν προσθέτουμε συνέχεια, οι επιθυμίες της σάρκας – εκτός που δεν φλογίζουν και δεν σκοτίζουν τον νου με την κάπνα – σιγά-σιγά τελείως σβήνουν· ακόμη και οι λογισμοί.

Όταν περιορισθούν οι επιθυμίες μας στην λιτή τροφή (στο ξεροκόμματο) και στην λιτή ξεκούραση της σκελετωμένης μας σάρκας, τότε αγάλλεται η ψυχή μέσα στο Λείψανο της.

Να μην απελπίζωνται όσοι βρίσκονται μέσα στον κόσμο, όταν είναι κυριευμένοι από πολλά πάθη, και η φύση τους είναι άτακτη και τρέχη με ορμή στην κατηφόρα, αλλά να ελπίσουν στην Παντοδυναμία του Θεού και να στρίψουν απότομα το τιμόνι της γερής τους μηχανής στον δρόμο του Θεού, της ανηφόρας, και πολύ γρήγορα θα προσπεράσουν άλλες βραδυκίνητες μηχανές που τρέχανε μπροστά από πολλά χρόνια στον δρόμο του Θεού με βραδύ ρυθμό.

Οι μεγαλύτεροι συνήθως πειρασμοί είναι στιγμιαίοι, και, εάν εκείνη την στιγμή τους ξεφύγουμε, περνάει και φεύγει η φάλαγγα των δαιμόνων, και γλυτώνουμε από τα χέρια των εχθρών.

[//189] Τα απρόσεκτα παιδιά που χαζεύουν στους δρόμους, παθαίνουν συνήθως από δυστυχήματα, όπως τα πουλάκια που χαζεύουν στα μάτια των φιδιών, ηλεκτρίζονται και πέφτουν στο στόμα του φιδιού και καταπίνονται.

Τα «πουλάκια» προστατεύονται από την φιλόστοργη μάνα που έχει φτερά σεμνότητος και τα θερμαίνει με την ευλάβεια και τον φόβο του Θεού. Όταν όμως είναι «μαδημένη», τα ξεπαγιάζει.

Τα πρώτα πνευματικά κρυολογήματα τα παιδιά τα παίρνουν από τα ανοικτά παράθυρα των αισθήσεων των γονέων. Περισσότερο τα κρυολογεί η μητέρα, όταν δεν είναι ντυμένη με την σεμνότητα και προσπαθή ακόμη να «μαδάη» και τα παιδιά της.

Η ψεύτικη συμπεριφορά των γονέων, όσο και καλή να φαίνεται, δεν πληροφορεί εσωτερικά τα παιδιά, γι' αυτό και δεν υποτάσσονται, ούτε και στον αυστηρό τρόπο υποτάσσονται. Εάν φαίνωνται που ζαρώνουν, αυτό το κάνουν, γιατί δεν μπορούν προς το παρόν να κάνουν και αλλιώς. Όταν όμως μεγαλώσουν λίγο και δεν έχουν πολύ την ανάγκη των γονέων, τότε κλωτσάνε άσχημα και βγάζουν και όλο το αποθηκευμένο μέσα τους άχτι στους γονείς τους.

Η αγία ζωή των γονέων πληροφορεί τις ψυχές των παιδιών, και υποτάσσσονται φυσιολογικά και μεγαλώνουν με ευλάβεια και δίχως ψυχικά τραύματα (με διπλή υγεία) και χαίρονται τα παιδιά τους γονείς τους, χαίρονται και οι γονείς τα παιδιά και σ' ετούτη την ζωή και στην άλλη την αιώνια, όπου πάλι μαζί θα αγάλλωνται.

[//190] Οι Ηγουμένες, που είναι πνευματικές μητέρες και έχουν μεγάλη αποστολή στο να αναγεννάν πνευματικά τα παιδιά, καλά είναι και αυτές να μη θέλουν να επιβάλλωνται στα παιδιά τους με το αξίωμα της Ηγουμενίας αλλά με την χάρη της ευλαβείας, που θα πηγάζη από την αγία τους ζωή. Και για ένα λόγο παραπάνω δεν θα πρέπη να κάνουν την πολλή Γερόντισσα όσες δεν έκαναν ποτέ οι ίδιες την υποτακτική.

Να μη θέλουμε να κρατάμε υποτακτικούς, εάν δεν μπορούμε και εμείς να κάνουμε στις αρχές κάπου-κάπου και τον υποτακτικό, για να μπορέσουμε να συμβαδίσουμε.

Ο υποτακτικός, στις αρχές ιδίως, θέλει μεγάλη στοργή, για να μη μεγαλώνη μειονεκτικά, διότι πολλά παιδιά στον κόσμο έχουν γονείς, αλλά και πολλά παιδιά, δυστυχώς, ή έχουν γονείς ή δεν έχουν, ένα και το αυτό είναι, διότι στοργή τι θα πη δεν είδανε, εκτός από τις γκρίνιες τους.

Γι' αυτό την αγάπη, την στοργή, με την πολλή διάκριση, θα πρέπη να την έχουμε, για να μεγαλώνουμε τα πνευματικά παιδιά με την διπλή υγεία, για να μη βλαφτούν, όταν είναι μικρά, ούτε και από τον παιδικό αδιάκριτο ζήλο τους.

Όπως οι πλούσιοι κοσμικοί κάνουν τα παιδιά τους πλούσια από υλικά, γιατί έχουν πλούτη, έστι και οι πλούσιοι πνευματικά κάνουν τα παιδιά τους πλούσια. Για να αποκτήσουμε όμως τον πνευματικό πλούτο, θα πρέπη να γίνουμε πρώτα φτωχοί από πάθη (εκτός φυσικά και από τα υλικά πράγματα). Όταν λοιπόν δεν θα έχουμε καθόλου πάθη, τότε θα έχουμε άφθονη [//191] καλοσύνη και θα την μοιράζουμε γενικά σ' όλα τα παιδιά, και θα τρέφωνται και σωματικά ακόμη, διότι η καλοσύνη με την θερμή της αγάπη δίνει περισσότερες θερμίδες στα παιδιά από κάθε άλλη τροφή.

Εάν δεν αποκτήσουμε λοιπόν εμείς πνευματικό πλούτο, για να μπορούμε να συντηρούμαστε από τους πνευματικούς τόκους, όταν θα εργαζώμαστε δωρεάν για τους άλλους, θα είμαστε οι πιο δυστυχισμένοι και αξιολύπητοι. Γι' αυτό να μην το θεωρούμε σπατάλη χρόνου, όταν κάνουμε εργασία στον εαυτό μας, είτε για λίγο χρονικό διάστημα είτε για πολύ είτε για πάντα, σ' όλη την ζωή μας, διότι η μυστική εργασία έχει την ιδιότητα να κηρύττη μυστικά τον λόγο του Θεού μέσα στις ψυχές των ανθρώπων.

Η αρετή έχει τυπικό να προδίδη τον άνθρωπο, όπου και να κρύβεται. Ακόμη και να υποκριθή με την δια Χριστόν σαλόγητα, πάλι θα τον προδώση, έστω και αργότερα, αλλά ο αποθηκευμένος του θησαυρός, που θα ανακαλυφθή μαζεμένος αργότερα, θα βοηθήση πάλι πολλές ψυχές, ίσως τότε περισσότερο.

Η εμπιστοσύνη στον Θεό είναι μια συνεχής μυστική προσευχή, που φέρνει αθόρυβα τις δυνάμεις του Θεού εκεί που χρειάζονται, και δοξολογείται ο Θεός με ευγνωμοσύνη συνέχεια από τα φιλότιμα παιδιά Του.

Οι ακτήμονες Μοναχοί που εμπιστεύονται στον Θεό τον εαυτό τους, έχουν και όλες τις αποθήκες του Θεού στα χέρια τους, αρκεί να θέλουν μόνο να απλώνουν [//192] τα χέρια τους στον Ουρανό, για να παίρνουν ευλογίες.

Οι ακτήμονες έχουν και όλες τις αποθήκες των γνωστών τους ανθρώπων, που έχουν εμπιστευθή και τον ίδιο τον εαυτό τους στα χέρια των ακτημόνων ανθρώπων του Θεού.

Οι ακτήμονες συγκινούν ακόμη και τους ληστάς, οι οποίοι και βοηθούν πολλές φορές τους ακτήμονες, όπως και οι ίδιοι οι ληστές βοηθιούνται από το παράδειγμα της ακτημοσύνης τους, αλλά κυρίως από την προσευχή τους, να τους φωτίση ο Θεός να μετανοήσουν και να μην κλέβουν στο εξής. Όταν καμιά φορά ξεγελαστούν ληστές και πάνε να τους κλέψουν και δεν βρίσκουν πράγματα της προκοπής, για να πάρουν, διδάσκονται και από την ακτημοσύνη τους πάλι, αλλά περισσότερο από την καλοσύνη των ακτημόνων, που λυπούνται που έκαναν τόσο κόπο οι ληστές και φεύγουν με άδεια χέρια. Αυτή η λύπη είναι πολύ αισθητή και αλλοιώνει τους ληστάς.

Όσοι όμως δεν τηρούμε την υπόσχεση της ακτημοσύνης και μαζεύουμε πλούτη, μαζεύουμε και τους ληστάς την νύχτα, και μας δίνουν και ξύλο, μας παίρνουν και τα πλούσια πράγματα και μας αφήνουν μόνον τα φτωχά, τα καλογερικά. Αυτό δηλαδή που δεν εφαρμόσαμε με το Ευαγγέλιο και με το παράδειγμα των αγίων Πατέρων, τότε το εφαρμόζουμε με το ξύλο των ληστών.

Να μην αναπαύουμε τον λογισμό μας, όταν από το ξύλο των ληστών μείνουμε ακτήμονες, αλλ' αντιθέτως θα πρέπη να μας πειράζη η συνείδηση, που δεν είχαμε [//193] τηρήσει την ακτημοσύνη και δεν το σκεφτήκαμε εγκαίρως να τα δίναμε τα πράγματα μόνοι μας, μια που χρειάζονταν στους λαϊκούς, για να μην αναγκαστούν να γίνουν κλέφτες, να κινδυνέψουν και να χάσουν και την υπόληψη τους. Εάν θα είναι και λίγο ευαίσθητοι, τότε θα τους τύπτη και η συνείδηση τους που έδειραν έναν Καλόγηρο, ενώ του έκαναν καλό στην ουσία, έστω και με τον κακό τους αυτόν τρόπο.

Ας ξεγυμνώσουμε λοιπόν το κελί μας από πλούτη και την ψυχή μας από πάθη, για να έχη νόημα η ζωή μας και η αποστολή μας σαν Μοναχοί, διότι όπου υλικός πλούτος, εκεί πνευματική φτώχεια.

Ο πλούτος φέρνει και όλη την καταστροφή στην ψυχή, όταν δεν διανέμεται στις φτωχές ψυχές για την ψυχή μας και για τις ψυχές των πεθαμένων μας.

Ο πλούτος πνίγει την ψυχή με το πολύ άγχος της αχορτασιάς. Όταν ιδούμε άνθρωπο με μεγάλο άγχος, στενοχώρια και λύπη, ενώ τα έχει όλα (τίποτε δεν του λείπει), πρέπει να γνωρίζουμε ότι του λείπει ο Θεός.

Οι μεγαλύτεροι και καλύτεροι πλούσιοι του κόσμου είναι αυτοί που δεν έχουν υλικά πλούτη και είναι πάμφτωχοι, καθώς είναι πάμφτωχοι και από πάθη. Αυτοί δεν έχουν άχρηστα πράγματα ούτε μέσα τους ούτε έξω υλικά, αλλά μόνον τον Θέο και αγάλλονται συνέχεια ζώντας την Παραδεισένια ζωή και από εδώ, διότι όπου ο Θεός, εκεί είναι παράδεισος.

Όπου δεν υπάρχει καθόλου ανθρώπινη παρηγοριά, εκεί βασιλεύει ο Θεός, και τότε πλημμυρίζει η αγαλλίαση, γιατί είναι πολλή πια και μέσα στην καρδιά δεν χωράει.

[//194] Η αγάπη που καλλιεργείται στην απαρηγόρητη έρημο, επειδή δεν έχει κόσμο μέσα της, γι' αυτό και δεν χωράει στον κόσμο. Ούτε και στο μυαλό πολλών ανθρώπων (που φρονούν κοσμικά) μπορεί να χωρέση, γι' αυτό και μπορεί πολλές φορές να παρεξηγηθή.

Όταν το πνευματικό ξεχέρσωμα της κοσμικής καρδιάς γίνη μακριά από τον κόσμο, από την αγάπη του Θεού, τότε μπορεί ο ένας άνθρωπος να χωρέση μέσα στην καρδιά του όλους τους ανθρώπους, όλα τα ζώα και όλα τα φίδια ακόμη, μαζί και όλη

την όμορφη φύση του Θεού, τα οποία όλα τα βλέπει πια καλά και όμορφα, γιατί η όμρφη ψυχή τότε του ανθρώπου πηγάζει συνέχεια όλο καλοσύνη.

Πολύ βοηθάει για να έρθη η εσωτερική καλοσύνη, όταν ερχώμαστε στην θέση του άλλου, διότι τότε έρχεται φυσιολογικά η αγάπη, ο πόνος, η ταπείνωση, η ευγνωμοσύνη μας στον Θεό με την συνεχή δοξολογία και η καρδιακή προσευχή για τον πλησίον μας, και τότε γίνεται και ευπρόσδεκτη στον Θεό η προσευχή μας και βοηθάει τον συνάνθρωπο μας.

Εάν έλθουμε ακόμη και στην θέση του φιδιού, αναμφιβόλως και αυτό πολύ θα το πονέσουμε, και θα το διαισθανθή αμέσως και θα μας πλησιάση κοντά σαν φίλος. Φυσικά, τότε η ευγνωμοσύνη μας στον Θεό θα είναι περισσότερη, που μας τίμησε με την εικόνα Του και δεν μας έκανε φίδια – ενώ Νοικοκύρης είναι και μπορούσε να μας κάνη και φίδια, να σβαρνιζώμαστε στην γη και να τρώμε γη και τον περισσότερο καιρό να βρισκώμαστε μέσα στην τρύπα (του ψυγείου) ναρκωμένοι.

[//195] Επομένως, η αγάπη με τον πόνο, όταν παίρνη την θέση του άλλου, παίρνει και τα φίδια ακόμη μέσα στην καρδιά του ανθρώπου και τα κάνει φίλους του· ενώ ο φθόνος κάνει τον άνθρωπο φιδένιο και δαγκώνει ανθρώπους και φαρμακώνει, και οι φαρμακωμένοι τότε άνθρωποι τον χτυπάνε με κακία. Θεός φυλάξοι, παρουσιάζεται τότε μια εικόνα της κολάσεως με όλο το διαβολικό τυπικό!

Οι φθονεροί και κακοί, όπου να βρεθούν, κακία και διαβολιές μεταφέρουν και την βάσανο της κολάσεως και προσπαθούν να βασανίζουν και άλλους, όπως κάνουν και οι δαίμονες.

Οι άνθρωποι που έχουν αγάπη και καλοσύνη, μοιάζουν με τους Αγγέλους, που μεταφέρουν χαρά και αγαλλίαση, όπου και εάν βρεθούν.

Τις γυναίκες, επειδή έχουν περισσότερη αγάπη στην φύση τους, ο διάβολος πολύ τις πολεμάει (από φθόνο) και προσπαθεί να δηλητηριάση την αγάπη τους με την φαρμακερή ζήλια, και, εάν το πετύχη αυτό σε καμιά γυναίκα, μπορεί καμιά φορά να φθάση η κακία της γυναίκας σε δαιμονικό βαθμό, Θεός φυλάξοι!

Οι άνδρες στην φύση τους έχουν περισσότερη αντάρα υπερηφανείας, αλλά, εάν στην λιγότερη γυναικεία αντάρα προσθέση την ζήλια ο εχθρός, τότε γίνεται πιο ανυπόφορη από την φαρμακερή εκείνη αντάρα των ανδρών (από την υγρασία της ζήλιας).

Οι άνθρωποι που μας παρακολουθούν, μπορούν να [//196] μας βοηθήσουν, αρκεί να τους επιτρέπουμε με τον ταπεινό μας χαρακτήρα, διότι, εάν – Θεός φυλάξοι! – ζούμε μέσα στην αντάρα, θα νομίζουμε ότι και όλος ο κόσμος σε τέτοια ατμόσφαιρα ζη, και δεν θα ανησυχούμε καθόλου και όλο άρρωστοι θα είμαστε μέσα στην ομίχλη, μέχρι να πεθάνουμε άρρωστοι.

Εάν καμιά φορά βρεθούμε μόνοι μας και δεν έχουμε άλλον για να τον παρακαλέσουμε να μας βοηθήση, για να ιδούμε τα σφάλματα μας, τότε να βγούμε έξω από την ατμόσφαιρα του κελιού μας, σ' ένα ραχώνι, και να εξετάσουμε τον εαυτό μας σαν δεύτερο πρόσωπο, και έτσι θα καταλάβουμε, εάν πορευώμαστε σωστά ή πλανιώμαστε.

Η παρακολούθηση του εαυτού μας είναι απαραίτητη – όπως και οι μπακάληδες, εάν δεν παρακολουθήσουν τα κέρδη από τις ζημιές τους, για να τις προσέξουν, γρήγορα χρεοκοπούν. Επίσης και η προσοχή στους λογισμούς είναι

απαραίτητη, διότι από απροσεξία μικρή πολλοί έκαψαν τα σπίτια τους και έμειναν στους δρόμους δυστυχισμένοι.

Ο Αρχάριος, για την πνευματική του οικοδομή, εκτός από τα υλικά που διαθέτει, έχει ανάγκη από έναν καλό τεχνίτη, ο οποίος, αφού του γκρεμίση το παλαιό του σπίτι, για να του διώξη από μέσα και τον κακό του νοικιαστή, τον παλαιό άνθρωπο, ν' αρχίση με την σειρά τις δουλειές, μέχρι την επίπλωση του νέου σπιτιού του.

Όταν αρχίσουν τα πλανίσματα, θα πρέπη να βρούμε τα νερά των ξύλων, για να μην πλανίζουμε [//197] στα κόντρα, και εξαιτίας μας σηκώνονται αντιξυλιές. Εάν έχουν αντιξυλιές, θα πρέπη το λεπίδι της πλάνης να μην είναι πολύ έξω και προχωράη βαθιά. Επίσης τότε χρειάζεται το πλάνισμα να γίνεται πότε από την μια μεριά και πότε από την άλλη, γιατί αλλιώς δεν στρώνουν ομαλά.

Μερικές σανίδες, ενώ φαίνονται κατάγερες απ' έξω, μέσα είναι όλο ίνες· όταν πλανησθή το χνούδι, τότε δείχνουν· άλλες δε, ενώ απ' έξω φαίνονται άχρηστες, μέσα είναι δαδένιες. Γι' αυτό, χωρίς να δοκιμάζουμε, να μη βασιζώμαστε στα εξωτερικά συμπεράσματα, και ένας λόγος παραπάνω, όταν μας λείπη ο θείος φωτισμός ή η πείρα.

Οι Μοναχοί θα πρέπη να γίνουν όλο φως, γι' αυτό και θα πρέπη να ακολουθήσον την πορεία της δαδιάς, του πεύκου, πώς μεταβάλλει τις ίνες του (τις αγκίδες) σε δαδί. Το πεύκο θα πρέπη να αναπτυχθή σε βραχώδη τόπο και προσήλιο και, αφού πελεκηθή η φλούδα του και δακρύση, τα δάκρυα εκείνα της ρετσίνης, που θα ποτίζουν συνέχεια τον κορμό, με τις θερμές ακτίνες του ηλίου, σιγά-σιγά μεταβάλλουν ολόκληρο το πεύκο σε καλό δαδί, και προσφέρει το φως του και τα προσανάμματα, για να ανάβουν τις φωτιές τους οι άνθρωποι.

Το πελέκημα, φυσικά, σκοπό έχει να διώξη τον φλοιό του παλαιού ανθρώπου και όχι να πληγώνη αδιάκριτα ανθρώπους και να αχρηστεύη.

Να μη θέλουμε ποτέ να επιβληθούμε με τον Στρατιωτικό τρόπο αλλά με τον Αγγελικό, της ευλάβειας. [//198] Το μπαστούνι της Ηγουμενίας, όταν έχη Χάρη Θεού, από μακριά μαζεύει τα καλογέρια σαν τα (θεία) μέταλλα στον μαγνήτη (της ευλάβειας).

Εάν βρεθήκατε Ηγουμένες, υπηρετήστε ταπεινά τον Χριστό στην Διακονία σας και διακονήστε όπως ο Χριστός τους Μαθητάς Του.

Πάντοτε να θυμάστε και τον Μωυσή τι τράβηξε με τα δυο εκατομμύρια γκρινιάρικο λαό και πόση προσευχή με αγάπη έκανε για τον λαό του, και ταλαιπωρήθηκε χρόνια ολόκληρα στην έρημο και αυτός, μέχρι να τον φθάση στην γη της Επαγγελίας. Εάν αυτά θα φέρνετε στην μνήμη σας, θα παίρνετε άφθονο κουράγιο και δεν θα γογγύσετε ποτέ για τις ελάχιστες ταλαιπωρίες σας εν συγκρίσει με του Μωυσή.

Να μην επιδιώκουμε ποτέ Ηγουμενίες ή άλλα αξιώματα, για να δοξαστούμε από αυτά, διότι αυτό φανερώνει αρρώστια προχωρημένη και ότι βαδίζουμε αρρωστημένα άλλο δρόμο από αυτόν που βαδίσανε οι Άγιοι Πατέρες (της ταπεινοφροσύνης) και φθάσανε στον Παράδεισο.

Εάν δεν μπορούμε να μιμηθούμε τους Αγίους Πατέρες της Αιγύπτου, με την μεγάλη τους Μοναχική ακρίβεια, ας μιμηθούμε τουλάχιστον τις γκαμήλες, οι οποίες,

ενώ τρώνε λίγο, σηκώνουν όμως πολύ βάρος, και από το πολύ γονάτισμα ροζιάσανε τα γόνατα τους, και βαρυφορτωμένες ακολουθούν ταπεινά πίσω από ένα μικρό γαϊδουράκι. Έχουν δε και το εξής τυπικό: τον ευεργέτη τους ποτέ δεν τον ξεχνάνε και του χρεωστούν ευγνωμοσύνη.

[//199] Όσοι φυσικά έχουν γνωρίσει την μεγάλη αξία της Μετανοίας (του Αγγελικού Σχήματος), δεν επιθυμούν άλλα αξιώματα, μια που όλα μάταια είναι σ' αυτήν την ζωή. Όταν αυτό το καταλάβουμε, τότε φυσικά υποτασσόμαστε ταπεινά και ζούμε εν μετανοία στην Μετάνοια μας (την Μονή) με υπομονή, χαρούμενοι σ' όλη μας την ζωή.

Όσοι λαμβάνουν το Αγγελικό Σχήμα στην νεαρή τους ηλικία και αγωνίζονται ταπεινά και φιλότιμα, πολύ συγκινούν τον Θεό. Κι αν έχη σκονισθή και λίγο το Αγγελικό Σχήμα απ' έξω (με την πολυκαιρία), νομίζω, είναι καθαρότερο από το σχήμα των Μοναχών που το λαμβάνουν σκοπίμως στα γεράματα, για να ζουν λίγο ράθυμα, και το καμαρώνουν την ώρα του θανάτου κατακαίνουργο (από τον ράφτη εκείνη την ώρα) και δίνουν τις υποσχέσεις τους στο νεκροκρέβατο, με μισοπεθαμένη φωνή, ότι θα φυλάξουν παρθενία, ακτημοσύνη και υπακοή. Πού; Στον τάφο; Ας μην αναπαύουμε τον λογισμό μας με τέτοιες ψευδαισθήσεις.

Άλλο είναι, εάν ένα Γεροντάκι κατόρθωσε να φθάση την ενδεκάτη ώρα και λαμβάνει αμέσως το Αγγελικό Σχήμα και αγωνίζεται με περισσότερη αυτομεμψία, μια που άσκηση σωματική δεν μπορεί να κάνη πολλή.

Μακάριοι όσοι έλαβαν το Αγγελικό Σχήμα και αγωνίζονται με ταπείνωση και φιλότιμο και ζούνε στην γη σαν Άγγελοι και φωτίζουν τον κόσμο με το φωτεινό τους παράδειγμα και ελεούν τον κόσμο με τις προσευχές τους δια του Ελεήμονος Θεού (ζώντας και νεκρούς). Η αγία τους ζωή, νομίζω, είναι το μεγαλύτερο [//200] μνημόσυνο για όλες τις γενεές των κεκοιμημένων συγγενών τους, που ανακουφίζει πολύ τις ψυχές τους η χαρά που νιώθουν για τα καμάρια της γενιάς τους, εκτός φυσικά που με τις προσευχές τους αναπαύει ο Θεός τις ψυχές, διότι είναι ευπρόσδεκτες τότε.

Λυπηρό πολύ είναι οι άνθρωποι που ζούνε αμαρτωλή ζωή να προσθέτουν συνέχεια βάρος στις ψυχές των κεκοιμημένων της γενιάς τους, διότι αισθάνονται ένοχο τον εαυτό τους, που έγιναν αιτία να γεννηθούν αυτοί οι άνθρωποι και να ζουν απομακρυσμένοι από τον Θεό και να τους περιμένη η αιώνια κόλαση μετά από την μικρή κόλαση ετούτης της ζωής, που ζούνε στην αμαρτία.

Εύχεσθε ο Καλός Θεός να μας φωτίση όλους τους ανθρώπους και να μας δώση καλή μετάνοια, την οποία έχουμε όλοι ανάγκη (και εγώ ίσως περισσότερο απ' όλους), για να μας βρη ο θάνατος σε καλή πνευματική κατάσταση, για να αποκατασταθούμε τότε στην Ουράνια Βασιλεία του Θεού.

Αμήν, Αμήν, Αμήν!
Να δώση ο Θεός!

Με αγάπη Χριστού
ο αδελφός σας Μοναχός Παΐσιος

[//201]

Ε' ΕΠΙΣΤΟΛΗ – ΠΕΡΙ ΠΑΡΘΕΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΣ

[//202]

[//203]

«Τίμιος Σταυρός», 26-11-1973

Αδελφή Γερόντισσα Φιλοθέη, ευλογείτε.

Απορώ πώς οι αδελφές περιμένουν να έρθω, ενώ δεν έχω ούτε έξι μήνες που έφυγα! Για να μην τις λυπήσω, κάθισα και έγραψα μια επιστολή, τριάντα σελίδες από τα συνηθισμένα, και μέσα από αυτές θα βρη η καθεμιά κάτι, για να αναπαύση τον λογισμό της και να αισθανθή την χαρά εκείνη περίπου που θα ένιωθε με την παρουσία μου.

Σ’ αυτή γράφω για Αγάπη, Ταπείνωση, χτυπάω γενικά το μυαλό και τονίζω την Χάρη του Θεού. Με λίγα λόγια, χτυπάω το πλανεμένο φιλοσοφικό πνεύμα και το Δυτικό-αιρετικό, που δυστυχώς τα ρεύματα αυτά πνέουν από Εκκλησιαστικούς μέχρι Πανεπιστημιακούς.

Ένας λόγος παραπάνω που αισθάνθηκα την ανάγκη αυτή ήταν, επειδή έχετε πολλές διανοούμενες και, εάν δεν καταλάβουν τι θα πη Χάρη Θεού, θα βασανίζωνται σε όλη την ζωή τους και θα νιώθουν αποτυχημένες, αλλά και στην πραγματικότητα τότε θα είναι.

Εάν καμιά φορά την αντιγράψετε, να μου στείλετε [//204] ένα αντίγραφο, μην τυχόν και σας γράφω από τα ίδια και σε άλλη επιστολή καμιά άλλη φορά.

Δεν έχω τίποτε άλλο.

Ο Χριστός και η Παναγία μαζί σας
ο αδελφός σου Μοναχός Παΐσιος

[//205]

«Τίμιος Σταυρός», 25-11-1973

«Βοήθεια μας η Αγία Αικατερίνη!»

Προς τις αφιερωμένες στον Χριστό Μοναχές αδελφές μου του Ησυχαστηρίου Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, που διεκρίνετο για την Παρθενία και Αγάπη, στέλνω από μακριά λίγες σελίδες περί Παρθενίας και Αγάπης, για να τις βοηθήσω να τον μιμούνται κατά γράμμα. Τα φτωχά μου λόγια θα τα συνοδεύσω με προσευχή, για να τα ευλογήση ο πλούσιος Πατέρας μας, ο Θεός.

Όπως κατάλαβα, για να αγαπήσουμε τον Θεό, θα πρέπη να πιστεύουμε στον Θεό. Ανάλογη φυσικά με την πίστη μας είναι και η αγάπη μας. Εάν η αγάπη μας είναι χλιαρή, φανερώνει ότι η πίστη μας είναι χλιαρή. Η θερμή πίστη στον Θεό γεννάει την θερμή αγάπη προς τον Θεό και προς την εικόνα του Θεού, τον συνάνθρωπο μας, και από την υπερχείλιση της αγάπης μας – που δεν χωράει στην καρδιά και χύνεται – ποτίζονται και τα καημένα ζώα.

Η θερμή και άφθονη αγάπη, επειδή έχει και αρχοντιά, ποτέ δεν αποβλέπει σε συμφέρον για την κάθε θυσία που κάνει είτε στον Θεό είτε στον πλησίον. Όποιος [//206] κάνει καλοσύνες, αλλά αποβλέπει σε μισθό, είναι εργάτης· και όταν αποφεύγη την αμαρτία, για να μην πάη στην κόλαση, και πάλι για την καλή του αποκατάσταση φροντίζει. Όποιος όμως από αγάπη και πόνο κάνει καλοσύνες, χωρίς καν να

σκέπτεται μισθό ουράνιο, και δεν αμαρτάνει, για να μην πληγώνη τον ευεργέτη του Χριστό, που πληγώθηκε επάνω στον Σταυρό, για να τον εξαγοράση με το Πανάγιο Του αίμα, και από φιλότιμο δεν θέλει να πάη στην κόλαση, για να μην Τον λυπήση, αυτός δεν είναι μόνον καλός εργάτης αλλά καλό παιδί του Θεού.

Πολλοί λέμε περί αγάπης (όπως και εγώ), αλλά δεν γνωρίζουμε πόσων καρατιών είναι η αγάπη μας. Εάν ο Χριστός ήθελε να μας δοκιμάση, για να γνωρίσουμε ο καθένας την αξία της αγάπης μας, και μας έλεγε: «Παιδιά μου, ο Παράδεισος γέμισε πια, και δεν έχω που να σας βάλω», μερικοί από εμάς θα λέγαμε στον Χριστό με αναίδεια: «Και γιατί δεν μας το έλεγες αυτό νωρίτερα;» Άλλοι θα έτρεχαν, για να μη χασομερήσουν καθόλου, να προλάβουν και το ένα λεφτό, για να το διασκεδάσουν, και δεν θα ήθελαν ούτε να ακούσουν για τον Χριστό.

Τα φιλότιμα όμως παιδιά του Θεού θα έλεγαν στον Χριστό με ευλάβεια: «Μη στενοχωρήσαι καθόλου για μας, αρκεί που γέμισε ο Παράδεισος. Αυτό μας δίνει τόσο μεγάλη χαρά, σαν να βρισκώμαστε κι εμείς στον Παράδεισο!» και θα συνεχίσουν, όπως και πριν, τους φιλότιμους πνευματικούς αγώνες τους με χαρά γι' Αυτόν που αγάπησαν με ακριβή αγάπη.

Η φτηνή αγάπη πάντα αποβλέπει σε συμφέρον, και όποιος Χριστιανός την ζη, επειδή είναι λίγη αυτή η αγάπη, έχει όριο το μέχρι εκεί που δεν κολάζει, για να απολαμβάνη τα του κόσμου. Λόγου χάρη να τρώη [//207] μέχρι τα μεσάνυκτα τις Αποκριές (μέχρι δώδεκα παρά πέντε λεφτά) και να θέλη να απολαμβάνη και κάθε κοσμική χαρά μέχρις εκεί που δεν κολάζει, να έχη μετά και την απαίτηση, γιατί δεν νιώθει την αγάπη του Θεού μέσα του κ.λπ. (μέσα στην φτηνή αγάπη του).

Η ακριβή (θερμή) αγάπη, που θυσιάζεται και δεν τρώει κοσμικά, τρώγεται από την αγάπη του Θεού εσωτερικά, και τότε όλη η ζωή του ανθρώπου είναι μια συνεχής Σαρακοστή, και όλες οι μέρες του είναι μια συνεχής χαρά της Λαμπρής. Η ακριβή αγάπη προς τον Θεό, με τις θυσίες της, γλυκοβράζει την καρδιά, και σαν τον ατμό πετιέται ο θείος έρως, ο οποίος δεν μπορεί να συγκρατηθή, και ενώνεται με τον Θεό. Η έξαλλη αυτή κατάσταση, η Πνευματική, βγάζει τον άνθρωπο όχι μόνον έξω του εαυτού του, αλλά και αυτήν την καρδιά ακόμη την βγάζει έξω από την σάρκα (τις σαρκικές επιθυμίες), και δίνεται πια ολοκληρωμένη και λαμπικαρισμένη στον Θεό.

Η καρδιά, όταν είναι ολόκληρη στον Θεό δοσμένη, τότε φυσικά είναι και σ' ολόκληρο τον κόσμο μοιρασμένη, και η αγάπη τότε είναι θεοποιημένη. Η μεγάλη αυτή θεία αγάπη του Χριστού δεν κλείνεται ουτε μέσα στην καρδιά ούτε σε σπίτι ούτε σε κτίρια συλλόγων ούτε με αγκαθωτά σύρματα συνόρων, διότι ο Χριστός δεν κλείνεται. Εάν υπάρχουν αγκαθωτά σύρματα στα σύνορα των ορθοδόξων Χριστιανών, αυτό φανερώνει την αγκαθοποιημένη πνευματική μας κατάσταση, και μόνον το όνομα του Χριστού φέρουμε και δεν είμαστε στην ουσία Χριστιανοί και το όνομα του Χριστού μόνον κλείνουμε και όχι τον Χριστό, ο Οποίος δεν κλείνεται.

Ξεχνάμε ότι είμαστε κατά σάρκα παιδιά του Αδάμ και κατά πνεύμα του Χριστού. Όταν θα υπήρχε η ακριβή [//208] αγάπη, θα ένιωθε τότε ο ένας τον άλλον αδελφό του, και, επειδή ο καρπός του Πνεύματος είναι η Αγάπη (ο Χριστός), τότε δεν θα δίνανε προσοχή πια ούτε στα φύλα οι Χριστιανοί (με το να κάνανε σαρκική διάκριση), γιατί θα τα βλέπανε όλα αγνά και άγια, και τότε θα ήταν ντυμένοι με την Χάρη του Θεού.

Ενόσω ο Αδάμ αγαπούσε τον Θεό και τηρούσε την εντολή Του, κατοικούσε στον Παράδεισο του Θεού, και ο Θεός κατοικούσε στην παραδεισένια καρδιά του Αδάμ, και ήταν ντυμένος με την Χάρη του Θεού ο γυμνός Αδάμ, και τριγύρω του όλα τα ζώα, τα οποία χάιδευε με αγάπη, και εκείνα τον γλείφανε με ευλάβεια, σαν αφέντη τους. Όταν ο Αδάμ παρέβη την εντολή του Θεού, απογυμνώθηκε από την Χάρη του Θεού και ντύθηκε τον δερμάτινο χιτώνα και εξορίσθηκε από τον Παράδεισο και αγρίεψε πια ο χαριτωμένος Αδάμ, καθώς και πολλά ζώα εξαιτίας του Αδάμ αγριέψαν και, αντί να τον πλησιάζουν με ευλάβεια, να τον γλείφουν με αγάπη, ορμούσανε με θυμό να τον ξεσκίσουν ή να τον δαγκώσουν.

Η τήρηση των εντολών του Θεού τώρα, και πάλι πλησιάζει τον άνθρωπο κοντά στον Θεό και του αφαιρεί ξανά τον δερμάτινο χιτώνα, τον παλαιό άνθρωπο, και ντύνεται ξανά ο άνθρωπος από τον Θεό την Χάρη Του και επανέρχεται στην πρώτη του κατάσταση, προ της πτώσεως. Τότε πια κινείται αθώα μέσα στους ανθρώπους και άφοβα μέσα στα άγρια ζώα, τα οποία διαισθάνονται από πολύ μακριά την αθωότητα και αγάπη και πλησιάζουν και πάλι τον άνθρωπο και τον γλείφουν με ευλάβεια και τον αναγνωρίζουν για αφέντη τους και παύουν πια να είναι άγρια, αφού το αφεντικό τους έχει ημερέψει.

Ω ευλογημένη έρημος, που βοηθάς τόσο πολύ [//209] στο να συμφιλιώσης το πλάσμα του Θεού με τον Πλάστη του και που μεταβάλλεσαι μετά σε επίγειο παράδεισο και ξανασυγκεντρώνεις τα άγρια ζώα γύρω από τον άνθρωπο που ημέρεψες!

Αγάπησε λοιπόν, όσο μπορείς, την έρημο και την εξαϋλωμένη ζωή και πέταξε, όσο μπορείς, από τα υλικά σου πράγματα μέσα στις μάνδρες των φτωχών. Απλοποίησε την ζωή σου, όσο μπορείς, για να ελευθερωθής από το κοσμικό άγχος, και για να έχη νόημα και η ζωή σου.

Όποιος ελευθερώνεται από τα υλικά πράγματα, πολύ γρήγορα ελευθερώνει την καρδιά του, για να την δώση στον Θεό, καθώς και τα πάθη κόβονται εύκολα. Η διπλή ελευθερία αυτή είναι τα δύο φτερά που ανεβάζουν την ψυχή κοντά στον Θεό, στον προορισμό της.

Αγάπησε την ευλογημένη έρημο και σεβάσου την, εάν θέλης να σε βοηθήση και αυτή με την αγία της ερημία και την γλυκιά της ηρεμία, για να ημερέψης, και να ερημωθούν τα πάθη σου, να πλησιάσης στον Θεό.

Πρόσεξε μην τυχόν και προσαρμόσης την αγία έρημο με τον εμπαθή εαυτό σου, διότι αυτό είναι μεγάλη ασέβεια (σαν να πηγαίνης προσκύνημα στον Άγιο Γολγοθά με μπουζούκια).

Η έρημος είναι για ανώτερη Πνευματική ζωή, την Αγγελική, και για περισσότερη σωματική άσκηση και όχι για περισσότερη σωματική άνεση παραθερισμού.

Αγάπησε την λοιπόν την έρημο με όλη την σκληρή της ερημία, εάν θέλης να καρποφορήση σύντομα η άγονος ψυχή σου και να εξαϋλωθή.

Όταν απομακρύνεται κανείς στην έρημο, μακριά [//210] από τον κόσμο και από την ύλη, αμέσως συμμαζεύεται η καρδιά κοντά στον Θεό, και τότε πια της καρδιάς για τίποτε «δεν της κάνει καρδιά» εκτός από τον Θεό. Επειδή θέλει να συχνάζη στον Θεό, επόμενο είναι και να αφαιρήται πολλές φορές από την γη ο άνθρωπος. Όταν αρχίση

να αφαιρήται, το μυαλό δεν λειτουργεί τότε, αλλά ενεργεί πια η Χάρις του Θεού, η οποία ενδιαφέρεται μόνο για Πνευματικά. Φυσικά, δεν συγκρίνεται η θεία ενέργεια τότε με την ενέργεια του μυαλού, που είναι σάρκα. Το μυαλό κουράζεται πολλές φορές χρόνια ολόκληρα, για να μάθη μια-δυο ξένες γλώσσες, και στην εποχή μας ξέρουν σχεδόν οι περισσότεροι άνθρωποι ξένες γλώσσες, αλλά, για να μην έχουν καμιά σχέση με τις γλώσσες της Αγίας Πεντηκοστής, ζούμε την μεγαλύτερη Βαβυλωνία.

Όταν ο άνθρωπος έχη την Αγάπη (τον Χριστό), και βουβός να είναι, μπορεί να συνεννοηθή με όλα τα δισεκατομμύρια των λαών και με την κάθε ηλικία ακόμη των ανθρώπων, που έχει και αυτή την δική της γλώσσα. Η αγάπη με τον πόνο προς τους συνανθρώπους έχει την δύναμη του Χριστού και αλλοιώνει ψυχές βαρβάρων, ημερεύει άγρια θηρία, και τον πλησιάζουν σαν αρνιά.

Όποιος αγαπάει ολους τους ανθρώπους και υποφέρει για τις συμφορές τους, σ' αυτόν ο Θεός ποτέ δεν επιτρέπει να υποφέρη από δική του συμφορά.

Όποιος αδιαφορεί για τον εαυτό του, από αγάπη προς τους άλλους, το μεγάλο ενδιαφέρον του Θεού βρίσκεται μαζί του, και όλοι οι άνθρωποι ενδιαφέρονται γι' αυτόν.

Αυτός που κατορθώνει να έχη συνέχεια τον νου του στον Θεό, συνέχεια νιώθει και την παρουσία του [//211] Θεού δίπλα του, με όλη την θεία πατρική Του στοργή.

Όπου υπάρχει αγάπη, κατοικεί ο Χριστός (η Αγάπη), και, όπου υπάρχει ταπείνωση, την Χάρη του Θεού την πιάνει το νοικιοστάσιο, και βασιλεύει ο Θεός, και η γη μεταβάλλεται πια σε παράδεισο. Όπου λείπει η αγάπη και η ταπείνωση, κατοικεί το ταγκαλάκι (ο εχθρός), και ζουν μαζί του οι άνθρωποι την κόλαση από εδώ και συνέχεια χειροτερεύουν την θέση τους στην άλλη ζωή, στο αιώνιο πυρ.

Ο άσπλαγχνος και υπερήφανος πλούσιος[30] του Ευαγγελίου, όταν πια είχε πεθάνει, δεν μπορούσε να πηδήση το μεγάλο χάσμα που τον χώριζε από τον Παράδεισο, τους κόλπους του Αβραάμ. Εμείς που βρισκόμαστε τώρα εν τη ζωή, εάν θέλουμε, μπορούμε με την Χάρη του Θεού να το πηδήσουμε και να βρεθούμε από τώρα στους κόλπους του Θεού, εάν ξεπεράσουμε την ασπλαγχνία μας και την υπερηφάνεια μας.

Όπως ο βαρυφορτωμένος άνθρωπος, εάν θέλη να πηδήση, θα πρέπη να ξεφορτωθή πρώτα, το ίδιο κι εμείς θα πρέπη να αφήσουμε το βάρος των αμαρτιών μας δια της εξομολογήσεως. Καθώς ο άνθρωπος που δεν επιδιώκει να ενεργηθή, δηλητηριάζει ολόκληρο τον οργανισμό του και δημιουργεί πολλές σωματικές και ψυχικές ακόμη ανωμαλίες, το ίδιο και αυτός που δεν εξομολογείται, δηλητηριάζει συνέχεια την ψυχή του και καταστρέφει και το σώμα του με το σαράκι της συνειδήσεως, που δουλεύει συνέχεια μέσα του.

Όπως οι καλοί γονείς αγαπούν όλα τα παιδιά τους εξίσου και ιδιαίτερο ενδιαφέρον δείχνουν για τα αδύνατα ή ανάπηρα, έτσι κάνει και ο Καλός μας Πατέρας, [//212] ο Θεός, για τα αδύνατα (σωματικά ή πνευματικά) παιδιά Του, αρκεί να έχουν την αγαθή διάθεση, για να Του δίνουν το δικαίωμα της θείας Του επεμβάσεως.

Καθώς τα υγιέστατα αδέλφια από αγάπη προς τα αδύνατα ή φιλάσθενα αδέλφια τους πάντοτε σηκώνουν τα βαρύτερα πράγματα και αφήνουν τα

[30] Βλ. Λουκά 16, 19-31.

ελαφρότερα, έτσι και τα καλά αδέλφια στην Πνευματική ζωή πάντοτε παίρνουν το βαρύ άδικο και αφήνουν το ελαφρό δίκαιο στους αδύνατους.

Αυτοί που έχουν μεγάλη αγάπη και ταπείνωση και συμμαζεύουν το ταλαίπωρο άδικο, που όλοι το αποστρέφονται, κάνουν το μεγαλύτερο ψυχικό, διότι, ενώ για τα κακόμοιρα νόθα υπάρχει και βρεφοκομείο, και κάπως προστατεύονται, για το ταλαίπωρο όμως άδικο, δυστυχώς, άσυλο δεν υπάρχει, και όλοι το αποστρέφονται, γιατί είναι πολύ βαρύ και άσχημο. Δυστυχώς, πολλοί θέλουν το δίκαιο και λένε ότι έχουν δίκαιο, αλλά το κακό είναι ότι παίρνει ο καθένας περισσότερο δίκαιο απ' ό,τι δικαιούται, γι' αυτό και αλληλοτρώγονται.

Οι υγιείς που έχουν αγάπη και ταπείνωση, πολλές φορές μαλώνουν από αγάπη ποιος να πρωτοσηκώση τα βαρύτερα και να αρπάξη τα χειρότερα πράγματα ή να κρατήση τα σάπια για τον εαυτό του, για να τα φάη, και τα καλύτερα να δώση στον πλησίον του, που είναι ο Χριστός· και, ενώ τρώει τα σάπια, αισθάνεται μεγαλύτερη γλυκύτητα από τον αδελφό που τρώει τα γερά, διότι τρώει και την αγάπη και τρώγεται από την αγάπη. (Έτσι αλληλοτρώγονται οι πνευματικοί άνθρωποι).

Καθώς για την υγεία του σώματος πολύ βοηάει η εξοχή με το άφθονο της οξυγόνο και την καθαρή της ατμόσφαιρα και ησυχία, έτσι και για την υγεία της [//213] ψυχής πολύ βοηθάει το Μοναστήρι με την ερημιά του, με το απερίσπαστο και την ησυχία, μακριά του κόσμου.

Πρόσεξε μην τυχόν την ησυχία σου την κάνης ανησυχία με ανήσυχους επισκέπτες.

Φιλοξενία να δέχεσαι μόνον όταν υπάρχη λόγος, διότι αλλιώς θα είσαι ανόητος, όπως και ο επισκέπτης, όταν επιμένη να φιλοξενηθή, ενώ δεν υπάρχει λόγος, θα είναι πολύ αναιδής.

Μην κάνης φίλους ούτε με μεγάλα αξιώματα, που η επίσκεψη τους θα είναι σαν σε ζωολογικό κήπο, όταν έχουν κοσμικό πνεύμα, ούτε εξωστρεφείς ανθρώπους και ανήσυχα πνεύματα, που θα περνούν σαν τον λίβα στον πνευματικό σου κήπο.

Πρόσεξε μη μπλέξης με υποθέσεις ανθρώπων που δεν έχουν σχέση με την Μοναχική ζωή· ούτε κακι από μακριά να τους βοηθάς (εκτός με την προσευχή), διότι συνέχεια θα σου χαλάνε την ησυχία και ειρήνη, και δεν θα μπορής ποτέ να προσεύχεσαι ούτε για του κόσμου την ειρήνη ούτε για τον εαυτό σου ούτε γι' αυτούς.

Άνθρωπο που εσκεμμένως σε μπλέκει, εάν δεν είναι άρρωστος, συγχώρεσε τον και πάλι *εβδομηκοντάκις επτά*[31] φορές μαζεμένες και απόφυγε τον με αγάπη για την σωτηρία του και για την σωτηρία σου (μόνον εύχου).

Όποιος αποφεύγει τους ανθρώπους και δεν χασομεράει και δεν αμαρτάνει παράλληλα, αλλά κλείνεται στο κελί του και σκάβει στον εαυτό του, πολύ γρήγορα θα ανοίξη το πνευματικό του μεταλλείο και θα γίνη [//214] πνευματικά πλούσιος και θα μπορή να βοηθάη και άλλους.

Όποιος βαριέται το σκάψιμο του εαυτού του και θέλει να γυρίζη, ποτέ δεν θα νοικοκυρευτή πνευματικά και πάντοτε εργάτης θα είναι και θα καλλιεργή τα πάθη του με επιστάτη του το ταγκαλάκι. Γι' αυτό προτιμότερο είναι να κλείνεται κανείς στο κελί του και να εφαρμόζη τα λίγα που ξέρει, παρά να γυρίζη συνέχεια να μαθαίνη

[31] Ματθ. 18, 22.

πολλά, και πολλές εξυπνάδες να πουλάη έξω, και μέσα του να είναι άδειος και να μένη άπρακτος.

Όσο αξίζει το ένα γνώρισμα του εαυτού μας, δεν αξίζουν όλου του κόσμου οι γνώσεις. Διότι το μεν γνώρισμα του εαυτού μας θα φέρη φυσιολογικά την ταπείνωση και θα την κάνη κατάσταση, και θα παραμένη συνέχεια τότε η Χάρη του Θεού, οι δε πολλές γνώσεις φόβος είναι να φουσκώσουν το κεφάλι, να το κάνουν αερόστατο, και να διατρέχη τον κίνδυνο ή να σπάση στον αέρα (με σχιζοφρένεια) ή να γκρεμισθή (με υπερηφάνεια), να γίνη κομμάτια. Γι' αυτό η γνώση θα πρέπη να ακολουθή τον φόβο του Θεού και να συμβαδίζη με την πράξη, για να υπάρχη ισορροπία. Επομένως, περισσότερη ανάγκη έχουμε την εφαρμογή στο κελί, παρά το να θέλουμε να μαθαίνουμε συνέχεια.

Μη συνηθίζης να βγαίνης, εάν δεν υπάρχη λόγος σοβαρός, έξω από το ζεστό σου κελί, για να μη σε κτυπάνε απότομα τα κρύα κοσμικά ρεύματα, και ένας λόγος παραπάνω, εάν είσαι φιλάσθενος πνευματικά.

Όποιος συνηθίζει να γυρίζη όλο έξω του κελιού του, και η ψυχή του μοιάζει με την εγκαταλελειμμένη κατάσταση του κελιού του, που το βρίσκει γεμάτο από [//215] ποντικοκούτσουλα, καθώς και την αυλή του χορταριασμένη και γεμάτη φίδια.

Αυτός που παραμένει στο κελί του, προστατεύεται σαν τον στρατιώτη στο αμπρί του, και για ένα λόγο παραπάνω, εάν είναι «Γιαννάκι» (νεοσύλλεκτος), θα πρέπη να μη βγαίνη έξω.

Οι αρχάριοι λόγω της πνευματικής μυωπίας θα πρέπη να αισθάνωνται ως ανάγκη την συμβουλή των γεροντοτέρων, που βλέπουν μακριά λόγω της πείρας.

Οι αρχάριοι δεν θα πρέπη να απελπίζωνται στις αρχές στο Μοναστήρι για την πνευματική μαυρίλα που αισθάνονται, διότι εκείνη η πρασινάδα στον κόσμο ήταν γρασίδι και όχι σιτάρι και ξεκούραζε μόνον τα μάτια· ενώ η μαυρίλα αυτή είναι το όργωμα της Πνευματικής σποράς, και αργότερα θα πρασινίση το σιτάρι και θα δώση στάχυα και καρπό.

Μη λυπάσαι ούτε και για τα κιλά της σάρκας που έχασες στην Καλογερική σου, διότι μόνον τα σκουλήκια λυπούνται γι' αυτό, που περιμένουν να πανηγυρίσουν, μόλις πεθάνης. Εσύ θα πρέπη να χαίρεσαι που αποτοξινώνεται κατ' αυτόν τον τρόπο και η ψυχή, και η θυσία αυτή της ασκήσεως, για την αγάπη του Θεού, έχει μεγαλύτερη αξία από τις θυσίες που κάνανε οι άνθρωποι της Παλαιάς Διαθήκης, οι οποίοι, για να εκδηλώσουν την ευγνωμοσύνη τους στον Θεό, θυσίαζαν παχιά ζώα.

Ο ασκητικός Μοναχός συγκινείται από την σκελετωμένη του σάρκα και την βλέπει σαν φίλο του με ευλάβεια.

Ο φιλόσαρκος όμως ερεθίζεται συνέχεια από την καλοθρεμμένη άγρια σάρκα του και την βλέπει σαν εχθρό του και νιώθει υποταγμένος σ' αυτήν, και δέχεται [//216] το κάψιμο της κολάσεως από ετούτη την ζωή η σάρκα του και η ψυχή του.

Την σάρκα πολύ την ταπεινώνει η νηστεία, και περισσότερο η αγρυπνία και η προσευχή, μόνον όταν στην ψυχή φιλοξενήται η ταπείνωση.

Όταν στην ψυχή υπάρχη υπερηφάνεια, και έχουμε το ταγκαλάκι, επόμενο είναι να πετάη συνέχεια κλωτσιές η σάρκα, και σκελετωμένη να είναι, σαν τα σκελετωμένα γαϊδουράκια που έχουν ζάντζα, τα οποία, ενώ τα αφήνουν νηστικά, μέχρι ψόφου, για

να ημερέψουν, αυτά συνέχεια πετούν κλωτσιές, γιατί έχουν μέσα τους την ζάντζα (το ταγκαλάκι).

Γι’ αυτό απαραίτητη είναι η ακτινογραφία για τον αρχάριο από τον Πνευματικό του ιατρό, να ιδή πρώτα την πάθηση, και μετά ο ίδιος ο ιατρός θα καθορίση τα φάρμακα και την δίαιτα.

Ο φιλάσθενος αρχάριος, όταν αποφεύγη να συμβουλεύεται τον Πνευματικό του ιατρό, δεν πρόκειται να δη την υγεία του ποτέ (την διπλή υγεία του).

Ο υγιής αρχάριος που αποφεύγει τις συμβουλές και την πνευματική του παρακολούθηση, αργά ή γρήγορα θα αρρωστήση βαριά.

Η υπερηφάνεια και το θέλημα είναι τα δυο κέρατα του ταγκαλακιού, που συνέχεια σπρώχνουν τον αρχάριο προς τον γκρεμό.

Η ταπείνωση, επειδή έχει την υποταγή, την θυσία, ευαρεστεί τον Θεό περισσότερο από κάθε άλλη θυσία και διώχνει τον διάβολο πολύ μακριά, όσο κανένα άλλο λιβάνι, και τότε παύουν να λειτουργούν και οι Πνευματικοί νόμοι.

Ο άνθρωπος που βλάπτεται, όταν τον επαινούν, φανερώνει πνευματική βλάβη (εκτός εάν είναι μικρός στην ηλικία και έχη την δικαιολογημένη παιδικότητα [//217] και εγωισμό, τον οποίο δεν συμφέρει και να του τον αφαιρέση κανείς απότομα).

Αυτός που κάνει τον βλαμμένο στα μυαλά (ο δια Χριστόν σαλός), έχει το περισσότερο μυαλό απ’ όλους τους φιλοσόφους του κόσμου· διότι οι μεν φιλόσοφοι ξεγελιούνται από τον μάταιο κόσμο και τις δόξες του, ο δε δια Χριστόν σαλός κατόρθωσε να κοροϊδέψη όλη την ματαιότητα του κόσμου και να ζη στην πραγματικότητα κρυμμένος μέσα στην αγία υποκρισία· δηλαδή από την υποκρισία του κόσμου ξέφυγε και μπήκε στον χώρο της αληθείας. Όταν είδε ότι για τον εαυτό του η ειλικρίνεια δεν τον συνέφερε, προχώρησε στην αγία υποκρισία, για να διατηρήση τον πνευματικό του θησαυρό.

Μη βασανίζεσαι που δεν κατόρθωσες να δοξασθής ή να πλουτίσης με μάταια πράγματα και μάταιες δόξες, μια που στην αληθινή ζωή ούτε χρειάζονται ούτε και μεταφέρονται αυτά, αλλά τα έργα μας μόνο θα μεταφέρουμε, τα οποία και θα μας βγάλουν το ανάλογο διαβατήριο για το μεγάλο και αιώνιο ταξίδι μας.

Μεγάλη χαρά να νιώθης, όταν ζης στην αφάνεια και όταν μπροστά από τα μάτια σου έχουν εξαφανισθή τα υλικά πράγματα, γιατί τότε θα ιδής πρόσωπο Θεού και απ’αυτήν την ζωή θα νιώθης την Παρουσία Του δίπλα σου, και θα σου φανερώνωνται και τα μυστήρια του Θεού.

Ο ταπεινός και αφανής ήρωας του Χριστού είναι ο εξυπνότερος του κόσμου, διότι κατορθώνει να προφυλάσση τον πνευματικό του θησαυρό στου Θεού το θησαυροφυλάκιο.

Ο υπερήφανος είναι ανόητος, διότι τον ξεγελάει το ταγκαλάκι με μια καραμέλα επαίνου και του τρώει όλον τον κόπο της περιουσίας του.

[//218] Ο ταπεινός πάντα έχει και αγάπη – γιατί οι δυο αυτές αρετές είναι αδελφωμένες – και από τα διακριτικά αυτά, την ταπείνωση και την αγάπη, ξεχωρίζουν οι Άγιοι Άγγελοι τα παιδιά του Θεού και τα παίρνουν με αγάπη και τα περνούν άφοβα από τα εναέρια τελώνια και τα ανεβάζουν στον φιλόστοργο Πατέρα.

Ο ταπεινός είναι και ευλαβής και σιωπηλός, γι’ αυτό συγγενεύει και με την Κεχαριτωμένη Θεοτόκο Μαρία, η οποία, ενώ είχε μέσα Της σαρκωμένο τον Λόγο του

Θεού, σιωπούσε, μέχρι που γεννήθηκε ο Λόγος και μίλησε μόνος Του τον καιρό που έπρεπε.

Ο υπερήφανος είναι ανήσυχος εσωτερικά και εξωτερικά θορυβώδης και θέλει να αδειάζη λόγια συνέχεια, τα κούφια καρύδια που έχει, για να θορυβή, και εάν έχη και κανένα γερό, και αυτό είναι γεμάτο εγωισμό (σαν το ταγκιασμένο καρύδι), και, όταν του εγγίξης τον εγωισμό του, τότε είναι που θα βγουν όλα τα πάθη του (σαν τα μυρμήγκια, όταν εγγίσης τον κούφιο κορμό της καρυδιάς).

Όποιος δεν δέχεται ένα ράπισμα ταπεινά ή μια παρατήρηση – είτε δεν έφταιξε καθόλου τότε και είχε φταίξει άλλοτε και εξόφλησε, είτε δεν έφταιξε ποτέ, και επέτρεψε ο Θεός να αποταμιεύση καμιά δραχμή στο αιώνιο ταμιευτήριο Του – ο άνθρωπος αυτός θα δέρεται συνέχεια από τον εγωισμό του, θα δέρεται από τους άλλους και συνέχεια θα δέρεται και από το ταγκαλάκι, που θα τον ρίχνη από πειρασμό σε πειρασμό, για να τον αγανακτήση, και να χάση και την ψυχή του.

Όποιος σκάβει βαθιά τον εαυτό του και ανοίγει τα ταπεινά θεμέλια της πνευματικής του οικοδομής, κόβει και τις ρίζες του εγωισμού του, και η οικοδομή του μένει αιώνια χωρίς καμιά ζημία.

[//219] Όποιος δεν εμπιστεύεται στον Θεό, αλλά με αυτοπεποίθηση στον εαυτό του κτίζει με κοσμική φαντασία, αυτός κτίζει στα μπάζα από σκουπίδια και αργά ή γρήγορα θα σωριαστή και θα σωριάση και αυτόν και αυτούς που στεγάζει.

Όποιος βασίζεται στα κεφάλαια του και ανοίγει μεγάλη επιχείρηση, εάν δεν έχη κεφάλι, θα χρεοκοπήση. Το ίδιο και στην Πνευματική ζωή δεν αρκούν μόνον οι σωματικές ικανότητες και το πολύ μυαλό, εάν τα πρωτεία δεν τα δώσουμε στην Χάρη του Θεού, για να κυβερνάη η Χάρη.

Η απλή ζωή δίνει πολλές δυνατότητες, για να μπορή κανείς να παρακολουθή τον εαυτό του, για να μη χρεοκοπήση πνευματικά και να έχη την διπλή του υγεία. Περισσότερο όμως βοηθάει ο απλός χαρακτήρας, που δέχεται απλά και μ' ευχαρίστηση τις παρατηρήσεις που του κάνουν, και μ' αυτόν τον τρόπο κατορθώνει να κάνη όλους τους ανθρώπους ιατρούς του και νοσοκόμους και να έχη την καλύτερη απ' όλους υγεία.

Μερικοί υποφέρουν από εγωισμό, όταν τους κάνουν παρατηρήσεις. Όχι όμως και όλοι που υποφέρουν, όταν τους κάνουν παρατηρήσεις, έχουν και εγωισμό, διότι πολλοί από πολύ φιλότιμο και μεγάλη ευαισθησία μεγαλοποιούν το σφάλμα τους και από το βάρος το επιπλέον που σηκώνουν (ενώ είναι ευαίσθητοι) κάμπτουν. Γι' αυτό χρειάζεται να προσέχουμε τις ευαίσθητες ψυχές, που έχουν πολύ φιλότιμο, να μην τις αδικούμε (ότι δήθεν έχουν πολύ εγωισμό), για να μην τις σακατέψουμε, και αχρηστευθούν.

Τον υπερήφανο, που πλήγωσες τον εγωισμό του, μην τον επισκέπτεσαι αμέσως, εάν δεν θεραπευτούν λίγο οι πληγές του, διότι και με το χάιδεμα (τα καλά [//220] σου λόγια) θα του ερεθίσης τις πληγές. Προτιμότερο είναι να μην τον πλησιάσης μέχρι να κλείσουν με την πάροδο του καιρού, να ξεχαστή.

Το μεγάλο δένδρο, που έχει πολλούς χυμούς, μη θέλης να του αφαιρέσης απότομα όλα τα κλωνάρια, όταν θέλης να το μπολιάσης, γιατί θα πετάη συνέχεια τους θυμωμένους του χυμούς και τις παραφυάδες. Το ίδιο και σε μεγάλο στην ηλικία στην Πνευματική ζωή.

Η παλιά πατάτα θέλει ασφαλώς μαχαίρι, για να καθαρίση καλά (ακόμη και βρασμένη να είναι, όταν κρυώση), και πολλές φορές, εάν θελήση κανείς να την καθαρίση καλά, δεν μένει τίποτε, και αυτός δεν βγάζει τίποτε, και η πατάτα υποφέρει και απελπίζεται που δεν έμεινε τίποτε. Γι' αυτό συμφερότερο είναι κανείς να κάνη ότι δεν βλέπει και να αφήση και λίγα μαυράδια, διότι θα είναι παράλογο να ζητάμε τα ίδια με τους μικρούς που μοιάζουν με τις νέες πατάτες, που η φλούδα είναι τρυφερή και φεύγει χωρίς μαχαίρι.

Μια που ο Χριστός και στον εργάτη της ενδεκάτης ώρας δίνει τον ίδιο μισθό με τον εργάτη της πρώτης ώρας, ας προσαρμόσουμε την λογική μας στην λογική του Ευαγγελίου, που φαίνεται ανθρώπινα παράλογη.

Στον Θεό άριστα είναι όλα· και το δέκα των πέντε ταλάντων και το τέσσερα των δύο και το δύο του ενός ταλάντου. Η θεία δικαιοσύνη έχει άλλους μαθηματικούς όρους, και το ένα και ένα άλλοτε κάνουν δύο, άλλοτε δύο εκατομμύρια.

Όποιος θέλει να εξετάση την θεία λογική με το μυαλό του, θα χάση και αυτό το λίγο μυαλό που έχει. Και όποιος πάλι περιορίσει την θεία λογική στο κεφάλι του, θα το κρεπάρη και θα γίνη σχιζοφρενής.

[//221] Όποιος τροχάει συνέχεια με γνώσεις το μυαλό του και ζη απομακρυσμένος από τον Θεό, θα το κάνη τελικά δίκοπο και με το ένα μέρος να σφάζεται σιγά-σιγά ο ίδιος και με το άλλο θα κόβη ανθρώπους, με τις απόλυτες ανθρώπινες εγκεφαλικές λύσεις του.

Αντίθετα η πίστη στον Θεό τραβάει την θεϊκή δύναμη κάτω και αναποδογυρίζει όλα τα ανθρώπινα συμπεράσματα, κάνει θαύματα, ανασταίνει νεκρούς και αφήνει με στόμα ανοικτό την επιστήμη.

Το θαύμα είναι μυστήριο, και το μυαλό δεν μπορεί να το ερμηνεύση, αλλά μόνο ζήται. Για να ζήση κανείς τα μυστήρια, θα πρέπη να απεκδυθή τον παλαιό του άνθρωπο, να επανέλθη κατά κάποιον τρόπο στην πρώτη κατάσταση προ της πτώσεως, να έχη την αθωότητα και απλότητα, για να είναι η πίστη του ακλόνητη, και να πιστεύη απόλυτα ότι στον Θεό δεν υπάρχει τίποτε που να μη μπορή να το κάνη. Όταν προχωρήση κανείς στην αρχή με πίστη, χωρίς αμφιβολία, σιγά-σιγά θα έχη γεγονότα μικρά και μεγαλύτερα και τότε πια θα γίνη πιο πιστός, ζώντας τα θεία μυστήρια από κοντά, και τότε γίνεται θεολόγος, διότι δεν τα έπιασε με το μυαλό, αλλά τα έζησε στην πραγματικότητα.

Μεγάλο κακό είναι, όταν θεολογούμε ξερά με το μυαλό μας και το μυαλό μας το παρουσιάζουμε για Άγιο Πνεύμα. Αυτό λέγεται «εγκεφαλολογία», η οποία γεννάει Βαβυλωνία, ενώ στην Θεολογία υπάρχουν μεν πολλές γλώσσες (πολλά χαρίσματα), αλλά όλες οι γλώσσες συμφωνούν, διότι ένα είναι το Αφεντικό τους, το Άγιο Πνεύμα της Πεντηκοστής, και οι γλώσσες είναι πύρινες.

Όποιος παραβλέπει τον θείο φωτισμό και δίνει τα πρωτεία στο μυαλό και φτιάχνει όμορφο κήρυγμα με [//222] όμορφες λέξεις, αυτός συγγενεύει με τους Αρειανούς, που πιστεύανε ότι ο Χριστός είναι κτίσμα του Θεού.

Οι Ορθόδοξοι πιστεύουμε και ομολογούμε ότι ο Λόγος του Θεού δεν φτιάχτηκε, αλλά γεννήθηκε «εκ του Πατρός προ πάντων των αιώνων» και σαρκώθηκε «εκ Πνεύματος Αγίου» από την Παρθένο Μαρία και έφερε την σωτηρία στον κόσμο.

Ο λόγος του μυαλού αλλοίωση δεν κάνει στις ψυχές, γιατί είναι σάρκα. Ο Λόγος του Θεού που γεννιέται από το Άγιο Πνεύμα, έχει την θεία ενέργεια και αλλοιώνει τις ψυχές.

Το Άγιο Πνεύμα δεν κατεβαίνει με μηχανές, γι' αυτό η θεολογία δεν έχει καμιά δουλειά με το επιστημονικό πνεύμα. Το Άγιο Πνεύμα κατεβαίνει μόνο Του, όταν βρη τις πνευματικές προϋποθέσεις στον άνθρωπο. Πνευματική προϋπόθεση είναι να ξεσκουριάση ο άνθρωπος τα πνευματικά του καλώδια, να γίνη καλός αγωγός, για να δεχθή το πνευματικό ρεύμα του θείου φωτισμού, και έτσι γίνεται πνευματικός επιστήμων, θεολόγος.

Η Χάρη του Θεού μαζεύει σαν τον μαγνήτη μετά τα μέταλλα (ανθρώπους). Το σκέτο μυαλό είναι μπαστούνι σιδερένιο δίχως μαγνήτη που χτυπάει τα μέταλλα, για να κολλήσουν, και αυτά τσαλακώνονται και δεν κολλούν.

Πρόσεξε μη ζητήσης ποτέ φώτα ή του Θεού χαρίσματα κ.λπ. αλλά μετάνοια, η οποία μετάνοια θα φέρη την ταπείνωση, και μετά ο Καλός Θεός θα σου δώση ό,τι σου είναι απαραίτητο.

Εάν θέλης να πιάσης τον Θεό, για να σε ακούση, όταν προσευχηθής, γύρισε το κουμπί στην ταπείνωση, γιατί σ' αυτήν την συχνότητα πάντα εργάζεται ο Θεός, και ζήτησε ταπεινά το έλεος Του.

[//223] Όταν φουσκώση, φυσικά, ο θείος έρως μέσα σου, τότε θα πιάνης το μικρόφωνο σαν τον ερωτευμένο και δεν θα θέλης να απομακρυνθής από το κελί σου, εκτός εάν σε διακόψουν ή το επιβάλη μια σοβαρή εργασία, που και γι' αυτήν ακόμη αδιαφορεί κανείς πολλές φορές.

Όποιος δεν μπη στο νόημα της προσευχής, για να την αισθανθή μεγάλη του ανάγκη, την προσευχή την θεωρεί σαν αγγαρεία και μοιάζει με το ανόητο παιδάκι που αποστρέφεται τον μαστό της μητέρας του και όλη την γλυκιά της στοργή και σιγουριά στην αγκαλιά της, και επόμενο είναι να είναι αρρωστιάρικο και κακορίζικο.

Πρόσεξε μη σπαταλάς τις πολύτιμες δυνάμεις σου σε περιττές και μάταιες μέριμνες, και κουράζεσαι και σωματικά και τον νου σου σκορπάς άσκοπα και μετά δίνεις την κούραση σου με τα χασμουρητά στον Θεό την ώρα της προσευχής, σαν την θυσία του Κάιν με τα ξάχαλα, και επόμενο είναι και η εσωτερική σου κατάσταση να είναι κατάσταση Κάιν, με άγχος και αναστεναγμούς από το ταγκαλάκι, που θα είναι δίπλα σου.

Όποιος παραλείπει την προσευχή του και τα καθήκοντα του αδικαιολόγητα και εργάζεται συνέχεια (και κτίζει πυραμίδες στον Φαραώ), απομακρύνεται από τον Θεό και αγριεύει και συνέχεια χτυπάει τον φύλακα του Άγγελο σκληρά με κλωτσιές αταξιών, μέχρι που τον διώχνει, και τότε δέχεται το ταγκαλάκι για κυβερνήτη του, το οποίο κάνει αμέσως τις εξής αλλαγές: 1ο) του καταργεί το κομποσχοίνι και του το αντικατασταίνει με κοσμικό κομπολόι· 2ο) του καταργεί την πνευματική μελέτη τελείως και του την αντικατασταίνει με περιοδικά κοσμικά και εφημερίδες. [//224] Τον κυριεύει τελικά, και υποφέρει εσωτερικά και ζητάει ψυχαγωγία, όπως ο Σαούλ, όταν είχε απομακρυνθή από τον Θεό και είχε δαιμονισθή.

Η πνευματική μελέτη πολύ θερμαίνει την ψυχή και σκορπάει τις μέριμνες της ημέρας, και τότε, με ελευθερωμένη την ψυχή και μεταφερμένη στην πνευματική της θεία ατμόσφαιρα, κινείται απερίσπαστα ο νους.

Πρόσεξε μη ζητήσης στην προσευχή σου να ιδής φώτα, οράματα ή Αγγέλους. Αγωνίσου ταπεινά και κάνε λίγη υπομονή και θα τα ιδής στην άλλη ζωή όλα τα μυστήρια του Θεού και σίγουρος εδώ θα βαδίζης. Μερικοί ζητήσανε να ιδούν Αγγέλους και φώτα, και κατέφθασαν τα ταγκαλάκια με ψεύτικες στολές και ψεύτικα φώτα και πήρανε ανθρώπους, για να τους ανεβάσουνε δήθεν στον Θεό, και τους γκρεμίσανε σε χάος.

Εάν δεν πολεμήσαι από δαίμονες, μη νομίζης ότι έφθασες σε μέτρα, και σε φοβούνται, αλλά γνώριζε ότι ο Καλός Θεός σε προστατεύει (επειδή είσαι αδύνατον πνευματικά), σαν το μικρό κλωσοπούλι από τα γεράκια.

Εάν νιώθης μεγάλη αγαλλίαση εσωτερική συνέχεια μέσα σου, μη σου πη ο λογισμός ότι έφθασες σε μέτρα πια, αλλά γνώριζε ότι όλα τα πάθη σου υπάρχουν ζωντανά μέσα σου, και από μεγάλη καλοσύνη ο Θεός σου δίνει την θεία Του παρηγοριά, μια που ταλαιπωρείσαι για την αγάπη Του και στερείσαι την ανθρώπινη παρηγοριά στην έρημο.

Εάν πάλι πολεμήσαι πολύ σκληρά στις αρχές, αυτό όχι μόνο δεν θα πρέπη να σε απελπίζη, αντιθέτως θα πρέπη να γνωρίζης ότι ο εχθρός με την χιλιόχρονη του πείρα κατάλαβε ότι θα προοδεύσης και πάει να [//225] σε πανικοβάλη με απειλές, με φαντασίες στον ύπνο και στον ξύπνο, για να σε δειλιάση, να εγκαταλείψης τον αγώνα σου.

Εάν τον περιφρονήσης και εμπιστευθής τον εαυτό σου στον Θεό, θα υποχωρήση, αλλά μετά από λίγο θα σε πλησιάση σαν φίλος πια από τα δεξιά και, αφού σε βοηθήση να αγωνίζεσαι περισσότερο, θα σου κερνάη μετά σας καραμέλες, για να πιπιλίζης, τους υπερήφανους λογισμούς· και, όταν δεν θα τους φτύνης, αλλά θα τους πιπιλίζης (ότι σχεδόν αγίασες και μετά ότι αγίασες), τότε θα φθάση με την τηλεόραση του, τις εμφανίσεις του ως Άγιος, ως Άγγελος κ.λπ., μέχρι να σου τινάξη ή τα μυαλά ή να σε γκρεμίση – Θεός φυλάξοι!

Πρόσεξε επίσης μη βαθμολογήσης μόνος σου την Πνευματική σου κατάσταση από την ποσότητα των αγώνων σου, κομποσχοινιών, μετανοιών κ.λπ. Ζήτησε ταπεινά το έλεος του Θεού και την σωτηρία πρώτα όλων των ανθρώπων και μετά μια άκρη και για την αμαρτωλότητα σου στον Παράδεισο, μόνον και μόνο για να μη σε νιώθη ο Χριστός στην κόλαση και λυπάται.

Εάν αγαπάς τον εαυτό σου περισσότερο από τους άλλους ανθρώπους, γνώριζε ότι δεν ζης το πνεύμα του Χριστού. Εάν στον εαυτό σου βλέπης πιο πολλές ικανότητες από τους άλλους και καυχάσαι γι' αυτό, και εάν όντως είναι αλήθεια, γνώριζε ότι, αλήθεια, είσαι πολύ άδικος (αδικείς τον Θεό) και πολύ αχάριστος, γιατί δεν έχεις ανταποκριθή γι' αυτά στον Θεό.

Εάν νιώθης ξεκούραση σε τοπία όμορφα, πρασινάδες κ.λπ. και δεν αναπαύεσαι στο κελί σου, γνώριζε ότι ολόκληρος ο κόσμος ζη μέσα σου ακόμη. Το να βγαίνη όμως κανείς έξω και να το αξιοποιή στα [//226] πνευματικά ή σε εργασία, πολύ βοηθάει, διότι και η εργασία φέρνει την διπλή υγεία, στην ψυχή και στο σώμα, όταν με διάκριση γίνεται.

Η πολλή δουλειά και η πολλή μέριμνα κοσμικοποιεί τον Μοναχό, και ζη πια σαν κοσμικός με όλο το άγχος και την κοσμική αγωνία· με λίγα λόγια ένα μέρος της κολάσεως ζη από τούτη την ζωή με τις συνεχείς ανησυχίες, συμφορές κ.λπ.

Την υπομονή πάντα να την κρατάς, γιατί είναι το μεγαλύτερο φάρμακο, που θεραπεύει τις μακροχρόνιες δοκιμασίες, διότι πολλές δοκιμασίες μόνο με την υπομονή (την πάροδο του καιρού) περνούν, όπως και τα χιόνια και οι παγωνιές περνούν μόνο με την υπομονή να έλθη η άνοιξη, για να λιώσουν με τις λιακάδες. Με την στενοχώρια οι πάγοι και τα χιόνια δεν λιώνουν αλλά με την υπομονή.

Η ελπίδα στον Θεό είναι η μεγαλύτερη ασφάλεια στον άνθρωπο. Η αυτοπεποίθηση στον εαυτό μας είναι ο μεγαλύτερος και χειρότερος εχθρός μας, που μας τινάζει ξαφνικά αλύπητα στον αέρα και μας αφήνει δυστυχισμένους στους δρόμους.

Μην αγωνίζεσαι αδιάκριτα σαν τον χείμαρρο να κατεβάσης όλες τις δυνάμεις σου μια φορά, αλλά με φιλότιμο και διάκριση (και ένας λόγος παραπάνω, εάν στην φύση σου υπάρχη φιλότιμο), για να μη σου δημιουργήση ο εχθρός άγχος, που θα πιέζης αδιάκριτα τον φιλότιμο εαυτό σου περισσότερο από τις δυνάμεις σου.

Εάν η φύση σου είναι κάπως σκληρή, και πάλι μην πιέζης αδιάκριτα τον εαυτό σου, για να μην κλωτσήση, και σε κυριεύση ο εχθρός με την πνευματική αναίδεια στα θεία και την τελεία αδιαφορία.

Μαλάκωσε, όσο μπορείς, την σκληρή σου καρδιά [//227] κοντά στις πληγωμένες ψυχές, για να γίνη ευαίσθητη και ταπεινή, και ζήτησε ταπεινά το έλεος του Θεού, και θα καταφθάση.

Όποιος δεν πιστεύει στον Θεό, για να Του ζητήση το έλεος Του στις δοκιμασίες του, πάντα αβοήθητος μένει, απαρηγόρητος και βασανισμένος στην ζωή του εδώ (γιατί δεν έχει νόημα τότε η ζωή του) και αιώνια καταδικάζει τον εαυτό του. Όποιος όμως πιστεύει στον Θεό, ποτέ φαρμάκι δεν πίνει (αρκεί να θέλη), εάν το φαρμάκι της δοκιμασίας που του ήρθε το πλησιάση κοντά στον Γλυκύ Ιησού, ο οποίος θα το μεταβάλη σε σιρόπι γλυκό και θα τον ωφελήση.

Το καλύτερο φάρμακο για την μεγαλύτερη συμφορά μας είναι η μεγαλύτερη συμφορά του άλλου, αρκεί να την πλησιάσουμε στην δική μας, για να διακρίνουμε την μεγάλη διαφορά και την μεγάλη αγάπη που μας έδειξε ο Θεός και επέτρεψε μικρή δοκιμασία σ' εμάς. Τότε θα ευχαριστήσουμε και τον Θεό και θα πονέσουμε και για τον άλλον που υποφέρει πολύ και θα κάνουμε καρδιακή προσευχή να τον βοηθήση ο Θεός, ο Οποίος και θα τον στεφανώση, εάν δεν γογγύζη, αλλά υποφέρη με χαρά και ζητάη ακόμη και δοκιμασίες, για να εξοφλή ή για να συμμετέχη κατ' αυτόν τον τρόπο στο Πάθος του Κυρίου του εις ένδειξιν ευγνωμοσύνης.

Μακάριος όποιος κατορθώνει με αυτόν τον τρόπο να κυνηγάη καταπόδι τον δειλό διάβολο, ο οποίος συμμαζεύει τότε τα ταγκαλάκια του και γίνεται μαύρος καπνός, γιατί του βρήκανε πια τον στόχο.

Ο Καλός Θεός ας φωτίση και ας δυναμώση όλον τον κόσμον Του, για να χτυπάνε σ' αυτόν τον στόχο το ταγκαλάκι, για να μην κουνιέται από την κόλαση (να κάνη εκεί τον κανόνα του και να μετανοήση, εάν είναι [//228] δυνατόν) και να αφήση τα πλάσματα του Θεού ήσυχα, για να αφαιρούν αμαρτίες και να μην προσθέτουν.

Εύχεσθε και για μένα, το αδύνατο πλάσμα του Θεού, που *από των πολλών μου αμαρτιών, ασθενεί το σώμα, ασθενεί μου και η ψυχή* … Ελπίζω στον Θεό, δι' ευχών σας, να αξιωθώ καλή μετάνοια.

Με αγάπη Χριστού

ο αδελφός σας Μοναχός Παΐσιος

[//229]

ΣΤ΄ ΕΠΙΣΤΟΛΗ – ΜΑΚΑΡΙΣΜΟΙ …

[//230]

[//231]

«Τίμιος Σταυρός», 2-12-1972

Αδελφή Γερόντισσα Φιλοθέη, ευλογείτε.

Σήμερα μ΄ έπιασε μια τρέλα, και πήρα το μολύβι, όπως κάνει ο τρελός που γράφει τα ξεσπάσματα του στους τοίχους με το κάρβουνο, και κάθισα κι εγώ να γράψω τα δικά μου στο χαρτί σαν τρελός και πάλι σαν τρελός να τα στείλω γραμμένα. Την δεύτερη αυτή τρέλα την κάνω από πολλή αγάπη προς τις αδελφές μου, για να βοηθηθούν έστω και λίγο.

Αιτία της πρώτης τρέλας ήταν πέντε επιστολές, η μια κατόπιν της άλλης, από διάφορα μέρη της Ελλάδας με διάφορα θέματα. Ενώ τα γεγονότα όλα ήταν ευλογίες μεγάλες του Θεού, αυτοί όμως, επειδή τα αντιμετώπισαν κοσμικά, είχαν φθάσει σε απόγνωση.

Μετά την σχετική απάντηση στις επιστολές τους, πήρα το μολύβι σαν τον τρελό, που ανέφερα, και έγραψα αυτά, γιατί πιστεύω ότι και ένα πενηνταράκι ακόμη από τον ταξιδεμένο σας αδελφό και αυτό θα πιάση τόπο για μια τσακμακόπετρα σε κάθε αδελφή, για [//232] να ανάψη το κεράκι στο κελί της και να προσφέρη την δοξολογία της στον Καλό μας Θεό.

Μεγάλη χαρά νιώθω, όταν η κάθε αδελφή με τον ανάλογο Σταυρό της κάνη και τον ανάλογο αγώνα της με φιλότιμο.

Μια καρδιά ίσα με τον ήλιο μεγάλη και σαν τον ήλιο λαμπερή είναι λίγο να την δώση κανείς στον Χριστό από ευγνωμοσύνη για τις μεγάλες Του δωρεές και ιδιαίτερα για την ιδιαίτερη τιμή που μας έκανε εμάς τους Μοναχούς, με το να μας επιστρατεύση με ατομικές προσκλήσεις στο Αγγελικό Του Τάγμα.

Μεγάλη επίσης τιμή ανήκει στους γονείς που αξιωθήκανε να κάνουν συμπεθεριά με τον Θεό. Δυστυχώς όμως, οι περισσότεροι γονείς δεν το καταλαβαίνουν αυτό και, αντί να ευγνωμονούν τον Θεό, αντιθέτως αγανακτούν κ.λπ., διότι τα βλέπουν όλα κοσμικά, όπως οι ανωτέρω άνθρωποι που έγιναν αιτία για να πάρω το μολύβι να γράψω όλα αυτά που αναφέρω στην συνέχεια.

1ον. Μακάριοι όσοι αγαπήσανε τον Χριστό περισσότερο απ΄ όλα τα του κόσμου και ζουν μακριά του κόσμου και σιμά στον Θεό, με τις παραδεισένιες χαρές, επί της γης.

* *

2ον. Μακάριοι όσοι κατόρθωσαν να ζουν στην αφάνεια και απέκτησαν μεγάλες αρετές και δεν απέκτησαν ούτε και μικρό όνομα.

* *

3ον. Μακάριοι όσοι κατόρθωσαν να κάνουν τον παλαβό και με αυτόν τον τρόπο προφύλαξαν τον πνευματικό τους πλούτο.

* *

[//233] 4ον. Μακάριοι όσοι δεν κηρύττουν με λόγια το Ευαγγέλιο, αλλά το ζούνε και κηρύττουν με την σιωπή τους, με την Χάρη του Θεού, η οποία και τους προδίδει.

* *

5ον. Μακάριοι όσοι χαίρονται, όταν τους κατηγορούν αδίκως, παρά όταν τους επαινούν δικαίως για τον ενάρετο βίο τους. Εδώ είναι τα σημάδια της Αγιότητος και όχι στον ξερό αγώνα των σωματικών ασκήσεων και τον μεγάλο αριθμό των αγώνων που, όταν δεν γίνωνται με ταπείνωση και με σκοπό την απέκδυση του παλαιού μας ανθρώπου, μόνον ψευδαισθήσεις δημιουργούν.

* *

6ον. Μακάριοι αυτοί που προτιμούν να αδικούνται παρά να αδικούν και δέχονται ήρεμα και σιωπηλά τις αδικίες, διότι αυτοί φανερώνουν και εμπράκτως με αυτό ότι πιστεύουν *εις ένα Θεόν, Πατέρα, Παντοκράτορα* και από Αυτόν περιμένουν να δικαιωθούν και όχι από ανθρώπους, για να εξοφλήσουν εδώ με ματαιότητα.

* *

7ον. Μακάριοι όσοι έχουν γεννηθή ανάπηροι ή έγιναν από απροσεξία τους, αλλά δεν γογγύζουν και δοξολογούν τον Θεό. Αυτοί θα έχουν την καλύτερη θέση στον Παράδεισο μαζί με τους Ομολογητάς και Μάρτυρας, που δώσανε για την αγάπη του Χριστού τα χέρια και τα πόδια τους, και τώρα φιλούν με ευλάβεια στον Παράδεισο συνέχεια τα πόδια και τα χέρια του Χριστού.

* *

8ον. Μακάριοι όσοι γεννηθήκανε άσχημοι και είναι περιφρονημένοι εδώ στην γη, διότι αυτοί δικαιούνται [//234] το ομορφότερο μέρος του Παραδείσου, όταν δοξολογούν τον Θεό και δεν γογγύζουν.

* *

9ον. Μακάριες και οι χήρες που φορέσανε τα μαύρα σ’ αυτήν την ζωή, έστω και ακούσια, και ζουν άσπρη Πνευματική ζωή και δοξολογούν τον Θεό, χωρίς να γογγύζουν, παρά οι δυστυχισμένες που φορούν παρδαλά και ζουν παρδαλή ζωή.

* *

10ον. Μακάρια και τρις μακάρια τα ορφανά που έχουν στερηθή την μεγάλη στοργή των γονέων τους, διότι αυτά κατόρθωσαν να κάνουν Πατέρα τους τον Θεό από τούτη την ζωή και έχουν παράλληλα και την στοργή που στερηθήκανε των γονέων τους στο Ταμιευτήριο του Θεού, η οποία τοκίζεται.

* *

11ον. Μακάριοι οι γονείς που δεν χρησιμοποιούν την λέξη «μη» στα παιδά τους, αλλά τα φρενάρουν από το κακό με την αγία τους ζωή, την οποία μιμούνται τα παιδιά, και ακολουθούν τον Χριστό με πνευματική λεβεντιά χαρούμενα.

* *

12ον. Μακάρια τα παιδιά που έχουν γεννηθή «εκ κοιλίας μητρός» άγια, αλλά μακαριότερα είναι αυτά που γεννηθήκανε με όλα του κόσμου τα κληρονομικά πάθη

και αγωνισθήκανε με ιδρώτες και τα ξεριζώσανε και κληρονομήσανε την Βασιλεία του Θεού *εν ιδρώτι του προσώπου*[32].

* *

13ον. Μακάρια τα παιδιά που έζησαν από μικρά [//235] σε πνευματικό περιβάλλον και έτσι ακούραστα προχωρήσανε στην Πνευματική ζωή.

Τρις μακάρια όμως είναι αυτά τα αδικημένα παιδιά που δεν βοηθηθήκανε καθόλου (αντιθέτως τα σπρώχνανε στο κακό), αλλά μόλις ακούσανε για τον Χριστό, γυαλίσανε τα μάτια τους, και με μια στροφή εκατόν ογδόντα μοιρών γυαλίσανε απότομα την ψυχή τους και βγήκανε και από την έλξη της γης και κινηθήκανε στην Πνευματική τροχιά.

* *

14ον. Καλότυχοι, λένε οι κοσμικοί, οι Αστροναύτες που γυρίζουν στον αέρα άλλοτε απ' έξω και άλλοτε από μέσα στο φεγγάρι.

Μακάριοι όμως είναι οι εξαϋλωμένοι του Χριστού «Παραδεισοναύτες» που ανεβαίνουν στον Θεό και γυρίζουν στον Παράδεισο στην μόνιμη τους κατοικία, ταχτικά, με το πιο ταχύτερο μέσο που δίχως πολλά καύσιμα παρά με ένα παξιμάδι.

* *

15ον. Μακάριοι όσοι δοξάζουν τον Θεό και για το φεγγάρι που τους φέγγει, και περπατούν την νύχτα.

Μακαριότεροι όμως είναι αυτοί που το έχουν καταλάβει ότι ούτε το φως του φεγγαριού είναι του φεγγαριού, αλλά ούτε και το δικό τους Πνευματικό φως είναι δικό τους αλλά του Θεού. Μα είτε σαν καθρέφτης γυαλίζουν είτε σαν απλό γυαλί γυαλίζουν είτε σαν καπάι από κονσερβοκούτι γυαλίζουν, εάν δεν πέσουν οι ακτίνες του ηλίου, δεν είναι δυνατόν να γυαλίσουν.

* *

16ον. Καλότυχοι, λένε οι κοσμικοί, αυτοί που ζουν στα κρυστάλλινα παλάτια και έχουν όλες τις ευκολίες.

[//236] Μακάριοι όμως είναι αυτοί που κατορθώσανε να απλοποιήσουν την ζωή τους και ελευθερωθήκανε από την θηλιά της κοσμικής αυτής εξελίξεως των πολλών ευκολιών (= των πολλών δυσκολιών) και απαλλαχτήκανε από το φοβερό άγχος της σημερινής εποχής μας.

* *

17ον. Καλότυχοι, λένε οι κοσμικοί, αυτοί που μπορούν και απολαμβάνουν τα αγαθά του κόσμου.

Μακάριοι όμως είναι αυτοί που τα δίνουν όλα για τον Χριστό και στερούνται και κάθε ανθρώπινη παρηγοριά πάλι για τον Χριστό, και έτσι κατορθώνουν να βρίσκωνται κοντά στον Χριστό μέρα-νύχτα με την θεία Του παρηγοριά που είναι πολλές φορές τόσο πολλή, που λέει κανείς στον Θεό· «Θεέ μου, η αγάπη Σου δεν υποφέρεται, διότι είναι πολλή και στην μικρή μου καρδιά δεν χωράει».

* *

18ον. Καλότυχοι αυτοί που έχουν τις μεγαλύτερες δουλειές και τα μεγαλύτερα μέγαρα, λένε οι κοσμικοί, διότι αυτοί έχουν όλες τις δυνατότητες και κινούνται άνετα.

---

[32] Γέν. 3, 19.

Μακάριοι όμως είναι αυτοί που έχουν μόνο μια φωλιά, για να κουρνιάζουν, και λίγα τρόφιμα και σκεπάσματα, κατά τον θείο Παύλο[33], και με αυτόν τον τρόπο κατόρθωσαν και αποξενώθηκαν από τον μάταιο κόσμο, και την γη την χρησιμοποιούν ως υποπόδιο, σαν παιδιά του Θεού, και ο νους τους βρίσκεται συνέχεια κοντά στον Καλό Πατέρα τους Θεό.

* *

[//237] 19ον. Καλότυχοι αυτοί που γίνονται στρατηγοί και υπουργοί και με το οινόπνευμα (έστω για λίγες ώρες) και το χαίρονται αυτό οι κοσμικοί.

Μακάριοι όμως είναι αυτοί που έχουν απεκδυθή τον παλαιό τους άνθρωπο και έχουν εξαΰλωθή και κατόρθωσαν να είναι επίγειοι Άγγελοι με το Άγιο Πνεύμα και βρήκανε την παραδεισένια θεία κάνουλα και πίνουν και μεθούν συνέχεια από το παραδεισένιο κρασί.

* *

20ον. Μακάριοι όσοι έχουν γεννηθή τρελοί και θα κριθούν και ως τρελοί, και έτσι θα εισαχθούν στον Παράδεισο χωρίς διαβατήριο.

Μακάριοι είναι όμως και τρις μακάριοι οι πολύ γνωστικοί που κάνουν τον τρελό για την αγάπη του Χριστού και κοροϊδεύουν όλη την ματαιότητα του κόσμου, που η δια Χριστόν αυτή τους τρέλα αξίζει περισσότερο απ' όλη την γνώση και την σοφία των σοφών όλου του κόσμου τούτου.

* *

Παρακαλώ όλες τις αδελφές να εύχωνται για να μου δώση ο Θεός ή μάλλον να μου πάρη το λίγο μυαλό μου, για να μου εξασφαλίση έστω με τον τρόπο αυτόν τον Παράδεισο, με το να με κρίνη ως τρελό. Ή να με τρελάνη με την αγάπη Του, για να βγω έξω από τον εαυτό μου, έξω από την γη και από την έλξη της γης, διότι αλλιώς δεν έχει νόημα η ζωή μου ως Μοναχός. Άσπρισα εξωτερικά ως Μοναχός. Μαυρίζω, όσο πάω, εσωτερικά πάλι ως Μοναχός αμελής, αλλά δικαιολογώ τον εαυτό μου ως άρρωστο, όταν τυχαίνη να είμαι άρρωστος, και άλλοτε πάλι δικαιολογούμαι [//238] ως άρρωστος, ενώ είμαι καλά, και θέλω σανίδα βρεγμένη. Εύχεσθε.

Ο Χριστός και η Παναγία μαζί σας
Με αγάπη Χριστού
ο αδελφός σας Μοναχός Παΐσιος

33 Βλ. Α' Τιμ. 6, 8.